ROMAN

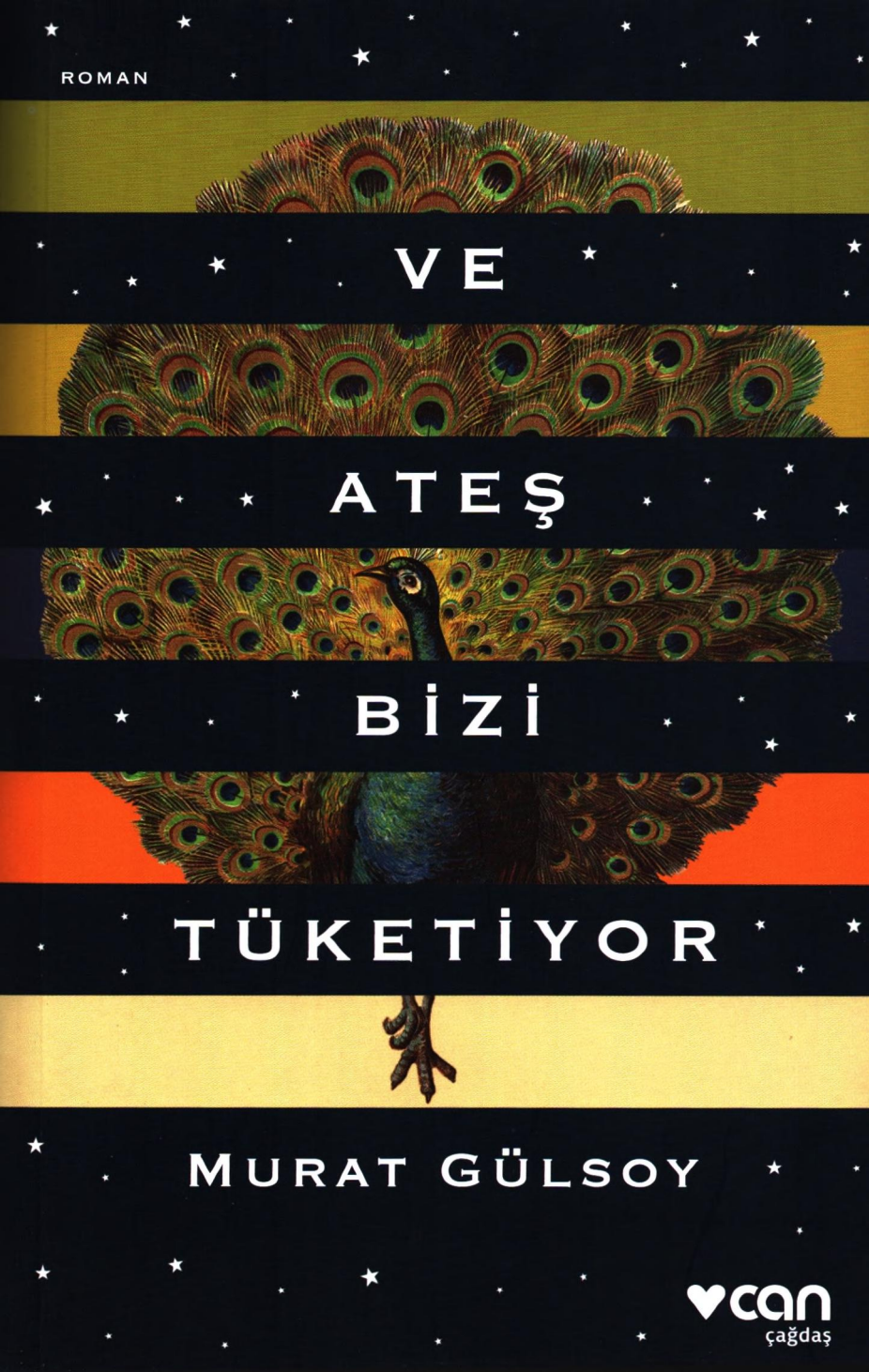

VE ATEŞ BİZİ TÜKETİYOR

MURAT GÜLSOY

can çağdaş

MURAT GÜLSOY

VE ATEŞ BİZİ TÜKETİYOR

Can Çağdaş

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2019, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 10000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan
Düzelti: Ebru Aydın
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2
Topkapı-Zeytinburnu
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3998-9

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

MURAT GÜLSOY

VE ATEŞ BİZİ TÜKETİYOR

ROMAN

can

Murat Gülsoy'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Oysa Herkes Kendisiyle Meşgul, 1999
Bu Kitabı Çalın, 2000
Âlemlerin Sürekliliği, 2002
Binbir Gece Mektupları, 2003
Büyübozumu: Yaratıcı Yazarlık, 2004
Bu Filmin Kötü Adamı Benim, 2004
Sevgilinin Geciken Ölümü, 2005
İstanbul'da Bir Merhamet Haftası, 2007
602. Gece / Kendini Farkeden Hikâye, 2009
Karanlığın Aynasında, 2010
Tanrı Beni Görüyor mu? 2010
Baba, Oğul ve Kutsal Roman, 2012
Nisyan, 2013
Gölgeler ve Hayaller Şehrinde, 2014
Yalnızlar İçin Çok Özel Bir Hizmet, 2016
Öyle Güzel Bir Yer ki, 2017

MURAT GÜLSOY, 1992-2002 yılları arasında arkadaşlarıyla *Hayalet Gemi* dergisini çıkardı. *Bu Kitabı Çalın* adlı kitabıyla 2001 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Bu Filmin Kötü Adamı Benim* adlı romanıyla 2004 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü, *Baba Oğul ve Kutsal Roman* adlı kitabıyla 2013 Notre Dame de Sion Edebiyat Ödülü'nü, *Gölgeler ve Hayaller Şehrinde* adlı romanıyla da 2014 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Kitapları çeşitli dillere çevrilen Murat Gülsoy, Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyesi, mühendislik ve yaratıcı yazarlık dersleri veriyor; sadece yazmayı değil, yazmak üzerine düşünmeyi de seviyor.

muratgulsoy.wordpress.com

Zeynep'e

In Girum Imus Nocte et Consumimur Igni.

Gecenin içinde dolanıyoruz ve ateş bizi tüketiyor.

Kayboldu

Baharatlı tuhaf bir çay karışımıyla dolu poşeti beyaz porselen bardağa özenle yerleştirmiş, ısıtıcıdan yükselen su buharını izliyordum. Alaattin'in lambasından çıkan cinin seyrelerek büyüyen sihirli gövdesinin sıcaklığı yüzümü okşuyordu. Dışarıdan bakıldığında donuk bir adamım, oysa kafamın içinde düşünceler, hayaller alev alev... Ne yararı var? Bir mağaranın içinde yanan ateş ne kadar yumuşatabilir ki taşı? Mağaranın duvarlarında dans eden gölgelerden geriye ne kalır? Kapkara is. Kül ve toz. Cinin ne gözü var beni gören ne de ağzı var konuşan. Ne istediğimi soran yok. Su buharı serin fayansları yalayarak dağılıp gidiyor. Isıtıcı çat diye kaynatmayı bıraktığı anda çalındı kapı. Bazı olayların inanılmaz bir keskinlikle üst üste gelmesinin yarattığı tekinsizlik duygusunu hissettim yine. Geçmiş mutlu hayatımdan bir esinti gibi... Çocukken de böyle şeyler olurdu. Garip tesadüfler, çakışmalar, benzerlikler... Dünya keşfedilecek muazzam bir lunaparktı. Kısa bir an tereddüt ettikten sonra kaynar suyu bardağa doldurdum. Kapı ısrarla çalınıyordu, o halde gelen kapıcı olamazdı.

Yeşil el örgüsü hırkasının yakasını çekiştirerek ağlamaklı bir ifadeyle bana bakan yaşlı kadının karşı komşularımdan biri olduğunu anladım, kapısını ardına kadar

açık bırakmıştı çünkü. Kaloriferlerin yanmadığından şikâyet edecekti, haklıydı, ev çok serindi. Fakat başka bir şeyler anlatıyordu, başını kaçırdığım uzun bir sayıklama.

"... Kayboldu... Kaç saattir yok. Oturuyorduk, çay koymak için kalktım. Beş dakika mutfağa gittim. Kapıyı kilitlememişim. Döndüğümde yoktu. Ne olur yardım edin... Lütfen."

Mesele ciddiydi. Ağlamaktan boğuklaşmış sesiyle kopuk kopuk anlatıyordu. Kocası kaybolmuştu. Bir anlık dalgınlığından yararlanarak dışarı çıkmıştı.

"... İndim, apartmanın önüne baktım. Caddeye kadar yürüdüm. Ama sonra eve dönerse diye korktum. Daha fazla gidemedim. Lütfen... Yardım edin."

Elbette yardımcı olmak isterdim ama yaşlı adamı tanımıyordum. Hırkasının cebinden kocasının eski kimlik kartını çıkarıp uzattı. İşe yaramazdı ki, kimlik kartı en az kırk yıllık olmalıydı. Plastik koruyucusu paramparça olmuş, mavi küçük karton oradan buradan kopmuş, eskimişti ama fotoğraftaki yüz, keskin bir ifadeyle otuzlu yaşların sonunda donup kalmıştı.

Her katta sekiz küçük dairenin bulunduğu, yarısından çoğu işyerine dönmüş apartmanın bakımsız koridorlarını güçlükle aydınlatan sarı solgun ışığın altında yaşlı kadın, olduğundan çok farklı biri olarak göründü gözüme. Ömrüm boyunca tanıdığım tüm yaşlıların bileşimi gibi... Gerçi tüm yaşlılar eninde sonunda birbirlerine benzerler. Yaşlı insan yüzü, o son suret... Nihai yüz bir kurukafa değil mi? Uzanıp yıpranmış kimliği alırken kadının titreyen parmaklarına dokunmamaya çalıştım ama olmadı, kemikli elleriyle bileğimden yakaladı. Çok güçlüydü.

"Lütfen bulun onu."

Parmakları buz gibiydi. Tanıdık bir hisle irkildim.

İnsan Bazen Bir Hikâyenin İçinde Sıkışıp Kalıyor

Dışarıda diriltici bir serinlik vardı. Henüz iş çıkışı olmasına rağmen hava çoktan kararmıştı, günler gitgide kısalıyordu, bir süre sonra dibe vuracak ardından uzamaya başlayacaktı ama bunun biz insanlara bir yararı olmayacaktı; biz hiç durmadan, tereddüt etmeden, kesintisiz bir şekilde yaşlanmaya devam edecektik. Bazen neşelendiğimizde, dostlar arasında, beklenmedik bir mutluluk anında zamanın durduğu hissine kapılacaktık. Öyle zamanlarda ölüm korkak bir orman hayvanı gibi geleceğin karanlığına çekilecek, bizi rahat bırakacaktı. Büyülü bir güçle gençleştiğimizi sanacaktık. Dostluğun hepimize iyi geldiğini, ancak bu sayede zamana karşı koyabildiğimizi düşündüğümüz bu nadir anlarda daha çok sevecektik birbirimizi...

Nedensiz bir neşe kapladı içimi. Derin bir nefes aldım. Serin havayı içime çekerken gökyüzüne baktım. Şehirden yansıyan ışıklarla turuncu, lacivert, griye boyanmış okyanus dalgalarına benzeyen bulutlar iyice yükselmiş, üzerinde yaşadığımız dünya kendiliğinden devasa kubbeli bir mabede dönüşmüştü. Yüksek hava. Temiz. İyiydim. Çok iyiydim. Algılarım sonuna kadar açılmıştı. Binlerce metre üzerimizden geçmekte olan uçağın gürültüsünü, uzaklardan gelen ezan sesini, sokağın başın-

daki kavak ağaçlarının tek tük kalmış yapraklarını karıştıran rüzgârı, aniden pike yapan sığırcık sürüsünün arpejini, park halindeki eski model bir Amerikan arabasının içindeki gençlerin dinlediği müziği ayrı ayrı duyabiliyordum ve bu hareketlilik beni mutlu ediyordu. Yokuş yukarı dizilmiş arabaların kırmızı stop lambalarından yayılan ışıklar zihnimin içinde elmaşekerleri gibi dağılıyordu. O sırada çay poşetini bardakta unuttuğum aklıma geldi. Kızıl kahverengi çay kaynar suyun içine kıvrılarak yayılıyor olmalıydı. Boş evin içindeki kimsesiz hareket ne kadar da rahatsız ediciydi! Oysa ben bardağın başında bekliyor olsaydım, her şey normal ve kontrol altında olacaktı. Nesnelerin kendi başlarına hareket etmeye hakkı yoktu benim evrenimde. Gülümsedim. Dışarısı çok güzel ve hayat doluydu. Boşluk evin içinde kapalı kalmıştı, istediği kadar kıvransın kızıl kahverengi çay cini. Ben dışarıya çıkmıştım artık!

Büyük arabanın içindeki gençlere doğru yürümeye başladım. Beni fark ettiklerinde çoktan yanlarına varmıştım.

"İyi akşamlar."

Kuşkuyla bana döndüler. Yirmili yaşlarının başlarında iki genç. Biri sakallı, diğeri gözlüklü. Konuşmalarına fırsat vermeden devam ettim.

"Şu apartmanda oturuyorum. Bir komşumuz, yaşlı bir adam... Nasıl desem, kaybolduğunu düşünüyoruz. Siz görmüş olabilir misiniz?"

Birbirlerine baktılar. Sakallı olan müziğin sesini kıstı, bana söylediklerimi tekrar ettirdi, gözlüklü olan da nasıl biri olduğunu sordu.

"Yaşlı işte, seksenlerinde. Kendinde olmayabilir. Dalgın ya da dağınık. Yani ben de tam olarak bilmiyorum."

"Tanımıyor musunuz?"

"Pek değil. Ama görsem tanıyacağımı düşünüyorum."

İşin bu kısmı benim de canımı sıkıyordu. Gözlüklü olan birden heyecanlandı.

"Ben öyle birini gördüm sanırım. Dediğiniz gibi bu apartmandan çıktı. Hatta bu tarafa doğru geldi."

"Öyle mi?"

"Üzerinde sizinkine benzer bir mont vardı, lacivert ya da siyah. Tam seçemedim. Yüzünde de garip bir ifade olduğunu hatırlıyorum, o yüzden dikkatimi çekmiş olmalı."

"Nasıl garip?"

"Garip işte, farklı... Şaşkın gibi, biraz da mutlu... Yalnız bir insanın yüzünde görmeye alışık olmadığımız bir ifade. Yani bilemiyorum, bana öyle gelmiş de olabilir. Bir an sokağın ortasında durdu, başını kaldırıp yukarı baktı, derin bir nefes aldı. Bir arabanın altında kalacak şimdi diye düşündüm. Neyse ki araba falan gelmedi."

Şoför mahallinde oturan sakallı genç şaşkınlıkla baktı arkadaşının yüzüne.

"Ne kadar ayrıntılı hatırlıyorsun... Bense hiç fark etmedim. Ne yaşlı adamı ne de senin adamı izlediğini..."

Arkadaşının belleğinin bu kadar kuvvetli olmasına alınmış gibiydi. Diğeri omuz silkti.

"Bilmiyorum, bir şekilde dikkatimi çekmiş olmalı. Gerçi şimdi siz sorana kadar aklımda değildi."

"Peki ne tarafa gitti?"

"Onu hatırlamıyorum işte."

Cebimden yaşlı adamın kimliğini çıkardım.

"Biliyorum bu çok eski bir fotoğraf ama yine de..."

Sakallı arabanın iç lambasını açtı. İkisi eski kimlikteki fotoğrafa eğilmiş bakarlarken ben de arabanın içini seyrediyordum, insanı kendine çeken konforlu bir genişliği vardı. Yeni arabalarda asla olmayan ferah bir mekân duygusu veriyordu.

"Kaç model bu?"

"78 Nova."

"Çok güzel..."

Gözlüklü olan kimliği uzatırken yüzüme daha dikkatli baktı.

"Neyiniz oluyordu?"

"Hiç... Komşum. Söylemiştim."

Gözlerimi arabanın içinden alamıyordum. Gözlüklü iç lambayı söndürdü.

"İsterseniz binin, dışarıda üşüdünüz. Hem eski arabalardan hoşlanıyorsunuz galiba."

Direksiyondaki sakallı hışımla döndü gözlüklüye ama bir şey demedi. Ben de fırsattan istifade arabanın arka kapısını açıp bindim.

"Teşekkürler."

Arabanın içindeki çam ormanlarını çağrıştıran tanıdık koku beni yıllar öncesine götürdü. Kadifemsi koltuklar, kırmızı kaplamalı iç aksam, pencere camlarını indirip kaldırmaya yarayan zarif kollar... Arabaya ait olan her şey ayrıntılarını unutmuş olduğum uzak güzel zamanlarımı hatırlatıyordu. Biraz zorlasam çok canlı anılar yüzeye çıkacak gibiydi.

"Gerçekten de çok rahatmış. Yeni gibi üstelik..."

Gözlüklü arkasına döndü.

"Amcamın... Eski arabalara çok düşkündür. Neredeyse hiç kullanılmamış, özel garajlarda meraklısını bekleyenleri bulur. Ben bir türlü ehliyet alamadım. Çok sevmiyorum direksiyona geçmeyi. Arkadaşım kullanıyor benim için."

Direksiyondaki sakallı biraz kasıldı.

"Aslında o kadar zor değil diyorum ama dinlemiyor."

Arabaya bindiğim ve artık sokaktan geçen biri olmadığım için sanırım sakallı da yumuşamıştı. Müziğin sesini biraz daha yükselttiler. Mahallemizden yayın yapan yerel bir radyo istasyonunu dinliyorlardı. *Radyo Gecenin İnsan-*

ları. Hava kararırken canlı yayına başlayan, gün doğana dek süren bir program. Aslında tek programı olan bir radyoydu. Uykusuz gecelerimde ben de dinlerdim, her zaman ilginç müzikler çalardı radyonun sahibi, programcısı ve sunucusu. Şimdi de geçmiş zamanların ileri teknolojisiyle üretilmiş antika hoparlörlerden gelen buğulu bir kadın sesi, *bebeğim ben âşık olmayı matah bir şey sanan bir aptalım*, diyordu. Arabanın içi o kadar huzurluydu ki... Dışarıdaki telaşlı trafik bir filmin arka planına dönüşmüştü. Ellerimi kadifemsi döşemede gezdirdim. Parmaklarım ısındı. Üşümüştüm gerçekten de. Ön panelde kocaman bir yelpaze gibi yayılmış hız göstergesine bakıyordum, tatlı bir yeşil ışıkla aydınlanmış rakamlar insanı yola çıkmaya kışkırtıyordu. Ne kadar da yorgundum. Gözlerim neredeyse kapanacaktı. Önde oturan delikanlılar telaşsız sohbet ediyorlardı. Neden söz ettikleri hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Ben bu daracık sokakta değildim artık. Dev bir sinema perdesinde boylu boyunca akan asfaltta gidiyordum, Nova'nın içinde... Her yer sarı bozkır, her yer lacivert gök. Fonda kadın kışkırtıcı bir sesle söylüyor, *kalbimin aceleyle çarptığı kısacık anlarda bile, öp beni, nasıl olduğunu sorma, çünkü bebeğim, ben âşık olmayı matah bir şey sanan bir aptalım*... Gidiyoruz. Uzaklara. Geniş bir otobanda. Tüm ülkeyi baştan sona kat edecek bir yolculuk. Genç, sorumsuz bir kan akıyor damarlarımızda...

Döşemeyi okşayan ellerime baktım. Çok güçsüz göründüler gözüme. Gözlerimi açık tutamıyordum. Yavaşça, bir cenin gibi kıvrıldım arka koltukta. Biraz dinlenebilirdim. Doğru iz üzerindeydim, işte onlar görmüşlerdi adamı, yaşlıyı. Adamdaki yaşlılığı. Adamın yaşlılığını. Ben henüz görmemiştim. Cebimde onun gençliğinin bir sureti vardı. Döşemenin kadifesi şefkatle okşuyordu yanağımı. Arabanın sahibi genç bir şeyler söylüyordu beni uyandırmak için... Konuşmak istemiyordum.

"Ne yapsak, sarhoş mu acaba?"

"Neden arabaya binmesine izin verdin ki? İşte başımıza bela oldu."

"Bir şey olduğu yok, sızdı galiba."

"Sızmadım. Sadece bu şekilde yatmak hoşuma gidiyor. Müzik, bu kırmızı kadife koltuklar, arabadaki koku... Old Spice değil mi?"

"Ne diyor? Sayıklıyor galiba."

"Boş verin bunları, keyfinize bakın. Bu gece gittiği yere kadar... Gece... Karanlık. Parlak. Sırlarla dolu."

Arabanın sahibi genç benimle ilgilenmekten vazgeçti, önüne döndü. Garip bir suskunluk oldu. Artık başka bir parça çalıyordu: *Seni seven biri vardı, onu terk ettin, sana da aynısı olacak*... Uzaklara gidiyoruz. Garip bir otobandayız, bizi geçmiş güzel günlere götürüyor. Herkes kendi dünyasının akşamında... Mırıl mırıl konuşmaya başladılar, hem onları hem de şarkıyı dinliyordum.

"Bir seferinde... Bir kadın vardı. Ona çok âşıktım. Daha doğrusu âşık olduğumu düşünüyordum".

"Kimmiş o?"

"Sen tanımazsın."

"Hadi ya... Tamamen tanımadığım biri... Çok garip."

"Askerdeyken tanışmıştık. Hemşireydi."

"İnanamıyorum, askerdeyken hem de..."

"Evet. Neden bu kadar şaşırdın ki?"

"Ne bileyim, askerde imkânlar çok daha sınırlı diye herhalde. Yani aşk hikâyesi için pek de uygun bir yer sayılmaz."

"Hikâye değil, gerçek. Neyse boş ver."

"Bunca zamandır arkadaşız, ilk defa duyuyorum bu hikâyeyi."

"Tamam kapatalım o zaman bu konuyu."

"Aa? Bozuldun mu yoksa?"

"Boş ver, dedim."

"Saçmalama. Niye trip yapıyorsun ki şimdi?"

"Yapmıyorum. Sırası değil belli ki..."

"Adam çoktan sızdı, onun için endişeleniyorsan..."

Benden söz ediyorlardı. Gözlerimi açmadan dinlemeye devam ettim. Bir yandan da çam ormanlarından kopup geliyor hissi veren kokuyu içime çekerek düşünüyordum. Ne kadar güzel bir histi bu. İnsanlar konuşsunlar ve ben böyle yatarak, gözlerim kapalı anlatılanları dinleyeyim, gözümde canlandırayım. Ancak çocuklukta yaşanabilen o eşsiz deneyimi yine yaşamak istiyordum. Kelimelerin zihnimin içinde hakiki şeylere dönüşüvermesinin verdiği mutluluktu bu. Çocukluk... kelimelerin şeylere kolayca dönüşebildiği o harika zaman.

"Onu kafaya takan sensin. Zararsız biri."

"Tamam işte takmıyorum, anlat o zaman."

Bir süre ikisi de sustu. Ardından, sesinde geçmiş zamanın yüküyle konuşmaya başladı arabanın sahibi.

"Hastaneye sevk almıştım. Ayağımda yaralar açılmıştı."

"Postal izni almadın mı?"

"Aldım tabii. Ama alay komutanımız beni seviyordu, kolluyordu. Çocuklarına ders veriyordum. İşte ayağım patlamış, öyle terlikle falan görünce hastaneye yolladı. Kadınla orada tanıştık."

"Vay vay vay... Hastanede hem de. Sen neymişsin meğer."

"Aslında aramızda hiçbir şey olmadı. Olabilir miydi bilmiyorum. Çok istedim, çok arzu ettim ama olmadı. Daha doğrusu olup olmadığını tam bilemiyorum."

"Bir dakika, bir dakika, baştan anlatsana şunu. Ne demek olup olmadığını bilmiyorum?"

"Garip bir hikâye. İlk karşılaştığımız an film gibiydi. Ben muayene odasındaydım. Bir doktor vardı, genç. Genel cerrahmış ama her şeye bakıyordu. Bizim buralarda

okumuş, orada da mecburi hizmet yapıyormuş. Hemen bir diyalog kuruldu aramızda, yaralarımı temizledi, ilaç sürdü sonra da sargı beziyle sarması için hemşireyi çağırdı. İşte o anda, içeri girdiği anda birbirimizi daha önceden tanıyormuşuz gibi göz göze geldik."

"Hemşire demek."

"Evet. Ama benden yaşça büyüktü. Yine de çok mahcup bir hali vardı, hafiften yanakları kızardı. Acayip heyecanlanmıştım. Doktor kalp atışlarımı duyacak diye korktum, o derece yani. Ameliyat eldivenlerini giydi, dikkatle ayağımı eline aldı, sargı bezini incecik sarmaya başladı. Bu arada biz doktorla sohbet ediyorduk. Müziklerden, filmlerden bahsediyorduk. Bizi arkadaş sanmış olabilirdi. O büyük bir ciddiyetle işini yaparken ben onun yüzünü inceliyordum. Sanırım otuzlarının sonlarındaydı. Koyu kestane saçlarının arasında tek tük beyazlar vardı. Henüz saçlarını boyamamış diye düşündüğümü hatırlıyorum. Soluk pembe dudakları soğuktan çatlamıştı, uzun zamandır istekle, sımsıcak öpülmediği için kurumuş gibiydi, onu öpmek istiyordum ve bu istek inanılmaz bir hızla büyüyordu. O ise hiçbir şeyin farkında değil gibiydi. Ağır ağır işini yapıyordu. Kokusunu içime çektim. Baharda Çingenelerin sattığı o küçük sarı çiçekler gibi kokuyordu. Yakasında yazan adını ezberledim. Doktor iki gün sonra yine gelmemi söyledi. Yara tamamen iyileşene kadar pansuman yapmamız lazım, işte sana da kışladan dışarı çıkmak için bahane olur, dedi. Benim tabii canıma minnet. Ondan sonra bir süre hastaneye gittim geldim."

"Hiç konuşmadın mı peki?"

"Bir seferinde çok yaklaştım ama cesaret edemedim."

"Vay arkadaşım... İyice abayı yakmışsın sen."

"İşte bu yüzden anlatmak istemedim. Dalga geçeceğini biliyordum."

"Tamam bozulma hemen. Zaten ciddi bir şey olmamış ki."

"Olmadı diyemem."

"Nasıl yani? Hani hiçbir şey olmamıştı?"

"Yani oldu mu olmadı mı halen bilmiyorum, belki de bilmek istemiyorum."

"Kafan iyi miydi, ondan mı?"

"Yok canım, nerde..."

"E, o halde?"

"Bir gece yatakhanedeyim, çok yorgunum. Üşüyorum. Hasta olmasam bari diye düşünüyorum. Lime lime olmuş battaniyeyi saran nemli nevresimin altına bir şey serseydim diye kurarken nöbetçilerden biri omzumu sarsıyor. Komutan seni çağırıyor diyor. Hemen kalkıyorum ama kafam sepet gibi, yanaklarım alev alev yanıyor. Hava inanılmaz soğuk. Elim ayağım buz kesiyor. İçimde bin bir kuşku. Acaba kötü bir haber mi alacağım korkusu iyiden iyiye ağır basıyor. Birinin anası babası öldüğünde böyle çağırırlar diyor içimdeki pis ses. Sonunda komutanın odasına giriyoruz. Komutan çok kötü görünüyor. Masasının üzerinde duran içki şişesini saklama gereği duymuyor. Eve git, diyor, büyük oğlan hasta. Annesi bebeği bırakıp hastaneye götüremez. Dili dolanıyor. Doktora götür, oğlan seni sever, başında bekle, yabancılamasın orada, diyor. Emredersiniz komutanım diyorum. Benim de dilim dolanıyor ama benimkisi hastalıktan. Yolda, arabada nöbetçi subay anlatıyor: Karısıyla kavga etmişler. Evden kovulmuş koskoca komutan. Gülüyoruz. Ne olur ne olmaz diye ben daha az gülüyorum. Arada başım düşüyor, ateş yoruyor. Sonuçta oğlanı alıp hastaneye götürüyoruz. Bizim genel cerrah uyandırılıp hastaneye getiriliyor, uykulu gözlerle muayene ediyor, bir serum takıyor, ciddi bir durum yok diyor, uykusuna geri dönüyor. Hepimiz komutanın, karısının gözüne girmek

için çocuğu hastaneye gönderdiğini biliyoruz zaten. Ben de çocuğun yatırıldığı odadaki diğer yatağa kıvrılıyorum. Çok uykum var. Titriyorum. O sırada alnımda narin bir elin ateşime baktığını fark ediyorum. Gözlerimi aralıyorum. O. Soğuktan çatlamış dudaklarını alnıma değdiriyor. Yanıyorsun diyor. Yanıyorum diye düşünüyorum. Ama bir yandan da titriyorum. Dudaklarımdan öpüyor. Sonra yanıma yatıyor. Bana sarılıyor. Beni ısıtmak ister gibi... Kulağıma bir şeyler fısıldıyor. Yani... Garip şeyler."

"Ne gibi? Seksi şeyler mi?"

"Pek sayılmaz. En çok hatırladığım, hep senin gibi bir oğlum olsun isterdim, cümlesi. O kadar yaşlı değilsin demek geçiyor içimden ama sesim çıkmıyor. İşte bir yandan da beni soyuyor. Islak bezlerle bileklerimi, ensemi falan ovuyor. Ateşimi düşürmeye çalışıyor. Öp beni demek istiyorum ama sesim çıkmıyor... Gözüm boynundaki kolyesinin ucunda takılı kalıyor, zarif bir hilal figürü sallanıyor üzerime eğildiğinde. Uzanıp almak istiyorum. Hilale dokunabilirsem her şey düzelecekmiş gibi geliyor. Serin bir yatakta yatıyorum. Çıplağım. Elindeki nemli tülbendi ensemde, bileklerimde, uyluklarımda dolaştırıyor. Uyarıldığımın farkındayım ama mâni olamıyorum. Bir ara beni şefkatle okşadığını hatırlıyorum. Yaramaz çocuk diyor. Çok yaramaz bir çocuk oldun sen. Öyle diyor. O âna kadar hiç böyle bir şey yaşamamışım. Serin tülbendi orama seriyor. Ateşim diniyor. Sonra yeniden başlıyor. Ardından yine tülbent. Sonra yine okşamalar. Ta ki tülbent kuruyana kadar. En sonunda beni içine alıyor. Bir yandan son derece şiddetli arzular içindeyim bir yandan da rüya gibi geliyor her şey... Böyle acayip bir geceydi işte."

Birden sustu. Müzik derinden devam ediyordu. Sonunda arkadaşı suskunluğu bozdu.

"Ee? Sonra ne oldu?"

"Ertesi sabah uyandığımda komutanın çocuğu kalk-

mış kahvaltısını ediyordu, yanında başka bir hemşire vardı. Çıplak falan değildim. Üzerimde kamuflajım vardı. Çok daha iyi hissediyordum kendimi. Çocuk da toparlanmıştı. Alıp annesine götürdüm. Sonra, normal hayatıma geri döndüm."

"Nasıl? Hemşireyi bir daha görmedin mi?"

"Hayır."

Sustu. Sesindeki pişmanlık arabanın içinde elle tutulur bir hale geliyordu. O günleri yaşadığı besbelliydi, tamam ama bize ne oluyordu? Biz sadece bu hikâyeyi dinliyorduk.

"Bazı geceler rüyama giriyor. Farklı şekillerde ama en az o geceki kadar gerçek oluyor. Bazen yüzü değişiyor, başka kadınlar oluyor. Değişmeyen tek şey boynundaki kolye. Hilal şeklindeki altın figür."

"İyiymiş."

"Değil be arkadaşım, hiç iyi değil. Bak bu olayın üzerinden o kadar zaman geçti, yine de unutamıyorum. Hiçbir kadın ilgimi çekmiyor, hep onu düşünüyorum. O soğuktan çatlamış, pembe dudaklarını... Dokunuşunu."

"Bunca zaman hiç söz etmemiştin. Ama şimdi anlıyorum bazı şeyleri..."

"Neleri?"

"İşte... Başkalarının ilgini çekmemesi... Bir sürü kız oldu arada, senden hoşlanan, sana yazılan. Onlar yaklaştıkça sen kaçıyordun. Meğer bir nedeni varmış."

"Aslında o kadar da emin değildim. Yani sana anlatana kadar başka kadınlara ilgisiz oluşumun nedeninin bu hikâye olduğunun çok da farkında değildim. Çok acayip bir şey... İnsan bazen bir hikâyenin içinde sıkışıp kalıyor. Üstelik bunu anlatana kadar farkında bile olmuyor. Çevremi saran görünmez duvarların bu hikâye olduğunu şimdi anlıyorum."

Peki ya şimdi ne olacak, hikâyenin farkına varınca

dışına çıkılabiliyor mu diye sormak istedim. Ama ortamlarını bozmamak için arka koltukta sesimi çıkarmadan yatmaya devam ettim.

"Fakat daha acayibi ne, biliyor musun? Kaç yıldır sır gibi sakladığım şu olayı bu akşam böyle birdenbire anlatmak istemem... Yani bir şey oldu. O adamı gördüğümde..."

"Şu kaybolan yaşlı adam?"

"Evet, onu gördüğümde bir şey hissettim."

"Nasıl bir şey?"

Kulak kesilmiştim, benim yaşlı komşum farkında olmadan kimleri nasıl etkilemişti, merak içindeydim.

"Kaçıp gitmenin mümkün olduğunu hissettim. Beni içine hapseden bu hikâyeden çıkıp gidebilirdim. O zaman benim de yüzümde o yaşlı adamınkine benzer bir ifade olacaktı, bunu anlamıştım."

"Kimmiş bu adam acaba?"

"Bilmiyorum ama adamın yüzünde öyle huzurlu bir ifade vardı ki... Tüm kötü şeyleri geride bırakmış birinin mutluluğu... Bir de şaşkınlık, evet, bundan eminim. Şaşkındı. Tekrar mutlu olabileceğini fark eden bir insanın şaşkınlığı..."

"O yüzden mi bu adamın arka koltukta uyumasına izin verdin?"

"Ne garip, değil mi? Olacak şey değil aslında. Yani başka zaman olsa asla yapmayacağımız bir şey."

Beni burada unuttuklarını sanıyordum.

Yalnızlık Kötü İnsanlar İyi

Bir süredir ellerim cebimde yaya geçidinde dikiliyordum. Ne tarafa gitmem gerektiğini bilemiyordum. Cadde kalabalıktı. Durakta bıkkın bir şekilde otobüs bekleyenlerin arasında olabilir miydi kayıp komşum? İçlerinde bir tanesi o yaşlardaydı ama o da büyük bir ciddiyetle gazete okuyordu, o zayıf ışığın altında, kaybolmuş bir hali yoktu. Bankanın yeşil panolarının aydınlattığı duraktaki zombiler otobüsün yaklaşmasıyla uyandılar. Aynı anda yokuşun başındaki trafik lambası da kırmızıdan yeşile döndü, araçlar kornaya basarak ağırdan alan bir sürücüyü uyardılar. Nargilecinin önünde aniden duran siyah bir minibüs trafiği tıkadı, içinden esmer şişman bir aile indi yavaş yavaş, klaksonlara aldırmadan kafeye girdiler. Yaklaşmakta olan siren sesi kısa bir süreliğine trafiği hareketlendirdi, araba kalabalığının içinden güçlükle sıyrılan ambulans önümden geçerken halen yaşlı adamın nereye gitmiş olabileceğini düşünüyordum. Kendimi onun yerine koymaya çalıştım. Nereye giderdim? Her zaman gittiğim bir yere mi? Neresi olabilirdi? Fırın? Market? Kırtasiye? Eczane? Belki. Ya da hiç gitmediğim ama hep gitmek istediğim bir yere mi giderdim? Nargile kafe? Pastane? Ya da hiçbiri... Hiçbir şey düşünmeksizin yürümüş de olabilirdim.

Bir yerden başlamalıydım. Kapanmak üzere olan eczane tenha sayılırdı.

İçeri girdim. Gençten bir kadın yüz bakım seti deniyordu. İşten dönerken eline alışveriş listesi tutuşturulmuş bir baba pişik kremi, pudra ve vitamin takviyesi soruyordu. İlaç kokusu burnumu gıdıkladı. Bir şeyler satın almam gerektiğini düşündüm. Gargara, vitamin ya da basit bir ağrı kesici... Hiç değilse bir diş macunu. Oysa önümdeki tezgâhta köpekbalığı kıkırdağından yılan kökü bitkisine kadar dünyadaki her şeyin hapı vardı. Aklımın ermediği işlerdi bunlar. Dünya devasa bir simya laboratuvarına dönüşmüştü sanki. Sıramı beklerken yaşlı adamın kimliğini cebimden çıkarıp fotoğrafı incelemeye koyuldum. Acaba şimdi neye benziyordu? Nasıl değişmişti? Saçları dökülmüş olmalıydı, fotoğrafta otuzlu yaşlarında görünmesine rağmen şakakları açılmıştı. Büyük bir dikkatle bakmıştı objektifin karanlık kuyusuna. Geleceği görme arzusuyla... Belki de ben böyle duygular atfediyordum. Sonuçta hepimiz öyle ya da böyle o karanlık kuyuya gözümüzü dikeriz fotoğraf çektirirken. Zaten pek zevkli bir iş de değildir. Dört ya da sekiz tane lazım olmuştur, ayaküstü çekim yapacak bir dükkâna dalmışızdır ya da şip şak çekim yapan kabinlerden birine girmişizdir. Tabii, ortada bir fotoğrafçı olmayınca insan daha rahat pozlar verebiliyor. Kimlikteki fotoğrafa baktım, kesinlikle bir fotoğrafçı çekmiş olmalıydı. Dudakları sımsıkı kapalı olduğu için çizgi gibi görünüyordu. Gerilmişti. Fotoğrafçı boşu boşuna biraz gülümseyin demişti, milim oynamamıştı yüzündeki ifade. Neden gergindi? Kimliğin arkasını çevirdim, evli yazıyordu. Bir gün aklı bulanıp evinin kapısından çıkıp kayıplara karışacağını hissediyor muydu? Hayır, asla. Hangimiz biliyoruz ki? Geleceğimiz hakkında en ufak bir fikrimiz yok. Ama yine de fotoğraf çektirirken kendimizi geleceğe

ışınladığımızı biliriz. Hatta deklanşörün sesini duyduğumuz anda başlarız uzaklaşmaya o andan. Fotoğraf yaşanan anları hızla geçmişe dönüştürür. Şimdinin geçmişe dönüşmesi. Çok korkunç. Bir çeşit zaman makinesi. Eczanenin vitrininden dışarıya çevirdim bakışlarımı. İşte otobüsün içini doldurmuş insanlar, sonsuza dek yaşayacaklarını düşünüyor olmalıydılar. Oysa zamanı biraz ileri alabilsek, iki, sekiz, on ya da yirmi yıl sonrasına bakabilseydik? Kaçı yaşıyor olurdu otobüs yolcularının? Bankanın yeşil ışığı bahane, hepsi zombiydi işte.

Herkes gidip de sıra bana geldiğinde diş macununu boş verip eczacının kalfasına yaşlı komşumun kimliğini gösterdim ve kaybolma hikâyesini anlattım. Nedense kalfanın yüzü asıldı... Filmlerdeki dedektifler bu gibi durumlarda hemen yeşil bir banknot çıkarıp barmenin önüne koyar, barmen de parayı görünce ânında şakımaya başlardı. Ama ne ben dedektiftim ne de karşımdaki barmen... O sadece bir eczacı kalfasıydı. Üstelik çok suratsızdı. Kimliği bana geri verirken, "Eskiden sık sık gelirdi, bir süredir görünmüyor," dedi. Şaşırdım, bilgiye bu kadar kolay ulaşabilmeyi beklemiyordum.

"Sık sık gelip ne alırdı?"

Kalfa omuz silkti.

"Sürekli kullandığı ilaçları... Tansiyon, şeker için..."

"Peki en son ne zaman geldiğini hatırlıyor musunuz?"

Kafasını iki yana salladı.

"Geçen ay da olabilir, geçen yıl da. Bilemiyorum. Her gün buraya o kadar çok insan gelip gidiyor ki..."

Sonra da kuşkuyla bana baktı.

"Nesi oluyorsunuz?"

"Hiç, komşusuyum."

"Komşu? Garip."

"Neden?"

"Bilmem, artık pek komşuluk kalmadı da. İnsanlar komşularını tanımıyorlar... Tanımak da istemiyorlar sanki."

Aslında ben de tanımıyordum ama bunu ona söylemeyecektim. Söylediklerini başımla onaylayarak konuşmaya devam etmesini teşvik ettim.

"Mesela benim oturduğum apartmanda yirmi daire var. Kaçıyla selamlaşıyoruz biliyor musunuz?"

Tahminde bulunmadım.

"Hiç. Hiçbirinin adını bile bilmiyorum. Herkes birbirinden nefret ediyor sanki."

Çok çarpıcı bir bilgi vermiş zeki insan pozu yaparak yüzüme bakıyordu. Belki de çok suratsız olduğun içindir diye düşündüm. Belki onlar birbirleriyle selamlaşıyorlardır da sana selam vermiyorlardır demek geçti içimden ama hüzünlü bir ifadeyle susmayı tercih ettim. Yarattığı etkiden memnun olmuştu.

"Geçen gün eşim bu böyle olmayacak, ben herkesi bize davet edeceğim diye tutturdu. Zor vazgeçirdim. Bir an boğulacak gibi oldum, tanımadığım bilmediğim onca insan evimize doluşacaktı."

Düşünceli bir şekilde susuyordum. Kalfa da bir an ne diyeceğini bilemedi. Halen elimde tuttuğum yaşlı komşumun kimliğine kaydı bakışları.

"Belki doktora çıkmıştır."

"Doktor mu? Nerede?"

"Üst katta."

Birlikte eczaneden dışarı çıktık. Bana binanın yandaki girişini gösterdi.

"Üçüncü kat. Dahiliye uzmanı. Bu çevredeki yaşlılar hep ona giderler."

Teşekkür edip doktorun kapısını çalmak üzere hareketlenmiştim ki kolumdan tuttu.

"Sizce ne yapmalıyım? Onları evimize davet edip tanışalım mı? Böyle bir şey yapalım mı?"

"Bence yapın."

"Gerçekten mi?"

"Elbette. İnsanlarla birlikte olmak her zaman iyidir. Yalnızlık kötüdür. Benim hayattaki tek düsturum budur."

"Yalnızlık kötü, insanlar iyi. Bu kadar mı?"

"Evet. Basit ama uygulaması zor."

Bunları söylerken evimdeki soğuk fayansları yalayan su buharı gözümün önüne geldi. Ne kadar çabuk kaybolmuştu sıcaklığı.

Bilinç Kendi Yokluğunu Hayal Edemez

Girişteki tabela da en az elimdeki kimlik kadar eskiydi. Garip şey onca zamandır bu mahallede yaşamama karşın burada bir doktor muayenehanesi olduğunun farkında değildim. Aslında ben de kalfanın sözünü ettiği o asık suratlılardan biriydim tabii, yaşadığım kocaman apartmanda kimseyi tanımıyordum doğru düzgün. Yaşlı kadın da zorunluluktan kapımı çalmıştı. Bizim kattaki dairelerin çoğu işyeri olmuştu çünkü. Apartman sakini kalmamıştı fazla. Apartman sakini. Sakin. Yaşlı kadın kapımı çalana kadar kıpırtısız bir göl kadar sakindim. Oysa şimdi... Keşke kalfaya sattığım aklı uygulayabiliyor olsaydım. Belki bir gün...

Kapının önünde mavi galoşlarla dolu iki kova vardı. Hangilerinin temiz olduğu anlaşılmıyordu. Rasgele bir çift alıp ayakkabılarımın üzerine geçirdim. Kapının ziline dokundum. Bir süre bekledim, açan olmadı. Zaten açık olabileceğini düşünüp hafifçe ittim kapıyı, kolayca aralandı, küçük bir çıngırak çaldı. İçeri girdim.

Bekleme salonu olarak düzenlenmiş mekân loştu, beklediğimden çok daha büyüktü, kocaman pencere camının ardından cadde, büyük bir tiyatro sahnesi gibi görünüyordu. Renkler, hareket, insanlar... Yaşlı adam buraya gelmiş olabilir miydi? Belki de şu anda içeride muayene

oluyordu. Ortamda hoş bir parfümün izi vardı. 78 Nova' nın içindeki koku geldi, zihnimi gıdıkladı. Belli belirsiz anılar yerinden oynadı ama yüzeye çıkamadı. Neydi, Old Spice mı? İnsanlar zamana direnmek için hayatlarının zirvesindeyken edindikleri alışkanlıkları sürdürürler. Belki yaşlı komşum da öyle yapıyordu... Hayatın zirvesi... Kimden duymuştum? Mutlaka birinden duymuş olmalıyım... Belki de kendim uydurdum, olamaz mı? İnsanın hayatında en iyi olduğu bir zaman vardır. Oraya doğru çıkar, çok kısa bir süre orada kalır ve sonra iniş başlar, ardından hep kötüye gider... Birinden duymama gerek yoktu ki, doğanın en basit kanunuydu bu. Yaşlı adamın da hayatının zirve yaptığı bir yer vardı ve orada, kendisinin en mutlu, en güçlü, en harika olduğunu düşündüğü o zaman diliminde Old Spice kullanıyordu belki ve bu yüzden de o kokuyu kullanmaya devam ediyordu. Birer birer bu dünyadan göçüp gitmiş yaşlı akrabalarımı düşündüm... Onların kokularını, alışkanlıklarını. Onlar da öylelerdi. Evet, kesinlikle... Peki ben? Hayatımın zirvesini yapmış ve inişe mi geçmiştim yoksa halen tırmanışta mıydım? Dostlukların, arkadaşlıkların hızla azalmasından belli ki tırmanışta değildim. Ama hayır! Bu gece kendime dair hiçbir düşüncenin beni esir almasına izin vermeyecektim. Yaşlı dostumuzu bulup eve dönecek, son zamanlarda hep yaptığım gibi baharatlı kış çayımı içip uyuyacaktım. O tuhaf çayın tadını dilimin üzerinde hissettim.

Doktora geldiğinde ne yapardı peki? Burada oturup çağrılmayı beklerdi herhalde. Koltuklardan birine oturdum. Onun gözleriyle karşı duvarda asılı duran resimlere baktım. Tanıdık tabloların renkleri çoktan solmuş ucuz baskıları. Gecenin ileri bir saatinde, boş bir sokağın köşesinde birkaç müşterinin suskun bir şekilde kadehlerinin içine dalıp gittikleri bir bar, bir tren vagonunda yalnız başına kitap okuyan bir kadın, bir otel odasında yatağa otur-

muş elindeki mektubu okuduktan sonra kederli bir suskunluğa dalmış biri... Hepsinin ortak özelliği yoğun bir yalnızlık duygusuydu. Bu soluk halleriyle etkileri bir kat daha artmıştı sanki. Yıllar önce, bu muayenehane açılırken toplu halde alınmış ve duvara bu şekilde asılmış olmalıydılar. Bir daha da kimse ellememişti belli ki. Orta sehpanın üzerinde gezi ve doğa dergileri vardı. İçlerinden birini rasgele alıp karıştırmaya başladım. O da böyle, uçsuz bucaksız sapsarı steplerin, kızıl kahverengi sonbahar yapraklarıyla bezeli orman yollarının ya da nadir bir mücevher gibi parlayan yüksek dağ göllerinin büyüsüne kapılıp mı çıkıp gitmişti sıkıcı hayatından? İnsan kendi hayatından çıkıp gidebilir miydi? Belki ne yaptığının farkında değildi, hastaydı, yaşlıydı, bunamıştı. Hayır bu düşünce içime sinmiyordu. Onu bir şekilde anladığımı sanıyordum. Dışarı adımımı attığım anda fark etmiştim onun gidişinin başka türlü olduğunu. Hem ne demişti arabadaki gençler? Yüzünde farklı bir ifade olduğunu söylemişlerdi. Huzurlu, mutlu ve hatta bundan dolayı şaşkın.

"Nasıl yardımcı olabilirim?"

Arkamı döndüm. Doktor karşımdaydı. Dergiyi sehpaya bırakıp ayağa kalktım. Eski basketçi olduğu izlenimi yaratacak denli uzun boyluydu. Ellilerinin sonunda olmalıydı. Ama epeyce yıpranmış görünüyordu. Saçları bembeyaz olmuştu ama şaşılacak denli gürdü.

"Kusura bakmayın rahatsız ediyorum, ben birini arıyorum. Size gelmiş olabilir. Hatta belki de hastanızdır."

Cebimden eski kimlik kartını çıkarıp doktora uzattım.

"Biraz eski tabii bu kimlik. Kendisi benim komşum olur. Aşağı sokakta oturuyoruz, hemen yokuşun üzerinde. Az önce... yani biraz oluyor tabii... akşamüzeri sanırım, evden çıkmış, bir daha da dönmemiş. Galiba aklı da gelip gidiyormuş."

"Nereden buldunuz bu kimliği?"

"Karısı verdi. Aynı katta oturuyoruz."

"Buraya gelmedi."

"Tanıyor musunuz? Yani gelir miydi size?"

Başını salladı, düşünüyordu. Muayene odasından hafif bir öksürük sesi geldi, içeride biri vardı. Aralık duran kapıdan dışarıya doğru bir kılıç gibi uzanan sarı ışık demeti arada sırada kesintiye uğruyordu, biri odanın içinde dolanıyor olmalıydı. Evet, haklıydım. Çok kısa bir an görüş alanıma girdi. Belden yukarısı çıplaktı. Sırtının kavisi insanda dokunma isteği uyandıran güzel bir kadın. Bir an göründü ve kayboldu.

"Gelmiş olabilir."

Heyecanlandım.

"Gelmişse kaydı vardır sizde."

Doktor dudak büktü, gelip gelmemiş olması umurunda değildi sanki.

"Bazen öylesine çat kapı gelirler, tansiyonlarını ölçtürürler, sıkıntılarını anlatırlar, basit bir-iki ağrı kesici verir gönderirim. Birçoğunun ciddi bir hastalığı yoktur. Daha doğrusu tedavi edilebilecek bir hastalıkları yoktur. Çoğu yaşlılıktan kaynaklanan sistemik bozukluklar... Aslında en çok ihtiyaç duydukları şey ilgidir. Birilerinin onları dinlemesini isterler. Anlatırlar, hiç durmadan anlatırlar. Sanki anlattıkları hikâyeyi iyi anlayan biri çıkarsa sorunlarına çözüm bulunacakmış gibi... Her seferinde yeni bir heyecanla durmadan anlatırlar. Oysa çözüm yoktur. Ölüm kaçınılmazdır."

Kayıt tutmadığı belliydi, üzerinde durmadım, zaten işime yaramazdı. Doktor beyaz gür saçlarını parmaklarıyla tarayarak düzeltti. Yaşlı komşumun zavallı kimliğini bana geri verdi.

"Ama bugün buraya bu adam gelmedi... bundan eminim."

"Peki sizce nereye gitmiş olabilir?"

Omuz silkti.

"Kim bilebilir ki? Muhtemelen şu anda bizim asla tahmin edemeyeceğimiz bir ruh durumundadır."

"Nasıl bir ruh durumu?"

"Değişken. Bazen geçmişte bir günün devamını yaşarlar. Özelliği olan bir günün tabii. Mesela ilk çocuğunun doğumuna yetişmek için taksi arıyor olabilir ya da... Ya da annesinin cenazesini yeni defnetmiştir ve çok üzgündür, sokaklarda amaçsızca yürüyordur. Belki de sıradan bir günü yaşıyordur, bu da ihtimal dahilinde tabii. Kim bilir gençken kaç kez yaptığı gibi, çalıştığı işyerine ulaşmak için yine otobüsün gelmesini bekliyordur. Lisede matematik sınavına gidiyor bile olabilir."

"O kadar ümitsiz yani?"

"Öyle... Zihin dağılmaya başladı mı toparlanması çok zordur. Kırılan bir vazoyu tamir etmeye çalışmak gibi... İmkânsız. Asla eski haline getiremezsiniz. Belleğin kapıları ardına kadar açılır. İçeride zamanın rüzgârı hoyratça esmeye başlar. "

Şair gibi konuşuyordu. Belki de o gizli gizli şiir yazan doktorlardan biriydi. Üzerindeki beyaz önlük olmasa pekâlâ bir yazar ya da şair sanabilirdim onu. Öyle bir havası vardı. Arkasını döndü, gidip rengi solmuş resimlerin altında duran dolaptan bir şişe viski çıkardı. Bir bardağa doldurdu, büyük bir yudum aldı. Gözlerini kapadı, kısa bir süre sessiz kaldı, sonra etkileyici ses tonuyla konuşmasına devam etti.

"Anılar... Sürekli hareket halindedirler. Sürekli... Onları unutabilmek için çaba harcamamız gerekir. Sağlıklı zihin bunu başarabilir. Hatırlamak dediğimiz şey kontrollü bir unutmadır. Deneyimlerimiz zihnimizin derinliklerinde bir okyanus gibi birikir. Hatırlamak, her seferinde o deneyim okyanusundan aldığımız malzemeyle

uygun bir hikâyeyi yeniden oluşturmamızdan başka bir şey değildir. Bu da çok çaba gerektirir. Ama gücümüz azalmaya başladığında... O zaman anıları zapt edemeyiz. Belleğin bütünlüğü bozulunca gerçeklikle bağımız da kopar. İşte o zaman geçmişin sonsuz katmanlarında yaşamaya başlarız."

"Öyle bir anlatıyorsunuz ki... İnsanın Alzheimer olası geliyor. Yani böyle ölümsüz olmak gibi bir şey... Sonsuz zaman katmanları falan..."

Doktor yüzüme dimdik baktı. Öfkesini bastırmaya çalışıyordu.

"Demek ki iyi anlatamamışım. Zihnimizin gücü azaldıkça içinde yaşadığımız o geçmiş zamanların derinliği de azalır. Katmanlar incelir, renkler solar, sesler azalır. Duygular hamlaşır, kabalaşır. Çünkü sağlıklı hatırlama dediğimiz şey bir yeniden canlandırmadır. Güçlü bir zihin anıları pırıl pırıl canlandırır. Muazzam ayrıntılarla zenginleştirir. Oysa yaşlı bir zihin... Beceriksizce çizilen bir resim gibi... Titrek bir elyazısı gibi..."

Sustu. Kalan viskiyi bir dikişte bitirdi.

"Siz de ister misiniz? Kusura bakmayın sormayı unuttum."

"Hayır, sağ olun."

Görev başındayken içmem diyecektim az kalsın. Kaç kez duymuşumdur bu repliği filmlerde, kim bilir... Doktor cevabıma aldırmaksızın gidip boş bardağını bir kez daha doldurdu. Onu da bitirince hiçbir şey söylemeden beni yalnız bıraktı.

Tuvaletten güçlü bir işeme sesi geliyordu. Alkolik bir doktor. Her taraftan içki şişelerinin çıktığı bir muayenehane. Ona ne kadar güvenebilirdim ki? Belki de hemen çıkıp gitmeliydim. O sırada muayene odasından yine bir ses geldi, yere düşen bir cisim. Yerde bir süre yuvarlandı ve sonra döne döne durdu. Neydi acaba? Bo-

zuk para gibi ama değil. Bir alyans? Biraz daha durmalıydım, içeride giyinen kadını merak ediyordum. Gözucuyla görmüştüm. Heyecanlandırmıştı beni. Tekrar görmek istiyordum onu. Çok mu garipti bu istek? Hayır... Neden garip olsun ki? Dilim damağım kurudu. Doktorun viski şişesini alıp kapağını sessizce açtım, şişeyi kafama diktim, bilyeli plastik muhafaza canımı sıktı ama yine de içtim. Viskinin şişesi çok garipti. Kare prizmaya benziyordu. Boğazım yanmaya başladı. Başım döndü. Kafatasım havalandı sanki.

Sessizce muayene odasının kapısına doğru gittim, aralık kapıdan içeriye bakmaya çalıştım. İlk başta hiçbir şey göremedim. Sadece röntgen filmlerine bakmak için kullanılan panonun beyaz ışığı... Ama sonra açımı biraz düzeltince o güzel kadının el aynasına bakarak ruj sürdüğünü gördüm. Artık belden yukarısı çıplak değildi. Hiç de hasta gibi durmuyordu. Tam tersine... Az önce sevişmeye doymuş bir kadının huzurlu telaşsızlığı içindeydi. Yüksek bir taburenin üzerinde bacak bacak üstüne atmış, sadece kendisinin duyduğu bir müziğe ritim tutarak ayağını sallıyordu. İnce siyah çorapları bacaklarının kavislerini daha da çekici hale getirmişti. Yerde kıvrılmış duran deri çizmeleri giydiğinde nasıl bir görünüm alacağını düşünüyordum ki aynadan bana baktığını fark ettim, hemen geri çekildim. O sırada doktor elinde dolu bir bardakla geri döndü, bekleme odasının koltuklarından birine bıraktı kendini. Uzun beyaz önlüğünü çıkarmış, pahalı olduğu her halinden belli olan siyah şık bir gömlek giymişti. Alkoliklerin aynı zamanda derbeder olması gerekmez miydi?

"Akşamları bir kadeh gevşemek için iyidir. Doktor tavsiyesi."

Kendini koltuğa bıraktı, ben de karşısına oturdum. Dili dolanıyordu. Keşke bir kadehte durabilseydiniz diyecektim ki tuttum kendimi. İçerideki kadına takılmıştı

aklım. Kimdi? Bir hasta mıydı? Sevgilisi miydi? Az önce sevişmişler miydi? Göz göze geldiğimizde tehlikeli bir çekim hissetmiştim. Avuçlarım terledi. Boğazımı temizledim.

"Evet... Ben bir de şeyi sormak istiyorum... Onu bulduğumda ne yapmalıyım? Yani nasıl eve götürmeliyim?"

Doktor bana cevap vermek için hiç acele etmiyor, viskisinden aldığı iri yudumun tadını çıkarıyordu.

"Sağduyunuza güvenin. Ne yapmanız gerektiğini iç sesiniz söyleyecektir. Bakın bir tarihte bir hastam vardı. Artık anlatmamda bir sakınca yok, çünkü çoktan dünyamızı terk etti. Hah! Böyle söylemek hoşuma gidiyor biliyor musunuz? Dünyamızı terk etti. Sanki uzay gemisine bindi ve gitti. Böyle bir görüntü canlanıyor gözümün önünde, binmiş gidiyor. Oysa ne olduğunu çok iyi biliyorum. Kalp kan pompalamayı bırakınca birkaç dakika içinde beynin çalışması da duruyor. Bilinç yok oluyor. Bir daha da geri gelmiyor. Ölüm diyoruz buna ve hepimiz deli gibi korkuyoruz ölmekten. Ölüm her şeyin sonu çünkü. Doğru. Sona varmak istemiyoruz. Zavallı zihnimiz, nasıl bir yanılsama içindeyse... Kendisini öncesiz sonrasız bir süreklilik içinde hissediyor. Sonsuzluk. Zihnimiz her şeyi hayal edebilen en müthiş şeydir evrendeki. Her şeyi... Bir tek şey hariç. Nedir o biliyor musunuz? Bilinç kendi yokluğunu hayal edemez. Oysa elektriğin kesilmesi gibi doğal bir şeydir ölüm. Tak! Yayın gitti. Eks oldu derdik hastanedeyken. Aslında öldü manasında bir sözcük, *expire*, onun kısaltması. Süresi doldu gibi. Ama bana hep matematikteki iks gibi gelir, yani bilinmez oldu. Artık bilinemez. İks. Sizin hastanız gibi."

"Komşum."

"Evet tabii ama hasta demediniz mi? Aklı gelip gidiyor demiştiniz."

"Galiba. Eşi öyle dedi. Yani dediklerinden ben öyle anladım."

"Eşi mi? Kaç yaşında?"

"Bilmem, seksenlerin başında sanırım."

Doktor bir süre düşündü. Ben de yaşlı kadını gözümde canlandırmaya çalıştım, önce kalın yeşil hırkası geldi ardından kemikli parmakları. Soğuk.

"O yaşlardaki çiftlere hiç dikkat ettiniz mi?"

"Ne açıdan?"

Doktor iyiden iyiye sarhoş olmuş gibiydi. Daldan dala atlıyordu, az önce bana bir hastasıyla ilgili bir hikâye anlatacaktı ama laf başka bir yere gelmişti.

"Öyle gariptirler ki. Çok uzun bir zamanı birlikte geçiren çiftler... Çoğu zaman karıkocadır bunlar, bazen iki kardeş de olabilir, ana-oğullara da rastladım çokça. Ama baba-oğul ya da baba-kız daha ender çıkıyor, hatta hiç karşılaşmadım, her neyse... Daha çok karıkocadır bunlar. Evet, evet... karıkoca. O kadar uzun zamandır birliktedirler ki artık tek kişi gibi olurlar. Anılarının çoğu ortaktır. Bunları beraberce birilerine öyle çok anlatmışlardır ki... Artık o anılar kişisel olmaktan çıkıp o iki kişilik dünyanın resmî tarihi haline gelmiştir. Artık ortada bir kişiden, bir kişilikten söz edilemez, iki bedenden oluşan bir benlik vardır. Çok korkunç bir şey tabii bu. İnsanın kişiliğinin sınırlarının eriyip bir başka insanın kişiliğiyle kaynaşması. Yanlış kaynamış kemik gibi. Mutlaka sakatlık bırakır."

"Tedavisi yok mu peki? Yani nasıl kurtuluruz bu durumdan?"

Doktor yüzüme merakla baktı, dalga mı geçiyordum yoksa açtığı mecazi kanaldan devam mı ediyordum? Hangisinde karar kıldı anlayamadım ama o sakin bir sesle devam etti. Başını arkaya yasladı, gözleri kapandı kapanacak gibiydi.

"Yanlış kaynayan kemiği... kırmak gerekir... sonra ... tekrar alçıya alınır... düzgün bir biçimde kaynasın diye... bazen implant da konabilir..."

Sustu. Gözleri kapanmıştı. Viski bardağını kavrayan parmakları gevşemişti. Bardağı alıp masaya koydum. Hırıltılı bir şekilde horlamaya başladı. Ne yapacağımı bilemeden bir süre hırıltılı soluklarını dinledim. Ortada duran şişeyi aldım, doktorun bardağına biraz viski koydum. Bir iki yudum içtim. Konsolun üzerindeki eski müzik setinin radyosunu açtım. *Radyo Gecenin İnsanları* kanalını aradım. Hüzünlü bir parça çalıyordu, çok iyi bildiğim ama adını hatırlayamadığım bir grup söylüyordu. Pencerenin yanına gittim. Caddedeki insanlara baktım. Oralarda bir yerlerdeydi yaşlı komşum. Belki yeterince dikkatli bakarsam onu görebilecektim. Görüş alanıma giren hiç kimsenin kaybolmuş bir hali yoktu. Herkes düşünceler içinde yürüyor, duruyor, bir yerlere bakıyordu. Belki yaşlı komşum da kaybolduğunun farkında değildi. O zaman onu bu şekilde bakarak bulamazdım. O kayıp değildi, hayır, sadece başka bir boyuta geçmişti. Doktorun söyledikleri bu anlama geliyordu. Dönüp sızmış olan doktora baktım acıyarak. Bu zavallı adamın anlattıklarına ne kadar güvenebilirdim ki? Sanki ben hayatımda hiç sızmamıştım, hiç zayıf düşmemiştim. İtiraf etmesi zor ama doktorun bu haline tanık olduğum için keyiflenmiştim. Bunu fark ettiğim an pis bir suçluluk duygusu yerleşti içime. Ben berbat bir adamım duygusu, işe yaramaz, serserinin teki. Hayır, işe yarayacaktım, yaşlı komşumu bulup sağ salim bin yaşındaki eşine teslim edecektim. O da soğuk kemikli elleriyle kolundan yakaladığı gibi içeri sokacaktı adamı. Ürperdim. Yaşlı komşum sırf o soğuk eller yüzünden evini terk etmiş gibi geldi. O sırada muayene odasının kapısı açıldı. İçimde yasak arzular uyandıran genç kadın dışarıya çıktı. Koyu

renk güneş gözlükleri yüzünün büyük bölümünü kaplıyordu. Gecenin bu saatinde güneş gözlüğü takmak çok tuhaf bir davranış diye düşündüm.

"İyi akşamlar."

Sesi biraz kalın ama kesinlikle çekiciydi. Doktor gözlerini aralayıp omzunun üzerinden, "İyi akşamlar," diye mırıldandı. Ben onun çok daha derin uyuduğunu sanıyordum oysaki. Kadın çizmelerinin yüksek topuklarını tıkırdatarak çıkışa doğru yürürken doktor tekrar hırıltılı uykusuna dönmüştü bile. Kapı açıldı, çıngırak çaldı, kapı kapandı. Ortamdaki güzel koku da ânında dağıldı.

Üzücü Şeyler Düşünmeyin

Koridora çıkmamla asansörün kapısının kapanması bir oldu. Kadının ardında bıraktığı parfüm çıldırtıcı zevkler vaat ediyordu. Hızla merdivene yöneldim. Eski asansör keskin gıcırtılarla inerken ben basamakları ikişer üçer atlıyordum.

Asansör zemin katta büyük bir gürültüyle durdu, kapı açıldı, merdiven aralığında bekledim. Nefes nefeseydim. Apartmanın kapısı açılıp kapandıktan sonra içimden ona kadar saydım ve dışarı fırladım. Neden böyle yaptığımı bilmiyordum. Tamamen içgüdülerime göre davranıyordum. Ben böyle biri değildim eskiden. Bu akşam bana bir şeyler olmuştu. Hoş bir şeyler... Soğuk hava yüzüme çarptı. Dirildim. Ağaçlara sarılmış yılbaşı ışıkları beyaz, sarı, kırmızı göz kırpıyordu. Ne tarafa gideceğimi bilmediğim için yavaş hareket ediyordum. Bir-iki adım attıktan sonra birinin beni izlediği hissine kapıldım, sağa sola baktıktan sonra bakışlarımı yukarı çevirdim, gerçekten de beyaz saçlı doktor pencerenin pervazına dayanmış viskisinden yudumlar alarak beni izliyordu. Demek sızmamıştı. Onu haksız yere küçümsemiştim. Oradan öyle bakmasında tedirgin edici bir taraf vardı. Adeta deney faresinin hareketlerini izleyen bir biliminsanına dönüşmüştü. Bu cadde de bir deney labi-

rentiydi. Göz göze geldik. Gülümsüyordu. O anda ayağımdaki galoşları fark ettim. Hemen çıkarıp cebime tıkıştırdım. Viskisini hafifçe kaldırarak beni selamladı. Devam et bakalım, neler yapabileceğini görelim, der gibi bir hali vardı.

Az önce basamakları üçer beşer atlayarak peşinden koştuğum genç kadının hemen yolun ağzındaki çiçekçiyle konuştuğunu fark ettim. Omzunun üzerinden bana baktı. Galiba. Emin olamadım. Gözlükleri bakışlarını gizliyordu. Yanına gitmekte bir sakınca görmedim.

Genç çiçekçinin yerinden kalkamayacak kadar şişman babası kadına bir demet kokina satmaya çalışıyordu. Şişman adam bir yandan yeşil dikenli dallara kırmızı meyveleri iliştiriyor bir yandan da kadına laf yetiştiriyordu. Bu kokinalara yıl boyunca bozulmadan bakabilirse ev sahibi olacağını söylüyordu. Kadın gülümseyerek benim evim var zaten deyince, olsun bir tane daha olsun fena mı, diye bir kahkaha attı şişman adam. Kadın dönüp bana baktı bu sefer. Koyu renk gözlüklerine rağmen bana baktığına emin olmuştum.

"Ne dersiniz, denemeye değer mi?"

"Kesinlikle..."

Kısa bir an durakladım, sonra onunla aklıma gelen her şeyi konuşabileceğim duygusuna kapıldım.

"Çok garip, daha önce hiç dikkat etmemiştim. Bu kokinaların doğal hallerinin böyle olduğunu sanıyordum. Oysa iple bağlanıyormuş kırmızı meyveler..."

Kadın bu sözlerimi duyunca tatlı bir şekilde gülümsedi, sonra kokinaların parasını ödedi. Çiçekçinin hayır duasını aldıktan sonra konuşarak yürümeye başladık.

"Bizim ailede gelenektir. Yılbaşı yaklaştığında mutlaka kokina alınır. Eskiden ağaç da süslerdik. Çok eskiden. Çocukken bayılırdım."

"Güzel bir âdet."

"Evlendikten sonra kendi evimde de sürdürmeye çalıştım bu aile geleneğini... Ama olmadı."

Kokinayı işaret ederek, "Peki şimdi?" diye sordum. Buruk bir gülümseme oldu cevabı. Birbirimizi önceden tanıyor gibi yan yana yürüyorduk cadde boyunca. Acayip bir kalabalık vardı bu gece. Herkes kendini sokağa atmıştı sanki. Havadaki beklenmedik değişim yüzünden olabilirdi. Uzun zamandır kapalıydı hava, hep kurşuni bulutlar, insanın nefesini kesen kirli bir duman... Bu gece dev bir vakumla tüm pis hava emilip temizlenmişti sanki. Renkli yüksek bulutların arasından parlayan yıldızlar insanın parmaklarına batacak denli sivrilmiş, iniş için alçalan uçaklar akvaryumda yüzen renkli balıklar gibi net görünür hale gelmişti.

"Şimdi artık bir önemi kalmadı."

Neyin, diye soracaktım ama üstelemedim. Yan yana yürümenin tadını çıkarıyor, bu anı bozacak yanlış bir şey söylerim korkusuyla susuyordum.

"Ben de işte böyle kokinaları alıp onların üzerine pamuk falan koyuyorum. Ağaç süslemiş kadar oluyorum."

Pastanenin önünde müthiş bir kalabalık birikmişti. Müşteriler içeri girmek için kuyruk oluşturmuştu. Fırsattan istifade baloncular, seyyar çiçekçiler, ellerinde yanıp sönen kalp süsleri satan çocuklar kalabalığın arasına dalmış satış yapmaya çalışıyorlardı. Biz de bu heyecanlı kalabalığın içinde bulduk kendimizi. Kaldırımdan caddeye taşan insanlar yüzünden trafik yavaşlamıştı. Zaten adım adım ilerleyen arabalar korna çalarak geçmeye çalışıyorlardı.

"Yeni açıldı burası, çok popüler."

Nedense açıklama yapma gereği duymuştum. Kalabalığın etkisiyle birbirimize daha da yakınlaşmıştık. Kokusunu daha iyi duyabiliyordum. Tatlı, çağıran bir koku... Şeftali ile vanilya karışımı... Fakat birden güçlü bir dalga

geldi, insanların bir araya gelince ne muazzam bir güç oluşturduğunu düşündüm. Kalabalık çağıldayan bir nehir gibi akışkandı, bizi ayırdı. Nefessiz kalmıştım. Ona ne kadar yakındım az önce ve şimdi ne kadar uzak. İnsan seline kapılmış gidiyordu, bense burada sıkışıp kalmıştım. Bir süre gözümle takip ettim onu, insanların arasında bir görünüp bir kayboluyordu. Kısa bir süre sonra tamamen kaybettim. Kalabalık gitgide yoğunlaşıyor, insanın kendi başına hareket etmesi imkânsız hale geliyordu. İlginçtir, bu durumdan rahatsız olmuyordum. Tam tersine hoşuma bile gidiyordu. İrademin dışında sürükleniyor olmakta rahatlatıcı bir taraf vardı. Böyle durumlarda genellikle öfkeli olmasını beklediğim insanların da garip bir şekilde neşeli olduğunu fark ettim. Kocaman göbekli bir adamla şişman bir kadının memeleri arasında sıkışıp kalmıştım. Bir yandan gülüyor, bir yandan konuşuyorlardı.

"Bedava pasta mı dağıtıyorlar içeride?"

"Bedava mı? Burası şehrin en pahalı yeri... İlahi."

"Peki ama nasıl bu kadar uzun bir kuyruk oluşmuş? Ana baba günü valla."

"Bağımlılık yapıyormuş şekerim, bir yiyen bir daha bırakamıyormuş."

Neden bu kadar eğlendiklerini anlayamıyordum ama onların neşeleri bana da bulaşmış gibiydi. Ben de gülümsemeye başladım. İnsan böyle bir varlık işte, çevresindekiler gülünce gülüyor, ağlayınca ağlıyor.

"Hele bir frambuazlı pastası var, bakın vitrinden görünüyor."

"Ne o pastaları göz hapsine mi aldınız?"

"Gerek yok şekerim, sabahtan arayıp ayırttım. O vitrindeki benim pastam."

"Gerçekten mi?"

"Tabii, hepsi rezerve onların."

"Desenize biz aç kalacağız..."

"Ben size benimkinden veririm."

Göbekli adamla bol memeli kadının arasında sıkışmış bir şeklinde pastanenin kapısına kadar ilerlemiştim. Renkli kalabalığın içinde gözlerim umutsuzca kokinalı kadını arıyordu. Bulunduğum noktadan geri dönmem mümkün değildi. Az sonra içeri alınacaktık. Hem belki yaşlı adam da buraya gelmişti. Tabii ya! Yaşlıların evden kaçtıklarında ilk gittikleri yer pastanedir. Tüm o şeker diyetinin intikamını alırcasına gömülürler glikoz şurubuna. Midemde hafif bir yanma hissettim. Muayenehanede karşılaştığım gizemli kadının adını bile öğrenememiştim. Çıplak sırtına dokunmak istediğim kadın... Deri çizmeli kadın... Güneş gözlüklü kadın... Kokinalı kadın... Nasıl oldu da bir anda kayboluverdi?

"Üç kişi mi?"

Beni sıkıştıran göbekli adamla bol memeli kadın sözleşmiş gibi evet dediler garsona, bozmadım. Küçük bir masaya yönlendirildik.

Oturduk. Yeni arkadaşlarım pastalarını söylediler, gözleri doymadı önden karışık bir tuzlu tabağı yaptırdılar. Bana bir şey soran yoktu. Garson yine de üç servis açtı. Göbekli adamla bol memeli kadın bana aldırmadan sohbeti koyultmuşlardı.

"Burada eskiden, ama en az bir yirmi sene önce, bir gece kulübü vardı bilir misiniz?"

"Bilmez olur muyum? İlk kocamla burada tanışmıştık."

"Mümkün değil! Siz o zamanlar çocuk yaşta olmalıydınız."

Memeleri tüm masaya hâkim olan kadın önce hafif bir kahkaha attı sonra da kendisinden beklenmeyecek zariflikteki elini adamın elinin üzerine koydu.

"Ne kadar da naziksiniz."

"Yok canım, gerçekten..."

"Yaşımız elliyi geçeli çok oluyor."

"A bu kadarı da fazla. Şaka yapıyorsunuz. Bana sorsalar en fazla otuz sekiz derim."

Kadın adamın elinin üzerini okşamaya devam ediyordu.

"Ne güzel şeyler söylüyorsunuz."

"Söyletene bakmak lazım."

Adam bu son sözleri söylerken bana göz kırptı. Destek olmam gerektiğini hissettim.

"Beyefendi haklı."

Kadının kahkahası bu sefer ortalığı çınlattı. Diğer elini de benimkinin üzerine koydu.

"Bu gece çok şanslıyım. Millet bir tane bulamaz... Ben bu yaşımda coştum vallahi..."

Neşelendikçe memeleri daha da göz alıcı hale gelen kadın önce adamın yanağına bir öpücük kondurdu sonra da benimkine.

"Bu gece çok eğleneceğiz, çok."

Göbekli adamla göz göze geldik, çok komik bir şakaya tanık olmuşuz gibi ikimiz de gülmeye başladık. Acayip şeyler oluyordu. Az sonra kıyamet kopacağı için tüm toplumsal kurallar askıya alınmış gibiydi. Fakat pastalar gelince ikisi birden ciddileştiler, bakışları artık sadece tabaklarda dolaşıyordu. Çatallar seri hareketlerle pastadan küçük lokmaları ağızlara taşıyor, hiç oyalanmadan tekrar tabağa konuyor, sonra hop ağıza giriveriyordu. İlk birkaç lokma damakta ezilip zevk dalgalarının bedenlerde yolculuğu bittikten sonra biraz durulduldular. İkisinin de yüzü, gerdanı al al olmuştu. Kadının burun kanatları daha fazla koku, tat ve haz için iştahla açılıp kapanıyordu. Adamsa nefes nefese kalmıştı, kalbinin teklediğini, durup durup büyük bir gürültüyle yeniden atmaya başladığını hissedebiliyordum. Ben henüz tabağımdakine dokunmamıştım. Çayımdan bir yudum almış şaşkınlıkla yeni arkadaşlarımı izliyordum.

"Mükemmel."

"Şaheser."

"Harika."

"Şey gibi... Aşk gibi."

"Vallahi 'aşk mı, bu mu?' deseler, bir an bile düşünmem bunu seçerim."

"Gerçekten mi?"

Göbekli adam şaşırmıştı, kadın memelerini hoplatarak güldü.

"Gerçekten! Tamam aşk da güzel ama illaki bir yerinde gözyaşı vardır. Acısız aşk olmaz. Oysa bu... bu safi zevk."

"Kesinlikle. Ben de böyle düşünüyorum ama kimselere söyleyemiyorum. Hele kadınlar... Onlar için varsa yoksa aşk."

Yorum yapmadan dinliyordum. Kadın bir yandan tabağın dibine bulaşmış olan krema parçalarını kaşığıyla sıyırıyor bir yandan da adama laf yetiştiriyordu.

"Öyle dediklerine bakmayın... Kadınlar aşk kelimesini aynı anda birçok şeyi ifade etmek için kullanırlar. Öyle değil mi?"

Bu sefer kadın bana dönüp sormuştu. Ne diyeceğimi bilemedim.

"Öyle mi?"

Soruya soruyla cevap vermek ya küstahlık ya da ahmaklıkla bir tutulur ama bu masada, bu gecede her şey hızla bir şakaya dönüşüp uçuşuyordu.

"Siz de çok şaşkınsınız vallahi... Hem nerede sevgiliniz? Beraber bekliyordunuz kuyrukta. Gecenin bu saatinde güneş gözlükleri takıyordu, ünlü biri mi? Ne oldu ona?"

Kokinalı kadını soruyordu. Sevgilim değildi, hatta adını bile bilmiyorum diyemedim.

"Galiba beni terk etti."

"Sakın siz onu terk etmiş olmayın?"

"Tabii, siz içeri girebildiniz, o dışarıda kaldı sonuç olarak."

İçeri girebilmenin bu kadar önemli olduğunu bilmiyordum.

"Hem sizin neden iştahınız yok? Pastanıza dokunmamışsınız bile."

"Yoksa sevgilinizi mi düşünüyorsunuz?"

"Başka bir derdiniz mi var?"

"Kadın evli mi?"

"Yok canım, hiç de öyle durmuyordu."

"Belki de evli olan o değildir."

"Mesele evlilik olmayabilir."

"Haklısınız, başka bir derdi var bu çocuğun."

"Bir sıkıntınız mı var?"

"Neden astınız suratınızı?"

"İnsan böyle bir pastanın karşısında somurtuyorsa..."

"...çok büyük bir derdi var demektir, buraya yazıyorum işte, bu çocuğun derdi büyük."

Sözü biri bırakıp diğeri alıyor, beni soru yağmuruna tutuyorlardı. Cevap vermeme fırsat bulamadan kapının önündeki kalabalıkta bir dalgalanma oldu. Büyük beyaz bir turist otobüsü yanaşmaya çalışıyordu. Birkaç kişi çığlık attı, ezilenler oldu sanki ama hemen ardından gülmeler, şakalaşmalar arasında turist kafilesi kendilerine ayrılan özel bir koridordan pastaneye alındı. Baloncu her birinin eline renkli balonlarından tutuşturuyordu. Hepsi istisnasız yetmiş yaş üzerinde, boyunlarından yaka kartları sarkan beyaz saçlı kuzeyli turistler pastanenin derinliklerinde kayboldular.

Bol memeli kadın yine elini elimin üzerine koydu. Cildi kuru ama ateş gibi sıcaktı.

"Bu gece üzücü şeyler düşünmeyin. Boş verin..."

Hüzünlüydü sesi. Kadının bu sözlerini işitince çok

yoğun bir ağlama duygusu geldi boğazımı düğümledi. Sanki bu cümlesinin gerisinde henüz söylenmemiş ama hepimizin bildiği acı bir gerçek gizleniyordu. Bu sefer kadının dokunuşunda, bakışında cinsel bir ima yoktu, tam tersine sonsuz bir şefkat vardı. İyi de neden? Adama baktım, onun da yüzünde merhameti gördüm. Büyük acılar çekmiş insanlara nasıl bakılırsa öyle bakıyordu bana. Cebimden yaşlı komşumun yıpranmış kimlik kartını çıkardım, masaya koydum. Sesim titriyordu.

"Bu adamı arıyorum. Kaybolmuş."

Lacivert Gök Kubbeden Yağan Yıldızlar

Ne kadar az yaşamışım bugüne kadar.

Zihnimin içinde yankılanan bu düşünceden ürktüm. Ellerimi ceplerimden çıkarmadan yürüyordum. Caddenin üzerinde elli metrede bir ışıklı bir tak kurulmuştu. Kaldırım taşlarındaki, ıslak asfalttaki beyaz, kırmızı, yeşil parıltıların nedeni buydu. Dünya sürekli, yeniden ve yeniden kuruluyordu. Herkese ve her şeye rağmen. Hayat ne kadar zengin imkânlar barındırıyordu ve ben ne kadar azını yaşamıştım bugüne kadar! İnsanı kendi hayatım dediği o esarete mahkûm eden neydi? Korkunç bir şeydi böyle düşünmek. Her adımda arkamdaki boşluk çoğalıyordu. Yaşadığım günlerden kalanlar seyrelerek havaya karışıyor, varlığım kendi gözümde bile gitgide önemini yitiriyordu. Gençlik yıllarında sıklıkla hissettiğim o boğucu duygu yine yakama yapışmış beni dünyadan siliyordu. Şurada pof diye yok olsam kimse farkına bile varmayacaktı. Benim dışımda şu caddede nefes alan herkes gerçekti. Bense sınır çizgileri bulanan iki boyutlu bir figüre dönüşmüştüm, zemine karışmama az kalmıştı. Bir çizgi film karakteri. Evden çıktığımda yaşadığım coşkulu ruh hali birden tersine dönüp canımı acıtmaya başlamıştı. Silkindim. Sıkıcı gri boşluklardan oluşan geçmişe teslim olmayacaktım. Gecenin içinde yakuttan bir kalp vardı, par-

lıyordu. Ona doğru yönelirsem her şeyin çok daha güzel olacağına dair bir inançla şişirdim göğsümü. Rap rap rap. Uygun adım marş! Bir-ki, bir-ki...

Sokak çalgıcılarının çevresinde halkalanmış grubun içine girdim. Rasta saçlı bir delikanlı santurun tellerine küçük tokmaklarla vuruyor, esmer bir kız egzotik bir ülkeden geldiği her halinden belli olan garip renkli büyük bir darbukayla ritim tutuyordu. Çaldıkları parçayı daha önce duymamış olmama karşın müziğin içindeki aşina tınılar zihnimde renkli sarmaşıklar gibi dolanmaya, içimi canlandırmaya başladı. Sarı, turuncu, yeşil, kırmızı... Caddeden yansıyan ışıklar ortamı kendiliğinden bir tiyatro sahnesine çevirmişti. İnsanların yüzlerine bakmaya başladım. Belki yaşlı adamım da buradaydı, o da benim gibi kalabalığın içinde kendini müziğin cazibesine kaptırmıştı. Kalabalığa baktım. Tek tek. Birbirine sarılmış genç sevgililer, ellerinde alışveriş torbalarıyla dikilen orta yaşlı kadınlar, sırt çantalı üniversite öğrencileri, işten eve dönen aile babaları ve çeşitli yaşlardan yalnız insanlar... Esmer güzeli kız sürmeli gözlerini yumarak bir şarkıya başladı. Arapça olduğunu tahmin ettim ya da Portekizce... Aslında söylendiği dilin bir önemi yoktu. O bütün ülkelerde konuşulan ortak bir dilde söylüyordu. Hüznün dilinde. Çöl akşamı. Aklımda canlanan imge bu oldu. Sesinde uzak yerlerden gelen bıçak gibi keskin bir serinlik vardı. Uçsuz bucaksız siyah yeryüzünün üzerinde yayılan koyu lacivert gök kubbeden yağan yıldızlar... Tüm yalnız insanları sevişmeye çağıran bir şarkı... Ağıt gibi başlayan çağrı gitgide ritim kazanmaya başladı, artık ılık kumların üzerinde çıplak ayakların dansını görebiliyordum. Seyirciler arasındaki gençler ritme uyarak salınmaya başlamışlardı.

Birden onu gördüm, kokinalı kadını! Kocaman güneş gözlükleri halen gözündeydi, oradaydı, çemberin

öteki tarafında, karşımda. Beyaz bastonlu, kara gözlüklü bir gencin yanında duruyordu. O da beni görmüş müydü? Bunu anlayamıyordum. Bir an kokinalı kadının da kör olabileceği ihtimali canlandı zihnimde. O da kendini esmer kızın şarkısına kaptırmış, olduğu yerde hafif hafif salınıyordu. İçinde bulunduğum kalabalıktan sıyrıldım, orta yere doğru yürümeye başladım. Cebimden çıkardığım bir onluğu santurun deri kılıfının içine, antik gümüş paralar gibi parlayan bozuklukların üzerine bıraktım. Rastalı oğlan başıyla hafifçe selam vererek teşekkür etti. Kendimden memnun, kokinalı kadının yanına geçtim. Gülümsüyordu. Yaptığım hareketi beğenmiş olmalıydı. O da çalgıcılara doğru yürüdü, elindeki kokinaları onlara emanet etti. Hafif bir salınımla bana doğru geldi, elini uzattı, tuttum. Kendimi müziğin çağrısına teslim ettim.

Dans etmeye başladık. Uzun zamandır kimseyle dans etmemiştim. İncitmekten korktuğum bir güvercini tutar gibi kavrıyordum belini. Ama bir süre sonra güvercin kıvrak bir yılana dönüşerek arzusunun gücünü hissettirmeye başladı. Parmakları ensemde geziniyor, kollarımın arasında tutmaya çalıştığım bedeni her an bir sınırı aşacağımızı hissettiriyor, heyecandan nefesimin kesilmesine neden oluyordu. Gecenin parlak karanlığı tenimizi yaldızlara boyuyordu. Avına doğru yaklaşan bir kaplan gibiydim, tüm kaslarım gerilmiş, boğazım kurumuştu. Bizden cesaret alan başkaları da çalgıcıların önünde kendiliğinden oluşmuş bu piste doğru dans ederek ilerlemeye başladı. Artık sadece ikimiz değildik, sadece iki beden, iki yalnız insan değildik. Müziğe kendini kaptıran insanlar benliklerinden sıyrılıp daha büyük bir bütünün parçası oluyorlardı. Ben artık sadece ben değildim, hem oydum hem diğerleri... Ama adını bile henüz öğrenemediğim bu gizemli kadının bedeninden yayılan tutkunun çok hüzünlü bir yanı da vardı. Bunu hissedebiliyordum. Dans eden öteki-

lerin yüzünden de okunuyordu bu hüzün. İster yalnız olsunlar, ister sevgililerine sarılmış olsunlar... Kokinalı kadına daha sıkı sarıldım, ensemi sıkan elinin gücünü hissettim, bir uçuruma yuvarlanırken tutunmuş gibiydi bana. Ya ben? Lacivert bir çöl gecesinin içinde birbirine dolanan âşıkların şarkısına kaptırmıştık kendimizi. Şarkı hepimizin içinden eski zamanlardan beri bildiğimiz ama yok saydığımız o en temel hüznü çekip çıkarıvermişti. Dudaklarım boynunda geziniyor, daha fazlasını talep ediyordu. Hepimiz çok yoğun bir etki altında başkalaşıyorduk. Eski zamanların yasak âlemlerini çağırıyorduk geçmişin kuyularından. Çok derinlere ulaşıyordu inlemelerimiz. Bu öyle güçlü bir duyguydu ki ancak böyle bir araya gelindiğinde, kalabalık olunduğunda başa çıkılabiliyordu. Sevişiyorduk, yaşıyorduk, acı çekiyorduk. Hepsi buydu ve hepsinin bu olduğunu bilmek canımızı acıtıyordu. Yaşıyor olmanın kendisinden duyulan bir coşkuyla yaşamın geçici olduğunu bilmenin acısı birbirine dolanıyordu. Arzu ve korku... Aynı varlığın iki yüzü gibiydi, birbirine ense kökünden bağlanmış iki maske.

Ben Neredeysem Gelin Bulun Beni

Terzi dükkânının ışığı yanıyordu. Kapıyı açıp girdiğimde Einstein gibi saçı başı dağılmış terzi elindeki işten gözünü ayırmadan, "Kapalıyız," dedi.

"Ben sadece bir şey soracaktım."

Gözlüklerinin üzerinden yüzüme baktı.

"Hayırdır, yolunuzu mu kaybettiniz?"

Elimi cebime attığımda adamın biraz gerildiğini hissettim. Oysa niyetim sadece yaşlı komşumun kimliğini çıkarıp göstermekti.

"Bu adamı tanıyor musunuz?"

Sesim dedektif gibi çıktı yine. Bakışlarını eski kimlik kartına çevirirken tedirginliği geçti ama sonra kimlikteki resmi görünce dikkat kesildi.

"Siz nesi oluyorsunuz acaba?"

"Ben komşusuyum. Bu akşam evden çıkmış ve bir daha dönmemiş. Eşi çok meraklanmış. Ben de yakın çevrede aramaya başladım. Düşündüm ki buraya gelmiş olabilir."

"Neden buraya gelmiş olsun? Yani neden böyle düşündünüz?"

Omuz silktim.

"Bilmiyorum, sonuçta siz de buranın eskilerinden sayılırsınız. Tanıyor olabilirsiniz."

Terzi Einstein içini çekti.

"Tanıyorum tabii... Tanımaz olur muyum..."

"Öyle mi?"

"Evet, tabii. Tavla arkadaşımdır benim. Eskiden uğrardı, yemekten sonra bir el tavla atardık. Yazın daha çok... Yalnız baştan söyleyeyim uzunca bir zamandan beri görmedim kendisini."

"Peki sizce nereye gitmiş olabilir? Kimlerle ahbaplık eder? Söyleyeceğiniz her şeyin onu bulmama yararı olabilir."

Yerinden kalktı, kocaman bir ütüyle koyu renk bir ceketin yakalarını düzletti. Ceketi büyük bir özenle terzi mankeninin üzerine oturttu. Kolların, omuzlarındaki vatkaların duruşuna baktı. Mankenden çıkardı, ütü tahtasının üzerine serdi bir kez daha.

"Kusura bakmayın, bu akşam çok meşgulüm. Vaktiniz varsa biraz bekleyin. Şu kostümleri yetiştirmem lazım."

"Kostümler mi?"

"Evet, yakında bir dizi çekimi yapıyorlar. Kostümleri daraltmam gerekti. Oyuncular mı değişmiş kostümcü mü ortadan kaybolmuş, ne olmuşsa artık..."

"Anladım... Yani çok uzun sürmeyecekse beklerim."

"Sürmez sürmez..."

Kocaman dikiş makinesinin arkasında tavana kadar yükselen raflarda kumaş topları, iplik kukaları, üzerinde renk renk düğmelerin dikili durduğu kutular, yan tarafta ise çeşitli giysilerin dizili olduğu büyük bir askı vardı. Hep önünden geçtiğim ama ilk kez içine girdiğim dükkânın kendine has kokusunu içime çektim. Başlangıçta aksi bir adam olduğunu düşündüğüm terzi sevecenlikle baktı gözlüklerinin üzerinden.

"Çay?"

"Olur."

"Mutfaktan alır mısınız?"

"Tabii, tabii... Siz?"

Başıyla boş bardağını işaret etti. Çay ikram etmekten çok kendine hizmet ettiriyordu. Aldırmadım. Bu gece kararlıydım, bilmediğim yerleri keşfetmekten, yeni deneyimler yaşamaktan kaçınmayacaktım. Merakla dükkânın derinliklerine doğru ilerledim. Mutfak dediği yer, soyunma kabini olarak kullanılan siyah kalın kadife bir perdeyle ayrılmış bölümün karşısında küçük bir çay ocağı ve evyeden oluşuyordu. Yaklaştığımda bu bölmede radyonun kısık sesini duydum.

"Sevgili Gecenin İnsanları, karanlığın içinde bir ses bir nefes olmak için mikrofon başındayım. Bu gece çok gizemli bir konuya giriyoruz, yavaş yavaş... Hepimizin yaşadığı ama gizemini çözemediği bir deneyimden söz edeceğiz. Elimizden kayıp giden, varlığı da yokluğu da kuşkularla dolu bir deneyim. Çok özel, kişiye özel. Bir nevi ruh sineması. Ama önce bir müzik arası... Geçmişin derinliklerinden geliyor şarkı. Hiç eskimeden. Hiç değişmeden. Zamanı alt edebilen tek gücün sanat olduğunun siz de farkındasınız değil mi? Bakın başladı şarkımız. Sözlere kulak verin, hatırlayacaksınız: *Tatlı rüyaların malzemesi nedir? Yedi deniz dolaşsanız bulabilir misiniz?* Sabahın ilk ışıklarına kadar buradayız..."

Müziğe eşlik ederek bardakları tabaklarına yerleştirdim. Duvara beceriksizce raptedilmiş iki kapaklı dolabın kafama düşmesinden korkarak çayları doldurdum. Ruh sinemasının nasıl bir şey olabileceğini düşündüm.

Terzi Einstein sıcak çaydan kocaman bir yudum aldı, ağzı hiç yanmadı ya da belli etmedi.

"Onunla tavla oynamayı severdim. İnsan dengini buldu mu kıymetini bilmeli. Herkesle tavla oynanmaz. Kimi

zar tutar, kimi pul çalar, kimi de işi zevzekliğe çevirir. Öyle kafiyeli konuşmalar, maniler falan... Hiç dayanamam öylelerine. Tavla ciddi iştir. Bin yıldır, iki bin yıldır, belki de daha fazla, bu şekilde oynanır. Adam olmak gerekir oynayabilmek için. İki tane denk adam. Denk olmadın mı tadı çıkmaz. Dengini bulmak mühim iş. Biz çok iyi anlaşırdık. Bir kere beyefendi bir adamdı. Adamın hasıydı."

"Neden öyle dediniz?"

"Ne dedim?"

"Adamdı dediniz. Sanki artık yokmuş gibi."

"Uzun zamandır görmediğim için herhalde. Çok hoş adamdı, çok. Kibardı bir kere. Kimseye sesini yükseltmez, kimsenin işine karışmaz. Hiç ağır ceza reisi demezdiniz."

"Hâkim miydi?"

"Bilmiyor muydunuz?"

"Hayır... Ben aslında pek tanımıyorum."

"Tabii... Uzun yıllar hâkimlik yapmış. Ben tanıdığımda emekliydi yani. Bir kızı vardı yurtdışında bir yerde yaşıyordu. Tek derdi oydu. Kızını görememek."

"Neden? Gelip gitmiyor muydu kızı?"

"Hayır."

Çayın kalanını ağır ağır içti. Bazı şeyleri söyleyip söylememek konusunda tereddüt eder gibi gözlerini kısmış bana bakıyordu.

"Kızı ülkeye geri dönemiyordu. İşte, malum meseleler..."

Başımı salladım.

"Anlıyorum. Zor tabii..."

"Sen biricik kızını pamuklara sar büyüt, üniversitelerde okut, hoca olsun... Sonra da gitmek zorunda kalsın."

Acaba kızının yanına mı gitmişti? Böyle bir şey olabilir miydi? Hem öyle bile olsa karısına neden haber vermesin? Böyle pat diye bir akşam evden çıkıp gidilmez ki...

"Hangi ülkede yaşıyor kızı?"

"Bilmiyorum. Kuzey Avrupa ülkelerinden biri galiba."

O halde kızının yanına gitmiş olması mümkün değildi. Ama eğer gerçeklikle bağı kopmuşsa pekâlâ kızıma gidiyorum diyerek kendini sokaklara atmış olabilirdi.

"Soğuk bir yer olduğunu hatırlıyorum. Bir fotoğrafını göstermişti kızının. Buz yeşili bir gölün yanında çekilmiş. Çok iyi hatırlıyorum çünkü içim gitmişti. Ne güzel bir yer, orayı bir kez görsem, sonra ölsem demiştim kendi kendime. Ama olmadı tabii. Olmayacak. Bakın burada çalışmaya devam."

O ânı gözümde canlandırmaya çalıştım. Yaşlı komşum kızının fotoğrafını gösteriyor, terzinin bakışının kızını canlandırıp fotoğrafın içinden çıkarıp yanına getirmesini umuyor akıldışı bir istekle, terzi ise hayranlıkla kıza değil, buz yeşili göle, arkasındaki dağlara, uçsuz bucaksız doğaya bakıyor, oralara gitmeyi hayal ediyor. Böyle bir an yaşanmış olduğu için dükkân gözüme daha bir farklı görünmeye başlamıştı ki çıngırağın sesiyle yerimden sıçradım. Bir grup genç gürültüyle içeri daldı.

"Bitti mi usta? Hazır mı?"

"Hazır hazır... Hanginiz giyecek bunu bakalım?"

Kirli sakallı gençlerden biri öne atıldı.

"Ben."

"Gel bakalım..."

Terzi ceketi kalıp gibi oturttu genç oyuncunun üzerine. Sonra bir diğerine, sonra ötekine. Dört genç zımba gibi olmuşlardı. Birbirlerinin kollarına vuruyor, sırtlarını sıvazlayıp aynada komiklik yapıyorlardı ki kapı tekrar açıldı ve çok kısa boylu burnu hızmalı kızıl saçlı bir kız içeri daldı.

"Sete ara verildi arkadaşlar."

"Ne!"

"Nasıl olur?"

"Bugün iptal mi yani?"

"İptal demedi hoca. Fazla uzaklaşmayın iki saat ihtiyaç molası dedi."

Gençler birbirlerine baktılar. O sırada Einstein kılıklı terzi atılıp ceketi sırtından çıkardı genç oyuncunun.

"Çıkarın bakayım o zaman. Doğru düzgün ütü basayım. Çıkar çıkar..."

Ceketleri tek tek çıkardı üstlerinden. Ne kadar da işini seviyordu bu adam. Hızmalı kız bir yerlerden bir şişe şarap yarattı, hemen açtılar, elden ele dolaştırmaya başladılar. Nasıl olduysa setten başka oyuncular, çalışanlar da küçücük dükkâna doluştular. Kucak kucağa oturmaya başladık. Çocuklar gibi kıkırdıyor, birbirlerine takılıyorlardı. Terzi de onların şakalarına katılıyordu. Üstelik ortalığın dağılmasına, kumaş toplarının yuvarlanmasına, düğmelerin yerlere saçılmasına aldırmıyordu. Terzinin göründüğü kadar yaşlı olmadığını, saçlarındaki beyazların beni yanılttığını fark ettim. Belki de yalnız başına çalışmaktan bunalmıştı, biraz eğlenmek istiyordu, oysa içeri ilk girdiğimde çok ciddi bir adam izlenimi vermişti bana. Gerçi oyuncular dalgalarını geçerken o ceketlerin yakalarına dikkatle ütü basmaya devam ediyordu. Sadece yüzünde mutlu bir gülümseme peyda olmuştu. Sıra geldikçe şaraptan ben de birkaç yudum alıyordum. O kadar asitliydi ki dilime onlarca iğne batmış gibi oluyordu. Yine de tadında hoş bir taraf vardı, birlikte içilen bir içkinin hoşluğu. Dükkânın içinde adım atacak yer kalmamıştı. Birden kareli gömleğinin üzerine papyon takmış olan kıvırcık saçlı, keçi sakallı, yuvarlak gözlüklü Troçki'nin gençliğine benzeyen bir oğlan sandalyenin üzerine çıktı. Yanına da terzi mankenini çekip aldı.

"Dostlarım! Romalılar! Vatandaşlar! Ey yüce bir amaç uğrunda canını vermeye hazır muhteşem kalabalık! Ey gençliğin en duyarlısı, en dost canlısı, en yurtse-

veri, en kendini bileni! Ey insanlığın ulaştığı son nokta! Biz bugün burada neden toplandık?"

Genç cevap beklemediği halde arkadaşları birbiriyle ilgisiz onlarca neden sıraladılar peş peşe. Gençlik böyle bir şeydi işte, sonsuz hızda şakalar yapabilme enerjisine sahip olmak. Genç oyuncu sataşmalara aldırmadan söylevine devam ediyordu.

"Yalnızlığımızdan korktuğumuz için mi? Hayır hayır hayır! Yalnız başına acı çekenlerin acısı soyludur, yücedir. Hayır! Biz burada toplandık ve acılarımızı da yanımızda getirdik. Bakın zavallı yüreğim nasıl da çarpıyor. Ah dostlarım, ah tanrıların şefkatinden payına düşeni fazlasıyla almış olanlar, biz bugün burada neden toplandık? Söyleyin. Cevap verin. Bu soru öyle yakıcı, öyle baştan çıkarıcı ki..."

Bu sefer sorusuna gerçekten cevap beklermiş gibi bir ara verdi, kalabalığa kulak kabarttı, sonra da ıslıklar ve kaba şakaları duymazdan gelerek yüzü olmayan terzi mankenine sarıldı, dudaklarının olması gereken yere arzulu bir öpücük kondurdu.

"Biz bu akşam, burada büyük bir ideali gerçekleştirmek için toplandık... Tüm sahtekârların maskesini düşürmeye geldik. Evet! Her tarafımızı sarmış olan bu sahtekârlardan kurtulmak için toplandık. Onlar içimize çektiğimiz hava gibi görünmeden çevremizi sarmayı başarıyorlar. Başarılılar. Ama unutmayın dostlar, hiçbir başarı masum değildir. Bakın çevrenize: Hem namuslu hem de başarılı bir insan görebiliyor musunuz? İlaç için, bir tane! Bir tane adam aranıyor! Adam! Adam gibi adam!"

Kalabalıktan protesto çığlıkları yükseldi. Bazıları bu "adam" vurgusunu sevmemişti, "neden kadın değil" diye soruyorlardı. Bizimki protestoları umursamadan kendi gösterisine devam ediyordu. Önce abartılı hareketlerle

bir elini gözlerinin üzerine siperlik olarak yerleştirdi. Ardından yüz seksen derece ufku taradı.

"Her nerede sivrilmiş, öne çıkmış, başarılı olmuş birini görürseniz, bilin ki bir başkasının omuzlarının üzerine basmaktadır. Her kim ki..."

"Yuuuuh, eziksin oğlum sen. Başarısızsın çünkü yeteneksizsin. Şimdi maval okuma."

Nasıl tepki verecek diye az önce tirat atan oyuncuya baktım, etkilenmemişti. Devam ediyordu.

"Her kim ki aksini iddia eder, işbirlikçidir, eyyamcıdır... Böylelerinin omuzlarının üzerine basmak helaldir. Omuzlara alın beni!"

"Susturun şunu ya!"

"Yuuuh!"

"Çiğnenmiş sakız seni!"

"Bayat balık bu! Klişenin dalağını yarıyor!"

Kahkahalara boğuldular. Yeni bir şişe açıldı, yine elden ele dolaşmaya başladı. Hızmalı kızın gözleri çakmak çakmak olmuştu, ağzının içine düşecek gibi dinleyen genç oyunculardan birine yatak odası sesiyle bir şeyler anlatıyordu.

"Yeni bir teknoloji çıkmış, filmleri üç boyutlu izleyebiliyorsun. Ama bu bizim bildiğimiz gibi, öyle gözlük takarak izlenen cinsten bir teknoloji değil. Çok daha acayip bir şey."

Durakladı, sesini alçalttı.

"İnsanlar kıçlarıyla izliyorlar bu filmleri."

"Nasıl yani?"

"Bak dinle. Sahneler gözümün önünde. Bu yeni teknolojinin tanıtımı için büyük etkinlikler yapılıyor her yerde. Dev sinema perdesine bir görüntü yansıtılıyor ve ânında, hop diye birtakım gençler, böyle su balesi yapan tipler gibi bulundukları yerlerde pantolonlarını indirip kıçlarını dikip perdedeki filmi izlemeye başlıyorlar. Böy-

le kafadan bacaklı gibi acayip yaratıklara dönüşüyorlar. Hatta çok satan bir gazetede siyah beyaz fotoğraflarla çok ciddi bir iç sayfa haberi olmuşlar."

"Uçmuşsun sen!"

"Saçma ama ben rüyada çok ciddiye alıyorum bunları. Hatta, kendi kendime, 'Bak görüyor musun, teknoloji insanların ahlaki önyargılarını bile değiştiriyor,' diyorum."

"Hadi ya! Böyle rüya olur mu? E, nasıl yorumladın?"

"Valla bu tipik bir üçüncü göz hikâyesi."

"Üçüncü gözün insanın alnının ortasında falan açılması gerekmiyor muydu?"

"İşte ironi de orada zaten. Üçüncü göz zaten var bizde, açık... Kıçımızın deliği yani."

"Kıçımızla bakarsak her şeyi daha iyi göreceğiz yani?"

"Evet tabii. Zaten asıl gözümüzün üzerinde oturduğumuz için hakikati göremiyoruz. Bu yüzden de her şeyi ıskalıyoruz. Farklı bir bakış açısı için önce oturduğumuz yerden kalkmalıyız, aktivizm gerekli yani. İnsan soyunmalı, kendini ortaya koymalı demek istiyor rüya. Sonra da baş aşağı durmalı. Yani bize öğretilenleri ters çevirmeli..."

"Gel buraya, gel... Manyaksın sen. Manyak!"

Genç oyuncu hızmalı kızı kucağına oturttu, ağzından öpmeye başladı, ben bakışlarımı kaçırdım. Tekrar Troçki'ye benzeyen oğlanın sözlerine kulak kabarttım.

"Yoldaşlar! Dostlarım! Roma dondurması sevdalıları! Bir kardeşiniz olarak sizlere sesleniyorum. Birazdan yönetmenimiz bizi çağırdığında, 'Kamera,' diye gürlediğinde, hepimiz rollerimize bürüneceğiz. Kimimiz holding patronu kimimiz namlı bir komiser bir diğerimiz havai bir mirasyedi olacağız. Oysa hepimiz çok iyi biliyoruz ki set bittiğinde, evlerimize gitmek için şirketin kiralık arabalarına bindiğimizde pencereden karanlığa bakarak geleceğimizi düşüneceğiz. Aldığımız banka kredilerini, ödememiz

gereken taksitleri, bizden para bekleyen akrabalarımızı... Ne kadar çalışırsak çalışalım hiçbir zaman yetmeyecek, ne kadar uğraşırsak uğraşalım kaderimiz böyle yazılmış, kölelikten kurtulamayacağız. Hangimiz Hamlet olmak için çıkmadı ki bu yola! Ey emekçi kardeşlerim dinleyin! Biz buraya Hamlet olmak için geldik ama rezil olduk. Herkes ve hiç kimseyiz artık. Bu saatlere kadar çalıştırılan gönüllü köleleriz. Artık bu gidişe bir son verelim."

"Bravo!"

"Kim tutar seni!"

"En büyük Hamlet bizim Hamlet!"

"Ham-let hamle et! Ham-let hamle et!"

"Kurukafa verin eline!"

"Mankeni bırak bari!"

"Öpmesene mankeni, sapık herif!"

"Çalıntı yapma orijinal ol."

"Sevgili müritlerim, artık biliyorsunuz ki en hakiki mürşit benim. Unutmayın. Ben neredeysem gelin bulun beni. Çin'e de gitsem arayın. Bulun. Aleyhimizde atıp tutanlara aldırmayın. Biliyorum kapkara bir alaycılıkla hakkımızda konuşacaklar. Bizi zaman zaman çalıntı yapmakla suçlayacaklar! O zavallılara deyin ki çalıntı diye bir şey yoktur, alıntıdır yaptığımız cahiller sürüsü, alıntı! Biliyorsunuz dostlarım, cahiller sürüler halinde dolaşır, çabuk öfkelenirler. Çirkin, ahlaksız ve kibirlidirler. Konuşmaları homurdanmaya benzer, gülmeleri rezildir. Yalnızken kaypak, sürünün içindeyken gaddardırlar. Korktuğunuzu anlarlarsa saldırabilirler. Uzağı göremezler ancak burunları iyi koku alır, dikkatli olun. Ne olursa olsun, onlardan uzak durun, kendilerini acındırabilirler, vicdanınızı sızlatacak pozları iyi bilirler, zayıf yönünüzü hayvani bir içgüdüyle keşfedip sizi ele geçirebilirler. Onları görünce yolunuzu değiştirin, trafikte aranızda mesafe bırakın, bayramlarını kutlamayın, onlarla sofraya oturmayın, ekmeği beraber

bölmeyin, yaranıza tuz basın yine de kızılcık şerbeti içtim deyin... İnsan dediğin nedir ki? Sorarım size! Size evet size! Sana söylüyorum, dinle! Ey yalnız insan, ey bir rüyanın içinde kaybolmuş zavallı! Dinle beni küçük insan, dinle! Rüyalarla aynı malzemeden yapılmıştır ruh, hayatımız dediğimiz şey uyku denizinde kayıp bir adadır. Üstelik sislerle çevrili. Gözlerim kapanıyor, uyku krallığını ilan etmek üzere. Uyku ölümün casusu. Aramıza girmesine izin vermeyin. Susmayın, durmayın, korkmayın! Ayağa kalkın! Ey sokak köpekleri, ey sokak kedileri, ey kargalar, serçeler ve sığırcıklar. Dinleyin. Son insanın son çığlığı bu. Yok oluşun şarkısıdır söylediğimiz."

"İyice dağıldı."

"Ayakta duramıyor bu!"

"Dalga geçmeyin, çok sarhoş."

"Ne çabuk da sarhoş oldu."

"Hipoglisemi var onda, niye içirdiniz ya?"

"Biri kahve yapsın, çabuk."

"Düşüyor, tutun!"

"Mankeni bırak, mankeni!"

"Yönetmen arıyor arkadaşlar. Sete çağırıyor."

"Ne!"

"Şakanın sırası mı be!"

"Şaka değil, on dakikaya motor diyoruz."

"Eyvah!"

Oyuncular geldikleri gibi gürültüyle dükkânı terk ettiler. Göz açıp kapayıncaya kadar herkes gitmiş, benden başka kimse kalmamıştı. Yere devrilmiş olan prova mankenini kaldırırken Terzi Einstein yarım kalmış konuşmamıza hiçbir şey olmamış gibi devam etti.

"Demek yaşlı dostumuz gitmeyi başarmış. Helal olsun."

"Yok, öyle bir gidiş olduğunu sanmıyorum. Yani kızının yanına gidecek durumda değilmiş. Kapıyı açık bulunca çıkmış, sanırım kaybolmuş."

Terzi yüzüme acılı bir ifadeyle baktı.

"Öyle mi sanıyorsunuz?"

"Başka ne olabilir ki?"

"İnsan hiçbir zaman kaybolmaz. Ne kadar istese de kaybolamaz. Hep bir yerlerdedir. Bir süre sonra nereye giderse gitsin oranın bir parçası olur. Oysa kaybolmak isterdi, doğru. Öyle zamanlar geçirdi ki... Çok fenalıklar ettiler ona. Yaptığım haksızlıkların bedelini ödüyorum, derdi. Sen haksızlık yapmazsın derdim, kabul etmezdi, değil mi ki insan insanı terazide tartıyor illaki hata yapar. Böyle derdi."

Yüzü olmayan prova mankeninin gözlerinin olması gereken yere siyah bir kurdele bağladı. Şimdi kollarının da olmadığı belirgin hale geldi.

"Gözü görmeyecek adaletin. Terazisi doğru tartacak. Herkes eşit olacak. Ama öyle mi? Değil tabii. O zaman da insan umudunu yitiriyor. Mesela başına gelen kötülüklerin bir nedeni olmasını istiyor. Hatayı kendinde arıyor. Başına çok işler geldi, çok. O yüzden erkenden emekli olmuş zaten."

"Ne gibi işler?"

"Asla anlatmazdı. Ama anlardık. Çok acılar yaşamış. Neyse, umarım gece bitmeden bulursunuz onu."

"Neden öyle söylediniz?"

"Bilmem. İçimden geldi. Bu gece her şey çok tuhaf geliyor bana zaten. Şu oyuncuların halini gördünüz. Ne kadar da neşeliydiler. O kadar özendim ki onlara. Keşke dedim bunlar bir tiyatro kumpanyası olsaydı, ben de onlara katılsaydım. Kostümcü olarak tabii. Tüm ülkeyi karış karış dolaşsaydık. Her gece başka bir kasabada perde açsaydık. Eski zamanlardaki gibi... Galiba ben buradan

değil de bu zamandan gitmek istiyorum. Ama... hallerini gördünüz, korkmuş gibiydiler, bir an önce buradan uzaklaşmak ister gibi bir halleri vardı."

Ama Sonra Âşık Oldum

Bu tarafa ne zamandır yürümemiştim. Yeni dükkânlar açılmış, eskiden ıssız olan caddenin bu kısmı da renklenmiş. Huzurevine yaklaşırken neden daha önce aklıma gelmediğine hayret ettim, yaşlı komşum pekâlâ burada olabilirdi. Belki o da benim gibi nedensizce bu tarafa yürümüştü, sonra aklı iyice karışıp kayıp bir ruh gibi dolanmaya başlayınca huzurevinin görevlileri onu fark edip içeri almışlardı. Hatta belki de çoktan onu evine götürmüşlerdi. Tabii eğer kim olduğunu hatırlıyorsa. Üzerinde kimliği yoktu, en azından bundan emindim.

Cebimden yaşlı komşumun yıpranmış kimlik kartını çıkarıp sokak lambasının altında fotoğrafına baktım bir kez daha. Bu sefer sisler içinden bakan yüzün biraz daha yaşlanmış olduğunu düşündüm. İyice yabancı geldi. Gençlik fotoğraflarına bakınca o neler düşünüyordu acaba? Kendisini bir yabancı gibi mi görüyordu? Ya da tam tersi... Kendisinin halen bu surette olduğunu düşünüyor olabilir miydi? Bu çok fena ama olmayacak şey de değil. İnsan günde kaç kez aynaya bakabilir ki? Bir süre sonra aklımızdaki yüzümüzle gerçek yüzümüz arasında bir ilişki kalmayabilir. Peki tam şu anda: Benim yüzüm neye benziyordu acaba? Hayal etmeye çalıştım, beceriksiz bir fotoğrafçının kötü bir ışıkta çektiği bulanık resim-

ler gibi bir görüntü geldi gözümün önüne. İnsanın kendi yüzünü hayal etmesinde rahatsız edici bir şey vardı.

Huzurevinin girişinde beyaz plastik bir masada oturan güvenlik görevlileri büyük bir tepsiden revaniye benzer bir tatlı yiyorlardı. Tepsinin çoğu boşalmıştı. Yakası kürklü bir palto giymiş olan yaşlıca bir beyefendi dışarı çıkarken güvenlikçiler hemen ayağa fırladılar. Beyefendi, sayenizde gözüm arkada kalmıyor diyerek onlara teşekkür etti; onlar da tatlı için teşekkür ettiler. Çok seyrelmiş olmasına rağmen itinayla kızıla boyanıp yanlara yapıştırılmış saçlarıyla beyefendi lüks bir arabaya binip uzaklaşırken güvenlik görevlileri arkasından minnetle baktılar. Ben de büyük bir doğallıkla, "İyi akşamlar," deyip binadan içeri girdim. Garip şey, kim olduğumu sormadılar bile. Oysa buranın sakini olamayacak kadar gençtim. Henüz. En azından ben öyle sanıyordum. Belki de olduğumdan daha yaşlı gösteriyordum. Tekrar kendi yüzümü canlandırmaya çalıştım aklımda, olmadı. Bu normal bir şey miydi? İnsan kendi yüzüne bu kadar yabancı olabilir miydi? Yoksa bende mi bir tuhaflık vardı bu gece? Sanki cebimde taşıdığım komşumun kimliği ağır bir taş olmuş, beni yavaşlatıyordu. Düşüncemi de bedenimi de...

Yolu biliyor gibi koridor boyunca yürümeye devam ettim, içgüdüsel olarak ışığın ve sesin geldiği yere doğru gidiyordum. Bir kedi gibi. Koridordaki lavantalı deterjan kokusu hastanedeymişiz izlenimi veriyordu. Duvarlar boyunca asılmış ünlü tabloların ucuz baskıları her şeyi, tüm bu binayı, yaşlılığı, hayatı, hatta bu resimlere bakan benim gibi ziyaretçileri bile olduğundan daha acınası hale getiriyordu. Gözüm doktorun muayenehanesinde gördüğüm resimleri aradı, bu resimlerin hepsi mutlaka aynı kaynaktan yayılıyordu dünyamıza, ama göremedim. Buradakiler insanın içine huzur veren manzaraların kopyalarıydı. Tabii her ortama, iş koluna, sosyal sınıfa

göre ayrı bir seri olmalıydı. Bazen gereksiz ayrıntılara takılıp hayata dair gizemler keşfetmeyi umuyordum. Ne boşuna bir çaba...

Koridorun sonunda geniş bir salona vardım. Burada ak saçlı ufak tefek insanları bulacağımı düşünürken karşıma renkli bir kalabalık çıkmıştı. Neredeyse yarısı gençlerden oluşuyordu. Ortamda bir kutlama havası vardı. Yaşlılarla gençler masalara eşit dağılmıştı, bu hemen dikkatimi çekti. Kimi satranç, iskambil oynuyor; kimisi resim yapıyordu. Bir köşede yaşlı bir adamla zayıf bir delikanlı siyah eski bir duvar piyanosunun başına oturmuş, "Ben genç olmanın ne demek olduğunu bilirim, ama sen, sen genç dostum, yaşlı olmanın ne demek olduğunu bilmezsin," diye şarkı söylüyorlardı. Gençlerden biri de onların videosunu çekiyordu. Büyük saksı çiçekleri yılbaşı süsleriyle donatılmıştı. İçime bir sıcaklık yayıldı. Kokinalı genç kadını düşündüm. Neredeydi acaba şu anda? Evine mi dönmüştü? Dans ettiğimiz dakikaları düşünüyor muydu o da benim gibi? Yoksa vazoya yerleştirdiği kokinaları pamuklarla yalancıktan kar yağmış gibi süslüyor muydu?

Masalardan birine oturdum. İki genç kız ve yaşlı bir kadın masanın üzerine yaymış oldukları renkli kalemlerin birini alıp birini bırakarak neşe içinde önlerindeki boyama kitaplarını renklendiriyorlardı. Bir süredir ortalıkta gördüğüm ve kimlerin aldığına akıl erdiremediğim bu kitapların bu kadar işlevsel olabileceklerini hiç düşünmemiştim. İçleri boş karmaşık desenler gözümün önünde tatlı renklerle canlanıyor, sayfadan dışarıya çıkıyorlardı.

"Siz de boyamak ister misiniz?"

"Ben mi? Tabii, neden olmasın?"

"Bakın en güzeli en sona kalmış... Büyülü Orman."

Genç kızın uzattığı büyük kare şeklindeki boyama kitabından özenle çıkarıp uzattığı kâğıdı aldım. Beni de

burada kalan yaşlılardan biri sanmış olmalıydı, bozmadım. Kalemlere uzandım.

"Ben buraya birini aramaya gelmiştim aslında."

Yaşlı kadın atıldı.

"Tam gününde gelmişsiniz o halde. Herkes burada!" Sesinde mekanik bir çınlama vardı. "Bugün gördüğünüz gibi çok misafirimiz var."

Genç kız şakacıktan alınmış gibi yaptı.

"Aşk olsun, biz misafir miyiz?"

"Eh misafir sayılırsınız. Gerçi hepimiz öyle değil miyiz?" Yaşlı kadın çın çın öten bir kahkaha attı. Yan masalardaki arkadaşları da gülerek ona katıldılar. Genç kızlardan biri açıklama gereği duydu.

"Biz üniversitenin sosyal sorumluluk kulübünden geldik. Haftada bir akşam böyle toplu etkinlikler yapıyoruz. Sanatsal işler... Hepimize çok iyi geliyor."

"Ne güzel..."

"Üniversitede ikinci yılım benim. Bu kulüp hayatımı kurtardı."

Üniversiteli kızı dinlerken bir yandan da resmi boyamaya devam ediyordum. Kalemlerin birini bırakıp diğerini alıyordum. Sınırları önceden belirlenmiş bir alanı boyamak bir yandan çok rahatlatıcı ama bir o kadar da sinir bozucuydu. Birbirine bağlı binlerce hücreden oluşan bir hapishanenin içinde yaşamak gibiydi. Bir yandan da boyadığım resim gitgide renkleniyordu. Koyu yeşilden başlayıp kızıla dönen yapraklarıyla büyülü bir orman... Genç kız zor duyulur bir sesle anlatıyordu.

"Uzak bir kasabada büyüdüm ben. Yılın on ayı yağmur yağan bir yer. Kaba köpüklü dalgaların hiç durmadan sahili dövdüğü bir kasaba. Yapılacak hiçbir şey yoktur. Rüzgârdan korunacak bir yer bulup uyumak dışında hiçbir şey. Yılın on ayı herkesin sürekli uyuduğunu düşünün. İnsanların rüyalarda yaşadığı bir kasaba. Tabii yine

dalgalı denizlerde geçen rüyalardır bunlar. Bindiğiniz tekne habire su alır. Kayığın küreği kırılır. Yelkeniniz yırtılır. Dümen elinizde kalır. Gemiyi fareler basar. Tayfa kuduz olup delirir. Demir atarsınız, halat ayağınıza dolanıp sizi de suyun altına çeker. Böyle sıradan kâbuslar. Düşünün bu unutulmuş kıyı kasabasında kursa bile gitmeden üniversiteyi kazandım. Bu koca şehre geldim. Beni neyin beklediği hakkında en ufak bir fikrim yoktu."

Hangimizin var ki, diye düşünmeden edemedim. Ayrıca özel olarak bizleri de bekleyen bir şey de yoktu. Ama genç kız heyecanla konuşuyordu, araya girmek istemedim, yanakları kızarmıştı, hikâyesini anlatırken her şeyi baştan yaşıyor gibiydi. Belki de o yüzden anlatıp duruyoruz hikâyelerimizi, tekrar tekrar yaşamak için.

"Ailemde ilk kez üniversiteye giden bendim. Hem de başka bir şehirde. Burada da deniz vardı evet ama başka bir denizdi sanki. Akıllı uslu... Bizim oraların deli dalgaları yoktu. Benim geldiğim yer rüzgârlı, uğultulu, lacivert bir yerdi. Yakın zamana kadar bir Amerikan üssü vardı kasabanın hemen yanında. Üste çalışanların bir kısmı kasabaya yerleşmiş, aileleriyle farklı bir yaşam tarzı sürmeye başlamışlardı. Taşradaki diğer kasabalardan farklıydı bizim orası, insanlarımız çok daha açıktı. Yine de kapalı bir çevreydi tabii. Arkadaşlar, aileler herkes birbirini az çok tanırdı. Sınırları çok belli olan bir dünyamız vardı. Buraya bir geldim, bir baktım, her şey çok farklı. Ekmeği, suyu, simidi bile farklı. Her yer çok kalabalık, çok karışık, çok büyük. Bir kere kimsenin beni tanımıyor oluşu, sokaklarda, caddelerde kimsenin kimseyi bilmiyor oluşu çok ürkütücü geldi."

Bense tersi bir dünyada bunalırdım herhalde. Şehirde yaşamanın en güzel yanı insanın sokağa çıktığı an herhangi biri olabilme özgürlüğü. Kimsenin tanımadığı biri olmaktan güzeli var mı? Her seferinde yeniden başlama

şansı verilmeli kişiye. Şehir insanın her gün ölüp yeniden doğabildiği bir yerdir. Kasaba ise insanın aynı kişi olarak yavaş yavaş yaşlandığı ama bir türlü ölemediği bir yer. Aklımdan geçenleri üniversiteli kıza söylemeli miydim? Alınabilirdi. Sessizce Büyülü Orman'ı boyamaya devam ettim. Belki de yanlış düşünüyordum, sonuçta ben hiç kasabada ya da köyde yaşamamıştım. Nereden bilebilirdim ki?

"Hele üniversitedeki ortam... Farklı yerlerden gelmiş, çok hırslı tiplerle sarılmış gibiydi etrafım. İlk günlerde kimseyle yakınlık kuramadım. Yurttan derse, dersten yurda... İnanılmaz derecede sıkıcı bir hayat. Kasabamızı özlemeye başladım. O deli dalgaların uğultusu bile hoş geliyordu. Tabii annemlere bir şey söylemiyordum. Kasabadaki kuzenlerime de... İnanmazlardı. Onlar için buraya ulaşabilmek en büyük başarıydı. Babamı güçbela ikna edebilmiştik bu kadar uzakta, tek başıma okumama. En ufak bir sıkıntı olsa, hemen gel kızım diyebilirdi. Böyle bir çağrıya kayıtsız kalamazdım, babamın tüm eve yaydığı o güven duygusunu çok özlemiştim. Evet korkardım ondan ama uzakta olunca anladım ki babamdan yayılan o güçlü koruyucu his aynı zamanda mutluluk veriyordu. Uyuşturucu bir mutluluk. Tüm sorumlulukları babaya devretmenin verdiği bir güvenlik duygusu. İstemiyordum o hapishaneye dönmeyi ama bir yandan çok da mutsuzdum bu şehirde. Gergindim. Buraya ait değildim. Üstelik benim gibi uzak şehirlerden gelmiş ama son derece rahat kızlar vardı. Sorun nereden geldiğim değil, bendim. Bunun farkındaydım. Gitgide içime kapanmaya başlamıştım. Tabii derslerime de yansıdı bu durum. Baş aşağı gidiyordum çünkü hiçbir şey ilgimi çekmiyordu. Kimse farkıma varmıyordu. Şuradan kendimi atsam kimsenin umurunda olmaz diye bir his içimi kemiriyordu."

Boyamaya ara verip yüzüne baktım. Gencecik sağ-

lıklı, yaşam dolu bir insanın o güzel kafasının içinde böyle kötü düşüncelerin dolaşmış olması canımı sıktı. Çok tehlikeli bir düşünceydi bu, kimsenin kimseyi önemsemediği, hiçbir şeyin değerinin olmadığı düşüncesi. Düşünce de değil, zaman zaman benim de hissettiğim, korkutucu, insanı intiharın kıyısına getiren bir duygu. Bağlantısızlık. Boşluk. Aslında son derece doğru. Doğru olduğunu bildiğimiz ama yok saydığımız gerçeklerden. Kaç kişinin yaşamı değişir biz öldük diye? Çok az... Çok çok az. Belki de hiç. İşte o noktada insan kendini yüksek bir yerden boşluğa bırakabilir. Ne korkunç! Tüm pencereler doğrudan ölüme açılıyor. Şehir böyle bir yerdi işte. Birbirine yabancı insanların her gün yeni bir yaşam kurma özgürlüklerinin olduğu bir yer. Ama aynı zamanda bu özgürlüğün baş edilmesi güç bir boşluğa dönüşme ihtimalini de barındırıyordu. O boşluğa dimdik bakabilmek çok güçlü olmalı insan. Yalnızlık ise insanın gücünü emen sabırlı bir hayvan...

"Sonra bir gün tesadüfen bu kulübü keşfettim. Sosyal Sorumluluk Kulübü. Aslında çok saçma, anlatırken bile utanıyorum şimdi. Kantinin önünde masa açmışlardı. Masanın önüne astıkları afişte yazanların bir kısmı görünüyordu. Sosyal kelimesi dikkatimi çekti, o tarafa yöneldim, sanki, ne bileyim sosyalleşebilmek için bir etkinlik falan diye düşünmüş olmalıyım... Utanç verici. Masaya vardığımda işte şimdi yanımda gördüğünüz bu arkadaş bana kulübün etkinliklerinden söz etmeye başladı."

Diğer kızla göz göze geldik, birbirimize gülümsedik.

"Sonra hangi bölümde okuduğumu, nereden geldiğimi, ilgi alanlarımı sordu. İlk kez birisi varlığımı fark etmişti. Birden her şey yoluna girecekmiş gibi geldi. Birbirimize geldiğimiz yerleri anlattık. Ben lacivert deniz ülkemi... O sarı bozkırları, buğday tarlalarını... Sonra da işte kulübün aktif bir üyesi oldum. Derslerden arta kalan

zamanlarda bu tür işler yapıyoruz. Kulüp benim hayatımı kurtardı."

Masadaki diğer kız bir yandan arkadaşının anlattıklarını dinliyor bir yandan da yaşlı kadınla inceden bir şarkı mırıldanarak önündeki resmi boyamaya devam ediyordu. Bu arada benim orman resmi giderek karmaşık bir hale gelmeye başlamıştı. Öyle güzel tasarlanmıştı ki desen, ben boyadıkça derinlik kazanıyordu. Çeşitli yerlerde gizlenmiş hayvanlar ortaya çıkıyordu. Doğru renklerle boyandıktan sonra dalların ve kocaman yaprakların arasında heykel gibi duran pelikan ya da ağaçtan sarkarak komiklik yapan tembel hayvan ancak şimdi görünür olmuştu. Ayrıca başka şeyler de belirmeye başlamıştı. Bir adam! Arkalarda, kavak ağaçlarının iyice sıklaştığı ve koyulaştığı yerde, gölün kıyısında bir adam duruyordu. Arkasını dönüp gitmek üzere bir hali vardı. Aradığım yaşlı komşuma benziyordu. Boya kalemlerinin birini bırakıp diğerini alıyor, numaralandırılmış yüzeyleri belirtilen renklere boyuyordum. 12 limon sarısı, 3 fıstık yeşili, 4 kiremit kırmızısı, 1 gri, 8 camgöbeği, 7 lacivert, 5 mor, 10 buz mavisi... Boyadıkça adamın silueti belirgin hale geliyordu. Bir süre sonra emin oldum. Bu oydu. Ağaç dallarını bir eliyle kaldırmış altından geçecekmiş gibi duruyordu. Sanki o anda izlendiğini fark etmiş gibiydi. Tedirgin bir bakış... Hemen cebimden yaşlı adamın kimlik kartını çıkardım. Masanın ortasına koydum.

"Bu adamı gördünüz mü hiç buralarda? Bu akşam?"

Durduk yere böyle bir soru sormamda hiçbir tuhaflık yokmuş gibi kimliğe şöyle bir baktı üniversite öğrencileri, sonra da başlarını görmedik anlamında salladılar. Yaşlı kadın ise kimlik kartını alıp gözlerini kısarak puslu fotoğrafa daha bir dikkatli baktı.

"Hayır bu akşam gelmedi." Kimliği bana geri verdi, resmini boyamaya döndü.

"Siz tanır mısınız kendisini?"

Omuz silkti.

"Eh, hepimiz genç olduk değil mi?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

Yaşlı kadın iç geçirdi.

"Çok gençtim. İnceciktim. Hele tenim... Şimdiki gibi benlerle lekelerle dolu değildi. Güneşe çıktığımda sedef gibi parlardı kollarım. Her şey o kadar güzeldi ki... Ah hayat, ne muhteşem, ne müthiş bir imkândı! Her yeni gün, yeni bir maceraydı. Ben daha tadına varamadan yepyeni güzellikler çıkarırdı karşıma. Hayat benden hızlıydı. Güzel bir manzaranın içinden geçen trende gider gibi. Daha ne olup bittiğini anlayamadan hemen geçip gidiyordu güzellikler. Evlendim. Kocam sırım gibi yakışıklı bir denizciydi. Askerdi ama şair ruhluydu. Bana denizde geçen günlerini, gecelerini öyle bir anlatırdı ki... Onunla orada yaşamış gibi olurdum. Ailem istemedi onunla evlenmemi. Ama dinlemedim. Hayatımın en mutlu günleriydi. Ailemden uzaklaşmıştım. Şehrin eski mahallelerinden birine taşındık, paramız o kadarına yetti. Her şey ne kadar da kolaydı, elimizi dokunduğumuz yer yuvamız oluyordu işte. Aile evimin yolunu kısa sürede unuttum. Ailem de beni unuttu. Evlilik ne güzel bir şey diye düşünürdüm yakışıklı kocamın göğsüne koyup başımı. Kalbinin atışını dinlerdim. Kesik kesik atardı, farklıydı. Bunu anladığım sıralarda geldi ilk kriz. İkincisi hastanede. Ben şaşkındım. O kadar gençtim ki. Kollarım böyle ipincecikti, tenim pürüzsüzdü. Eşimin ailesi uzaklarda bir köyde, siyah beyaz bir fotoğrafın içinde donup kalmışlardı. Kendi ailem? Duvar gibi küstük. Babam çoktan hakkın rahmetine kavuşmuştu. Cenazede yakınlarım yüzüme bakmadı. Senin kahrından öldü dediler. Bir daha yanlarına gitmedim. Kardeşlerim de annem de güzelliğimi kıskanırlardı. Güzelliğimi babamdan almıştım. Sarışındı. Babam en çok beni severdi. Sedef gibi te-

nim vardı. Kız sana bakarken gözü kamaşıyor insanın derdi, annemin yüzü kararırdı, nasıl çıkmış senden bu kız diye bir de dalga geçerdi babam. Zavallı annem esmerdi, yere yakındı, ben babam gibi sarışın, uzun boylu."

O güzelliğin izlerini görmek için yaşlı kadının yüzüne baktım. Boşuna... Bir zamanlar genç olduğunu unutamamak yaşlılığın en acı yanı. Yüzü gölgelendi birden. Acı verici bir hatırayı yeniden yaşıyordu.

"Askeri hastanedeyiz. Kimse yok. Ben sudan çıkmış balık gibiyim. Gencecik bir kadın. Daha sevmelere, sevilmelere doyamamış. Doktorlardan biri halime acıdı, beni karşısına aldı, 'Bak kızım burada yapabileceğimiz bir şey yok, yurtdışına götürmek gerekir,' dedi. 'O da küçük bir ihtimal.' İnanamadım. Kötü bir rüyaydı bu. Uyanacaktım eninde sonunda ve yakışıklı kocama sarılıp o kötü rüyayı anlatacaktım. Doktor yanılıyordu. Bunu biliyordum, çünkü ben onun için yaratılmıştım, o da benim için. Koltukaltına yerleşir, başımı göğsüne yaslar uyurdum. Orası benim yerimdi. Bana göreydi. Demek ki bu hikâye böyle bitmeyecekti."

Yaşlı kadın anlatırken onun bir zamanlar başını yakışıklı bir denizcinin geniş göğsüne yaslayışını hayal etmeye çalışıyordum. Zaman ne kadar acımasızdı. Parmak eklemleri şişmiş, cildi pul pul kabarmış, ruju derin dudak çatlaklarına dolmuş bu kadın... anlattığı kişi olabilir miydi?

"Fakat öldü."

Birden düşüncelerden sıyrıldım. *Fakat öldü.* Yüzüne baktım. Bazı ifadeler ne kadar derinden yakalıyor insanı. Boğazım düğümlendi. Hiç tanımadığım bir adamın ölümüne üzüldüm. Oysa çok iyi biliyordum ki yaşlı kadın daha önce defalarca anlatmış olduğu sahneyi bir kez de bana anlatıyordu, tüm cümleler daha önce denenmiş, en mükemmel şekline getirilmişti, çünkü bu hayatının en trajik ânıydı. O halde bu ânın üzerine titremekte, en gü-

zel şekilde anlatmaya çalışmakta haklıydı. Ben tüm bunların farkında olmama rağmen hem o adama hem bu yaşlı kadına üzülüyor hem de kendime "Peki, benim hayatımın en trajik ânı hangisiydi?" diye soruyordum. Bu soruyu hiçbir zaman yanıtlamak istemedim. Şimdi de istemiyordum. Yaşlı kadın boyamayı bırakmıştı, bakışları zihninin içindeki o hastane odasına çevrilmişti.

"İyiye gidiyordu. Odaya çıkmıştık. Yoğun bakımda falan değildik. Radyo dinliyorduk, gülüyorduk, eğleniyorduk. Birkaç güne kadar evimize gideriz diyorduk, tüm o krizler geride kaldı diye düşünüyorduk. Canım ne istiyor biliyor musun gülüm, simit istiyor, bıktım bu hastane yemeklerinden dedi. Ben de bir koşu alır gelirim dedim. Yanağına bir öpücük kondurdum. Sakalları battı dudaklarıma. Son öpüş. Sakalları battığına göre burada, benimle beraber işte, elbette yaşayacak, ne zaman öpsem sakalları batacak diye düşünmüştüm. O kadar güzel sızlıyordu ki dudaklarım... Varlığını tenimde hissederek çıktım hastaneden."

Genç kızlara baktım. İkisinin de gözleri yaşarmıştı. Kafalarını boyadıkları resimlerden kaldıramıyorlardı. Yaşlı kadınsa dalgındı, o acı olayın kuyusundan çıkması kolay değildi.

"Dışarıda günlük güneşlik bir hava vardı. Ne güzel, kötü günler geride kaldı, her şey düzeldi işte. Böyle düşünüyordum. Ama bir türlü simitçi bulamıyordum. Hani bazı kâbuslarda olur ya, basit bir şeyi bir türlü beceremez insan, durum gitgide korkunç bir hal alır, öyle bir his içinde simitçiyi arıyordum. Mutlaka vardır yakında bir yerde diye diye yarım saat kadar yürüdüm. Sonunda buldum. Hemşireler de yer belki diye dört tane simit aldım, çıtır çıtır. Ama hastaneye geldiğimde... kapıda beni karşılayan hemşire elimden tuttu. Buz gibiydi eli. Ölümün soğukluğuydu bu. Boynunda sallanan hilal figürlü

kolyeden gözümü ayıramıyordum, bir şeyler söylüyordu hemşire, ne dediğini duymuyordum ama anlıyordum. Söylemeden anlatıyordu dudakları. Kocam ölmüştü. Yakışıklı kocam, sevmelerine doyamadığım tatlı erkeğim ben çıktıktan sonra bir kriz daha geçirmiş. Yanına gittim. Simitler hâlâ elimde. Bir türlü bırakamıyorum. Sanki simitleri görünce kendine gelecek. Yüzünü örtmüşlerdi. Kızdım! Ne kadar da çabuk örtüyorlar insanın yüzünü! Ne kadar da çabuk vazgeçiyorlar! Öfkeyle kaldırdım çarşafı, canlanacakmış gibi, bir umutla! Kaskatıydı. Tüm acı, gerginlik uçup gitmişti yüzünden, saf bir uyku hali kalmıştı geriye. Sarıldım. Hayatımın bittiğini düşündüm. Artık bir daha mutlu olamayacaktım."

Derin bir iç çekti. Bir kitabın yeni bir bölümüne başlar gibi yüzündeki ifadenin değiştiğini fark ettim. Gülümsüyordu.

"Ama sonra âşık oldum. Bir kez daha. Evet. İnsan bir daha asla sevemem sanıyor ama öyle olmuyor işte. Ona âşık oldum."

Başıyla masanın üzerinde duran yaşlı komşumun kimliğini işaret etti.

"Evli olduğunu bile bile üstelik. Nedenini nasılını hiç düşünmeden. Çok gençtim, körpeydim. Dağ gibi kocamı toprağa vermiştim. Hayat yalandı. Hayat her an uyanacağım bir rüyaydı. Günümü yaşamak istiyordum. Ölüm bende ters etki yaptı. Babam derdi zaten, 'Bu kızın tersi pistir, zıtlaşmayın,' diye. Doğuştan geliyor, huyum böyle. Arnavut inadı var işte. Üstelik azimliyimdir de. Aileden bir şey yok, kolay değil o zamanlar kadın başına. Yapayalnız. Neyse çok yardım eden çıktı. Talih, insanın karşısına güzel insanların çıkmasıdır, başka bir şey değil. İnsan önemli. Benim ne kadar insanım var? Ben ona bakarım. Bir meslek öğren dediler. Kursa gittim. On parmak daktilo öğrendim. Şehir birincisi olmuştum biliyor musunuz?

İncecikti kollarım ama çatur çutur yazardım, kimse yetişemezdi. Adliyede memur oldum sonra. Bir gün onun davasına girdim. Sesine âşık oldum önce. Evet. Öyle güzel konuşuyordu ki... Dönüp yüzüne de bakamıyorum. Yani salona girdiğimizde doğru dürüst bakmamışım yüzüne. Gözümün önünde bir türlü canlanmıyor. Ama sesi... Bizimkisi ilk görüşte aşk değil, ilk duyuşta aşk. Nasıl bir konuşma... Hem sıcak, yumuşak hem de otoriter, koruyucu. Dava bitince, nihayet arkamı döndüm, yüzüne baktım. Güzel adam dedim, güvenilir. Daha sonraları, dışarıda karşılaştığımızda ne kadar şakacı olduğunu fark ettim. Ama son derece mesafeliydi de. Ben baştan çıkardım onu. Günahı boynuma. Ufak tefek maymun gibi bir karısı vardı. Böyle yere yakın bir şey. Nasıl kıskanırdı Allahım... Anlamıştı herhalde. Benim de çok hoşuma giderdi. Yapma, bize yakışmıyor, boşanacağım, evleneceğiz, derdi ben umursamazdım. Bir masalın içinde gibiydim. O kadar güzeldim ki... Kimse bana karşı koyamazdı. Mutfağından deniz gören sevimli küçük dairemde akşamüstleri gizliden buluştuğumuzda hep aynı heyecan. Işıklı sevgilim derdi bana, gözümü alıyorsun... Her geldiğinde yeni bir plak getirirdi. Müziğe meraklıydı. Pikabın hışırtılı sesini şimdi bile duyuyorum. Şarkı başlamadan hemen önceki o birkaç saniye... O hışırtı... Müzikle birlikte soyunuşum. Özgürlük. Şeftali yerdik, çilek, üzüm. Alacalı yaz akşamlarında gölgeler içinde yatardık, pikabımızda müzik, ağzımızda çilek tadı... Hayatımın en mutlu günleriydi. Bir daha o kadar sevmedim, sevilmedim. Bir daha o kadar mutlu olmadım. Tüm bedenimi okşardı. Hayrandı bana. Ne güzelsin, parlıyorsun yine derdi. Babam gibi diye düşünürdüm. Benden yaşça gençti ama olgundu. Hayatımı seninle geçirmek istiyorum derdi. Ciddi ciddi sözler verirdi. Ama sonra çocuğu oldu. Bir kız. Aslında o sıralar karısını terk etmeyi düşünüyordu."

Yeşil boya kalemini hırsla fırlattı masanın ortasına.

"Hayır ben aptaldım! Öyle bir planı yoktu. Acemi bir çapkındı sadece. Onun hayatındaki yerim o kadar önemsizdi ki. Çocuğu doğunca da tamamen bitti. Ama yok, onu ben terk ettim biliyor musunuz? Hayır acıyan gözlerle bakmayın bana. O da sizin gibi baktı bana. Yaralı, dilsiz bir hayvan gibi. Galiba çok canı yanıyordu. Ellerime sarıldı, diz çöktü, ağladı. Koskoca hâkim. Ağladı. Olmaz, dedim. Git, dedim. Kızını büyüt, dedim. Öyle dedim. Dedim ve öldüm. İçimde bir şey bitti. Ben bittim. Ama tek tesellim... Beni çok seviyordu, biliyor musunuz? Yani ben öyle sanıyorum. Aslında bilmiyorum."

Durdu. Gözleri dolmuştu. Bana baktı. Gözlerimin içine baktı.

"Hatırladıklarımın ne kadarını gerçekten yaşadım, ne kadarını uydurdum bilmiyorum. İnsan çok acı çektiğinde çok hayal kuruyor. Neyse... Çok zaman geçti... O kadar çok acı çektim ki her şeyi istediğim gibi hatırlama hakkım var artık."

Etkilenmiştim. Bu son söyledikleri o kadar gerçekti ki... Ne diyeceğimi bilemedim. Saçmaladım.

"Bir daha görüşmediniz mi? Yani... en son ne zaman gördünüz?"

Yaşlı kadın beni duymamış gibi resmine devam etti. Sosyal sorumluluk öğrencileri huzursuz oldular. Az önce bana hayatını anlatan kız gözlerimin içine baktı. Daha fazla uzatmamın uygunsuz olacağını söylemeye çalışıyordu. Ben de yaşlı komşumun kimliğini alıp cebime koydum ve resmime geri döndüm. Yeşil kavak ağaçlarının oradaydı. Benim adamım, yaşlı komşum. Büyülü ormanda saklanıyordu.

"Neden Büyülü Orman dediniz bu resmi verirken? Nesi büyülü?"

Öteki kız kitapçığın arkasında yazan yazıyı gösterdi.

"Burada yazıyor işte. Resmi tamamladığınızda içinde olmak isteyeceğiniz bir orman. Böyle diyor."

İnsanın gerçekten de içinde kaybolası geliyordu. Resmi çevirip önlerine koydum. Parmağımla adamın olduğu yeri işaret ettim.

"Ne görüyorsunuz burada?"

"Bir adam."

"Ne yapıyor peki? Ne işi var bu ormanda?"

Yaşlı kadın kendi dünyasındaydı. Ne olduğu anlaşılmayan bir şarkı mırıldanıyordu. Kızlar ise resme bakarak fikir yürütüyorlardı.

"Belki avcıdır."

"Hiç avcıya benzemiyor," dedim.

"Dışarıdan gelmiş. Oraya ait değil." Az önce hayatını anlatmış olan kızdı bunu söyleyen. "Çok saçma gelebilir size ama... Bu adam kim biliyor musunuz? Bu adam bir yazar."

Şaşırdım. Bu kız baktığı yerde bizlerden farklı bir şeyler görüyordu sanki. Denemek için bir olta attım.

"Hâkim olmasın?"

"Ne hâkimi?"

"Ağır ceza."

"Hayır hayır, kesinlikle değil. Yazar da değil ama olacak. Yazar adayı... O yüzden bu ormanda."

"Niye ki?"

"Çünkü ağacını arıyor."

"Ağaç mı? Ne ilgisi var?"

"Bu dünyada... Bu büyülü ormanın var olduğu dünyada yazar olabilmek için önce üzerine yazı yazacağınız kâğıdı üretmeniz gerekir. Yazar adayları kâğıt için uygun ağacı bulmak üzere ormanda bir yolculuğa çıkarlar. Kimi zaman günler kimi zamansa yıllar sürer bu arayış. İnsan kendini kaybettikçe hikâyesine yaklaşır, hikâyesini yazdıkça da kendini bulur. O hikâyeye hangi ağacın gerekti-

ğini nasıl anlayacağını zamanla öğrenir. Üstelik bir dolu teknik iş vardır. Ağacı bulduktan sonra onu kesip çeşiştli işlemlerden geçirmek, kâğıt haline getirmek çok uzun, yorucu bir iştir."

"Kâğıt mı yapacak?"

"Evet, tabii. Kitap için sadece kâğıt yetmez tabii. Bakın sırtında bir tüfek asılı. O aynı zamanda bir avcı. Kitabın cildi için deriye ihtiyacı olacak. Bunun için de bir hayvanı avlaması gerekli. Belki bir tavşan, belki bir geyik. Hatta belki de bir ayı! Kitap için hangisi gerekliyse artık."

Arkadaşı yüzünü buruşturdu.

"Doğaya zarar vermeden yapmanın yolu yok mu?"

Kız başını salladı.

"Ayrıca topraktan, köklerden boya yapmayı, mürekkep elde etmeyi de öğrenirler. Yazar bitkileri, hayvanları, toprağı, suyu, ateşi, her şeyi uygun şekilde bir araya getirendir. Tabii mecazi anlamda..."

Son sözü söylerken arkadaşına göz kırptı. Bozulan arkadaşı ağzı bir karış açık dinliyordu.

"Nasıl gördün tüm bunları bu resimden ya?"

"Bilmem, belki de bir yerlerde okumuşumdur. Hatta daha çok şey geldi aklıma ama anlatamıyorum."

"Bence gayet de güzel anlatıyorsun. Hatta bunları yazsana."

Tüm bunları anlatan kız önündeki resme döndü, gözleri doldu.

"Henüz bu yolculuğa çıkmaya hazır değilim..."

Boyadığım resme tekrar baktım. Bana göre büyülü ormanda ortaya çıkardığım adam yaşlı komşumdu. Ama şimdi içime bir kuşku düşmüştü. Kitabını yazmak için mistik bir yolculuğa çıkmış birine daha çok benziyordu. Belki de tüm yolculukların böyle bir yanı vardı, yeterince önemsenen her yolculuk bir süre sonra mistik anlamlar kazanıyordu. Kim bilir? Ben resmin içine girmiş ha-

yaller kurarken piyanonun başındaki yaşlı adamla delikanlı en sonunda konserlerini bitirdiler. Cılız bir şekilde başlayan alkışlar tüm salonu etkisi altına alınca kalkıp selam verdiler. Yaşlı adamın sararmış beyaz saçları özenle arkaya taranmıştı, boynundaki bordo renkli fular ona emekli diplomat havası veriyordu. Ellerini kaldırıp alkışları susturdu.

"Saygıdeğer hanımefendiler, beyefendiler... Ellerinizi bizim için daha fazla yormayınız lütfen. İstirham ederim... Lütfen... Az sonra burada çok nadide bir ses sanatkârı, hakiki manasında bir duayen bizimle birlikte olacak. Onu hepiniz tanıyorsunuz. Aramızda olması çok büyük bir şans! Evet alkışlarınızla kendisini sahneye davet ediyorum..."

Sahnenin neresi olduğunu anlamaya çalışırken bir delikanlı tekerlekli sandalyede oturan yaşlı bir kadını piyanonun bulunduğu yere getirdi. Kadının burnundan çıkan hortumlar sandalyesinin arkasındaki oksijen tüpüne bağlıydı. Dizlerini örten battaniyenin üzerindeki elleri çok beyazdı. Delikanlı büyük bir özenle kadını en görünür noktaya yerleştirdi. Uzun boylu, fırça gibi gür ak saçlı yaşlı bir adam da ayaklı bir mikrofon getirdi. Hey silgi kafa çabuk ol diye bağırdı arkalardan bir adam. Sesin geldiği yöne baktım, cüce gibi bir adamdı, yüzünde şeytani bir sırıtışla parmaklarını çatırdatıp duruyordu. Silgi kafa ağır ağır mikrofonu kadının ağız hizasına gelecek şekilde ayarladı. Hepimiz susmuş gösterinin başlamasını bekliyorduk.

Hoparlörden ince bir cızırtı geldi, ardından yaşlı kadın yumuşacık bir sesle söylemeye başladı: "*Geçti ömrüm, yine hâlâ ben o bin dert ileyim...*" Salondan kederli bir iç çekiş duyuldu. Tam ortama uygun bir şarkıydı. Herkes aynı anda iç geçirmişti. Yüzlerine tek tek bakmak istiyordum, her birinde farklı bir ifade vardı, farklı bir zaman...

Şarkı onların zaman tüneli olmuştu, bambaşka yerlere gitmişlerdi. Gözlerinin önünde canlanan sahneler çoktan toza ve toprağa karışmış olmalıydı. Yılbaşı süslemelerinden gelen renkli ışıklar ak saçlarında, kurumuş kâğıt gibi incelmiş ciltlerinde yanıp sönüyor, onları kendi kurdukları hayallerinin bir parçası haline getiriyordu. İnsan kendi kurduğu hayalin içinde kaybolabilir mi? Üniversiteli gençler de aynı ışıkların altındaydılar ama henüz saçlarının, tenlerinin renkleri solmamış olduğu için insanı kayıp zamanların hayaletine dönüştüren bu renk cümbüşüne direnebiliyorlardı. Sadece yüzlerinde belirsiz endişe bulutları dolaşıyordu. Yaşlı komşumun yasak aşkı olan kadına baktım, o hangi zamanda kaybolmuş diye... O da bana bakıyordu. Ürperdim. Yaşlı gözlerinin arkasından gencecik bir kadın gibi bakıyordu. Birlikte olduğu zamanlarda ben yaşlarda olmalıydı yaşlı komşum.

"Geçti ömrüm, yine hâlâ ben o bin dert ileyim... Söyle dermanını ey sevgili aşkın bileyim..."

Bakışlarımı sahneye çevirdim. Manzarada bir tuhaflık vardı. Biraz daha dikkatli baktığımda önüne ayaklı mikrofon konulmuş yaşlı ses sanatkârının ağzının oynamadığını fark ettim. Gözleri camdan düğmeler gibi bomboş parlıyordu. Ağzının kenarından sızan incecik sıvı sabahlığının yakasına ip gibi uzanıyordu. Nerede olduğunun ayırdında değildi. Mikrofon sadece bir dekordu. Yaşlı kadın zamanın bir yerinde durmuştu, ancak şarkı devam ediyordu. Zaten bu bir konser kaydıydı. Arkada sazlar vardı. Yaşlı ses sanatkârının bir zamanlar içinde olduğu beden, evet, şu anda karşımızdaydı ama kendisi burada değildi. Yine de yaşadığımız ânın garip bir büyüsü vardı. Belleğimin derinliklerinde yıllardır kıpırtısız duran anıların derin uykularından uyanmak üzere olduklarını hissettim. Yaşlı şarkıcının sesindeki tanıdık tınılar boğazımı düğümlüyordu. Salondaki herkes onu

dinliyordu. Kadının iki farklı zamandaki varoluşu karşımızdaki sahnede bir araya gelmişti: içinde artık kimsenin kalmamış olduğu bedeni ve kayıtlarda yaşayan sesi. Meçhule giden bir teknenin karanlık sularda ilerleyişi gözümün önüne geldi. Hepimiz aynı durumdaydık, sadece aramızda zaman farkı vardı. Elimi bana sevgiyle bakan yaşlı kadının elinin üzerine koydum. Buz gibiydi, ürperdim, bir sınırı geçmiş olduğumu hissettim.

İllegal Matematikçiler

Üniversiteye doğru tatlı bir meyil kazandı yol, ellerim ceplerimde ilerliyordum. Ne demişti doktor? Geçmişinden bir ânı yaşamayı sürdürüyor olabilir. Onun için önemli biriyle ilgili bir olay mesela... Kızı bir zamanlar üniversitede hocaymış, yurtdışına kaçtığını unutup onu ziyaret etmek için bu tarafa gitmiş olabilirdi. Montumun önünü açtım, hava biraz yumuşamış gibiydi ya da hareket ettiğim için bana öyle geliyordu. Son zamanlarda hiç spor yapmıyordum. Aslında en son ne zaman yaptığımı da hatırlayamıyordum. Geçmişim dediğim şey garip boşluklarla doluydu. Evimi düşündüm, mutfakta bardağın içinde dağılmakta olan poşet çay geldi gözümün önüne.

Üniversitenin binaları ışıl ışıl aydınlıktı. Kütüphanede sabaha kadar çalışıyordu öğrenciler, final zamanı olmalıydı. Kapıdan girerken herkes okul kimliğini gösteriyordu. Görevli kimlik görmek istese ben neyi gösterecektim? Yaşlı komşumun yırtık pırtık nüfus kâğıdını mı? Kapı görevlisi yüzüme şöyle bir baktı, "İyi akşamlar hocam," dedi. Bozmadım. Bu yaşta öğrenci olamayacağıma göre... Adımlarım kendiliğinden beni büyük binalardan birine götürüyordu.

Burada daha önce bulunmuştum hissiyle içeri girdim. Loş koridor, sağlı sollu dizilmiş odalardan sızan ölgün ışık-

ların etkisiyle olduğundan daha uzun görünüyordu. Etrafta gezinen ağır kanlı kediler buraların gerçek sahibi kendileriymişçesine rahat hareket ediyorlardı. Havadaki keskin kokunun nedeni belliydi. Bir zamanlar okuduğum bir romanda kedilerle konuşan bir adam vardı, burada olsaydı ona söyleyecek çok şeyleri olurdu bu kedilerin. Garip şey, o adam da kaybolan birini arıyordu roman boyunca. Kalın enseli bir tekir kedi çöp kutularından birini devirdi, gürültüye uyanan temizlik görevlisi küçük camlı kabininden çıktı, elinde süpürgeyle kediyi kovalamaya girişti. Ama beni görünce durakladı. Belirsiz bir şeyler mırıldanarak kabinine geri döndü. Toraman kedi de devirdiği çöp kutusunun içinden çekip çıkardığı yarısı yenmiş tostu tırtıklamaya başladı. Çöpleri karıştıran evsiz insanlardan ne farkları vardı? Bir gün bu duruma düşebilir her insan. Şehrin yalnız insanı... Bu soğuk düşünceleri aklımdan atmaya çalışarak koridorda ilerlemeye devam ettim. Bazı kapıların ardında küçük sınıflar, bazılarının ardındaysa ofisler vardı. Ne kadar da huzurlu görünüyordu içeride çalışanlar. Masalarının üzerine eğilmiş düşünceli bir şekilde okuyup yazıyorlardı. Masa lambaları sadece oldukları yeri aydınlatıyor, ofislerine tiyatro sahnesi havası veriyordu. Kiminden tatlı bir kahve kokusu yayılıyor, bazılarından da müzik sesi geliyordu. Kapalı kapıların üzerinde sınav sonuç listeleri, ders notları, akademik hayata ilişkin karikatürler yapıştırılmıştı. Koridorun ortasındaki boşlukta bir pinpon masası, hemen duvarın dibinde kalorifer borusuna bağlanmış bir kırmızı bisiklet dikkat çekiyordu.

Birden sınıflardan birinin kapısı açıldı ve telaş içinde genç bir kadın çıktı dışarıya. Yardım ister gibi etrafına bakındı, beni görünce kısa bir süre tereddüt ettikten sonra yanıma geldi.

"Affedersiniz, sizden bir yardım istesem? Tabii zamanınız varsa ki umarım vardır..."

Genç kadına baktım, ter içinde kalmıştı.

"Tabii, nasıl yardımcı olabilirim?"

"Şey, bir telafi sınavı vermemiz gerekiyor. Öğrencilerimizden biri görme engelli. Ona sınavda yardımcı olacak arkadaş hastalanmış, gelemedi, başka kimse de yok..."

"Ne yapmam gerekiyor?"

"Çok basit aslında. Henüz sınavları Braille alfabesinde basamadığımız için... Of hangi yüzyılda yaşıyoruz... gerçekten utanç verici ama durum bu... Neyse sizin yapmanız gereken soruları öğrencimize okumanız. Sadece okuyacaksınız. Tabii kesinlikle kendi fikrinizi söylemeyeceksiniz. Sonra da öğrencinin yanıtlarını yazacaksınız. Bunu yapabilirsiniz değil mi?"

"Umarım çok uzun sürmez."

"Yok yok, sürmez..."

İçeri girdik. Sınıfta on öğrenci vardı. Benim yardımcı olacağım öğrenci güneş gözlükleriyle en önde oturuyordu. Yanına geçtim.

"Merhaba."

"Merhaba. Çok teşekkür ederim yardım etmeyi kabul ettiğiniz için. Çok büyük aksilik. Asistan hastalanmış, tabii grip salgını var. Umarım sizi işinizden gücünüzden alıkoymamışızdır. Telafi sınavı olunca bu saatlere koyuyorlar işte. İnsanın uykusu geliyor. Biliyor musunuz, ben bazen derslerde, yani sıkıcı olanlarında uyuyorum, kimse de fark etmiyor..."

Durmaksızın konuşuyordu görme engelli öğrenci, tatlı bir sesi vardı, yumuşak, insana güven veren bir tonlamayla cümleleri dantel gibi birbirine bağlıyordu. Üstü başı son derece düzgündü ama eski bir havası vardı. Daha doğrusu günümüz gençleri böyle giyinmiyordu artık. Kumaş pantolon, baklava desenli kazak, beyaz gömlek...

"... ama bir seferinde horlamışım, tabii o zaman yakayı ele verdik."

Gülümsedim ama bunun bir şey ifade etmeyeceğini düşünerek genzimden bir ses çıkardım. Tek başına bu ses anlamsız olacağı için laf olsun diye bir şeyler geveledim.

"Şey ben... tam olarak ne yapacağız şimdi?"

"Çok kolay, birazdan soru kâğıtları dağıtılacak, soruyu bana okuyacaksınız, ben de size cevabı yavaş yavaş söyleyeceğim, siz de cevap kâğıdına yazacaksınız. Hepsi bu."

"Tamam o zaman, iyi şanslar."

"Tekrar teşekkür ederim. Bugünlerde insanların birbirine yardım etmesi mucize sayılıyor. Hele bizim gibi kör vatandaşlara hep mesafeli oluyorlar. Bulaşıcı bir hastalık taşımıyoruz ki! Aslında farklı olduğumuz için böyle yapıyorlar. Farklı olandan korkuyorlar, bir tehdit olarak görüyorlar... Çok eski bir hayatta kalma stratejisi. Farklı olanın grup için bir tehdit olduğu varsayımına dayalı. Aslında ilkeller için çok da garip bir düşünce değil bu. Farklı olan ya hastadır ya da mutasyona uğramıştır. Her ikisi de kabile için tehlikeli olabilir. Neyse ki modern zamanlarda yaşıyoruz, insanlar farklı olanla birlikte yaşamanın önemini biraz olsun kavradılar. Öyle varsayıyoruz. Ama durum öyle mi? Değil tabii. Gerçi antik zamanlarda da körlere bir saygı vardı, onların da hakkını teslim etmek gerekir. Kâhinler falan hep kör olurdu. Neden? Öteki âlemleri gören gönül gözünün açılması için bu dünyayı gören gözlerin kapanması gerekir de ondan..."

Sınav kâğıtları dağıtıldı da susmak zorunda kaldı. Genç hoca sınıfa son bir kez bakıp her şeyin yolunda gittiğine emin oldu ve sınavı başlattı. Nedense birden heyecanlandım. Sanki sınava ben giriyordum. En son ne zaman bir sınava girmiştim bu şekilde? Hatırlayamadım. İnsan girdiği o son sınavın son olduğunun bilincinde olmuyor çoğu zaman. Boğazım kurudu.

"Okuyorum, hazır mısın?"

Sesim tarazlandı, yutkundum.

"Evet, dinliyorum."

"Soru bir. Ağır bir suçtan aranan iki zanlı aşırı hız yaparken tesadüfen yakalanırlar. Ancak o ağır suça dair haklarında yeterince delil yoktur. Gözaltı süresi içinde, itiraf etmelerini sağlamak için onlara nasıl bir anlaşma sunarsınız?"

Ben soruyu okurken öğrencinin yüzünde farklı bir ifade belirdi. Kafası karışmış gibiydi. İyi de ne sınavıydı bu? Kâğıdın üzerindeki kodlamadan bir şey anlamadım. Felsefe dersi olması mümkündü.

"Çok garip, çok... Daha önce hiç böyle bir şey hissetmemiştim."

"Ne dedin?"

"Rica etsem tekrar okur musunuz?"

Soruyu tekrar okudum, başını hafifçe sola çevirmişti, sanki cızırtılı bir radyo kanalından verilen çok önemli bir haberi dinlemeye çalışıyordu. Sonra kendi kendine mırıldanmaya başladı.

"Hem burada hem değil. Çok garip. Hem gerçek hem değil. Çok garip."

"Anlayamadım? Bir şey yazmamı ister misin?"

Bir uykudan uyanır gibi oldu.

"Soruyu diyorsunuz... Çok kolay bu. Çok kolay. Sadece kafamı toparlamam lazım. Biraz dikkatim dağıldı da. Evet soruya dönelim. Klasik bir sorudur bu. Evet... Şimdi şöyle bir durumu değerlendirelim. Bu iki zanlıyı tek tek sorguya çektiğimizde elbette konuşmayacaklardır. Ama birine şöyle bir teklifte bulunursak kafası karışacaktır: Bak suçu arkadaşının işlediğini itiraf et hemen serbest kalırsın, arkadaşın on dört yıl hapse mahkûm olur. Ama yok eğer arkadaşın itiraf eder de sen susarsan on dört yılı sen yersin. Tabii aynı teklifi diğer arkadaşına da götürece-

ğimizi söylememiz lazım. Asla yalan yok. Son derece sağlam bir yerde duruyoruz, evet. İtiraf et, kendini kurtar. Teklifimiz bu ve arkadaşına da bu teklifi yapacağız, hatta yaptık bile. Yandaki odada benim gibi bir başka sorgucu aynı teklifi şu anda kelimesi kelimesine arkadaşına tekrar ediyor. Çok az zamanın var. Nasıl ama? Çok stresli bir durum. Başıma gelsin istemezdim doğrusu."

Keyifle sırıttı. Söylediklerini yazarken kendimi tutamadım.

"Ya ikisi de aynı anda itiraf ederse?"

"O zaman yedişer yıl yatarlar."

"Peki susmaya devam ederlerse?"

"Aslında en iyi durum bu onlar için. O zaman da ikişer yıl hapis alırlar."

"Nasıl bir hukuk sistemi bu?"

"Aslında mesele hukukla ilgili değil, insan davranışıyla ilgili. Örneğin siz olsaydınız ne yapardınız?"

"Benim yorum yapmam doğru olmaz."

"Ama sorular soruyorsunuz."

"Doğru, özür dilerim, kendimi tutamadım."

"Evet, ne düşündüğünüzü merak ediyorum."

"Bilmiyorum, doğrusu suç ortağımın kim olduğuna bağlı. Eğer zeki biriyse incelikli düşünmem gerekir. Yok aptalın tekiyse hemen itiraf edecektir. Suçu benim üzerime yıkacaktır, bu durumda susmak benim sonum olur. O halde ben de itiraf etmeliyim, hiç değilse yedi yıl alırım. Ama zeki biriyse, ikimizin de susmasının en kârlı sonucu vereceğini öngörebilir."

"Peki ya ortağınız zekiyse ve sizin –affedersiniz– aptal olduğunuzu düşünüyorsa?"

"Bu fena. O zaman benim ilk yaptığımı yapacaktır. Çok fena. Demek ki her durumda itiraf etmek hayrıma olacaktır."

"Ben de aynen böyle düşünmüştüm. Gördünüz mü,

ister aptal ister akıllı olsunlar itiraf ettirmiş olduk suçlarını. Şimdi bunları da yazar mısınız?"

Hızla yazmaya başladım. Bir yandan da yazdıklarımı yüksek sesle okuyordum, o da başını hafif hafif sallayarak onaylıyordu.

Ardından diğer sorulara geçtik. Birbirinden tuhaf mantık soruları sorulmuştu. Kısa süre içinde tüm soruları tıkır tıkır yanıtladı. Çalışkan bir öğrenci olmalıydı. Kendinden emindi. Sınav kâğıdını yazmayı bitirdiğimde elime uzandı.

"Teşekkür ederim, söylediğimden daha da iyi yazdınız."

Parmaklarının derisi kalın ve sıcaktı.

"Ayrıca... sesinizde bir şey var."

"Nasıl bir şey?"

Durakladı, uygun kelimeleri arıyor gibiydi. Sonra dudak büktü.

"Neyse boş verin."

O sırada kâğıtlar toplandı, genç hoca bana bir kez daha teşekkür etti. Aklım öğrencinin son söylediğine takılmıştı. Sesimde ne vardı? Bu yüzden de oyalanıp duruyordum. Öğrenci beyaz bastonunu açtı, ayağa kalktı, oturduğu sıranın köşesine dokundu yavaşça ve kapıya doğru yürümeye başladı.

Sınıftan dışarı çıktığımızda yanına yanaştım.

"Demin ne demek istedin?"

Durup yüzünü bana döndü. Kara gözlüklerinin ardındaki gözleri hiçbir şey görmüyordu ama bir şekilde bana bakıyordu, bunu hissedebiliyordum.

"Yukarı çıkalım mı? Biraz temiz hava alırız. Hem manzara çok güzeldir orada."

Binanın terasında küçük bir kantin vardı. Akşam saatleri olmasına rağmen çok kalabalıktı. Manzara gerçek-

ten de güzeldi. Bir taraf açık denize bakıyordu, diğer taraf vadi boyunca uzayıp giden mezarlığa ve havuzlu köşklere. Yüksek duvarların ve sarmaşıkların ardına gizlenmiş lüks sitenin bu kadar büyük olduğunun hiç farkında değildim. Kör öğrenci deniz tarafına doğru yüzünü dönmüştü. Havada diriltici bir serinlik vardı.

"Bu manzarayı seyretmeye doyamıyorum."

Seyretmek? Acaba benden manzarayı anlatmamı mı bekliyordu? Ne demek istiyordu? Yoksa görüyor muydu? Bir yalancıyla mı karşı karşıyaydım? Ya da ironi yapıyordu, güzel bir manzarayı göremiyor oluşunun altını çizerek beni suçlu hissetttirmeye çalışıyordu. Nasıl davranacağımı bilemedim.

"Gerçekten de çok etkileyici."

"Beni kırmamak için bir şey demiyorsunuz."

Zekiydi. Daha fazla susmak iyice kabalık olacaktı.

"Yok, hayır, kafam karıştı da..."

"Aslında o kadar da garip bir durum değil. Yani ben de manzarayı seyrediyorum. Görme dışındaki yetilerimle... Başka bir yolla kavrıyorum manzarayı."

"Nasıl başka yol?"

"Havayla... Yüzümde, tenimde, alnımda, burun deliklerimde, dudaklarımda hissediyorum vadinin derinliğini, uzaktaki denizi, çevredeki ağaçları... Tabii sesler de var. Hepsinin bir karışımı. Siz görenler için hava asla aynı şeyi ifade etmiyor, biliyorum. Arkadaşlarla hep tartışırız. Siz havayı göremediğiniz için boşluk sanıyorsunuz. Oysa hava tıpkı deniz gibi hareket eden, bizi birbirimize bitiştiren canlı bir şey. Alnıma değen havanın serinliği, yoğunluğu, nemi o kadar çok şey anlatıyor ki... Koskocaman bir hava kütlesi bu, bir ucu denizde, diğer ucu ağaçların yosunlu gövdelerinde... İşte bir ucu da yüzümde..."

Bıraksam bütün gece konuşacak gibiydi. Ama merak ediyordum.

"Sesinizde bir şeyler var dedin, gerisini getirmedin."

Sustu. Yüzünü bana döndü yine, beni görmeye çalışır gibiydi.

"Evet öyle dedim."

"Ne demek istedin?"

"Bilsem..."

"Anlatmayı denesen? Yani ne hissettin tam olarak?"

Tüm kaderimi değiştirecekmiş gibi ciddiyetle bekliyordum söyleyeceklerini.

"Ama sonra emin olamadım. Yani bilemiyorum. İlk kez bu kadar belirsiz bir durumla karşılaşıyorum. Genelde insanların sakladıklarını sezebiliyorum. Çünkü insanlar sırlarının yüzlerinden okunacağını varsayıyorlar, o yüzden de tüm güçlerini yüz ifadelerini değiştirmeye harcıyorlar. Tabii konuştukları zaman hemen anlaşılıyor ne sakladıkları. Bir insan konuşurken kim olduğunu hemen ele verir. Bizim gibi ses okumayı bilenler için çırılçıplaktırlar. İnanmıyorsunuz belki bana. Ya da durumumu yücelttiğimi düşünüyorsunuz. Aslında çok zor değil, siz de kısa sürede öğrenebilirsiniz ses okumayı. İnsanlar konuşurken gözünüzü kapayın, o şekilde dinleyin. İnanamayacaksınız. İnsanların en mahrem sırlarını hissedebileceksiniz. Ne acayip değil mi? İnsanları çıplak görmek için gözlerinizi kapamanız yeterli."

Laf kalabalığı yapmayı çok iyi beceriyordu.

"Benim sesimde gördüğün şey neydi?"

Derin bir iç çekti.

"Değişken. Kararsız. Bazen, bazı anlarda büyük acılar yaşamış birinin sesi bu diyorum, çok yaşlı biri. Ama sonra kayboluyor bu duygu. Aslında o kadar yaşlı değilsiniz. Hayır, kesinlikle... Henüz genç bile sayılırsınız. Ama işte, zaman zaman yoğun bir acının gölgesi düşüyor sesinizin üzerine. Hem acı çekmiş hem de acı çektirmiş birinin sesine dönüşüyor. Sanki acıması olmayan, il-

kelerine sıkı sıkıya bağlı, ulaşılmaz bir kişilik. Sonra yumuşacık bir tarafı da yüzeye çıkıyor. Acıyla terbiye edilmiş bir ruhun merhametine sahip. Çok garip."

"Nesi garip?"

"Garip çünkü birden yok oluyor. Burada hiç var olmamış gibi. Az önce buradaydı ama şimdi? Tamamen yok olmuş, ama siz yine de buradasınız. Başka biri gibi..."

Bir süre sustu. Sonra da elini boş vermişçesine salladı.

"Saçmaladım. Aldırmayın bana. Çok teşekkür ederim bu akşam için."

Çok yaşlı biri dediğinde cebimdeki kimliği yokladım. Yaşlı komşumu görmüş gibiydi. Gerçekten de anlattığı gibi biri olma olasılığı yüksekti. Tuhaf biriydi bu kör öğrenci. Onun gibi ses okumayı öğrenebilir miydim? Öğrensem bile nasıl uygulayacaktım? Durup dururken, insanlar konuşurken gözlerimi kapayıp dinleyemezdim. Ancak koyu renk güneş gözlükleri takarsam... Evet! Neden daha önce aklıma gelmedi ki! Kokinalı kadın da gecenin karanlığında kara gözlüklerle dolaşıyordu! O da mı insanları seslerinden tahlil ediyordu yoksa? Ben de gözlerimi kapadım. Yüzümü manzaraya doğru çevirdim. Gecenin getirdiği havayı hissetmeye, manzarayı görmeye çalışıyordum. Garip şey, dudaklarımın ucunda yağmur zerreciklerinin titreştiğini fark ettim. Belki de rüzgârın denizin üzerinden alıp getirdiği su damlacıklarıydı bunlar. Sesler uğultu halinde çevremi sarıyordu. Ama yüzümü döndüğüm boşluktan gelmiyordu, arkamda kalmışlardı. Bir kuşun çığlığı boşluğu yırtınca gözümü açtım. Çok yakınımdan geçtiğini sanmıştım. Sağıma soluma baktım, kör öğrenciyi göremedim. Gitmişti. Acaba beni yalnız bırakmak istemesinin nedeni neydi? Ellerimi cebime soktum, üşümüştüm.

Binadan çıkış yolunu ararken kayboldum. Birbirine açılan koridorlar ve sahanlıklar arasında yürüyüp duruyordum. En sonunda diğer sınıflardan çok daha büyük bir amfinin önüne geldim. Yorulmuştum. İçeride dinlenebilirdim. Amfiye girdiğimde üzerinde renkli bir panço olan uzun saçlı bir öğrenci konuşuyordu. Bir dersin ya da seminerin sonu olmalıydı. Sınıfın çoğu boştu, kalanlar da sıska profesörün etrafında toplanmış ne diyeceğini bekliyorlardı. Profesör sıralardan birinde kaykılarak oturmuş öğrencileri dinliyordu. Bacak bacak üzerine atmış, ayağını sinirli bir ritimde sallıyor, her an kalkıp gidecekmiş gibi gergin görünüyordu.

"Yeni dersler açılmalı hocam. Hatta yeni bir program. Bildiklerimizin tamamen dışında, yeni yaklaşımları özgürce deneyebileceğimiz bir alan yaratmamız lazım."

Sıska profesör kemikli elini kaldırdı. Parmaklarının arasında henüz yakmamış olduğu bir sigara vardı.

"Anladığım kadarıyla siz illegal matematik yaklaşımlardan söz ediyorsunuz genç arkadaşım. Kulağıma gelmedi sanmayın... İmza falan toplamaya kalkmışsınız."

Pançolu öğrenci başını sallayarak onayladı. Öğrenci kalabalığında fısıldaşmalar oldu. Başörtülü öğrencilerden biri söz aldı.

"Hocam illegal matematik derken ne demek istediniz? Bourbaki gibi bir şey mi?"

Profesör elinde oynadığı sigaranın filtresini özenle kopardı.

"Hayır hayır, Bourbaki'yle ilgisi yok. Bu arada Bourbaki'yi herkes biliyor değil mi?"

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun yüzünde boş bir ifade olduğunu görünce profesör devam etti:

"Nicolas Bourbaki imzasını mutlaka görmüşsünüzdür. Bir sürü matematik ders kitabı, makalesi var. Gerçekte ise böyle bir kişi yok. Bu bir mahlas, takma isim yani."

"Takma isimle matematik yapılır mı hocam? Roman, şiir yazılır da... Gerçekte kimmiş peki?"

"Kimmiş, doğru soru değil. Kimlermiş diye sorarsak daha sağlıklı bir cevaba ulaşırız."

"Birden fazla kişi mi?"

"Evet 1930'larda bir grup Fransız matematikçi bir araya gelip matematiğin seyrini değiştirmeye karar veriyorlar. Gizli toplantılar yapıyorlar, yazdıkları her şeyi satır satır tartışıyorlar. Sonra da makalelerini Nicolas Bourbaki adıyla yayımlıyorlar."

Profesör tuhaf bir şey hatırlamış gibi gülümsedi.

"Bu ismin o zamanlar çok farklı bir anlamı varmış tabii, onu da söylemek lazım. Bourbaki bir Fransız subayının adı, zamanında Prusya Savaşı'nda galiba o kadar kötü bir yenilgiye neden oluyor ki... Son derece kötü bir ünü var. Hatta intihar etmeye kalkıyor, onu bile beceremiyor. Bourbaki, başarısız, beceriksiz demek o zamanlar."

"Komik insanlarmış bu matematikçiler."

"Öyle... Ama bir yandan da çalışkanlar. Çok da disiplinliler. Gizli bir örgüt gibi davranıyorlar. Acayip kuralları var. Örneğin 50 yaşına gelen gruptan ayrılmak zorunda."

"İyiymiş. Politikacılara da uygulansa bu kural."

"Binlerce yayın yapıyorlar. Onlarca yıl... Matematiği derinden etkiliyorlar. Bir de ilginç bir özellikleri var. Görselleştirmeye karşılar. Onlar için matematiğin püritenleri denir. Bilirsiniz püritenler resme mesafelidirler. Bourbaki grubu da öyle. Mümkün olduğunca şekil çizmeden anlatırlar matematiği."

Öğrencilerden bazıları birbirlerine bakıyor, hocalarının anlattıklarının ne derece gerçek olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Ben her kelimesine inanmıştım. Çünkü matematikle bir alakam yoktu. Benim için *Binbir Gece Masalları*'ndan farksızdı anlatılanlar. O halde inanmamam için de bir neden yoktu. Başörtülü kız yine söze girdi.

"Hocam... Bourbaki'yle ilgisi yok dediniz. Peki bu illegal matematikçilerin kim olduğunu söyleyebilir misiniz?"

Hoca sınıftakileri süzdü. Sonunda anlayamadığım bir nedenle açıklamaya karar verdi.

"İllegal matematik meselesine gelince... Bunların kim olduğu belli değil. Sanırım Bourbaki özentisi yeni yetmeler... Birçoklarına göre bir safsata. Bilim dışı! Hatta bir şarlatanlık."

Pançolu delikanlı profesörün sözünü kesti.

"Ama hocam, bazılarına göre de zamanımızın karmaşık sorunlarıyla başa çıkabilmek için önemli bir alternatif. Kendilerine ve takipçilerine çok anlamlı gelen ama başkaları için tuhaf kaçabilecek yaklaşımları var. Acayip problemler ortaya atıyorlar sonra da bunları çözebilmek için yeni yöntemler icat ediyorlar."

"Hiç örneği var mı?"

Delikanlı soruyu soran başörtülü öğrenciye dönüp anlatmaya başladı.

"Örneğin insan dillerinde üretilebilecek en uzun kelimeyi nasıl buluruz, gibi cevaplanması imkânsız soruların peşine düşüyorlar. Sonra da en uzun kelimeyi bulabilmek için en kısa kelimeleri listeliyorlar."

"An" ve "yok" kelimeleri canlandı aklımda. En kısa kelimelerden... Aslında tek harflik bir kelime de olabilirdi: "O." Ama "o" bir kelimeden çok, bir sesti sanki. Başka? Ben düşünürken delikanlı heyecanla konuşmaya devam ediyordu. Anlattıklarını izleyebilmek için tüm dikkatimi vermek zorunda hissediyordum.

"En uzun kelime ile en kısa kelimenin yan yana durduğu bir uzay hayal ediyorlar. Yanlış hatırlamıyorsam şöyle bir aksiyomları vardı: Her komşuluk birbirini tanımlar. Her sınır aynı zamanda bir tanımdır. En uzun en kısayla komşudur. Sınır geçişleri yaratıcı dönüşüm po-

tansiyelleri içerir... Bu gibi düşüncelerden yola çıkarak ilginç çözümler üretiyorlar."

"Sanırım bu yaklaşımı ders programına almamızı istiyorsunuz."

"Evet hocam, tastamam öyle."

Profesör filtresini koparmış olduğu sigarayı ağzında emzik gibi çevirdi bir-iki kez. Dudağına yapışmış tütün parçalarını dikkatle alıp attı.

"Bunu yapamayız. Akademide illegal matematikçiler'in pek saygın bir yeri yoktur."

"Neden hocam? Çok ilginç yaklaşımları var."

"Öyle de... İçlerinden bir grup kötü yola düştü." Profesör komik bir şey söylemiş gibi sırıttı. "Aralarından bazıları ezoterik inançlara kapıldı."

Öğrencilerin dikkati daha da yoğunlaştı. Profesörün ağzından çıkacak kelimeleri duymak için nefeslerini tutmuş bekliyorlardı. Profesör çevik bir hareketle yerinden kalktı, tahtaya önce "α" ve sonra da yanına "ω" harfi yazdı. Öğrenciler birbirlerine baktılar.

"Alfa ve omega, birinci ve sonuncu, başlangıç ve son Ben'im." Profesör kimsenin anlamadığını görünce sıkıntıyla açıkladı. 'Vahiy Kitabı' 22'ye 13. İsa, böyle söylüyor. Tanrı başlangıç ve sonsuzun bitiştiği yerde tanımlıyor kendini."

Örtülü öğrenci şaşkınlıkla mırıldandı. "O, Evvel'dir, Âhir'dir, Zâhir'dir, Bâtın'dır. O, her şeyi bilendir. 'Hadid Suresi.'"

Profesör başıyla onayladı.

"Evet birçok inanç sisteminde var bu gibi tanımlamalar. Zaten olmasa tuhaf olurdu, değil mi? Öncesiz ve sonrasız bir varoluşun içinde sınırlı bir tanrı kurgulayamazsınız. Tanrı tanımı gereği tüm evrensel varoluşu aşmak zorundadır. Ama işte bu matematikçilerden bazıları bu alfa, omega meselesini haddinden fazla ciddiye alıyor.

Kendi ilkelerinin metafizik karşılığını bulduklarına inanmaya başlıyorlar. Sonra da bu grup, çevresinde yarım akıllı birilerinin çoğalmasıyla iyiden iyiye bir tarikata dönüşüyor kısa zamanda. O yüzden akademik dünyada illegal matematikçiler denildiğinde akla onların ilginç yaklaşımları değil bu tarikat meselesi gelir. Siz bunları hatırlamazsınız çünkü yıllar önceydi. Benim öğrencilik yıllarımdı, düşünün ne kadar eski. Milattan önce..."

"Ama hocam, akademide halen bazı kişilerin kendilerini gizleyerek bu yaklaşımı benimsediklerini duyduk biz."

Profesör omuz silkti.

"Olabilir. Yine de benim elimden bir şey gelmez. Hele bizim bölüm asla ikna olmaz... Ama sizler... Size kimse engel olamaz. Boş vakitlerinizde toplanın, çalışın, seminerler düzenleyin... Artık yaşlı hocalarınızdan da bir şey beklemeyin."

"Ama hocam..."

Profesör sesini yükseltti.

"Bu saçmalıklara bölümde kimseyi inandıramam. Hem ben bile ikna olmuş değilim. Zaten elli yaşını geçmişleri kulübünüze almayın."

"Olur mu hocam..."

Profesör sıkıldığını belli eden bir hareket yaptı. Sonra gözü bana takıldı.

"Belki size destek olacak başka hocalar bulursunuz. Daha dinamik birilerini..."

Bazıları dönüp bana baktı. Pançolu öğrenci profesörün imasından cesaret bulup doğrudan bana hitap etti.

"Hocam siz hangi bölümdensiniz?"

O sırada kocaman bir tepsi içinde dağıtılan karton bardaklardaki çaylardan birini alıyordum.

"Ben üniversiteden değilim."

Bu sefer hepsi dönüp bana baktı. Dışarıdan olduğum için konuştuklarını dinliyor olmamdan rahatsız ol-

dular. Üniversitenin koridorlarında dolaşan bir yabancının niyeti ne olabilirdi? Gerginliği azaltmak için hemen kendimi tanıtmaya karar verdim.

"Ben buraya birini aramak için geldim. Eski hocalarınızdan birinin babası kayboldu. Çok yaşlı. Buraya gelmiş olabilir diye düşündüm. Kızı sizin bölümde hocaymış diye biliyorum. Bir süre önce gitmek zorunda kalmış... Yurtdışına."

"Neden acaba?"

"Kimmiş?"

"Kaçmış mı?"

Başımı sallayarak onayladım. Öğrencilerin üzerinden koyu bir gölge geçti. Gerginliği azaltayım derken daha da tekinsiz bir durum yaratmıştım. Belki de beni sivil polis sanmışlardı. Bir kanıt sunmak ister gibi cebimden yaşlı komşumun eskimiş kimlik kartını çıkarıp uzattım. Kalabalık bir adım geri çekildi. Profesör uzanıp kimliği aldı, baktı. Yüzündeki ifadeden ne düşündüğü anlaşılmıyordu. Filtresi kopuk sigarayı ağzında çevirip duruyordu.

Öğrenciler kendi aralarında söylenerek yavaş yavaş dağıldılar.

Sınıfta profesörle yalnız kaldık. Karatahtanın üzerinde asılı duran saatin tik takları duyulur oldu. Kimliği geri verirken yüzüme hüzünle baktı.

"Neden arıyorsunuz bu adamı?"

"Çünkü... Yani, karısı rica etti, komşum, yaşlı kadın kendisi bulamaz ki..."

Öğrencilerin az önce çıkıp gittikleri kapıya çevirdi bakışlarını.

"Hepsi arıyor. Herkes..."

Ben de arkalarından baktım. İtiraz etmek istedim ama yeterli cesareti bulamadım. Benim arayışımla onlarınki bir mi diye sormam gerekirdi. Ama ben sustum profesör devam etti.

"Onlara baktıkça içimde bir yer sızlıyor."

Bazen böyle olur, insanlara bir şey söylersiniz onlar zihinlerinin içinde meşgul oldukları başka bir şeyi anlarlar. Profesör arayış meselesine takılmıştı. Öğrencilerin arkasından hüzünle bakıyordu, onların geleceğini görüyordu sanki.

"Neden? Aradıklarını bulamayacaklarını mı düşünüyorsunuz?"

Cevap vermedi. Belki de cevabını zaten tahmin ettiğimi düşünüyordu. Filtresi kopuk sigarayı ağzından çıkardı, bu sefer de parmaklarının arasında çevirmeye başladı. Belli ki hiç içilmeden elde tutulan bu sigara geçmiş günlerin hatırasıydı. Hiçbir zaman yakılmayacaktı. Zavallı tiryaki sadece elinde tutarak ondan uzak olmadığını kendine kanıtlamaya çalışıyor gibiydi.

"Hayır."

Son derece doğal bir hareketle cebinden çıkardığı çakmakla sigarasını yaktı ve derin bir nefes çekti. Yanılmıştım.

"Kapıyı kapatır mısınız?"

Uysal bir şekilde söyleneni yaptım.

"Birinin görmesinden endişe etmiyorum. Sadece koridorda yangın detektörü var. Devreye girerse canımız sıkılabilir."

Sırıttığında sararmış dişleri göründü. Sigaradan aldığı duman ağzından küçük halkalar halinde çıkıyor, ağır ağır büyüyerek dağılıyordu.

"Biliyor musunuz, sigara içen tüm arkadaşlarım kanser olup öldüler."

Muzip bir bilmece sormuş da cevabını duymak için sabırsızlanıyor gibiydi. Oysa acı bir şeydi söylediği. Yaşlılığın laneti, arkadaşlarını gömmek zorunda olmak. Ben de ölmüş arkadaşlarımı düşünmek için zihnimin içine çevirdim bakışlarımı ama boşuna... Belleğimin tüm koridorlarını kalın bir duman doldurmuştu. Denizin üzerin-

de ilerleyen kalın bir sis tabakası. Profesör tüm ölmüşlerinin ruhu için derin bir nefes çekti sigarasından, gözleri kapalı bir süre dumanı içinde tuttu sonra bıraktı.

"Keşke hiç aramasalar. Diğerleri gibi olsalar. Sıradan mutsuzlar ordusuna katılmalarını tercih ederim. Hiç değilse o zaman mutsuzluklarına çare bulabilirler."

"Nasıl?"

"İlaç endüstrisi çok gelişti, haberiniz yok mu? Mutsuzluğa iyi gelen tonla hap var. Biri olmazsa diğeri... Hem bir insan ne kadar mutsuz olabilir ki?"

İçimden itiraz etmek geçiyordu ama sesim çıkmıyordu. Elbette çok mutsuz olabilir demek istiyordum. Mutsuzluktan boğulabilir. Peki ben o derece mutsuz olmuş muydum? Belki büyük bir acı... Ama hayır, acı çekmekle mutsuz olmak birbirinden farklı şeylerdi. Kafam karışmıştı. Basit bir soruydu ama yine de insan ne düşüneceğini bilemiyordu. Belli ki profesörün özelliği buydu. Basit sorular sorarak insanı düşündürüyordu. Sahi insan, gerçek bir insan, ne kadar mutsuz olabilirdi? Başkalarını boş verdim, ben ne kadar mutsuz olabilirdim? Ya da daha doğrudan sorulursa: Ben mutsuz muydum?

Profesör sigarasından derin bir nefes daha çekti. Kokusu burnumun ucunu gıdıkladı. İğrenç kokuyordu. Bir zamanlar, çok eskiden sigara içtiğim zamanları şaşkınlıkla hatırladım. O ben değildim.

"Sıradan insanın mutsuzluğu fakirliğinden kaynaklanır. Ya parası yoktur, ya seveni yoktur, ya arabası yoktur, ya da bilmem nesi yoktur. Yokluk çeker durmadan. Sıradan mutsuz her zaman fakirdir."

"Milyonları da olsa..."

"Evet milyonları da olsa fakirdir... Her zaman açtır. Onun varlığı kocaman doymak bilmeyen bir boşluktur. O yüzden sıradandır. Boşluğun hiçbir özelliği yoktur çünkü..."

"Peki ya diğerleri? Onlara ne oluyor? Arayış içinde olanlara? Onlar da bulamadıkları için mi mutsuz oluyorlar?"

"Keşke o kadar basit olsa."

Sigara parmaklarını yakana kadar küçülmüştü, son nefesi aldıktan sonra yere atıp ayakkabısının burnuyla ezdi. Karton çay bardaklarını kullanabilirdi diye düşündüm. Bu adamda yaşından beklenmeyen bir saldırganlık vardı.

"Arayanlar cevabı bulurlar, her zaman bulurlar. Ama keşke bulmasalar."

"Peki ama... nedir cevap?"

Bir şey söylemedi. Ayağa kalktı, iki adımda kapıya vardı, açtı. Sandığımdan da uzun boylu olduğunu anladım. Profesör birçok şey söylemek isteyen ama bunun bir yararı olmayacağına inandığı için susan bir adamın yorgun ifadesiyle şöyle bir baktı yüzüme sonra da arkasını dönüp karanlık koridora doğru yürüdü. Öğrenciler çoktan ortadan kaybolmuştu. Boş binanın içinde kediler ve bizden başka kimse kalmamış gibiydi. Onu takip ettim. Bana gel dememişti ama gelmemi istiyor gibiydi. Kedilerle konuşabilseydim keşke, diye çocuksu bir düşünce geçti aklımdan. Onlara sorabilirdim profesörün niyetini, onlar kesinlikle bilirlerdi. Büyük olasılıkla ondan uzak durmamı söylerlerdi. Onları dinlemeyecektim.

Merdivenden inmeye başladık. Biz indikçe floresan lambalar kendiliğinden yanıyordu. Basit elektronik algılayıcıların yarattığı sahte canlılık. Merdiven boşluğunun duvarlarında yıllar önce düzenlenmiş bilimsel toplantıların soluk afişleri asılıydı. Bir tanesinde tanıdık bir isim gördüm, durakladım. Bu aradığım yaşlı komşumun kızıydı! Bir zamanlar yurtdışında düzenlenmiş bir konferansta sunulmuş bir bildirinin posteriydi. Tek kelimesini

bile anlamamama rağmen çizimleri hoşuma gitti. Birtakım simit ya da şambrel gibi nesnelerin karmaşık çizimleri ve altlarında formülleri vardı. Onlara baktıkça her nesnenin bir formülü olabilir diye düşünmeye başladım. Boşlukta yer kaplayan her cismin matematiksel bir karşılığı? Neden olmasın? Posterin en sonunda bildirinin yazarının kısa özgeçmişi ve bir fotoğrafı yer alıyordu. Zamanla renkler solmuş, fotoğraftaki genç kadının yüzü iyice meleksi bir hal almıştı. Cebimden yaşlı komşumun kimliğini çıkarıp yüz hatlarını kıyaslamak geçiyordu içimden ama profesörü izlemem gerekiyordu. Oyalanmadan yürümeye devam ettim.

Biz ilerledikçe önümüzdeki koridor aydınlanıyor ama ardımızda bıraktığımız yerler karanlığa gömülüyordu. Bu şekilde iki kat aşağıya indik. İndikçe merdiven basamakları yılların kiriyle kararıyordu. En sonunda basamaklar bitti. Burası bodrum katı olmalıydı. Az sayıda floresanın cızırtılı göz kırpışlarıyla aydınlattığı basık tavanlı loş koridor uzun yıllardır kapalı kalmış yerlerin rutubetli havasıyla ağırlaşmıştı. Yaşlı profesör bir gölge gibi önümde yürüyor, zaman zaman arayı açıyordu. Aslında buradan bir an önce çıkmak, temiz havayı ciğerlerime çekmek istiyordum ama merakıma çoktan yenilmiştim. Nereye gidiyorduk? İllegal matematikçilerin gizli karargâhına mı?

Köşeyi döndüğünde gözden kaybettim onu. Vardığımız dar koridora açılan kapısız odacıklar eski masalar, karatahtalar, sıralarla doluydu. Kırık döküktü hepsi. Terk edilmiş eşyada hüzünlü bir şey vardı. Ölü hayvanlar gibi. Yaşlı komşumu düşündüm. Sanki buralarda bir yerlerdeydi. Üst üste yığılmış bu sıraların arasında bir yerde, eski bir eşya gibi unutulmuş... Ne yapıyorsunuz burada, haydi eve gidelim diyerek onu saklandığı yerden çıkarıp hayata döndürecektim. O da bu koridorlarda yürümüştü, bundan emindim.

Gitgide ortamın sıcaklığı artıyordu. Kalorifer kazanının yakınına gelmiş olmalıydık. Profesör ortada görünmüyordu. Koridorun sonunda griye boyanmış metal bir kapıdan başka bir şey yoktu. Mecburen oraya yöneldim.

Kapının kolu sıcaktı. Büyük bir gıcırtıyla açılacağını bekliyordum, yanılmıştım. Sessizce, yağ gibi açıldı. Kapının ardında yoğun bir karanlık vardı. İlk adımım boşa gitti, az kalsın aşağıya yuvarlanıyordum. Hemen toparlandım. Karanlığa doğru inen basamakları fark ettim. Nereye götürdüğünü pek de sorgulamadan inmeye başladım. Profesör beni buraya sürüklediğine göre sorun yoktu. Nedense ona güveniyordum. Bu gece sana hiçbir şey olmayacak diyen çocuksu ses zihnimin içinde yankılandı. Heyecanın keyfini çıkarmalıydım. Biçimsiz yamru yumru beton merdiven bir süre sonra topraktan basamaklara dönüştü. Taşlaşmış siyah bir toprak. Terlemeye başlamıştım. Aşağısı oldukça sıcak olmalıydı. Pütürlü ve nemli sıcak duvarlara tutunarak adımlarımı dikkatle atıyordum. Ne kadar indiğimi anlamak için basamakları saymaya çalışıyordum ama sürekli şaşırıyordum. Adımlarımı her seferinde yoklayarak atıyordum.

Basamaklar gitgide belirsizleşti, biçimsiz tümseklere dönüştü, bir süre sonra da kayboldu, hafif meyilli bir zeminde yürüyordum artık. İçinde bulunduğum tünel birkaç adım sonra beni büyük bir galeriye ulaştırdı. Profesörün gölgesini uzaklarda görür gibi oldum. Bulunduğumuz yer geniş bir mağarayı andırıyordu. Belki de acil durumlarda sığınak olarak kullanılmak üzere tasarlanmış bir yerdi. Ya da binanın altında doğal olarak var olan bir dehliz. Ancak çok havasızdı ve berbat kokuyordu. Ter, sidik, dışkı, çürüme... Az önce hissettiğim çocuksu heyecan yerini pişmanlığa bırakmıştı.

Duvarlara iliştirilmiş lambaların ışığı mekânı aydınlatmaya yetmiyordu ama gözlerim yavaş yavaş alıştı ka-

ranlığa. Her yerde insanlar yatıyordu. Kendilerinden geçmiş gibi yırtık pırtık giysilerin içinde yüzlerce insan. Nasıl bir uykuydu bu? Havasızlıktan diye düşündüm, oksijensizlikten baygın düşmüş olmalıydılar. Beni fark etmişler miydi? Belki de aradığım yaşlı komşum buraya gelmişti. Tabii ya, profesör bunu bildiği için beni buraya sürüklemiş olmalıydı. Ama tek tek bu insanların yüzlerini çevirip bakmaya gücüm yoktu. Hem neresiydi burası? Kimdi bu insanlar? Bir an garip bir düşünce belirdi zihnimde: Bunlar ağır ceza reisinin mahkûm ettiği insanlar olabilirdi. Peki ben? Ben de mi hüküm giymiştim? Peki ama suçum neydi? Belki de ağır ceza reisiyle hiçbir ilgisi yoktu. Bu insanlar evleri olmadığı için buraya sığınmış zavallılardı. Ama neden? Neden hepsi birden, burada, üniversite binasının dehlizlerinde? Hepsinin üzerinde siyah cüppeler vardı sanki ya da pelerinler. Belki de karanlıkta bana öyle geliyordu. Bu bir deney miydi? Belki tüm yaşadıklarımız bir deneydi. Eskiden her şeyin oyun olduğunu söylemek çok havalıydı, belki de oyun yerine deney demeliydik. Tanrının deneyleri. Çok korkunç. Ne yaptığını bilmeyen arayış içinde bir tanrı. Evet. Aydınlanma'yla aklımı kaybetme arasında bir yerdeydim. Bir adım atsam ya tamamen cevabı bulacak, bilge biri olacaktım ya da yanlışlıkla deliliğin sonsuz kuyusuna düşecektim. Galiba havasızlıktan mantıklı düşünemiyordum. Gücüm tükenmeye başlamıştı. Başım dönüyordu. Yere oturdum, başımı yaslayacak bir yer aradım. Devrilmiş yatan adamlardan birinin kalçasına sırtımı verdim, gözlerimden uyku akıyordu. Burnum da kokuya alışmıştı, artık hava rahatsız etmiyordu. Aslında biraz dinlenirsem her şey yoluna girecekti. Hatta kendimi tuhaf bir şekilde iyi hissetmeye başlamıştım. Sanki evimdeydim, çayımı almış, battaniyenin altına girmiş uyukluyordum. Bu her zaman iyi gelirdi. Yarım saat bile uyusam canlanarak kalkardım. İşte

buradaydık, bir aradaydık. Birbirimize yaslanıyorduk. Tanışmıyorduk ama aynı kaderi paylaşıyorduk. Kader? Kadere inanmazdım. Lafın gelişi. Aynı ortamı paylaşmanın getirdiği bir kardeşlik duygusu denilebilir belki ya da daha ötesi: Bir organizmanın parçası olmak. Belki de ben dediğim şey çok daha büyük bir ben'in küçük bir parçası sadece. Ne güzel bir duygu! Büyük, çok büyük bir şeyin parçası olmak. Büyük olanın sonsuz iradesinin içinde eriyip yok olmak. Ben, bir insan olarak evrende bir toz tanesi kadar küçüğüm, sonsuz derecede küçük... O halde en kısa kelime ben'dim. Tanrı sonsuz büyüklükse, tam da yanı başımda olmalıydı. Alfa ve omeganın anlamı çok açıktı. Ben ve O, bir ve aynı şeydi, aynı şeydik.

Cılız aydınlatmanın etkisiyle mağaranın tavanında düzensiz gölgeler oluşuyordu. Bu ılık ve loş ortama nasıl geldiğimi düşünüyordum. Yukarıdaki hayatımız çok eski bir rüya gibi gözümün önünden geçiyordu. Profesörle öğrencilerin tartışmaları... neydi? İllegal matematikçiler... kaçıp giden hocalar... ortadan kaybolanlar... filtresi koparılmış bir sigaranın kemikli parmaklar arasında dönüp durması... halka halka büyüyen duman... saatin mekanik sesi, saniyenin tıklayarak ilerlemesi... koridorda yürüyüşümüz... yaşlı komşumun matematikçi kızının çalışmaları... şeylerin formülü... her şeyin formülü... Hepsi uzaklarda kalmıştı. Artık sadece burası vardı. Arıyordum ve bulmuştum. Hayır aradığım bu değildi. Neydi peki? Yeşil uzun hırkası içinde yaşlı bir kadın bileğimi kavramıştı. Evet, her şey öyle başlamıştı. Arayanlar en sonunda cevabı bulurlar. Böyle demişti profesör. Keşke bulmasalar diye de eklemişti. Oysa ben bir sorunun peşinde değildim. Profesör felsefi bir arayışı kastetmiş olmalıydı. Ben başka bir şeyi arıyordum. Birini... Yaşlı birini. Komşumu. Büyülü bir ormanın içinde kendi ağacını arayan bir adamı... Hayır bu başkasının hayaliydi.

Tiz bir çığlıkla bölündü düşüncelerim. Karşımda uyuyanlardan biri uykusunda acıyla haykırıyordu. Doğruldum. Güçsüz kollarını göğsüne doğru kaldırmaya çalışıyordu. Adama garip bir şeyler oluyordu. Göğsü kabarıyor, iniyor, sonra yeniden giysisini geriyordu. Birden kumaşın yırtıldığını kedi büyüklüğünde bir sıçanın kafasını çıkardığını gördüm. Ağzında kanlı bir et parçasıyla gözlerini dikmiş bana bakıyordu. O alaycı bir ifadeyle et parçasını çiğneyip yutarken ben acı bir gerçeği hızla kavradım: Ölümle yaşam arasında sıkışmış kalmış bu insanlar gözleri küçük siyah düğmeler gibi parlayan sıçanlar tarafından yavaş yavaş parçalarına ayrılıyordu. Kendimi toplayıp ayağa kalkmaya çalıştım. Birden ortamın boğucu sıcak leş kokusu burnuma doldu. Nasıl olup da burada yatmıştım! Çevremde yüzlerce insan can çekişiyordu. Üstelik kimisi çoktan ölmüş, kokuşmuştu. Dehşetten nefesim sıkıştı. Buradan hemen çıkmalıydım. Bedenim, elim kolum kontrolümde değilmiş gibi titriyor, seğiriyor, müthiş bir bulantıyla midem kasılıyordu. Bacağımdan yukarı doğru tırmanıp hayalarımdan birini yemeyi kafasına koymuş sıçanı can havliyle tutup ileri doğru fırlattım. Anlaşılmaz sesler çıkarıyordum, bir yandan da tüm bunlar başka birinin başından geçiyormuş gibi uzaktan izliyordum. Islak yapışkan tüyleri elime bulaşmıştı. Neredeyse sivri dişlerini parmaklarıma geçirecekti ki son anda kurtuldum. Yukarıda kedilerin bana anlatmak istediklerini ciddiye almalıydım. Buraya asla gelmemeliydim.

Sadece koşuyordum. Kendi çığlığım arkamdan geliyordu.

Karanlık Temas

Uzak bir yerlerden gelen ılık bir rüzgâr esiyordu. İnsana hangi mevsimde olduğunu unutturan, kafa karıştıran hoş bir esinti. Derin nefesler aldım. Ciğerlerimi temiz havayla doldururken zihnimin içindeki tozlu koridorların da tazeleneceğini umuyordum. Caddenin nispeten ağaçlık, yeşil yerlerinden geçiyordum. Alacakaranlıkta ötüşen gece kuşlarının sesine kulak verdiğimde doğanın o kadar da uzakta olmadığını, hepten kaybolup gitmediğini düşündüm.

Gece boyunca yaşadıklarım üzerimde tuhaf bir etki bırakmıştı, hem yorulmuştum hem de halen hayatta olduğum için mutluydum. Kendimi karanlık bir denizin içine bırakmıştım. Bir yerlere doğru sürükleniyordum ve bundan dolayı pişman değildim. Bunca zaman hayatımı yönetmekten bıkmıştım belli ki, şimdi olayların kendiliğinden akıyor olması bana heyecanlı bir yolculuk hissi veriyordu. Evet zaman zaman korkuyordum ama bu bile iyi geliyordu. Evimdeki güvenli yalnızlığımla, damla damla biriken mutsuzluğumla karşılaştırdığımda bu yaşayacağım son gece bile olsa değerdi. Nihayet, kanlı canlı bir insan olmuştum. İnsan var olduğunu ölüme yaklaşınca daha iyi anlıyordu.

Cebimden yaşlı komşumun yıpranmış kimliğini çı-

karıp kontrol ettim. Yerli yerinde duruyordu. Elimle yoklamam yetmiyordu, ille de gözümle görecektim. O soluk siyah beyaz fotoğrafın içindeki puslu gözlere bir kez daha bakacak, bana nereye gitmiş olabileceğini söylemesini bekleyecektim. Bunca koşturma arasında düşürmüş olmadığım için şanslıydım. Üniversite binasının altındaki dehlizlerde kendimi kaybetmiştim, şimdi bu acayip ılık kış gecesinin içinde, çok uzaklardaki çöllerden kalkıp gelen rüzgârın kafamı karıştırmasından haz duyuyor, tüm o korkunç anları hiç yaşamamışım gibi yürüyordum. Sanki elimi uzatsam kokinalı kadının beline sarılabilecektim, serin çöl kumlarının üzerinde dans edebilecektik.

Lüks dükkânların, kuyumcuların ve sanat galerilerinin olduğu bu kısmında cadde daha tenha sayılırdı. Pahalı dev televizyon ekranları satan bir dükkânın önünde durdum. Ekranların hepsinde aynı film dönüyordu, farklı modellerin arasındaki kalite farkını göstermek için böyle bir yola başvurmuşlardı, ancak bu düzenleme amaçlananın ötesinde hipnotik bir çekim alanı oluşturmuştu. Epey eski bir filmdi gösterdikleri, bir adam küçük bir havuzda yüzüyordu. Müstakil bir köşkün havuzu olmalıydı. Çaprazlamasına yüzdükten sonra havuzdan çıktı ve eline tutuşturulan içki kadehini başına dikti. Onlarca ekranda onlarca kadeh bir anda içildi. Evin sahipleri gibi davranan çiftle sohbet etmeye başladı. Adamı sevdikleri, onu evlerinin havuzunda misafir etmekten dolayı mutlu oldukları anlaşılıyordu. Adam, kendi evine bu şekilde, komşu evlerin havuzlarından yüzüp geçerek gitmeyi kafasına koyduğunu söyledi. Altyazı hızlı geçtiği için söylenenleri doğru anlayıp anlamadığımdan emin olamadım. Komşular gülerek karşılık verdiler. Adama pek inanmamışlardı galiba. Adam içkisini bitirip teşekkür etti ve koşarak uzaklaştı. Şimdi başka bir evin bahçesine daldı. Orada da bir havuz vardı. Adam gerçekten söylediği gibi

bu havuza da atlayıp yüzdü. Bu kadar acayip bir film görmemiştim hiç. Gözümü ayırmadan izliyordum. Bir o ekrana bir diğerine bakıyordum. Renkler hakikaten modelden modele fark ediyordu. Ortadaki büyük ekrandaki renkler gerçekte olamayacak kadar canlıydı. İnsan sadece bu ekrandaki görüntüleri izlese gerçek hayat soluk siyah beyaz bir fotoğraf gibi tatsız gelebilirdi. Cebimdeki kimlik kartında sessizce bekleyen yaşlı komşumun genç sureti gözümün önünde canlandı. Bu filmi izlemiş miydi acaba? Belki o da böyle acayip bir fikre kapılıp yollara vurmuştu kendini. Adam şimdi de havuzu bırakmış kırlık bir alanda, bir çit boyunca koşuyordu. Çitin öteki tarafında eyersiz bir at vardı. Ne zaman kendi başına koşan eyersiz bir at görsem içimde sadece bir duygu canlanır: özgürlük. Koşmak, koşabilmek, dilediğin yere gidebilmek... Belki de özgürlüğün tanımı bu kadar basitti. Ardından adama genç bir kadın eşlik etmeye başladı, o da mayoluydu. Mutluydular, birlikte koşuyorlardı. Yüzleri coşkuyla, yaşama sevinciyle parlıyordu. Sonra sahneler değişmeye başladı. Genç kadın artık görünmüyordu. Adamımız yine havuzdan havuza atlıyor, yüzüyor, karşısına çıkanlara evine gittiğini söylüyordu ama insanların tavrı değişiyor, filmde olağanüstü şeyler oluyordu. Adamın mutlu başladığı yolculuk gitgide trajik bir hal alıyordu. İlk başlarda her şey çok eğlenceliydi. Kimin evine gitse iyi karşılanıyordu ama zaman ilerledikçe hem hava bozmaya başladı, hem insanların tavrı değişti. En sonunda evinin bahçesine vardı. Ama hava iyiden iyiye soğumuştu. Her yerde sonbahar yaprakları uçuşuyordu, çıplaktı, üşüyordu. Ben de üşüdüm, montumun önünü kapadım. Bahçede yürürken artık o çıplak hali çok acınası görünüyordu. Evin kapısını açtı. İçerisi boştu, bomboş. Eşyalar bile gitmişti. Her şeyin bitmiş olduğunu gördü, ailesi onu terk etmişti. Sert ve soğuk bir rüzgâr ölü yaprakları boş evin içine doğru

sürükledi. Canım sıkıldı. Bir ömür bir güne sığdırılmıştı ve bu hiç hoş değildi. Neden bu kadar etkilendiğimi anlayamıyordum.

Caddeye baktım. Saat ilerlemişti. Kendimi filme kaptırdığımdan bulunduğum yerin çaprazında, caddenin hemen karşısında biriken kalabalığı fark etmemiştim. Bir film neden etkiler ki insanı diye düşünüyordum. Yıllar önce çekilmiş bu film nasıl olup da beni sarsmayı başarabiliyordu? Neydi beni o film boyunca mayoyla koşan adamla birleştiren? Kalabalığa doğru yürüdüm, insanların arasına karışıp bu üzücü düşüncelerden uzaklaşmalıydım. Bu gece üzücü şeyler düşünmeyecektim. Bir sergi açılışı olduğunu duyuran bir afiş asılıydı galeri binasının üzerinde. Burayı biliyordum, geçerken içeriye göz atmayı alışkanlık haline getirmiştim nicedir. Normalde içeriyi gösteren vitrin camı şimdi siyah bir filmle kaplanmış, üzerine bir şeyler yazılmıştı. Okuyabilmek için iyice yanına gitmek zorunda kaldım. *Karanlık Temas*. Böyle yazıyordu.

Ellerinde şarap kadehleriyle kaldırımda oyalanan sanatseverleri aşıp galerinin kapısından içeri girmeyi başardığımda genç bir sanat öğrencisi yanıma gelip sergiyi gezmek ister miyim diye sordu. Olumlu yanıt verince bana sergiyi nasıl gezmem gerektiğini açıklamaya başladı.

"Sergi farklı malzemelerden yapılmış heykellerden ve yerleştirmelerden oluşuyor. Sıra dışı bir sunum tekniği kullanılıyor. Sergi salonu tamamen karanlık. İşlerin bulunduğu platformları bulabilmeniz için yerdeki yönlendirme ışıklarını izleyebilirsiniz. İşaretin bittiği yerde sizi bir heykel bekliyor olacak. Bu heykelleri sadece dokunarak deneyimleyebileceksiniz. Her heykelin başında belirli bir süre kalabileceksiniz."

"O süreyi nasıl belirleyeceğim?"

"Yönlendirme ışıkları size yardımcı olacak. Süreniz dolduğunda yürümeniz gereken yol aydınlanacak."

"İlginç."

Ardından beni ağır siyah kadifeden bir perdeyle ayrılmış karanlık galeriye yöneltti. Perdeyi aralayıp girdiğim yerde bir-iki adım atınca yeniden bir perde karşıladı beni. Bu perdeyi de aştıktan sonra asıl galeriye girmiş olduğumu anladım. Zifirî karanlığın içine adım attım. Gözlerim açık mı kapalı mı ayırdına varamıyordum. Kör olmak tam da buydu. Dünyadan görsel herhangi bir bilgi alamamak. Havayı kokladım. Belli belirsiz bir zamk ya da boya kokusu vardı sadece. Ortamın klimayla havalandırıldığını söyleyebilirdim. Serin ve temizdi. Bunu anlamak çok kolaydı. Sesleri dinledim. Çok derinlerden gelen bir vınlama dışında özel bir ses saptayamadım. Gözümü kısıp karanlığa alışmaya çalışırken yerde uçaklardakine benzeyen sarı ışıklar yandı. Yakındaki bir karaltıya işaret ediyordu. Sarı ışıklara basa basa ilerledim.

Karaltının önünde durdum. Yönlendirme ışıkları söndü, ortam yine kapkaranlık oldu. Ellerimle ağır ağır boşluğu yokladım, hiçbir şey yoktu. Parmaklarımı ileriye uzatırken kollarımı da sağa ve sola doğru açıyor, böyle böyle boşluğu tarayabiliyordum. Birden sol elim bir nesneye değdi. Karanlık maddeye dokundum. Soğuk. Metal. Uzun metal parçayı yavaş yavaş tanımaya çalışırken parmaklarımla tıklattığımda çıkan sesten bu nesnenin içinin boş olduğunu anladım. Döküm metalden bir heykel olmalıydı. İki elimle yukarı doğru yokladıkça çeşitli kıvrımlarla yükselen bir figür olduğunu anladım. İlk aklıma gelen gövdesinden dallar çıkan kuru bir ağaç olduğuydu. Soğuk metale sürtünen avuç içlerimde rahatsız edici bir duygu, bir tür kamaşma hissediyordum. Avucumun içine ilk oturan parçayı daha ayrıntılı araştırmaya karar verdim. Silindirik ve kavisleri olan bir kısımdı bu ve ucuna doğru yassılaşıyor, bittiği yerde bisküvilerin kenarları gibi tırtıklar oluşuyordu. Saydım, beş taneydi. Bir

an bunların ayak parmakları olabileceği aklıma geldi. Evet! Bu bir ayak olabilirdi. Silindirik borunun üzerinde elimi gezdirirken bu belirsiz cisim bir bacağa dönüştü. Soğuk metal yüzeyde ellerimi gezdirdikçe bir kaidenin üzerinde bir bacağını öne uzatmış, bir kolunu havaya kaldırmış küçük bir insan figürü zihnimde şekillenmeye başlamıştı. Elinde kılıç gibi uzun sivri bir nesne tutuyordu. Yüzünün ayrıntılarını parmaklarımla yoklayarak zihnimde şekillendirirken sanatçının ne kadar ayrıntılı çalışmış olduğuna hayret ediyordum.

Dokunarak görmek! Kör öğrenci de böyle mi yapıyordu acaba? Ama o benim yüzüme dokunmadan benimle ilgili bir şeyler söylemişti. Ne kadar tuhaf bir deneyim. Parmaklarımın ucunda gören gözler vardı adeta. Birer ahtapot kolu gibi görmek isteği nesneye yapışıyor, dokunuyor, üzerinde dolaşıyor ve çok yakından görüyordu o nesneyi. Fakat heykelin yüzünden kadın mı erkek mi olduğunu anlayamadım. Omuzlarından memelerine doğru indim. Meme uçları belirgindi ama bir kadınınki kadar büyük sayılmazlardı. Kalçalarının olduğu yer de ne yazık ki oturduğu kaideyle birleşmişti ve kaybolmuştu. Belki de tamamen başka bir şeydi. Nedense ben bu eserin klasik dönem Yunan heykelleri gibi olduğunu var saymıştım. Oysa modern sanatın şekillerine akıl sır erer mi? Belki de kafadan bacaklı bir böceğin heykeliydi ya da yarısı soba diğer yarısı zürafa kalanı insan... Sanatçılar nicedir deli tanrılar gibi davranıyorlardı.

Sağ yanımda yine sarı ışıklı bir şerit yandı, dosdoğru gösterdiği yöne doğru ilerledim.

Işığın sonlandığı yerde durup ellerimi kaldırdım, boşluğu yoklamaya başladım. Elim heykele çarptı. Bu sefer heykel hemen önümde, bel hizamın altında duruyordu. Dokundum, metal de değildi, çok daha ılıktı. Parmağımın ucuyla tıkladım. Tahtadan oyulmuş olmalıydı. Parmakla-

rım yuvarlak cilalı yüzeyde gezinirken nasıl bir cisim olduğunu zihnimde canlandırmaya çalışıyordum. Dikdörtgen bir parçayı tespit ettim önce. Dümdüz yere kadar inen, bir buçuk kol boyunda, bir kol eninde dimdik duran bu parçanın yanlarından düzgün uzantılar çıkıyordu, ortasında da bir başka ahşap yüzey vardı. Tüm yüzeyler son derece düzgündü. Bir basamak gibi ya da... Bu bir sandalyeye benziyordu. Bacaklarının olması gereken yerleri yokladım, evet, olabilirdi. Heykel diye bir sandalye mi sunuyorlardı insanlara? Belki de cin fikirli bir sanatçıydı bu ve gündelik yaşamda sık sık karşılaştığımız nesneleri serpiştirmişti bu karanlık salona. Heykel niyetine bir elektrikli süpürgeye dokunarak kendilerinden geçen biz sanatseverleri karanlıkta görüntü alabilen kamerasıyla kaydedip bir sonraki sergisi için malzeme topluyor da olabilirdi. Neden olmasın? Dokunmaktan vazgeçtim. Bu oyunun bir parçası olmayacaktım. Bu bir heykel değil bir sandalyeydi. Nokta. Mademki sandalyeydi o halde ona asli işlevini yerine getirme fırsatını da vermeliydim. Ellerimle son bir kez yoklayarak bu "heykel"in bir sandalye olduğundan emin olarak üzerine oturdum.

Böylelikle heykel eşyaya dönüştü. Hiç aklıma gelmezdi, bir eylemimle bir nesneyi bu denli kökten değiştirebileceğim. İnsan kendi gücünü azımsamamalı.

Oturunca tahmin ettiğimden daha geniş olduğunu fark ettim. Buna sandalye demek hataydı. Ahşap bir koltuktu bu, ilkel bir kabile şefinin tahtı da olabilirdi. Oturduğumda yorgunluk çöktü üzerime. Biraz dinlenmek iyi gelecekti. Bu saçma sergi gezme işine biraz ara verebilirdim. Girişte serginin adı merakımı kışkırtmıştı ama şimdi kendimi aptal yerine konmuş gibi hissediyordum. Karanlık Temas. Temas etmekten sıkılmıştım. Sessizce, hiç kıpırdamadan oturduğum sürece ben de karanlığın bir parçasıydım artık. Karanlık ben olmasam da var olacaktı

ama şimdi, bir kısmını ben dolduruyordum. Belki karanlık nihai boşluk demek olduğu için benim kapladığım yerin bir anlamı yoktu. Ama belki de vardı. Belki de tüm karanlık benim gibi şeylerden oluşuyordu.

Karanlığın içinde otururken yaşlı komşumu düşündüm. Neredeydi? Yolu buradan geçmiş olabilir miydi? Belki yorulup bir köşeye kıvrılmıştı. Karanlık herkesi aynı ölçüde yutuyordu. Boşuna ölümün rengi dememişler... Belki de ölüm böyle bir şeydi, karanlığın içinde durup bekliyordunuz. Neyi bekliyordunuz? Ne kadar zaman? Ve en önemlisi de neden? Hiçbir sorunun cevabını bilmeksizin beklemek. Sonsuz bekleyiş. Hareketsiz. En ufak bir işaretin olmadığı bir âlemde bir şeylerin olmasını beklemek. Yaşlı komşum da benim gibi karanlığın içinde yorgun bedenini dinlendirirken ölümle yaşamın arasında gidip geldiğini hissediyor muydu? Var mıyım yok muyum? Bu soruyu kendine soruyor muydu?

Karanlık zamanı da eritip yok ediyordu, çok güçlüydü. Belki de güç değildi bu, sadece diğer her şeyin, zamanın, mekânın, insanın ne kadar da geçici olduğunu anlamamızı sağlıyordu. Aslında böyle bir amacı yoktu tabii. Karanlık sadece karanlıktı, amaçsız, iradesiz, akılsız bir boşluktu. Üstelik içine aldığı hiçbir şey onu dolduramaz, değiştiremezdi. Karanlığın bir parçası haline gelirdiniz, hepsi bu.

Tüm bunlara karşın bir özelliği de hayal kurmayı kışkırtmasıydı. Gözümü açsam da kapasam da hiçbir şey göremiyordum. Çevremdeki karanlık yoğunlaştıkça zihnimin içindeki resimler daha da canlanıp görünür hale geliyordu. Mavi gökyüzü, lacivert dalgalar, beyaz köpükler karıştırıyordu aklımı. Parçalanan dalga sesleri. Kumlar hışırdayarak çekiliyor, ardından güçlü bir dalga tokat gibi patlıyordu. Yeşil yosunlar kopup geliyordu derinliklerden. Rüzgâr durmaksızın esiyordu, dağların tepeleri-

ne gri bulutlar yığılıyordu. Ansızın, bir hayvan bağırdı koyu yeşil ağaçların arasından, çığlığı tepeden aşağı korku saldı. Evlerin ışıkları yandı teker teker. Akşam oluyordu. Kırmızı paslı bir bisiklet yaklaşıyordu, tepesinde bin yaşında bir adam. Yüzünde korkutucu bir gülümseme. Bisiklet gıcırdayarak yanımda durdu. Buruşuk muşamba gibi kalın derili adam sırıtarak bisikletini tahtaları çürümüş banklardan birine dayadı. Gömlek cebindeki kocaman kırmızı paketin içinden bir sigara çıkarıp dudaklarının arasına yerleştirdi.

"Ateşin var mı?"

Benim sesimle konuşuyordu. Hatta tonlamaları bile aynıydı. İnsanın kendini bir ekranda izlemesi gibiydi. Ürperdim. Korkuyla cebimden kocaman bir çakmak çıkarıp metalik bir sesle kapağını açtım, alev kuvvetli rüzgâra rağmen sönmüyordu.

"Helal. Bu rüzgârda başka türlü yanmazdı bu meret."

Titriyordum.

"Ne o, üşüdün mü? Rutubetten... İnsanın içine işliyor. Bak ben kaç kat giyindim."

Pantolonunun paçasını sıyırıp altındaki yün içliği, onu da sıyırıp altındaki yün çorabı gösterdi. Kuru parmakları kat kat kumaşlar arasında gezinirken dehşete kapıldım. Çünkü çorabı bir anlığına aşağı doğru kayınca kavalkemiği pırıl pırıl parladı, üzerinde gram et yoktu.

"Yün içlik lazım sana. Ha ne dersin? Alalım mı sana da? Paran var mı? Yok mu? İstersen benimkini verebilirim sana. Ben artık alıştım."

Çenelerim birbirine vuruyordu. Artık suratına muşambadan maske geçirmiş bir iskelet olduğuna iyice inandığım adam derin nefesler çekerek sigara içiyordu karşımda.

"Yarısını da rüzgâr içti. Peh! Sen içmiyor musun?"

Başımı iki yana salladım.

"E, o zaman ne diye o kadar afili çakmak gezdiriyorsun yanında?"

"Lazım olur diye."

"Lazım olur diye. Oldu işte. Ama sana değil bana lazım oldu."

Adam elimde çevirip durduğum çakmaktan gözünü alamıyordu.

"Amerikalılardan mı aldın onu?"

"Yoo."

"Bak bu bisiklet onlardan kalma. Hâlâ gidiyor şerefsiz. Keçi gibi."

"Biraz yağlamak lazım galiba. Çok ses çıkarıyor."

"Benim gibi..."

Yaşlı adam gülmeye başladı. Kısa süre içinde gülmesi öksürük krizine döndü.

"İyi misiniz?"

Adam bir yandan başını sallıyor, bir yandan da öksürüyordu. Kendine gelir gibi olunca uzun paltosunun cebinden bir matara çıkardı, birkaç yudum içti, derin bir nefes aldı, küçük bir-iki öksürükten sonra normale döndü.

"Güldürmesene."

"Ben ne dedim ki?"

"'Ben ne dedim ki?' Daha ne diyeceksin. Daha ne... Sen de benim büyük kız gibi... O da böyledir, söyler eder, sonra da ben ne dedim ki..." İçini çekti. "Gitti buralardan. Üniversite okumaya. Çok özlüyorum onu. Geç evlat sahibi olunca daha kıymetli oluyor. Canım o benim. İki sene oldu, koskoca iki sene. Tatillerde geliyor ama... Burnumda tütüyor. Bizim aileden ilk kez biri üniversite okuyor. Az şey mi?"

"Hangi üniversiteye gitti?"

Omuz silkti. Bilmiyordu.

"Bak ne diyeceğim: Senin bu yün içliğe ihtiyacın var, benim de ona..."

Başıyla çakmağımı işaret etti.

"Ha ne dersin? Hasta olma diye söylüyorum. İyiliğin için. Gel değiştokuş yapalım."

"Yok ben iyiyim böyle."

Eliyle bileğimden kavradı. Buz gibi parmakları sırf kemikti.

"İnat etme. Bak bisikleti de veririm yanında. Ha? Dolaşırsın bir güzel."

"Olmaz."

"Yağlarız istersen. O zaman ses de yapmaz."

Bileğimi adamdan kurtarıp çakmağı hırsla cebime attım. Elime yaşlı komşumun kimliği geldi. Çıkarıp adama gösterdim.

"Bu adamı arıyorum. Buralarda gördünüz mü?"

Adam irkilerek bir adım geri gitti.

"Ne yapacaksın bulunca?"

"Evine götüreceğim."

"Harbiden mi?"

Sesindeki alaycı tonu umursamadım.

"Evet. Gördünüz mü yoksa? Buralara mı geldi?"

"Gelmedi." Dişlerinin arasından upuzun tükürdü. "Beni ona götürdüler."

"Nasıl? Anlamadım."

Yaşlı adam bir sigara daha çıkardı. Gönülsüzce çakmağımı çıkarıp kapağını çınlatarak açtım, sigarasını yaktım.

"Bu merete de içeride alıştım. Önce de içerdim ama asıl orada... Tam yirmi iki sene."

Çakmağı cebime koyarken gözlerini bir an olsun çakmaktan ayırmamıştı.

"Neden?"

"İftira. Üvey kardeşlerim tuzak kurdular bana. Babamızı öldürüp suçu benim üzerime yıktılar."

Ürperdim. Yaşlı adam gözlerini kaçırdı, denize çe-

virdi. Şimdi dalgalar daha korkutucu görünüyordu. Havada uçuşan tuzlu su zerrecikleri hafif hafif yüzümü ıslatıyor, soğuk içime işliyordu.

"Miras meselesi mi?"

"He, miras. Toprak için. Kara toprak doldu gözlerine ama. Hepsi geberip gitti sonunda. Babacığımı tüfekle vurdular. Birbirlerine tanık oldular. Gök gözlü anaları da nefret ederdi hepten. Birlik olup beni mahkemenin önüne koydular."

İnanmalı mıydım bu hikâyeye? Bir baba katiliyle bu ıssız yerde ne yapıyordum?

"Sonra müebbet verdi."

Bunu söylerken başıyla cebime koyduğum yaşlı komşumun kimliğini işaret etti.

"Ama af maf çıktı da yırttık. Yirmi yaşında girdim kırk iki yaşında çıktım. Hayata yeniden başladım. Tabii o yaştan sonra çocuğun olunca bir başka oluyor. Şehre indiğimizde dede torun sanırlardı hep, bozulurdum başlarda. Neyse..."

Sigarasından derin bir nefes daha çekti. Gözlerinin içindeki parıltıyı sevmedim.

"Kaderin işine bak. Çıktığımın akşamı müfteri kardeşlerim gök gözlü analarıyla birlikte hakkın rahmetine kavuştular." Sapsarı sırıttı. "Hepsi doluşmuş kamyonete, artık nereye gidiyorlarsa... Virajı alamamışlar. Gören eden yok. Fren izlerini takip ediyorsun, böyle vıuıjt... uçuruma doğru... Sonra aşağıda, yüz metre derinde kapkara bir hurda görüyorsun. Yanmışlar tabii. Çok zor oldu cesetlere ulaşmak."

İyiden iyiye keyiflenmişti. Sesini alçalttı.

"Baba katili değilim ben. Ama onları cehenneme yolladığım doğrudur. Hatta cehennemi buraya getirdim onlar için."

Adamın çengel gibi parmaklarının boğazımı sıktığı-

nı hayal ettim bir an. Ürperdim. Yine başıyla cebimi işaret etti.

"Bulunca söyle ona. Beni haksız yere mahkum etmişti. Ama çıkınca yanlış hesabı düzelttim. Alacak verecek kalmadı."

Kafam karışmıştı. Adam nerden baksam yetmiş yaşında vardı.

"Bu olay ne zaman oldu?"

Omuz silkti.

"Kırk-elli sene önceki hikâye. Görünce sor bakalım hâkim efendiye, benim gibi cezayı peşinen yatan var mıdır acaba?"

Sigaranın izmaritini iyice tükettikten sonra ayakkabısının burnuyla ezdi.

"Yarısını da rüzgâr içiyor, şerefsiz."

Yaşlı komşumun kırk yıl önce buralarda hâkimlik yapmış olması mümkün müydü? Hem burası neresiydi? Tekrar kimliği çıkardım, gösterdim.

"Emin misiniz? Bu adam mıydı sizi mahkûm eden hâkim?"

"O ya da başkası... Ne fark eder? Hem sen nesi oluyorsun bakayım bu adamın?"

Birden garip bir hisse kapıldım. Sanki birisi gelip önümde durdu. Daha doğrusu durduğunu hissettim. Zihnimin içindeki sahil kasabası, kırmızı bisiklete binen iskelet, kaba köpüklü dalgalar, çürümüş tahta banklar uçup gitti. Ne acayip bir hayaldi. Gitgide gerçeklik kazanan, kendi enerjisini kendi içinden doğuran bir hayal. Yeniden o serin karanlığın içindeydim. Birisi çok yakınımdaydı, bunu hangi duyumla hissettiğimi bilmiyordum ama algılıyordum. Çok sessizdi. Ben de neredeyse nefes almıyordum. Karanlığın içinde birbirimize yarım

metreden daha az bir mesafede sessizce duruyorduk. Ben hayalî tahtımda oturuyordum o ayakta dikiliyor olmalıydı. İki yabancı karşı karşıya. Belki de benim az önce diğer heykelleri aradığım gibi ellerini havaya kaldırmış karanlığın içinde dolaştırıyordu. En ufak bir hava akımı hissedilmiyordu. Derin bir soluk aldım yavaş yavaş. Havada belirsiz ama temiz, güzel bir koku vardı. Ondan mı geliyordu? Nefesimi çok yavaş verdim. İnsan hiç kımıldamadan ne kadar durabilirdi? Turistik meydanlarda kendilerini yaldızlı bir boyayla kaplayan ve heykel taklidi yaparak para kazanan insanlar geldi gözümün önüne. Artık ben de onlardan biriydim, kendimi karanlıkla boyamıştım. Oturduğum yerin köşesine dokunulduğunu hissettim. Nefesimi tuttum. Bilinmeyen bir canlı, adeta bir uzaylı duyargalarıyla oturduğum yeri yokluyordu. Bu tanıdık bir heyecandı. Saklambaç oynarken ebe çok yakınınıza gelmiş ama sizin bulunduğunuz yeri henüz keşfedememiştir. Nefesinizi tutup beklersiniz. Bulabilecek mi? Onun gibi bir şeydi. Aniden elini başımda hissettim! Neredeyse yerimden sıçrayacaktım ama sanırım o benden önce davrandı, elini çekti. Ahşap yüzeylerden sonra saçlı bir başa dokunmayı beklemiyordu sanırım. Kısa bir süre sonra yeniden başıma dokundu. Bu sefer kulaklarımı buldu. Diğer eliyle de öteki kulağımı... Dokunduğu nesnenin bir insan başı olduğunu anlamıştı sanırım. Elleri alnımda, burnumda, kapalı gözlerimde, ağzımda dolaşıyordu. Ilık, hafifçe yağlı bir yüzey hissediyor olmalıydı. Sakal köklerimi de fark etmemiş olması imkânsızdı. Garip şey, canlı olduğumu çoktan anlamış olmasına rağmen yine de elleriyle yoklamaya devam ediyordu. Belli ki merak ediyordu. Dokunarak nasıl biri olduğumu anlayabilir miydi? En azından erkek olduğumu anlamıştı. Bense tamamen karanlıktaydım. Üzerimde gezinen parmaklar nasıl birine aitti? Kadın mıydı, erkek

miydi? Kestiremiyordum. Genç miydi? Bir an, giysisinden bir hışırtı geldi. Onun kokinalı kadın olduğunu düşündüm. Anlık bir his. Kalbim deli gibi çarpmaya başladı. Daha derin bir nefes aldım. Bu onun kokusu muydu? Elleri boynumda geziniyordu. Aklıma Nova'daki delikanlının anlattığı hemşire kadın geldi. Belki de oydu. Zarif hilal figürlü kolyesi şu anda memelerinin arasında sıcak, beni bekliyordu. Kapıldığım bu haz yanılsamasıyla kendimden geçmek üzereydim. Çok koyu bir karanlığın içinde oturmuş bir kadının ellerinin üzerimde gezinmesini ses çıkarmadan deneyimliyordum. Parmak uçları dudaklarımın çevresinde dolanırken onları öpmemek için kendimi zor tutuyordum. Şu yaşadığımın ömrüm boyunca başıma gelmiş en heyecanlı, en karanlık cinsel deneyim olduğuna yemin edebilirdim.

O da benim ben olduğumu anlamış mıydı?

Ama...

Belki de o değildi!

Bu düşünce zehirli bir göktaşı gibi düştü fantezilerle coşmuş dünyama. Saçmalıyordum. Hem o olsa bile benim kim olduğumu nasıl anlayacaktı? Heyecanım dinmiş, içim soğumuştu. Yaşlı komşumu düşündüm. Ben buradaysam o da buralarda bir yerde olmalıydı. Nedense yaşlı komşumla aramda garip bir kader bağı olduğuna inanmaya başlamıştım. Bu sırada meçhul misafirim omuzlarımı, montumun üzerinden kollarımı yokluyordu. Sağ elimi buldu. Nasıl davranmalıydım? Parmaklarımı oynatmasına izin vermeyerek heykel taklidi yapmaya devam mı etmeliydim yoksa kendimi serbest bırakıp hareketli bir heykele mi dönüşmeliydim?

Nasılsa bir anda onun kokinalı kadın olmadığına karar verdim. Bu durumda ikisini de yapmaktan vazgeçtim. Bir üçüncü seçenek vardı. Elini tutup kenara ittim ve hiç acele etmeden ayağa kalktım!

Heykel canlandı!

Meçhul ellerin sahibi kesik bir çığlık atarak sıçradı. Karanlığın içinde koşmaya çalıştığını anladım, çevredeki diğer heykellere çarpıp bazılarını devirdi, belki kendi de yaralandı. Yardım edin diye inlediğinde onun yaşlı bir adam olduğunu fark ettim. Yaşlı bir adam! Az önce yüzümde dolaşan parmak uçlarını öpmek isteyişim karanlıklara gömülecek bir anıydı artık. Bir daha hatırlamazsam hiç yaşanmamış gibi olacaktı.

Panikledim. Bir an önce buradan çıkmalıydım.

Yalnız Deliler İçin

Sahile inen yokuştan aşağı doğru kendimi bırakmış giderken gece yürüyüşlerini daha sık yapmam gerektiğini düşünüyordum. Bu gece kapım çalınmış olmasa, muhtemelen çoktan uyumuş olacaktım. Oysa dışarıda hayat vardı. Sokak lambalarının metalik ışığı asfaltın üzerinde yanıp sönüyordu. Eskiden kokoreç ve midye satılan dükkân kapalıydı ne zamandır. Fakat şimdi önünde bir hareketlilik vardı. Birileri tezgâh açmış kitap satıyordu. Gidip bakmaya karar verdim. Kitaplar ilgimi çeker, hele ki sahaflarda satılanlar. Hem eski eşya gibidirler, yaşanmış bir hayatın izlerini taşırlar hem de çoğu zaman gözden düşmüş, unutulmuş hikâyeleri barındırırlar yıpranmış sayfalarının içinde. Hele bir de üzerine notlar alınmışsa, bazı cümlelerin altı çizilmişse iyiden iyiye merakımı kışkırtırlar...

Eski kokoreççinin yanındaki karanlık koridora doğru uzayıp giden tezgâhta kitaplar, posterler, bin bir çeşit ıvır zıvır incelenmek üzere beni bekliyordu. Ön tarafta küçük elektrik sobasına ellerini uzatmış ısınmaya çalışan sarı kızıl sakallı bir oğlanla ondan yaşça büyük bir kadın dışında kimse yoktu. Kızıl sakal tezgâhın üstüne asmış olduğu radyonun yerini değiştirdi, parazitler azaldı. Kitaplarla ilgilendiğimi görünce kadın yerinden kalktı,

tezgâhın üstünde sallanan ipe dizili ampulleri yaktı. Balıkçılar gibi diye düşündüm. Kadının üzerinde dikiş yerleri sökülmüş pis güderi bir ceket, içinde soluk bir tişört vardı. Sutyen takmadığı için meme uçları zaman zaman tişörtünde belirgin hale geliyordu. Her şeyiyle yakışıksız bir çiftti. Kitaplardan yeterli bir miktarını elden çıkardıktan sonra bu akşama yetecek içkiyi satın alıp mezbeleliklerine dönmek için can atan tiplere benziyorlardı. Ana oğul da olabilirlerdi iki sevgili de. Hangisi olduğunu kestirememek rahatsız ediciydi. Yüzlerine dikkatle baktım, fiziksel bir benzerlik aradım. Onlar da bana baktılar. Sonra kadın sıkıldı, önce esnedi, ardından gerindi, şişko memeleri iyice ortaya çıktı. Delikanlı kadının göbeğine parmaklarının ucuyla küçük bir fiske attı. Kadın kıkırdayarak önünü kapadı. Rahatladım. Sevgiliydiler.

Tezgâh boyunca ilerlemeye başladım. Neler yoktu ki? Kapaklarında kont kılıklı adamlarla prenses mahzunluğunda kadınların bulunduğu beyaz diziler, jartiyerlerinin kenarına küçük bir tabanca sıkıştıran uzun bacaklı ajan kadınların resmedildiği casus romanları, saçma sapan astroloji ve kişisel gelişim kitapları, artık hiçbir hükmü kalmamış eski siyasi kitaplar, acemi çevirmenler tarafından iyice anlaşılmaz hale getirilmiş felsefe kitapları, şirin görünsün diye şişman çizilmiş karakterlerden oluşan sıkıcı çocuk kitapları, hep aynı maceranın uyduruk çeşitlemelerini tekrarlayan çizgi romanlar, yığınla ders kitabı ve ansiklopedi cildi... Hayal kırıklığına uğramıştım. Delirtici bir söz yığını. Terk edilmiş, burada çürümeye bırakılmış. Ancak ilerledikçe tezgâhın üzerindeki kitaplar değişmeye başladı.

"Bunlar özel olarak tasarlanmış kitaplar. El yapımı."

Sahaf kadın dibimde bitivermişti. Belki de kitapları çalmamdan korkuyordu. Hafif kalın sayılabilecek ses tonu hoşuma gitti. Okumuş insanlara özgü bir derinlik hissedi-

liyordu vurgularında. Güderi ceketinin üzerinde mürekkep lekeleri vardı galiba. Belki de bir yazardı. Kitapları elime alıp sayfalarını çeviriyordum, bir yandan da bu kadınla sevişmenin nasıl bir deneyim olacağını düşünüyordum. Gözucuyla genç sevgilisine baktım. İkisini yatakta, çıplak, birbirlerine sarılmış durumda hayal ettim. Genç adam oralı değildi, sigara sarmakla meşguldü. Kadın kitaplarla ilgilendiğimi görünce anlatmaya devam etti.

"Aslında tüm kitaplar elyazısıyla yazılmalı bence. Yazar. Adı üstünde. Yazar dediğin gerçekten yazmalı. Kitabını kendi elleriyle yapmalı."

"Peki ama bir yazar kaç adet kitap yazabilir ki?"

Kadın tuhaf bir şey söylemişim gibi baktı yüzüme.

"Tabii ki tıpkıbasımı yapılacak. Yazar bir tane yazacak elyazısıyla. Sonra da o kitabın sayfaları taranıp çoğaltılacak. Üstelik... Düşünsenize bu orijinal kopya çok değerli olacaktır."

"Aslında fena fikir değil."

"Evet, bizim böyle bir yayınevi kurma projemiz var ama..."

"Ama?"

"Tıpkıbasım biraz pahalı. Çok satacak ünlü yazarları işin içine katmak gerekli. Onları da ikna etmek zor. Hem birçok yazarın elyazısı çok çirkinmiş. Bunu biliyor muydunuz?"

"Hayır."

"Gerçi... Elyazısı tam olarak okunamayan yazarların metinleri üzerine ne güzel tartışmalar dönerdi, düşünsenize... Neyse şimdilik bu genç sanatçıların işlerini üretiyoruz."

Birden garip bir duyguya kapıldım. Bu kadın huzurevinde karşılaştığım üniversite öğrencisi kızın yaşlılığıymış gibi geldi. Yüzüne biraz daha dikkatli baktım, evet oydu. Kesinlikle oydu ya da bir akrabasıydı. Teyzesi ola-

bilirdi örneğin. Ama kız uzak bir kıyı kasabasından geldiğini söylemişti. Anlattıklarını hatırlamaya çalıştım. Ormanda ağacını arayan yazar hikâyesini... Kadına bunlardan söz edip tepkilerini ölçecektim ki benimle ilgilenmeyi bıraktı, yeni müşteriler gelmişti, onlara doğru yöneldi. Arkasından baktım, benzerlik hissi azalarak yok oldu. El yapımı kitapları karıştırmaya devam ettim. Bir tanesi özellikle dikkatimi çekti. Kapağında bir gece kelebeği resmi vardı ve çevresinde çember şeklinde dizilmiş Latince sözcükler görülüyordu.

Kitabı incelemeye dalmıştım ki kalabalık bir topluluğun neşeli seslerini duyar gibi oldum. Tezgâhın uzayıp gittiği karanlık koridorun sonundan geliyordu sesler. Merakla o tarafa doğru yöneldim. İyice kulak kabarttım. Yanılmamıştım, koridorun derinliklerinden geliyordu, birileri orada eğleniyordu. Ne dedikleri anlaşılmıyordu ama gülüp eğlendikleri kesindi.

Loş koridorun sonuna kadar merakla yürüdüm. Karşıma bir duvar çıktı. Tam dönecektim ki az ileride koridorun sola doğru ilerlediğini ve sonunda eski ahşap bir kapı olduğunu fark ettim. Bir çıkış mıydı yoksa bir tuzak mı? Kapı uzun zamandır kapalı kaldığını hiç saklamayan bir gıcırtıyla açıldı. Düzgünce istiflenmiş odunların bulunduğu bir depoya benziyordu ilk bakışta. İçeri girmemle konuşmalar, gülüşmeler, kaba şakalar iyice duyulur oldu. Birkaç adımda köşeyi dönünce geniş bir salona vardım.

Çeşitli oyunlar oynanan üç yuvarlak masa, ortada bir bilardo masası ve köşede barın yanında bir benzerine ancak filmlerde rastlayabileceğim bozuk parayla çalışan renkli bir müzik dolabı vardı. Oyun oynayanların çoğu erkekti, birkaç yaşlı kadın vardı ama onlar da ilk bakışta erkek gibi görünüyorlardı. Gürül gürül yanan kocaman şöminenin önüne iki berjer yerleştirilmişti ve bunlardan birinde kırk yaşlarında bir adam dalgın bir şekilde oturu-

yor, ateşi izliyordu. Kimse benim içeri girdiğimi fark etmemişti. Masalardan birine yanaştım, oyunu izlemeye başladım. Dört adam kısa ve net konuşarak ilerletiyorlardı oyunu.

"Tek geçerim."

"Geçtikten sonra dönerim."

"Dönmem."

"Bazıları geçtikten sonra, bazıları geçmeden döner. Ama bazıları da vardır ki asla dönmez."

"Dönmek değil oyunda kalmak önemli."

"Oyunsa ne önemi var kalıp kalmamanın?"

"Cevabı olmadığını bildiğin soruyu sorma."

"Cevabı olmayan soru olur mu?"

"Olmaz."

"Olur."

"Pas."

"Benden de pas."

Ne oynadıklarını anlamaya çalışırken adamlar da birbirlerine kaş göz yapıp beni işaret ediyorlardı.

"Sizi rahatsız etmek istemedim, kusuruma bakmayın."

"Biz rahatsız olmayız. Değil mi?"

"Asla."

Bunun üzerine bir sandalye çekip oturdum yanlarına.

"Fakat eğer şansımızı kaçırırsan..."

"A tabii, eğer birden talih tersine dönerse..."

"Beklenmedik şeyler olursa..."

"O zaman yeni gelenden bilinir."

"Kumar masalarının kanunu böyle yazılmış."

"Şans kaçıranların gözünün yaşına bakılmaz."

"Hele ki o uğursuz davetsiz bir misafirse..."

"Yok ben sadece buradan geçiyordum. Yani... böyle bir yer olduğunu bile bilmiyordum."

"Böyle bir yer yok zaten."

"Tabii kapıda yazıyordu. Görmediniz mi: Yalnız Deliler İçin."

"Yalnız deliler mi?

"Sadece deliler..."

"İyi, içim rahat etti, hem yalnız hem deli olmak çok feci."

"Deliler zaten yalnızdır."

"Çok acımasızsın."

"Yalan mı?"

"Doğru."

"Tersi de doğru: Yalnızlar delidir."

"Kesinlikle."

"Her iki yönde de doğru olabilen cümlelere ne denir?"

"Ne denir?"

"Bilmiyorum, ama bir şey denmesi gerekir bence. Bunu hak ediyorlar."

"Haydi beyler, devam. İstasyonda bekleme yapmayalım."

Kâğıt çekip oynama sırası kendilerine geldiğinde müthiş bir çeviklikle üstlerine düşeni yerine getiriyor, bir yandan da ortama laf yetiştiriyorlardı. Adamların çok eskiden beri bu masanın çevresinde oturdukları belli oluyordu. Birinin başladığı cümleyi diğeri tamamlıyordu. Sonsuz bir döngünün içindeydiler sanki. Belki de ben yanlarına geldiğim için, bir izleyici buldukları için her zaman olduklarından daha neşeliydiler şimdi. Aralarından biri elindeki kartları üçerli dörderli gruplar halinde masaya açtı, oyunu bitirdi. Fişler değiştokuş yapıldı, kâğıt destesi karıldı. Üzerine iskambil kâğıdı motifleri işlenmiş yeşil çuhanın üzerinde gezdirdim elimi. İçim ısındı.

"Yeni oyuna siz de katılmak ister misiniz?"

"Ben mi?"

"Evet. Çok kolay bir oyundur. Hemen öğrenirsiniz."

"Ama ben..."

"Nazlanmayın canım... Vakit geçiriyoruz şunun şurasında."

Can havliyle cebimden yaşlı komşumun kimliğini çıkarıp masaya koydum.

"Bu adamı arıyorum ben."

Dördü birden kimliğin üzerine eğildiler. Gözlüklerini düzelttiler, sakallarını, bıyıklarını sıvazladılar, saçı olanlar parmaklarıyla saçlarını taradı, kravatı olanlar gevşetti.

"Neden arıyorsunuz?"

"Neyiniz oluyor?"

"Siz kimsiniz?"

Kimliği alıp cebime koydum.

"Komşum olur kendisi. Pek iyi değil. Kaybolmuş, onu arıyorum."

"Çok kötü."

"Evet gerçekten de üzücü."

"Kim derdi ki... koskoca ağır ceza reisi..."

"Bir dakika, ne dediniz?"

"Hiç..."

"Hayır hayır, ağır ceza reisi dediniz. Nereden tanıyorsunuz onu?"

Ağzından o lafları kaçırmış olan adam arkadaşlarına yardım istercesine baktı.

"Aslında biz tanımıyoruz. Bu içinde bulunduğumuz binanın sahibinin... tabii aynı zamanda mimarı olan adamın arkadaşıydı. Biz hep adını duyardık. Bu bina, her şey... bizden çok önce olmuş bitmişti."

"Anlamadım, olup biten neydi?"

"Bir saniye."

Bunu söyleyen adam kırmızı oyun fişlerinden birini aldı, kalkıp müzik dolabına gitti, fişi yuvasına yerleştirdi, sonra da bir parça seçti. Ortam birden yumuşak bir melodiyle doldu. Her şey daha mavi göründü gözü-

me. Saksafon yüzünden diye düşündüm. Diğer masalardan da memnuniyet belirten sesler yükseldi. Adam masamıza döndü ve yine birbirlerinin lafını tamamlayarak makine gibi konuşmaya başladılar. Bir yandan da iskambil destesi karılıyor, ortadan ikiye kesiliyor, kâğıtlar yeşil çuha üzerinde kayıyor, oyun tüm hızıyla devam ediyordu.

"Şöminenin önünde oturan adamı görüyor musunuz?"

Baktım. Adam aynı pozisyonda oturmaya devam ediyordu. Şöminenin içinde kor kızılına dönmüş ağaç kütüklerine gözlerini dikmiş bakıyordu.

"Babası bu evi yapan mimardır."

"Mimardı diyelim. Rahmetli."

"Evet nurlar içinde yatsın."

"Rahmet istedi."

"Nasıl istemesin ki..."

"Rahmetli, buralar şehrin dışında kırlık yerlerken gelmiş bu araziyi almış. Yıllarca uğraşmış, hayallerindeki evi yapmış."

Aklım karışmıştı. Yokuşun başındaki eski kokoreççinin derinliklerinden geçerek gelmiştim buraya.

"Hangi ev?"

"Yokuşun başındaki büyük köşkün altındayız."

Başımı salladım.

"Çok büyük bir ev yapmış mimar. Özel tasarım. Üç katlı. Bir de bu bahçe katı var, ön cepheden görünmüyor. Şimdi duvar ördürdü oğlu ama şu kısım tamamen bahçeye açılıyormuş bir zamanlar. Bu katı işte bilardo oynayıp kafasını dinlemek için tasarlamış. Müzik dolabı da onun zamanından kalma."

"Amerikan bar da... Bir zamanlar çok modaydı."

"Tavandaki vantilatör de..."

"Duvarlardaki resimler de..."

"İlk karısı genç yaşta kanserden ölmüş."

"Biz tanımadık onu."

"Hiç görmedik."

"Oğlu da o yıl üniversiteyi kazanmış, mimarlık okuyacakmış tam."

"Ama annesinin zamansız ölümü..."

"Bir de babasının yeni karısı..."

"Epeyce dağıtmış çocuğu."

"Biz o yıllarda da yoktuk tabii."

"Anlatanların yalancısıyız."

"Karısının cenazesinde genç güzel bir kadın çıkmış karşısına mimarın."

"Kimdir, nedir belli değil."

"Masallardaki gibi. Gökten inen bir melek adeta."

"Mimarın etrafında pervane olmuş."

"Mimar da etkisi altına girmiş genç kadının."

"Genç dediysek gerçekten genç."

"Oğlunun yaşıtı neredeyse."

"Beş bilemedin on yaş var aralarında."

"Oğul ise dağılmış gitmiş o sıralar."

"Alkol, uyuşturucu."

"Aklınıza ne gelirse."

"Perişan durumda."

"Daha fenası..."

Bir yandan kumarbazları dinliyor bir yandan da şöminenin başındaki adama bakıyordum. Bizi duymasından endişe etmiyorlardı.

"Daha fenası bu genç çıyan oğlana da kancayı takmış. Birlikte uyuşturucu âlemleri yapmalar... Neler neler... Zavallı mimar baba her şeyin farkındaymış aslında ama elinden bir şey gelmiyormuş. Üstelik oğlunu da çok seviyormuş."

"Bir akşam sizin yaşlı komşunuzla bu şöminenin başında oturmuş dertleşiyorlarmış."

"Tabii o zaman bu oyun masaları falan yokmuş. Henüz mafyanın eline geçmemiş burası."

"Mafyanın eline geçip de o güzelim bahçenin her köşesine bir dükkân kondurulmamış henüz."

"Durum gitgide çetrefil bir hal alıyormuş. Ağır ceza reisi dostuna yardım etmek istemiş. Bu kadını biraz araştırttım, sağlam ayakkabı değil, karanlık tiplerle bağlantısı var, diye anlatmaya başladığında mimar onu susturmuş. Onu seviyorum, demiş. Kalan kısacık ömrümde mutsuz olmak istemiyorum, diye inlemiş."

"Ve yakın zamanda gördüğü bir rüyadan söz etmiş."

"Rüyasında iki kuş birbirlerine yılan gibi dolanmış uçuyormuş. Biraz daha dikkatli bakılınca kuşların birbirleriyle bir mücadele halinde olduğu fark ediliyormuş. Biri diğerini feci şekilde gagalıyor, zavallıyı kan revan içinde bırakıyormuş. Gagalanan hiçbir direnç göstermiyormuş. Neredeyse ölmek üzereymiş. Sonra tuhaf bir şey olmuş, başından beri üstünlüğü elden bırakmayan kuş birden nefes alamamaya başlamış, gagaladığı kuşun tüyleri boğazına kaçmış meğer ve o âna kadar hiç direnç göstermeyen zayıf kuş birden canlanıp, tek hamlede diğerinin boğazına gagasını saplayıvermiş."

"Ağır ceza reisi rüyayı dinledikten sonra sormuş: Sen bu kuşlardan hangisisin?"

"Mimarın ne cevap verdiğini bilmiyoruz. Ama kuşkulu bir şekilde öldüğünü biliyoruz."

"O gece değil tabii."

"Çok sonra."

"Tam o noktada..."

Başlarıyla mimarın oğlunun oturduğu koltuğu işaret ettiler.

"Şimdi oğlunun oturduğu koltukta..."

"...buldular cesedini."

"İntihar olarak geçti kayıtlara."

"Ağır ceza reisi çok uğraştı bir delil bulabilmek için kadın hakkında... ama iyi olmadı kendisi için."

"Hiç iyi olmadı."

Bir rüyadan uyanır gibi sıçradım yerimden.

"Bir dakika... Ne demek istiyorsunuz?"

"Sonuç olarak şu koltukta oturan oğul, mafyanın esiridir o günden beri."

"Hayır hayır onu sormuyorum. Ağır ceza reisiyle ilgili bir şey söylediniz."

Birden hepsi birden durup bana baktılar.

"Neden bunları öğrenmek istiyorsunuz?"

"Hem kimsiniz siz?"

"Komşuyuz dediniz, nereden bilelim?"

"Çok bile konuştuk."

"Hem biz yoktuk o zamanlar."

"Lütfen söyleyin ne oldu ona?"

Omuz silktiler, oyunlarına geri döndüler, içlerinden biri elindeki kâğıtları düzenlerken önemsiz bir konudan söz eder gibi anlattı.

"Erken emekli olmak zorunda bıraktılar."

"Tuzak kurdular."

"Şantaj yaptılar."

"Siz mafyayı ne sanıyorsunuz?"

Hiçbir şey sanmıyordum. Mafya denilen şeyi filmlerden biliyordum, yasadışı işlerden servet kazanan, genellikle koyu renk şık takımlar giyen, kendi ailelerine ve yakın çevrelerine karşı müthiş bir sevgi ve bağlılık duyan ama düşmanlarını acımasızca ezen karizmatik tiplerdi. Sonunda da etkili bir fon müziği çalarken ağır çekimde yaralanıp efsanevi bir şekilde ölürlerdi. Karşımda oturan adam elindeki kâğıtları anlayamadığım bir düzende teker teker açtı, oyunu kazandığı belli oluyordu. Artık benimle ilgilenmiyorlardı.

"Son bir şey soracağım. Kapıda gerçekten öyle bir yazı var mıydı?"

"Yok tabii ki. Bir filmde görmüştüm."

"Gerçekten mi?"

"Filmdi galiba. Adam gecenin içinde yürürken karşısına öyle bir kapı çıkar. Üzerinde 'Yalnız Deliler İçin' yazan bir kapı. Ben de hep karşıma öyle bir kapı çıksın isterdim."

"Filmin adı neydi?"

"Kim bilir? Tek hatırladığım o kapı. Belki de film değildi. Belki de bir romanda okumuşumdur. Bazen size de olmaz mı, okuduğunuz bir şeyin filmini gördüm sanırsınız ya da rüyanıza girdiği fikrine kapılırsınız."

Masadan kalktım. Yalnız deliler için diye içimden tekrar ederek şömineye doğru ilerledim. Aklıma takılmıştı durduk yere. Sanki ben de bir yerde görmüştüm bu lafı. Buranın girişinde görmüş olamazdım. Hem ne demekti ki bu? Deliliği kutsayan bir anlayış. Gerçekliğe katlanamadığı için farklı bir boyuta geçen yüce insan, deli. Ya da gerçekliğin farklı boyutlarının ayrımında olan olağanüstü kişi. Yaratıcı, derin, karmaşık. Oysa hiçbiri değil. Delilik çok acı vericidir, insanın özgürlüğünü kısıtlar en başta. Akıl ortadan kaybolduğunda insan yolunu kaybeder, karanlık bir mahzende sıkışıp kalır, dışarı çıkış yolunu asla bulamaz. En azından ben delirdiğimde öyle olacak, bunu biliyorum. Benden öncekilere olduğu gibi. Ama hayır, geçmişimin gri sisleri arasında kaybolup gitmiş olanları çağırmayacaktım bu gece. Yine de bu bilgi içimi korkuyla dolduruyordu. Tüm bunları yakından deneyimleyerek öğrenmiş olduğumdan kuşkulanıyordum. Düşünmemeliyim, bilmemeliyim, hatırlamamalıyım diye kendime tekrar edip duruyordum. Bu gecenin öncesi yoktu. Olmamalıydı.

Berjerlerden birinde oturan mimarın oğlu gözlerini şömineden ayırmıyordu. Şimdi gözüme daha yaşlı görünüyordu. Ellilerinin ortasında bir adam. Muhtemelen babası kendini öldürdüğünde bu yaşlardaydı.

Ben de yanındaki diğer berjere oturdum.

Arada yan gözle, artık yaşlı bir adama dönüşmüş olan mimarın oğluna bakıyordum, kendinden çıkıp gitmiş gibiydi. Nereye? Gittiği yeri görecekmişim gibi bakışlarımı kor hale gelmiş kütüklere çevirdim. İnsanda dokunma isteği yaratan bir kırmızı... Kütükten kalan kor, kalın gri küllerin ortasında bir kalp gibi atıyordu. Ateş yaşıyor diye düşündüm. Canlı o. Hatta kökleriyle topraktan ağır ağır beslendiği zamanlarda olduğundan bile daha canlı. Mercan, nar, şarap, gül kırmızısının çeşitli tonları akıp gidiyordu bir zamanlar ağaç olan kütüğün kıvrımlarında. Belli ki o ağacı hiçbir yazar kendi kitabı için seçmemişti. Yanıp sönen kızıllıkların ortasında bazı şekillerin oynaştığını fark ettim. Gecenin içinde yanıp sönen yakut bu olmalıydı, peşinden sürüklendiğim. Artık arka planda çalan müzik, oyun masalarından gelen konuşmalar, bilardo toplarının çarpışırken çıkardığı şaklamaya benzer sesler çok uzaklardaydı, geçmiş bir zamanın içinde solup gidiyorlardı. Ağır ağır dökülen kor parçalarının yumuşacık kül tabakasının içine gömülmesini izlerken bizlerin de geçmişin içine karışarak yok olduğumuzu düşündüm. Kor kırmızının içindeki şekillere daha dikkatli baktığımda iki kuş gördüm. Birbirlerine dolanmış kavga ediyorlardı. Biri diğerini hırsla gagalıyordu. Az sonra zayıf görünen diğerini alt edecekti. Mimarın kendisine dönüşmüş olduğundan artık hiçbir kuşkumun kalmadığı oğlunun da bu sahneyi izlediğinden emindim. Gözlerimi ateşin içindeki ölümüne mücadeleden ayıramıyordum.

Birden her yer karanlığa gömüldü, müzik durdu, hayal kırıklığı ifade eden homurtular yükseldi masalardan. Elektrik kesilmişti. Şimdi sadece şöminenin içindeki korlardan yayılan zayıf bir ışık aydınlatıyordu olduğumuz yeri, beni ve mimarın oğlunu. İnsanların yavaş yavaş gittiklerini, birbirleriyle vedalaştıklarını, kapıların açılıp ka-

pandığını duyuyordum ama mimarın oğlu kıpırdamadığı için ben de gözlerimi şömineden ayırmak istemiyordum. Gitgide sesler çekildi, karanlık galip geldi. Bizden başka kimse kalmamıştı. Bir de şeytanın gözü gibi karanlık şöminenin içinde yanan kızıl kor parçası. Şimdi tehditkârdı. Kendi nefes alıp verişimden başka bir ses duymuyordum. Mimarın oğlunun halen yan koltukta oturduğunu gözucuyla görebiliyordum. Şöminedeki ateş tamamen sönmeye yüz tutmuştu, kendimi etkisinden kurtarıp mimarın oğluna döndüm. Gözlerini kırpmıyordu. Hayır yanlış! Kırpamıyordu. Gözbebeklerindeki donukluk onun çok zaman önce ölmüş olduğunun en açık deliliydi. Bunca zamandır kimsenin fark etmemiş olması mümkün müydü? Nefesim daraldı, ortamda hava tükenmiş gibiydi. Şöminenin içindeki kor parçasının son kızıl noktasının da sönmesiyle çevremi zift gibi bir karanlık sardı. Yerimden kalktım. Başım döndü. Sendeledim. Yönümü şaşırdım. Düşmemek için elimi uzattım. Uzatmamalıydım. Elim bir zamanlar mimarın oğlu olan o şeyin başına değdi. Yağlı, nemli, sert ve sık kıllardan oluşan bir post! Hırlamayla iç çekiş arası bir ses çıkardı o şey. Birden karanlığın içinde parlayan gözbebeklerini fark ettim. Onu uyandırmıştım. Normal bir şey değildi bu, hayır! Nefesi elimi yaladı. Kocaman burun deliklerinden çıkan yakıcı nefesi tenimde hissettim. Az sonra birbirimizin boğazına hamle edecek, o yok edici mücadeleye girişecektik. İnsan olmayanla karşılaşmanın yarattığı dehşet duygusu zihnimin içinde tiz bir çığlığa dönüştü. Daha fazla duramazdım. Zincirden boşanmış gibi koşmaya başladım. Oyun masalarına çarptım, sandalyeler devrildi, karanlığın içinde güçlükle çıkışı buldum. Kapıyı ardımdan kapatıp beni buraya getiren koridorda koşmaya başladım. Oysa arkama bakmak, o kapının üzerinde Yalnız Deliler İçin yazıp yazmadığını kontrol etmek istiyordum. Korku galip geldi. Koşmaya devam ettim.

Koştum.
Kalbim.
Koştum.
Nefesim.
Koştum.
Bacaklarım.
Koştum.
Koştum.
Koştum.
Korku dinmeye başladı.
Yorgunluk galip geldi.
Adımlarım yavaşladı.
Yavaş.
Yavaş.
Bir süre sonra çıkışın ışığını gördüm.

Yavaş yavaş tezgâhın üzerindeki ampullerin solgun ışıkları seçilir oldu, hava hafifleyerek solunabilir hale geldi, o akıldışı panik aniden hafifledi, lunaparklardaki korku tünellerinin yarattığına benzer sarsıcı adrenalin etkisi göğsümden yukarı dalga dalga eriyip yok oldu.

Bu gece her şey hızla çığırından çıkıp yine aynı hızla normale dönebiliyordu. Onlara yaklaştığımda delikanlı ve yaşlı sevgilisi dönüp baktılar.

Kapağını ilginç bulduğum kitabı tezgâhtan alıp delikanlıya uzattım. İçeride yaşadıklarımdan haberleri yoktu.

"Bu kitabı almak istiyorum."

"Tabii, paketlememi ister misiniz?"

"Hayır... sadece... bir şey sormak istiyorum."

Cebimden komşumun kimliğini çıkarıp gösterdim.

"Bu adamı, daha doğrusu, bu adamın yaşlılığını gördünüz mü bu akşam?"

"Yaşlılığını mı?"

"Yani bu fotoğraf eski. Onu demek istiyorum. Yaşlı komşum evden çıkmış ve... kaybolmuş sanırım."

Delikanlı daha dikkatli baktı fotoğrafa, sonra yüzüme baktı, tekrar fotoğrafa döndü, o benim kimliğim değil ki demek geçti içimden.

"Anne, bir de sen baksana."

Anne mi! Ben sizi sevgili sanmıştım diyecektim az kalsın. Zihnimin içinde o tanık olduğum şakalaşma sahnesinin kayıtlarını aradım hemen. Ana oğul arasında olabilecek türden bir şakalaşma mıydı? Evet kuşkusuz öyleydi. Kayıtlardaki görüntüleri hızla restore ettim; delikanlının parmağı annenin göbeğine değecekken kadın geri çekilmişti, hem tüm görüntülerdeki meme uçları da silinmişti; annenin gıdısı biraz daha sarkık, göz altları torbalı hale gelmişti. Böylelikle ikisinin durumu tekinsiz olmaktan çıkmış, sıradanlaşmıştı. Kadın kimliği alır almaz tanıdı.

"A, evet, geldi buraya. Hatta çok tuhaf, sizin almak istediğiniz bu kitabı karıştırdı uzun süre."

Birden heyecanlandım.

"Öyle mi? Bu kitabı mı?"

"Evet evet... Ama satın almadı. Galiba üzerinde para yoktu."

Bunun üzerine elimi cebime attım. Cüzdanımı almamıştım.

"Aksi gibi ben de para almamışım yanıma. Neyse sonra bir ara uğrar alırım. Peki nereye doğru gittiğini gördünüz mü?"

"Sanırım aşağı doğru yürüdü. Ama emin değilim."

"Çok teşekkür ederim."

"Bu arada aradığınız yaşlı adamın yanında genç bir kadın vardı. Yani pek kaybolmuş gibi bir hali yoktu."

"Nasıl genç bir kadın?"

"İşte, genç. Güzel, esmer bir kadın."

"Elinde çiçek gibi bir şey var mıydı?"

"Hayır yoktu. Ama, başka bir şey dikkatimi çekmişti."

"Ne gibi?"

"Koyu renk güneş gözlüğü vardı. Yani gece vakti güneş gözlüğü tuhaf geldi."

Kalbim deli gibi atıyordu. Bu benim kokinalı kadındı. Onun ne işi vardı komşumla? Ona kimi aradığımı söylemiş miydim? Belki de tesadüfen ona rastlamış ve kim olduğunu anlamış, şimdi de ona göz kulak oluyordu. Olabilir mi? Hayır. Rastlantılara inanmam. Rastlantı doğaya aykırıdır. Ama bu gece rastlantı krallığını ilan etmişti. Onlarla karşılaşacağımdan emindim.

Büyülü Orman

Sahile inen yokuş zaman zaman dikleşiyor, adımlarımı dikkatle atmam gerekiyordu. Bu çevrede çok değil yüz yıl önce sarp kayalıklarla yükselen tepeler olduğunu tahmin etmek hiç zor değildi. Temkinli adımlarla ilerliyordum. Yolun sol tarafında sarmaşıklar karanlık bir duvar gibi yükseliyor, düzenli aralıklarla çıkmaz sokaklarla bölünen sağ taraf ise tek katlı evlerin arka bahçelerine bakıyordu. Yokuşun en dik yerini kesen sokaklardan birinden çocuk çığlıkları ve müzik sesi geliyordu. Peş peşe sıralanmış evlerden yükselen kahkahalara doğru yöneldim. Yaşlı komşumun gözleriyle bakıyordum dünyaya. Eğer buradan geçtiyse mutlaka onun da dikkatini çekmiş olmalıydı bu sokak. En az elli yıl önce inşa edilmiş evler her nasılsa değişmeden kalmış, yıkılmamış ya da yenilenmemişti. Yazın hanımeli, mor salkım ya da yasemin çiçekleri açacak olan sarmaşıklarla kaplanmış eski bahçe duvarlarının ardında yaşlı meyve ağaçları başlı başına birer şahsiyet olarak varlıklarını hissettiriyor, mahallenin köpekleri bu saatte şehrin başka hiçbir yerinde görülmeyecek bir munislikle uyukluyordu. Evlerin baktığı ortak yeşil alandaki büyük çınarın çevresi kendiliğinden mahallenin meydanına dönüşmüştü. Sesler buradan geliyordu. Civarda oturanlar bu ılık kış gecesini fırsat bilip

parktaki banklara yayılmışlardı. Müzik bembeyaz saçlı genç bir adamın akordeonundan geliyordu. Suyun öte yakasından bir soluk. Hüzünlü tınılar aniden hareketli bir neşeye dönüşüveriyordu. Bir başka köşede dokuz-on yaşlarında iki kız inanılmaz bir çeviklikle hulahop çeviriyor, çevrelerini sarmış daha küçük çocukların hayran bakışları altında yarışıyorlardı. İkiz olabilirlerdi. Hulahop bellerinden çöp gibi ince bacaklarına doğru inmeye başlayınca insan üstü bir çabayla devinimlerini artırıyor, hulahopu bellerine, hatta göğüs hizasına çıkarıveriyorlardı. Lastik gibiydiler. Sırtımı dikleştirdim, ellerimi arkamda birleştirip kürekkemiklerimi birbirine yaklaştırdım, iyice gerindim. Zavallı bedenim bu lastik çocuklarla karşılaştırıldığında eski bir kösele gibi katıydı. Her yeri çatırdıyordu. O çocukların yaşındayken okuduğum çizgi romanlarda denizcilerden birinin sürekli tekrar ettiği laflardan biri zihnimin içinde çınladı: Kaşalot seni! Yaşlı balinalar için mi kullanılıyordu bu laf yoksa ben mi öyle hayal etmiştim zamanında, çıkaramadım. Bu çocuklardan bazılarının anneleri olduğunu tahmin ettiğim genç kadınlar şallarına sarınmış, beyaz büyük bir çarşafı çınar ağacının dalına bir türlü tutturamayan kocalarına bakarak şakalar yapıyorlardı. Bir delikanlı da bir tripodun üzerine monte ettiği projeksiyon cihazını uygun bir açıyla çarşafın karşısına yerleştirmeye çalışıyordu.

"Bakar mısınız?"

Bana sesleniyorlardı.

"Şunu tutabilir misiniz?"

Beyaz çarşafın ucunu işaret ediyordu merdivenin tepesindeki adam.

"Tabii..."

Bir çocuk, boyundan büyük bir merdiveni sürükleyerek getirdi. Ayaklarını açıp sabitlemeye çalışırken öteki merdivenin tepesindeki adam müdahale etti.

"Sen bırak, bırak, elini sıkıştıracaksın."

Merdivenin üzerindeki adam yardım istercesine bana baktı.

"Ben halledeyim mi delikanlı?"

Merdiveni çocuğun elinden aldım, açıp sabitleyerek dikkatli adımlarla tepesine çıktım. Çarşafın ucunu dala bağlamaya başladım. Çocuk merakla hareketlerimi izliyordu. Öteki ucunu bağlayan adam gözucuyla beni süzüyordu.

"Buralarda mı oturuyorsunuz?"

"Yakın sayılır."

Yalan değildi.

"Oldu galiba."

"Evet de... aşağısını da bağlamak gerekli."

Çarşafın alt kısmı uçuşuyordu.

"Çözümü var."

Merdivenden indik. Adam kirli bir sırt çantasından büyük mandallar çıkardı, çarşafın altına tutturdu. Mandalların bir kulağına bağlanmış olan iplerin diğer ucunda da yuvarlak büyük taşlar vardı. Böylece çarşaf dümdüz gerilmiş oldu. Üzerinde rasgele açılmış yuvarlak delikler sayesinde de yelken gibi gerilmiyor, perde olabildiğince düz duruyordu.

"Hazırlıklısınız."

"Evet, yıllar içinde geliştirdik bu açık hava sineması işini. Normalde yaz geceleri yapardık ama son zamanlarda havalar malum çok değişti. Kışın ortasında bile böyle geceler yakalayabiliyoruz."

Artık onlardan biri olduğumu düşünerek banklardan birine oturdum. Küçük meydana bakan evlerin açık kapılarından ellerinde tepsilerle, içeceklerle giren çıkanları izlemeye daldım. Bu sokakta yaşamak nasıl bir şeydir diye düşündüm. Hangisi olabilirdim? Portatif bir masanın üzerine gazoz şişelerini dizen adam mı, albino akor-

deoncu mu, yoksa kenardan her şeyi merakla izleyen şu çilli çocuk mu?

"Eski filmleri sever misiniz?"

"Evet. Tabii."

Az önce birlikte perdeyi gerdiğimiz adamdı bu. Merdivenden inmiş, ellerini kolonyalı mendille temizlemeye çalışıyordu.

"Biz de bayılıyoruz onları tekrar izlemeye."

"Eskiden, nasıl söylesem..."

Adam lafı ağzımdan aldı.

"Küçümserdiniz, beğenmezdiniz değil mi?"

"Evet. Ama şimdilerde ne zaman denk gelsem, duygulanıyorum. Hoşuma gidiyor."

"Valla biz de öyle. Herhalde zamanımızın ruhuyla ilgili bir şey bu. Şimdilerde hepimiz bayılıyoruz bu filmlere. Sanki kaybettiğimiz geçmişi görüyoruz orada. Gerçi geçmiş de pek parlak değildi ama yine de..."

"Şimdi de böyle bir film mi izleyeceksiniz?"

"Öyle sayılır. Siz de katılın bize, tabii eğer vaktiniz varsa."

"Neden olmasın."

"Tamam o zaman, şimdi bana müsaade, hanım çağırıyor, ufaklığın uykusu gelmiş. Birazdan dönerim."

Adam karısının yanına giderken ben de bu küçük meydanın değişimini izlemeye başladım. Evlerden getirilen sandalyeler perdenin önüne dizildi, en küçük çocuklar en öne yerleştiler. Delikanlıya işaret verdiler. Projeksiyon aletinin mavi ışığı çarşafı kapladı. "Herkes hazır mı, film başlıyor," diye bağırdı biri. Akordeon çalan adam son notalarını artistik bir şekilde uzatıyor, çocuklar ellerini çırpıyor, yaşlılar küçük aceleci adımlarla torunlarının getirdiği şezlonglara kuruluyor, herkes yerini alıyordu. Benim yanıma da iki delikanlı oturdu. Kucaklarında kocaman bir kâsede patlamış mısır vardı. Filmi izlemeye hazırdık.

Projeksiyonun başındaki delikanlının düğmeye dokunmasıyla bulunduğumuz yer gerçek bir açık hava sinemasına dönüştü. Perdede siyah beyaz bir film belirdi. Bulunduğumuz küçük meydan gibi, evler arasında ağaçlık bir yerde, bir bankta uyuyakalmış genç bir kadın belirdi perdede. Karanlık sokaktan yürüyerek yaklaşan iki arkadaş kadını gördüklerinde durakladılar. Bu sırada bizim izleyicilerden bir alkış koptu. Önlerde oturan gençlerden ikisi kalkıp selam verdiler. Perdedeki oyuncuların onlar olduğunu anladım. O sırada az önce çocuğunu yatırmak için gitmiş olan yeni arkadaşım da elinde kocaman bir kâse patlamış mısırla geri döndü, bankta yanıma ilişti.

"Nasıl buldunuz?"

"Siz mi çektiniz?"

"Evet. Ama hangi film olduğunu anladınız değil mi?"

"Hiç yabancı gelmedi."

"*Üç Arkadaş*."

Aklımda bir şey canlanmadığını yüzümden anlayınca ipucu verme gereği duydu.

"Bu kız kör."

Perdedeki iki genç adamın gürültüsüne uyanan kadın sıçrayarak ayağa kalktı ve uyku sersemi, kucağındaki tablada satmakta olduğu şeylerin fiyatlarını boşluğa doğru söylemeye başladı. Sağ taraftaki evin bahçesinde filmi izleyen bir grubun arasından bir kadın kalkıp selam verdi alkışlar ve ıslıklar eşliğinde. Oydu, filmdeki kör kadını canlandıran kişiydi. O sırada filmdeki kadın tabladaki nesneleri yere düşürdü. İki arkadaş yere saçılan tokaları, tarakları, aynaları toplamaya başladılar.

Bir sonraki sahnede kör kadını eve götürmüşler, sefil bir masaya oturtmuşlar, tabaklara çorba koyuyor ve bir yandan da kadına aşçılarının ne kadar marifetli olduğunu anlatıyorlardı. Çok zengin bir ailenin köşkünde yaşıyor numarası yapıyorlardı. Tabii ki hatırlamıştım bu filmi: İki kafadar kör kadını yaşadıkları harap köşke götü-

rürler ve orayı çok zengin bir konak olarak tanıtırlar, konuşmaları o kadar inceliklidir ki zavallı kadın onlara inanır. Ama perdedeki oyuncuların belleğimde yer etmiş olanlarla en ufak bir benzerliği yoktu. Benden bir yorum bekleyen adama döndüm.

"Siz şimdi... eski filmleri..."

"Evet yeniden çekiyoruz. Kendi imkânlarımızla burada birlikte canlandırıyoruz. Tabii orijinali kadar iyi olmuyor ama çok eğleniyoruz. Meğer ne zormuş bu işler..."

Takdir bekleyen bir yüz ifadesiyle baktı bana. Bir şeyler söyleme gereği duydum.

"Çok ilginç. Çok..."

"İnanılmaz bir şey. Hepsi şu oğlanın başının altından çıktı biliyor musunuz?"

Gösterdiği yöne baktım. Projeksiyon aletini ayarlayan gençti işaret ettiği. Sıradan bir ergen gibi görünüyordu.

"Sinema delisi. Tüm filmi çektiği yetmiyormuş gibi günlerce bilgisayarda montajını da yapıyor. Ama en güzeli nedir biliyor musunuz? Çocukları yanına aldı. Kimini asistan yaptı, kimini yardımcı yönetmen. Sabahın köründe mesai başlıyor bunlarda. Okula gidene kadar sinema. Okuldan dönünce sinema. Tabii aileler şart koştu, önce dersler bitecek falan diye... Ama bu oğlan akıllı, öyle şeyler yerleştiriyor ki sinema işinin içine... Bazen fen dersini, bazen coğrafyayı... çocuklar sözümona filmin çekiminde çalışıyoruz derken sular seller gibi öğreniyorlar. Bence bu çocuklar hiçbir okulda böyle bir deneyim edinemezler. Çok şanslılar. Ama bunu bilmiyorlar. Bir kişi bazen ne çok insanın hayatını değiştiriyor."

Adam büyük bir şevkle anlatırken film de bilinen senaryosunun gereklerini yerine getirerek ilerliyordu. Kör kadını oynayan pek iyi bir oyuncu olmadığı için hikâye tam anlaşılmıyordu. Filmin aslını bilmeyen birine hiçbir

şey ifade etmeyebilirdi. Kör gibi davranmak o kadar da kolay değildi. Bu akşam tanıştığım öğrenciyi düşündüm, o olsa bu numaraya kanar mıydı? Belki de bu filmin hikâyesini yazan kişinin körlükle ilgili en ufak bir fikri hatta deneyimi yoktu. Tabii filmin asıl meselesi körlüğün nasıl bir şey olduğunu anlatmak değildi. Önemli olan bu insanlar arasındaki sıcaklıktı. Çok iyi bildiğim bu hikâyeyi şimdi çevreye yayılmış amatör insanların oyunundan izlemek de gerçekten tuhaf bir deneyimdi. Perdede yeni bir karakter belirdiğinde onu oynayan kişi kalkıp selam veriyor, mahalleli de alkışlıyordu. Tuhaf bir gala gecesine denk gelmiştim anlaşılan. Artık perdede filmi izlemek yerine, insanların yüzlerine bakıyordum, daha ilginç geliyorlardı. Perdeden yansıyan renkli ışıkların parlayıp söndüğü gözbebeklerinde şimdi ve burada yaşıyor olmanın verdiği mutluluğa ortak olmak istiyordum. Keşke ben de şu evlerden birinde yaşıyor olsaydım. İnsanlara adlarıyla hitap edebilecek kadar tanıyabilseydim. O sırada elinde tepsiyle ev yapımı frigoları dağıtan küçük bir çocuk görüş alanımı kapadı. Parlak alüminyum folyoya özenle sarılmış ev yapımı frigolardan birini alıp çocuğun başını okşadım. Nasıl güzel bir mahalleydi bu... Demek halâ böyle yerler vardı. Bu tatlı şaşkınlık damağımda eriyen çikolatayla tüm bedenime yayıldı. Aralık ayının sonlarında olmamıza rağmen hava ancak bir yaz gecesi kadar serindi. Yine de insanlar battaniyelerini paylaşıyor, anneler küçük çocuklarını kendi şallarının altında ısıtıyordu.

Arkamızı sokağa vermiştik, şehre sırtımızı dönmüştük. Bunu düşündüğüm an arkaya bakmak geldi içimden. Ben henüz karar vermeden bedenim kendiliğinden ağır ağır sağına doğru döndü. Tamamen içgüdüsel bir davranışla, refleks gibi. Gövdem bağımsızlığını mı ilan

etmişti? Önce hareket geliyordu, ardından düşünce... İşte tam o anda sokağın ucunda onları gördüm! Kokinalı genç kadın ve sanırım aradığım yaşlı komşum! Gerçi komşumu net olarak göremeden bakış açımdan çıktılar. Kadını gördüğümden emindim, ama yanındaki gölge o muydu değil miydi anlayamadım. Daha arkama dönmeye karar vermeden onların orada olduğunu hisseden bedenim yine kendiliğinden hareketlenmişti, ayağa kalkmış peşlerinden gidiyordu. Gidiyordum. Aklım bedenimin peşinden tasmalı bir köpek gibi sürükleniyordu.

Onları yakalayacağımdan emindim, çünkü bir çıkmaz sokaktaydık. Sağlı sollu evler seyrekleşti. Sarmaşıkların altına gizlenmiş son bahçe duvarlarını geçtikten sonra asfalt yol önce toprağa dönüştü, ardından korunun içine ilerleyen bir patikaya bağlandı. Oradaydılar, kadının elinde kokina yoktu galiba. Son sokak lambasının altından geçiyorlardı. Yol bittiği halde durmadılar, patikayı izleyip her nasılsa burada büyümek için yer bulmuş kabarık böğürtlen çalılarının arasından korunun içine girdiler. Eski sokak lambası her şeyi olduğundan daha farklı gösteriyordu. Gün ışığında dikkatimi bile çekmeyecek dikenli dallar insan yiyen dev bitkiler gibi salınıyordu. Karanlığın içine doğru kayıp giden kadınla yaşlı komşumun orada ne aradıklarını merak ediyordum. Ağaçlar kutsal bir korkuyu mayalıyor, kadim zamanların yüce ormanlarının ruhunu çağırıyordu. Gece ve orman birbirlerine bunca dolanınca ancak masallarda olabilecek türden bir tekinsizlik havası oluşuyordu. Yaşlı komşum gerçekten de yanında mıydı kadının, bundan da emin değildim aslında. İnsanın gözucuyla gördüğü ve dönüp tekrar baktığında kaybolan hayaletler gibiydiler. Peşlerinden koruya girdim, nemli orman havası hemen beni başka bir âleme götürdü. Önümü göremediğim için adımlarımı çok dikkatli atıyordum, bir süre sonra gözle-

rim karanlığa alıştı ama ne yöne gideceğimi kestiremedim. Çam iğneleri toprağın üzerinde kaygan bir zemin oluşturmuştu, kozalaklar yüzünden birkaç kez tökezledim. Adımlarımı yavaşlattım, acele etmeme gerek yoktu. Ağaç kabuklarından, kurumuş yapraklardan, ıslak topraktan yükselen o kendine özgü kokuyu içime çektim. Derin bir nefes aldım. Yaşadığım ânın tadını çıkarmalıydım. Uzaklardan bir gece kuşunun çınlayan ötüşü yükseldi. Şurada bir ağacın dibinde otursam, hatta uzanıp yatsam, üzerimi çam iğneleri battaniye gibi kaplasa diye geçiriyordum içimden. Bir yandan da şehrin içinde bu kadar büyük ağaçların olmasını aklım almıyordu.

Yürümeye devam ediyordum ama ne kadından ne de komşumdan en ufak bir iz bulabiliyordum. Yanılmış olabilir miydim? Tam yenilgiyi kabullenip geri dönmek üzereydim ki bir gülüşme duydum. Seslerin geldiği yöne doğru ilerledim. Çok geçmeden ağaçların arasında onları gördüm. Bir ağaca dayanmış öpüşüyorlardı! Adam zaman zaman kadının kulağına bir şeyler fısıldıyor, kadın kısık sesle gülüyor, adama daha da fazla sokuluyordu. Kim olduklarını anlayamadım. Zaman zaman kadının bacağı gecenin içinde bembeyaz parıldıyor ama yüzleri seçilmiyordu. Orada daha fazla durmamın bir anlamı yoktu, hemen uzaklaşmaya karar verdim. Ama gözlerimi onlardan bir türlü alamıyordum, geri geri giderken kurumuş bir dal parçasına bastım, çatırdamayı duydular, beni görmesinler diye karanlık korunun derinliklerine doğru koşmaya başladım. Böğürtlen çalılarının içine daldım ama geldiğim yönü şaşırmıştım. Sokağı bulamadım. Ters yöne koşmuş olmalıydım. Çalılık buralara kadar uzanıyordu belli ki. Yanağım berelenmiş, yanıyordu, dikenler çizmişti. Aldırmadım. Biraz daha koştuktan sonra bayrak direkleri gibi yan yana sıralanmış kavak ağaçlarının önünde nefes nefese durdum.

Uzaklardan gelen şehrin ışıkları kavakların yapraksız dallarını aydınlatıyor, bana daha önce gördüğüm bir manzarayı hatırlatıyordu. Ağaca tutundum, pütürlü kabuğu serin ve nemliydi. Kalbim parmaklarımın ucunda atıyordu. Karanlık temas.

"Kayıp mı oldunuz siz de?"

Kafamı kaldırdığımda kokinalı kadın karşımdaydı.

"Öyle sayılır. Siz? Siz ne yapıyorsunuz burada? Hem arkadaşınız nerede?"

"Arkadaşım mı?"

Az önce gördüm sizi, öpüşüyordunuz, diyecektim ama vazgeçtim. Beni ilgilendirmezdi. Boş verin der gibi elimi salladım.

"Yüzünüz kanıyor."

Cebinden bir kâğıt mendil çıkardı, yüzüme pansuman yapmaya başladı. Sakinleşmiştim.

"Kokinaları ne yaptınız?"

Gizemli bir havayla gülümsedi.

"Evde. Vazonun içindeler. Biliyor musunuz, kendimi tutamadım. Üzerlerine pamuklardan süs yaptım. Karlı çam ağaçları gibi oldu. Ne yapayım, hoşuma gidiyor. Sonra bir türlü uyku tutmadı, duvarlar üzerime üzerime geldi. Ne acayip bir kış gecesi. Çok sıcak. Biraz yürüyüş yapayım dedim. Hem sonra..."

Yüzüme şefkatle dokunuyordu.

"Aklıma takıldınız. Aradığınızı buldunuz mu diye merak ettim."

Başımı salladım umutsuzca.

"Burada karşılaşmamız büyük tesadüf."

Büyük kara gözlüklerini çıkarıp çantasına koydu. Gözleri hayalimde canlandırdığım gibi büyük ve güzel değildi. Asyalılara özgü bir çekiklik vardı. Yine de baştan çıkarıcıydılar. Çünkü bana bakıyorlardı. Arzu doluydular.

"Aslında tesadüf değil," dedi. "Sizi uzaktan gördüm. Koruya girdiğinizi görünce merak ettim."

"Beni izlediniz yani?"

"Evet. Ne işiniz vardı koruda?"

"İnanmayacaksınız ama ben de sizin koruya girdiğinizi gördüm. Yani gördüğümü sandım."

"Öyle mi?"

"Belli ki başkalarıydı. Bir kadınla bir adam gördüm."

Anlattıklarımı dinlerken bakışları ağzıma kilitlenmişti. Aralık dudaklarından sözcükler sımsıcak dökülüyordu.

"Ne yapıyorlardı?"

"Birbirlerine dokunuyorlardı."

Yavaş yavaş yaklaşıyorduk. Hızlanan nefesi sıcaktı, yüzümde hissediyordum. Dudaklarımız birleştiğinde bir eşik aşıldı sanki. Öte tarafa geçmiştik ve orada yeni bir hayat başlıyordu. Dalgalar halinde yükselen bir arzu denizinde birbirimize sarılmıştık. Aniden durdu.

"Böyle mi yapıyorlardı?"

Sabahtan bu yana uç vermiş olan sakallarım yüzünden ağzının kenarı incecik kızarmıştı. Saçları çam kozalakları gibi kokuyordu. Kulağına eğildim, fısıldadım.

"Evet aynen böyle yapıyorlardı."

"Sonra?"

"Sonra adam kadının kulağına açık saçık sözler fısıldıyordu."

"Neler söylüyordu?"

Aklıma gelenleri sıralamaya başladım. Bir yandan da kulağıyla yanağının arasına, boynuna küçük öpücükler konduruyordum. Kokusunu içime çekiyordum, orman saçlarından doğuyordu sanki... Kollarımın arasındaydı. Eliyle ensemden kavramış, bedenini sımsıkı yaslamıştı göğsüme. Bir bacağını kaldırmış belime dolamıştı. Bacağı karanlığın içinde parlıyordu. Tam o sırada birinin bizi izlediği duygusuna kapıldım. Bir çatırtı bu kuşkumu güçlendirdi. İkimiz de irkildik. Karanlığa doğru gözlerimi kısarak baktım.

"Orada birisi var. Bekle beni burada."

Çatırtının geldiği yöne doğru yürümeye başladım. Her kimse hızlandığını duyabiliyordum. Ayaklarının altında kırılan dalların sesi yankılanıyordu. Hızlandıkça ağaç dallarında uyuklayan kuşlar havalanıyor, çalıların arasında gece avına çıkmış sıçanlar yağlı kuyruklarını hışırdatarak kaçışıyordu. Vahşi hayvanların huzurunu kaçıran bir avcı gibi ormanın derinliklerine doğru ilerliyordum. Bir süre sonra kendi çıkardığım seslerden başka bir ses duymaz oldum. Durdum. Onun varlığına dair bir işaret bekledim boşuna. Ormanın karanlığında sadece birkaç kuş tembelce öttü. İzini kaybettiğimi kabullendim. Üstelik yolumu da kaybetmiştim. Tüm ağaçlar birbirine benziyordu. Daha önce geçtiğim yerlerden birindeydim muhtemelen. Ama sık ağaçların arasında asla emin olamıyordum. Kendi kendime büyülü orman diye mırıldandım. Karanlığın içinde kendi sesimi duymak garip bir deneyimdi.

"Neredesin?"

Karanlığın içine doğru bağırdım.

"Heeey! Neredesin?"

Kime bağırıyordum? Kovaladığım adama mı? Yaşlı komşuma mı? O muydu bizi izleyen? Yoksa geride bıraktığım sevgilime mi sesleniyordum, onu mu çağırıyordum? Gizemli sevgilimi bıraktığım kavak ağaçlarının olduğu yere dönmeye çalışıyordum ama yolu bulamıyordum. Ondan sevgilim diye söz edebilir miydim artık? Neden olmasın, az önce sevişiyorduk... Sevgili olmak kuşkusuz sevişmekten fazlasıydı ama iç düşüncelerime kim karışabilirdi ki... İçgüdülerime kulak vermeliydim. Sevgilimi arıyordum. Kendinden emin bir havayla yürümeye devam ettim. Düşüncelerimden bağımsız harekete geçen bedenimin benden ayrı bir kişiliği vardı belki de.

Ayaklarım beni böğürtlen çalılığıyla kapatılmış patikaya getirdi. Koruya girdiğim noktadaydım. Onu yine

kaybetmiş olduğumu anladım. Ama bu gecenin içinde onu madem bir kez bulmuştum, tekrar bulabilirdim. Bir kez olan tekrar olabilirdi. Belli ki ağaçların arasında beklemek yerine sokağa dönmüştü. Ben de öyle yapmalıydım. Belki o da beni izliyordu. Korudan çıktım.

Vakit ilerlemiş olmalıydı. Sokakta yaz gecesini hatırlatan ılık hava yerini buz gibi bir ayaza bırakmıştı. Arada sırada esen rüzgâr insanın içine işliyordu. Asfaltın üzerinde sürüklenen kuru çınar yapraklarını kopuk ellere benzettim. Yoksa zaten onlar kopuk eller miydi? Aralık ayında yaprak falan olmazdı. Sokak lambalarından bazıları bozulmuştu, sinir bozucu bir şekilde yanıp sönüyorlardı. Müthiş bir sıkıntıyla doldu içim, nefes alacak yer kalmadı ciğerlerimde. Kara yağlı kanatlarıyla sonsuz bir karga sürüsü doldurdu içimi. Nereye baksam çamurlu pis bir grilik. Mahallelinin açık hava sinemasına dönüştürdüğü çınar altında in cin top oynuyordu. Şaşırdım. Ne kadar da çabuk dağılmışlardı evlerine. Bir iz aradım, bir delil... Böyle bir geceden sonra bir tane bile patlamış mısırın, gazoz kapağının, izmaritin olmaması mümkün müydü? Daha önce oturduğum banka baktım. Bu kadar kırık dökük değildi sanki. Dokundum, buz gibiydi. Bu küçük meydanı çevreleyen evlerde de herhangi bir yaşam belirtisi yoktu. Panjurları sıkı sıkıya kapatılmıştı hepsinin. Verandalarında, balkonlarında yakın zamanda birilerinin yaşadığına dair bir işaret de yoktu. Bir an için eskisine çok benzeyen başka bir sokakta olduğumu sandım. Yorgunluktan zihnim bana oyunlar oynuyor olabilir, diye bir düşünce geçti içimden. Ürperdim, yakamı kaldırdım. Arkamdan gelen bir bisiklet tekerinin çıkardığı ritmik sesi duyunca mahalleden birini bulduğumu düşünerek döndüm. Kırmızı bisikletli yaşlı adamı

gördüğümde kanım çekildi. Nefes nefese pedalları çevirerek yanıma kadar geldi.

"Allahın belası sigaradan. Nefes bırakmadı deyyus."

"Siz... nereden çıktınız?"

"O güzel çakmağın halen yanında mı?"

İstemsizce elimi cebime attım ve orada ağır metal çakmağın avucumun içine kayışını korkuyla izledim. Artık ben ben değildim, bir başkasının hikâyesinin izleyicisiydim. Yaşlı adam çoktan uzun sigarasını ağzının kenarına yerleştirmişti. Çakmakla yaktım. Derin bir nefes çekti.

"Oh be! Buranın havası ne güzel. Çok şanslısın."

"Nasıl geldiniz siz buraya?" Hayalimin içinden çıkıp dünyamda nasıl bedenlendiniz diye sormam gerekirdi aslında ama bu kadarını toparlayabildim.

"Bisikletle... Sana, dedim, ver çakmağı al bisikleti, al yün içlikleri rahat et diye. Her yere gidersin bununla. Bak, Amerikalılardan kalma diyorum. Hiç... Dinleyen kim..."

Şaşkınlıkla bisiklete bakıyordum.

"Tamam biraz bakım istiyor. Zincirini yağlamak lazım. Fren lastikleri de erimiş azıcık. Ama yine de taş gibi bisiklet. Gözün kaldı. Al istersen bir tur at."

"Yok istemem."

Bakışlarımı beyaz çarşaf gerip açık hava sineması haline getirmiş olduğumuz küçük meydanın ürkütücü boşluğuna çevirdim.

"Burada insanlar vardı. Koca bir mahalle. Hep beraber film seyrediyorlardı. Açık havada... Çoluk çocuk... Ne çabuk dağıldılar, hiç iz bırakmadan... Anlayamıyorum."

Omuz silkti.

"Herkes gidiyor işte."

Ne demek istediğini anlamadım.

"Anlamazmış gibi bakma. Sen de gideceksin sonunda. Öyle ya da böyle. Gitmeden şu çakmağı diyorum..."

Ani bir kararla çakmağı cebimden çıkardım, adama uzattım.

"Al senin olsun."

"Sahiden mi?"

"Evet. Karşılığında bir şey de istemiyorum. Al."

Yeter ki bir daha karşıma çıkma diye bağırmak istiyordum. Buruşuk suratı daha da buruştu. Ağlıyor mu gülüyor mu belli olmuyordu. Çakmağı alırken kemikli parmakları elime değdi, buz gibiydiler.

"İçlik? Onu ister misin?"

"Hayır, hayır. İstemem."

"İyi o zaman."

Çakmağı büyük bir özenle cebine yerleştirdi. Bisikletine atladı. Burnunu koruya çevirdi. Pedala abandı.

"Sen de çok oyalanma buralarda. Arayı açmasınlar."

Açmasınlar mı?

"Hey, ne demek istiyorsun? Kimler açmasın?"

Cevap vermedi. Arkasına dönmeden sol elini kaldırıp salladı. Korunun içine daldı. Gözden kayboldu. Bisikletle o koruda gitmesi imkânsızdı. Zaten şu anda baktığım yerde ağaçlar hiçbir şey olmamış gibi kıpırtısız duruyorlardı. Bisikletli adam kaybolmuştu. Geride sadece bir şüphe bırakmıştı. Kayıtsızca rüzgârda salınan dallar, karanlık bahçeler, soğuk evler... Hiçbiri az önceki sahneye tanıklık yapmazdı. Yaşanıp yaşanmadığı bilinemeyecek anlar. Ellerimi cebime sokup yürümeye başladım. Zaten ben çakmak taşımazdım ki...

Beni Kandıramazsın

İlan panolarının hemen arkasından kıvrılarak yukarıya çıkan patikayı izlediğimde kartal yuvası adını taktığım yere vardım. Burası şaşılacak derecede güzel bir açıyla tepeden şehre bakıyordu. Her ne kadar görünen şehir manzarası her geçen yıl daha yıldırıcı bir beton denizine dönüşüyor olsa da yüksek bir noktadan dünyaya bakmak engel olamadığım bir şekilde beni çekiyordu. Ne vakit yolum buraya düşse mutlaka çıkar kartal yuvasından şehre bakardım.

Sol tarafta karanlık deniz vardı. Işıkları uzak yıldızlar gibi yanıp sönen yük gemileri ve sahile yakın geçen renkli gezinti tekneleri olmasa kapkara bir boşluk hissi veren deniz. Aslında gündüzleri denizi izlemek çok daha güzeldi ama sağ taraftaki şehir manzarası için aynı şey söylenemezdi. O çirkin görüntü ancak böyle gecenin karanlığında katlanılır hale geliyordu. Ufuk çizgisine doğru bir set halinde dizilmiş toplu konutlar, hemen arkalarında tuhaf uzaylı kolonileri gibi çelik ve camdan yapılmış gökdelenler yükseliyordu. Uçsuz bucaksız beton yığını üzerinde turuncu kirli bir bulut asılı kalmıştı, içinde koyu renk gölgeler dolanıyordu. Milyonlarca insanın bir arada yaşadığı bu şehir kendi başına bir organizmaya benziyordu. Gecenin bu saatinde bile durmak bilmeyen caddelerdeki trafik

kan damarları gibi şehri sarıyordu. Ruhumun bir yanı bu görüntüden zevk alıyor diğer yanı korkuyordu. Yüzümü denizden tarafa döndüm. Kör öğrenciden öğrendiklerimi uygulamak üzere gözlerimi kapadım. Alnımı, gözkapaklarımı, burnumun ucunu, dudaklarımı, sakal köklerimi tek tek hissetmeye çalıştım. Uzak karanlık denizin üzerinde asılı duran havayı algılamaya çalışıyordum ki...

Birden arkamda birinin durduğunu hissettim. Kırmızı bisikletli yaşlı adam buraya kadar beni izlemiş olamazdı. Nedense, çirkin yüz çizgileri, sarı kazma dişleri ve pençe gibi elleriyle aklıma ilk o gelmişti. Ama o değildi. Arkamı dönmeye cesaret edemiyordum ama hissediyordum, başka biriydi. Korulukta bizi izleyen adam mıydı? Hayır o da değildi. Belki de başka biri değil, başka bir şeydi. Bir köpek? Hayır çok daha büyük, daha tehlikeli, kana susamış bir yaratık. Mimarın oğlunun dönüştüğü şey olabilir miydi? Sahi o sahne gerçekten yaşanmış mıydı? Hem evet hem hayır diyordu içimdeki ses, her şeyi derinden anlayabilme kapasitesi olan bir ses. Boğazım kurudu. Burnuma çok pis bir koku geldi, çürümüş çöplerle kanalizasyonun karışmasından oluşmuş bir koku... Şeytanın nefesi ancak böyle kokabilirdi. Gözümü şehirden ayırmıyordum. İri ter damlalarının sırtımdan yuvarlandığını hissedebiliyordum. Ürperdim ama kıpırdamadım. Sanki onu fark ettiğimi anlarsa üzerime saldırıp paramparça edecekti beni. Peki ama neden şimdi harekete geçmiyordu? O da benden mi korkuyordu yoksa? Olamaz mıydı? Belki de beni çok güçlü sanıyordu, en az onun kadar güçlü hatta belki daha bile fazla... Kendime güvenim yerine geldi, kaslarım kanla doldu.

"Birader bir sigara versene..."

Döndüm, yüzü gözü yağlı kara bir adam. Leş gibi koku ondan geliyordu. Soğuktan ve sigaradan tarazlanmış sesi bir insandan çok bir makineye aitmiş gibiydi.

"Yok. Sigaram yok."

Adam cebinden kocaman bir bıçak çıkardı. Nasıl olup da bu kadar büyük bir bıçağı yanında taşıdığını anlayamadım. Sırıttı.

"O zaman para ver de gidip alayım. Birlikte içeriz. Ha?"

"Sigara içmiyorum ben."

"Hadi ya!"

"Sağlığa zararlı, tavsiye etmem."

"Sağlığa zararlı demek..."

Adam bıçakla üzerime hamle etti, yana çekildim. Çok ağır hareket ediyordu. Sendeleyerek birkaç adım attı durdu. Hızla arkasına dolandım. İstesem bir tekmeyle onu aşağıya, boşluğa, cehenneme gönderebilirdim. Şehrin üzerinde asılı duran turuncu pis bulut arzuyla parıldadı. Sunturlu bir küfür savurdum hiç âdetim olmamasına rağmen. Adam öfkelendirmişti beni. Ama pes edecek gibi bir hali yoktu. Geri döndü. Bıçağı sallayarak yaklaşmaya çalışıyordu. O kadar ağır yürüyordu ki... Çok zavallıydı. Kendimi çok güçlü hissediyordum. Birden üzerine yürümeye başladım. Omuzlarım dikleşmiş, kollarım kanat gibi yanlara açılmış, bakışlarım üzerine sabitlenmişti. Bu sefer adam korkuyla olduğu yerde durdu, büzüldü. Adeta küçüldü. Bıçağın arkasına saklanmaya çalışıyordu, ona acıdım. Çevresinde avcı bir hayvan gibi dönüp duruyordum. Ondan daha hızlıydım, daha çevik, daha güçlü. İyi ki sigara içmiyorum diye düşünüyordum bir yandan da, adrenalinin verdiği coşkuyla bu şakama yüksek sesle gülmek geliyordu içimden. Diz çökmüş, elinde bıçak dua ediyor gibiydi. Gerçekten acımıştım ona. Fakat aynı anda çok garip bir hisse kapıldım. O benmişim! Evet böyle saçma bir düşünce. Neden olduğunu bilmediğim bir şekilde sokaklarda yaşamaya başlamışım ve bu hale gelmişim... İnsanın başka birine, hatta korktuğu, tiksindiği biri-

ne dönüşebilmesi mümkündü. Adama iyice yaklaşmıştım, dimdik baktım, gözlerini kaçırdı. Boynunu eğdi. Alnı yere değiyordu neredeyse. Kaderine çoktan razı olmuştu. Onu yenmiştim. Bıçağı tutan elini kavradım, güçlü bir şekilde sıktım. Direnmedi. Bıçak elinden kurtuldu, bir tekmede boşluğa fırlattım uğursuz nesneyi. Devasa keskin metal boşluğun içinde parlayarak taklalar atarken adam zavallı bir şekilde inliyordu. Bir an pişmanlık hissettim, adamın sokakta yaşayabilmesi için gerekli olan tek silahını elinden almıştım. Üstelik merhamet dilenirken... Bu yaşadıklarım çok tuhaftı, duygudan duyguya geçiyordum hızla. Korkudan cesarete, tehdit altında olmaktan muktedir olmaya... Bu işte bir gariplik vardı. Bir sınavdan geçiyordum sanki. Dönüp yeniden şehre bakmaya başladım. Korkunçtu, çirkindi ama kışkırtıcıydı. Kendimi boşluğa bıraksam, şehrin üzerinde uçsam diye baştan çıkarıcı bir düşünce geçti aklımdan. Özgür olmanın son şartı bu olabilirdi, yaşam denilen esaretin zincirlerini kırmak gerekliydi belki de... Başımı salladım.

"Hayır..." dedim. "Beni kandıramazsın."

Arkamı döndüğümde adam kaybolmuştu. Uçurumun kıyısında yapayalnızdım.

Gecenin İnsanları

Kartal yuvası adını verdiğim tepeden yola dönmek için geldiğim patikayı değil de diğer yolu, tehlikeli olanı seçtim. Yüksekten bakmaya devam etmek istiyordum. Daha önce hiç bu kadar aptalcasına cesaret gösterilerine kalkışmamıştım. Karanlığın içinde, nemli toprak zeminde sürekli ayağımın kaymasına aldırmadan heyecanla yürüyordum. Aşağıya düşersem sağ kurtulmam mümkün değildi fakat bu risk tuhaf bir haz veriyordu. Yüksek gerilim hattının dev kulesinin dibinden geçen patika daralarak kıvrılıyor, gitgide şehir manzarasından da uzaklaşıyordu. Tam pişmanlıkla geri dönmeyi düşünüyordum ki üzerine dallarını eğmiş ağaçların kuytusuna gizlenmiş patika şaşırtıcı bir kavisle içeri kıvrıldı, küçük bir evin kapısının önündeki açıklığa getirdi beni. Ahşap evin yanında en az onun kadar eski bir araba duruyordu. Lastikleri inikti. Uzun zamandır kullanılmadığı belliydi. Evin öteki tarafında sahile inen sokak görünüyordu. Demek önünden geçmiş ve bu girişi fark etmemiştim. Biraz daha yürürsem yukarı bir noktadan asıl yola bağlanacak ve tekrar ilan panolarının önünden geçerek küçük bir tur atmış olacaktım.

Kartal yuvasına tekrar gitsem yine o tekinsiz adamla karşılaşır mıydım? Adam beni hatırlamazsa bıçağını çıkarıp yine beni tehdit eder miydi? Bu mümkün değildi,

o bıçak artık şehrin boşluğuna saplanmış olmalıydı. Garip düşünceler içinde yürüyordum. Bu gece yürüyüşü beni sarhoş etmişti.

Küçük ahşap evin önünden geçip gitmek üzereydim ki kapının üzerinde asılı olan seramikten yapılmış tabela dikkatimi çekti. Beyaz zemin üzerinde mavi harflerle Radyo Gecenin İnsanları yazıyordu. Demek burasıydı. Bu mümkün müydü? Merakıma yenildim, pencereye yaklaştım. Perdenin arasından görünen odada kocaman bir kulaklık takmış, mikrofona doğru heyecan içinde konuşan bir adam vardı. O halde bu yerel radyo gerçekten de bu evden yayın yapıyordu. Genç adam başını kaldırdığında göz göze geldik. Önce çekilip gitmeyi düşündüm ama bana gülümseyerek el salladı, mikrofona bir şeyler daha söyleyip bir düğmeye bastı, ardından kulaklığı çıkarıp yerinden kalktı. Artık çekip gidemezdim. Kapı açıldı.

"İyi akşamlar?"

"İyi akşamlar..."

Bir açıklama yapmam gerekiyordu, gece vakti pencerelerden evleri gözetleyen biri zannedilmek istemezdim.

"Buradan geçiyordum, sonra da tabelayı görünce şaşırdım. Ben arada sırada dinliyorum sizi, aslında hep merak da ediyordum ama burada olduğunuzu bilmiyordum."

"Buyurun buyurun, içeri geçin. Orada konuşuruz."

"Rahatsız etmeyeyim."

"Bir dinleyicim gecenin içinden çıkıp geliyor... Ne rahatsızlığı, tam tersi... Çay ya da kahve içer misiniz? Ben sabaha kadar oturduğum için kahveyi tercih ediyorum."

Eliyle işaret ettiği küçük mutfakta ortamın mütevazılığıyla tezat oluşturacak denli büyük ve güzel bir kahve makinesi duruyordu.

"Ne yapayım, benim de tutkum bu..."

"Ben de kahve alayım o halde."

"Tamam, hemen hazırlarım. Ama önce bir saniye..."

Yine koşarak yayın masasının başına geçti, bitmeye yakın olan şarkının sesini kıstı, müziğin üzerine konuşmaya başladı. Ufak tefek bedeninden beklenmeyecek denli tok sesi mikrofona çok yakışıyordu.

"Radyo Gecenin İnsanları'nı dinliyorsunuz... Bu gece rüyalardan söz ediyorduk, biliyorsunuz... Tam sanrılarla rüyalar arasındaki benzerlikleri konuşuyorduk, hatırlıyor musunuz, şarkıya girmeden önce... İşte o anda çok garip bir şey oldu, radyonun kapısında bir adam belirdi."

Bunları söylerken bana baktı. O adam ben oluyordum. Kendimden bu şekilde söz edilmesi tuhaf geldi. Benim oradaki varlığımdan söz etmek için izin ister gibiydi. Ben de gülümseyerek başımı salladım. Bu onayladım anlamına mı geliyordu?

"Bir an... sevgili gecenin insanları... Bir an hayal görüyorum sandım. Size de olmaz mı? Bazen bir konu kafama takıldığında nereye baksam o konuyla ilgili bir şeyler görmeye başlarım. Yine öyle bir şey oluyor sandım. Gece boyunca rüyalardan, hayallerden, halüsinasyonlardan, kâbuslardan söz edip durmuştum ve işte şimdi de hayal görüyordum, bu bir sanrı dedim kendi kendime. Önce ne olup bittiğinden emin olmalıydım. O yüzden de bir müzik arası verdim. Gidip kapıyı açtım ve..."

Lafın burasında yine bana baktı, sakince gülümsedim. Bir şaka yapmak üzere olduğunu ima etmek için bana göz kırptı.

"Ama en iyisi, tam şu anda bir müzik arası vermek. Sakın bir yere ayrılmayın ya da isterseniz ayrılın... ama bence bu şarkıyı kaçırmayın. Yine de siz bilirsiniz... Bakın derinden gelmeye başladı bile... Maskelerden, onları takan canavarlardan, yıldızlardan ve gecenin karanlığından söz ediyor şarkı... Tam rüyalara özgü bir atmosfer..."

Müziğin sesini yükseltirken çok zor bir iş yapar gibi

kaşlarını kaldırmıştı. Ardından mikrofonunu devre dışı bırakıp kulaklığını çıkardı, rahat bir nefes aldı.

"Yaklaşık beş dakikalık bir parça koydum ki rahat rahat kahvemizi yapalım."

Seri hareketlerle kahve çekirdeklerini hazneye yerleştiriyor, fincanları hazırlıyor, küçük çapta bir kafeterya işletmeye yetecek bu kocaman cihazın her tarafını ayrı kurcalıyordu. Bir yandan da konuşmaya devam ediyordu.

"Demek yolunuzu kaybettiniz. Normaldir, bu havalar insanda akıl bırakmadı."

"Kaybolduğumu da nereden çıkardınız? Sadece buradan geçiyordum ve..."

Yüzüme kuşkuyla baktı. Kadınsı bir tavırla konuşuyordu ve bu ona çok yakışıyordu.

"İnsan buraya kaybolmadan gelemez de... Yani o kadar sapa bir yerde ki... Her neyse, demek aynı zamanda radyonun dinleyicisisiniz. Nasıl buldunuz peki? Şaşırdınız mı? Böyle evden yayın yaptığımı görünce... O yüzden stüdyoya konuk almıyorum hiç. Ama telefon bağlantısı yapıyorum her gece. Ses sese karşı... Güzel oluyor. Radyoyu bu yüzden seviyorum, sadece sesinizle var olabiliyorsunuz. Demek dinliyorsunuz ha... Çok iyi. Biliyor musunuz onca yıldır yayın yapıyorum ilk kez oluyor bu. Gecenin insanlarından biri kapıya dayanıyor..."

"Amacım rahatsız etmek değildi."

"Alınmayın hemen. Öyle demek istemedim. Yani şaşırdım. Ne güzel. Demek radyomuzun sadık bir dinleyicisisiniz?"

Aslında o kadar da sadık sayılmazdım. Ara ara dinliyorum demek istemedim.

"Evet güzel müzikler çalıyorsunuz."

Hüzünlendi.

"Tüm bu koleksiyon ağbimindi. Ne yazık ki genç yaşta kaybettik onu. Tüm hayali bu radyoydu. Harika bir

koleksiyondur. Tam her şeyi hazır etti, radyonun yayına başlamasının ilk ayında..."

Boğazı düğümlendi.

"Başınız sağ olsun."

Yayın yaptığı masanın arkasındaki duvarda asılı fotoğraflardan birinde genç yaşında kel kalmış, patlak mavi gözlü bir adam vardı. Radyocu gençle benzerlikleri şaşırtıcıydı. Bazı kardeşlerin birbirine bu kadar benzemesinde tekinsiz bir taraf bulmuşumdur hep. Sanki o insanlar gerçek değilmiş de şaka olsun diye birisi tarafından imal edilmiş gibi. Ağbisinin fotoğrafına bakarak konuşmaya devam etti.

"Sağ olun. Tüm acılar zamanla hafifler derler ya... Doğru değil bu."

"Çok mu yakındınız?"

"Aramızda sekiz yaş vardı, ben onun küçük kardeşiydim. Ne biliyorsam hayat hakkında ondan öğrendim. Talihsizdi. Mutlu olamadı hiç. Ama onun hayalini sürdürüyorum işte ben. Bir yerlerden görüyorsa..."

Son cümleyi söylerken sesi soldu, ölülerin bir yerlerden bizi izlemediğini çok iyi bilen ama öyle olsun isteyen bir insanın çaresizliğiydi bu.

"Onun anısını yaşatmanın en güzel yolu bu. Ah, parça bitiyor."

Koşarak masanın başına geçti, bana da eliyle karşısındaki sandalyeyi işaret etti. Ben de telaşla oturdum. Bir yandan konuşuyor, bir yandan da eliyle mikrofona yaklaşmamı işaret ediyordu. Hızla çekmecelerden birinden çıkarıp uzattığı kulaklığı taktım.

"Radyo Gecenin İnsanları, şimdi size bir sürprizim var. Burada bir canlı yayın konuğumuz var. Hem de stüdyoda. Evet! Şaşırdınız, değil mi? Doğrusu ben de şaşkınım. O, gecenin insanlarından biri. Bundan emin olabilirsiniz. Gecenin içinden bir hayalet gibi çıkıp geldi. Az

önce anlattığım o hayalet gerçek bir insanmış meğer, kapımızı çalmış. Ben de kendisini canlı yayınımıza davet ettim. Sağ olsun beni kırmadı, teklifimi kabul etti, şimdi karşımda oturuyor. Hoş geldiniz stüdyomuza sevgili gecenin insanı."

"Teşekkür ederim."

Kendi sesimi radyo yayınının içinden duymak çok garip bir his yaratıyordu. Hem burada hem de çok uzak bir yerdeymişim gibi.

"Evet nasıl buldunuz Radyo Gecenin İnsanları'nı?"

"Çok değişik. Yıllardır dinlemekten büyük haz aldığım tüm o güzel parçaların çalındığı plakları görmek gerçekten heyecan verici. Acayip güzel bir yermiş radyo istasyonunun mekânı."

"Teşekkür ederim. Bu gecenin konusu, biliyorsunuz rüyalar. Sık rüya görür müsünüz? Yoksa siz de benim gibi gördüğü rüyaları asla hatırlamayanlardan mısınız?"

"Zaman zaman görüyorum galiba."

"Galiba mı?"

"Evet. Emin olamıyorum. Sonuç olarak insan rüya gördüğünü kolay kolay anlayamaz, değil mi?"

"Doğru söylüyorsunuz, çok doğru."

"Bazen, bazı şeyleri karıştırıyorum mesela. Bunu yaşadım mı yoksa rüyamda mı gördüm diye..."

"Gerçekten mi? Çok acayip. Bu arada yayınımıza telefon bağlantısı yaparak katılabilirsiniz. Numaramızı biliyorsunuz değerli gecenin insanları... ama bir kez daha tekrar etmekten zarar gelmez."

Genç radyocu telefon numarasını iki kez tekrar ettikten sonra yine bana döndü.

"Söylediklerinizi çok ilginç. Bu bana rüyasında kendini kelebek olarak gören Çinlinin hikâyesini hatırlattı. O kadar gerçekçi bir rüya görür ki... Uyandıktan sonra etkisinden çıkamaz, acaba aslında ben kelebeğim ve rü-

yamda insan olduğumu mu görüyorum diye kuşkulanır. Demek siz de bazen böyle duygulara kapılıyorsunuz."

"O kadar da değil. Yani daha sıradan şeyler görüyorum rüyalarımda. Gerçek yaşamda olabilecek şeyler. O yüzden karıştırıyorum zaten. Kendimi kelebek olarak görseydim rüyada olduğumu anlardım evet, sanırım bunu anlardım. Ama gündelik hayatımdan bir kesit gibi olduğunda kesinlikle ayırt edemiyorum. Mesela, bu akşam başıma gelenler... Rüya da olabilir, gerçek de. Tam çayımı bardağıma koymuştum ki kapı çalındı. Komşularımdan biri. Meğer kocası kaybolmuş. Emekli ağır ceza hâkimi. Çok yaşlı bir adam. Benden rica etti bulmam için. Onu aramak için dışarı çıktım. Bir de kimliğini verdi bana."

Kimliği cebimden çıkarıp önüne koydum.

"Sokaklarda dolaşırken... Bazen bu yaşananların gerçek olup olmadığından kuşkulandığım anlar oldu. O zaman, işte şimdi yaptığım gibi kimliği çıkarıp bakıyorum yaşlı komşumun yüzüne."

"Bu fotoğrafta oldukça genç."

"Evet, yaşlı komşumun gençliğini cebimde taşıyarak sokaklarda dolaşıyor olmak zaman zaman acaba bir rüyada mıyım sorusunu getiriyor aklıma. Hem işte bu radyo, siz... Konu da rüyalar... Yani tesadüf olabilir mi tüm bunlar?"

"Haklısınız, bir rüyada olabilecek şeyler anlatıyorsunuz."

O sırada telefon çalmaya başladı. Heyecanla devam ettim.

"Örneğin bir uyanıyorum ki yatağımdayım, bütün gece evden hiç çıkmamışım, öyle bir komşum yokmuş, hatta böyle bir radyo kanalı da hiç var olmamış zaten. Ne garip olurdu, değil mi? Bazen böyle bir şeyin olma ihtimali delimsirek bir neşe veriyor bana."

Eski tip bir telefon ziliyle sözlerim bölündü.

"Ve işte telefonumuz çalıyor sevgili dinleyiciler. Bu gecenin ilk canlı bağlantısını alıyorum."

Radyocu bir düğmeye basarak arayanı yayına bağladı.

"Alo! Merhaba gecenin insanı."

"Merhaba..."

Hışırtılı bir kadın sesiydi bu.

"Ne dersiniz, şu anda, hep birlikte bir rüyanın içinde olmamız mümkün mü?"

"Ben sizi o kaybolan adam için aradım. O yaşlı adamı gördüm sanıyorum."

"Bu gece gerçekten de ilklerin gecesi yaşanıyor sevgili dinleyiciler... İlk kez bir kayıp aranıyor anonsu yaptık ve işte ta-ta-ta-taaam!.. Kayıp bulunmak üzere! Radyonun gücü bu işte."

Heyecanla araya girdim.

"Nasıl biriydi gördüğünüz?"

"Bir arkadaşımın babasına benziyordu. Belki de oydu, tam bilemiyorum, aradan uzun zaman geçti. Ama hâkimdi, ondan eminim."

Kadının sesinin yıllarca sigara içmekten kalınlaşmış olduğu, ciğerlerindeki katran ve hatta şu anda kucağında ağzına kadar izmaritle dolu koca bir küllükle oturduğu buradan bile anlaşılıyordu.

"Aynı mahallede büyümüştük. Çocukken birbirimizden hiç ayrılmazdık. Aynı yaşta, aynı boyda, kara kaş kara göz iki kız... İkizler diye çağırırdı mahalleli bizi. Hoşumuza giderdi. İkimiz de tek çocuktuk, ağbimiz ablamız yoktu. O kadar hızlı geçti ki yıllar. Şu anda sokağımıza bakıyorum. Her an bir yerlerden çıkacakmış gibi. Ben doğduğum yere geri döndüm sonunda. Anne evine. Kürkçü dükkânı meselesi. Uzun hikâye. Ta dünyanın öbür ucuna gittim de geldim. Ama o, sevgili arkadaşım, o çok akıllıydı. Benim gibi karşısına çıkan hayırsızlara kapılıp gitmedi. Şimdi elimde ne kaldı?"

Derin bir iç çekti. Radyo programcısıyla göz göze geldik, hemen araya girme ihtiyacı hissetti.

"O halde bu sizin için de çok özel bir gece olmuş?"

Telefonun ucundaki kadın biraz da içkiliydi sanırım. İç çekişler kısa bir ağlama nöbetini bastırmış olmalıydı. Burnunu çekerek özür diledi.

"Kusura bakmayın, bu akşam babasını görünce... Babası mıydı ondan da emin değilim ama... Çok benziyordu, bilmiyorum. Çok sarsıldım. Hiç hazırlıklı değildim. Ne zamandır düşünmüyordum. Ah talihsiz kardeşim benim. O kadar akıllıydı ki, daha çocukluğundan belliydi. Tüm oğlanları yaya bırakırdı derslerde. Kızların aklı ermez dedikleri ne varsa hepsini yaptı. Zaten sonra üniversitede hoca oldu. O ara koptuk tabii, ben uzak diyarlarda maceradan maceraya... Gerçi haberlerini alıyordum. Bir gün... Çok fena hırpalamışlar. Üniversitede protestoların olabildiği yıllarda. Öğrencilerle polislerin arasında kalmış. Ufak tefekti, genç gösterirdi. Onu da öğrenci sanmışlar. Çok fena darp etmişler. Gözaltına almışlar. Çok eziyet etmişler. Bunlar yıllar önce olan olaylar... Ne kadar çabuk geçti zaman... Her şey ne kadar da değişti. Siz de farkında mısınız bunun? Zamanın? Bilmiyorum fizikçiler ne diyor bu konuda? Zamanın akışı hızlanmış olabilir mi? Şimdi bakıyorum pencereden, işte her zamanki sokağımız... Nasıl bu kadar hızla eskimiş? Şu yeni sokak lambasına bir türlü alışamadım, çiğ beyaz bir ışığı var. Ölü bir ışık. Yine de bir zamanlar üzerinde oturup oyunlar oynadığımız kaldırıma baktığımda geçmiş canlanıveriyor. İşte tam şu apartmanın girişinde oturur oynardık. Akşam sefaları açardı yazın. Salkım söğüt vardı, kestiler sonra, dalları saçlarımıza karışırdı. Havada sinir bozucu minik sinekler uçuşurdu. Her yerimizde küçük kızarıklıklar olurdu. Her şey değişti, sinekler bile yok artık, ilaçlıyorlar herhalde. Ama bir yandan da her şey aynı. Daha

demin şurada sek sek oynamak için kareler çizmiştik. Sanki... Ah canım arkadaşım, rakamları büyük bir özenle yazışı gözümün önünde... Ben çok çabuk büyüdüm tabii, gösterişliydim biraz, hayırsızın biri kalbimi çaldı. Onun peşinden dünyanın öbür ucuna gittim. Sahtekârın teki olduğunu anladığımda çok geçti. Sevimliydi ama. Şeytan tüyü vardı. Şimdi olsa yine giderdim herhalde. Kırk yıl mı oldu? Nasıl olur? Pilili eteklerimizi bile hatırlıyorum, annem birörnek dikmişti, herkes ikizler dediği için. Kendi çevremizde dönünce fır fır havalanırdı, çırpı gibi bacaklarımıza bakar mıydı oğlanlar? Farkında olmazdık. Oğlanlar çok sonra hayatımıza girdi. Benim hayatıma girdi... Fakat babası o kadar yaşlanmış ki az kalsın tanımayacaktım. Belki de o değildi, aslında emin de olamıyorum. Kaybolmuş demek ki... Koskoca hâkim. Yazık. Büyük bir çöküntü yaşadı tabii. Kolay değil. Yıllarca hüküm verdiği suçlardan biri kendi kızına atıldı sonuç olarak. Her zaman, her şartta öncelikle devleti korumak gerektiğine inanan bir hâkimsiniz ve bir gün kendi kızınızın o ötekilerden biri olduğunu anlıyorsunuz. Tabii tahmin ediyorum aslında, yakından bilmiyorum. Çocuktuk, nereden bilelim neyin ne olduğunu. Mahallenin ağbileri korkardı, çekinirdi hâkim amcadan, biz de tadını çıkarırdık. Karşı parkta büyük bir çam ağacı vardı. Budaklarından reçine sızardı, bal derdik. Küçük ilaç kutularının içine koyardık, tükürüğümüzle sulandırıp, küçük bir çubukla yoğurur, patlatırdık. Bazen de çiğnerdik. Dişlerimiz yapış yapış olurdu. Tadı şimdi ağzımın içinde. Bu nasıl olabiliyor? Kırk yıl geçmedi mi?.. İki kez mektuplaştık onca zaman içinde. Tabii benim aklım o sıralar bambaşka yerlerde. Ülkeden uzak olunca insan başka bir hayatın mümkün olduğunu sanır ya... İşte ben iliğine kemiğine kadar yaşıyordum o hayali. Başka bir hayatın içindeydim. Başka biri olmuştum. Bu doğduğum şehri, bu büyüdüğüm ma-

halleyi, can arkadaşımı hepten unutmuştum. Unutmak değil de eski bir zamanın içinde bırakmak diyelim. Hızla geride bırakmıştım, her geçen gün daha da uzaklaşıyordum. Lunaparklardaki eğlence treninde kayar gibi... Mektubunda bu işkence meselesini anlatıyor aslında, çok önem vermeden, öyle üstten bir havayla, alelade bir olaymış gibi... Ben de bunu bir gençlik macerası diye düşünüyorum, öyle algılıyorum. Oysa sonradan anladım ne demek istediğini. Ben de o zaman salak gibi bir barda adamın biriyle yaşadığım macerayı anlatmıştım karşılık olarak. Hani işte, anlıyorum seni, bak benim de başımdan benzer bir olay geçti, gibisinden... Oysa benim yaşadığım tacizle onun anlattıkları arasında en ufak bir denklik yoktu. Belki de bilhassa anlamazlıktan gelmiştim. Olabilir. Şimdi bu düşünceye daha çok inanıyorum. Niye? Çünkü kaldıramayacağım kadar ağır bir şeydi aslında anlattığı. Hatta o kadar ağırdı ki kendisi bile bu ağırlığı yansıtacak sözleri bulamıyordu. Benim anlamam lazımdı ama anlamadım. Anlamamak daha kolay çünkü. İnsanlara bakıyorum, onca şey hiç olmamış gibi davranabiliyorlar. Dünya yıkılıyor ama onlar hiçbir şey olmamış gibi yaşamayı beceriyorlar. Tüm o haksızlıklar göz göre göre yapılıyor ama insanlar put gibi durabiliyorlar. Gündelik yaşamlarına devam ediyorlar. Büyük bir dikkatle balık ayıklıyorlar mesela ya da itinayla ütü yapıyorlar ya da komşularına nasıl laf yetiştireceklerini düşünüyorlar... Her şey normalmiş gibi davranmayı başarıyorlar. Hatta bunu o kadar iyi yapıyorlar ki, insan kendinden kuşkuya düşüyor, belki de ben her şeyi yanlış anlıyorum diyor. Belki de her şey hakikaten normal. İlkokul kitaplarındaki gibi iyi, çok iyi, mükemmel. Sorun bende olabilir, belki de ben abartıyorum. Böyle düşünüyor insan. Sonra da düşünmek gitgide gereksiz bir hal alıyor. İnsan hayatın akışına bırakıyor kendini."

Birden telefon meşgul sinyali gibi bir ses vermeye başladı. Radyocu hemen hattı kesti.

"Ne yazık ki sevgili dinleyicimiz hattan düştü. Eğer tekrar ararsa hemen yayına alacağım kendisini. Çok ilginç şeyler anlatıyordu sevgili dinleyicimiz, çok... Elbette anlatacak, çünkü o bir gecenin insanı. Gecenin bilgeliğine temas edebilen biri. Gece... elimizi uzattığımız yerde başlayan bu karanlık ne mükemmel bir rahim, yeni düşünceler için, hayaller için, rüyalar için... Evet telefonunuzu bekliyoruz sevgili dinleyicimiz, hikâyenizin devamını merak ediyoruz. Aradığımız yaşlı adamı sayenizde bulabiliriz belki. Elbette sizlerin de telefonlarını bekliyoruz. İnsanlara söyleyeceğiniz bir şeyler varsa biz buradayız. Mikrofonumuz burada. Bağlanın ve söyleyin. İnsanlar sizi duysun."

İkimiz de kadının yeniden aramasını bekliyorduk heyecan içinde. Ama aramayacaktı. Bunu hissedebiliyordum. Neden? Çünkü rüyalarda böyle olurdu. Asla olaylar mantıklı bir seyir izlemezdi. Gerçekten yaşlı komşumu görmüş olabilir miydi? Kızının arkadaşı olduğunu söylüyordu. Doğru muydu peki? Üstelik başka karışık hikâyeler anlatıyordu. Aklı pek de yerinde değil gibiydi. Ama anlattıkları kızının bildiğim hikâyesiyle örtüşüyordu.

"Ne dersiniz dostum, her şeyi yanlış mı anlıyoruz?"

Soru karşısında şaşaladım. Radyocu bir süredir konuşuyordu ve ben kendi düşüncelerime dalmıştım. Ne diyebilirdim ki? Bir yandan kadının söylediklerini belleğime iyice yerleştirmeye çalışıyor, bir yandan da soruya anlamlı cevaplar vermeye çalışıyordum.

"Her şeyi yanlış anlıyor olsak o kadar büyük sorun olmazdı bence. Asıl sorun bazı şeyleri yanlış anlıyor oluşumuz. Bazı şeyleri. Ama hangi şeyleri? Hangilerini yanlış, hangilerini doğru algıladığımızı bilemiyor oluşumuz asıl sorun. Her şeyi karıştıran bu. Bildiklerimizin hepsi

kuşkulu hale geliyor. Güvenebileceğimiz bir referans noktası yoksa eğer... boşluktayız demektir. Aklımıza ne kadar güvenebiliriz? Biraz yorulduğumuzda kolaylıkla yanılabiliyor. Rüyalarda olup bitenlere nasıl da inanabiliyoruz içindeyken. Her şeyin bu kadar değişken olması çok korkutucu. Hiçbir düşüncemize sonuna kadar güvenememek, hiçbir şeye inanamamak... İşte bütün mesele bu."

Heyecanlanmıştım. Uzun zamandır aradığım bir sorunun cevabına çok yaklaşmışım gibi hissediyordum. Oysa o sorunun ne olduğu hakkında en ufak bir fikrim bile yoktu. Genç radyocu göz kırptı. Susmam gerektiğini anladım.

"Of burası çok ısındı sevgili gecenin insanları... Biraz müzik arası versek iyi olacak. Telefon numaramızı biliyorsunuz. Biz bütün gece buradayız ve rüyaların içinde kaybolan bir adamı arıyoruz. Evet sevgili dinleyiciler, sevgili gecenin insanları... Sıradaki parçamız sizler için geliyor. Bu şarkıda gecenin içinde açan siyah çiçeklerden söz ediliyor..."

Kulaklığını çıkardı. Yorgun görünüyordu. Her gece bu işi burada yalnız başına yaptığını düşününce yorgunluk bana da geçti.

"Neden öyle dediniz?"

"Nasıl dedim?"

"Rüyaların içinde kaybolduğunu nereden çıkarıyorsunuz?"

"Konuları hızla birbirine bağlamak gibi kötü bir huyum var. Kusura bakmayın."

"Ama çok da haksız değilsiniz. Yaşlı komşumun aklı başında değilmiş. Yani karısı öyle dedi. Aklı gelip gidiyormuş."

"O değil de... Az önce söylediğiniz bir şey aklıma takıldı. Hani dediniz ya bazen yaşadıklarımın bir rüya olduğundan kuşkulanıyorum diye... Benim de böyle bir

deneyimim var ama tersine. Bazı kâbuslar çok gerçek gibidir, insan uyandığı zaman bir süre inanamaz o korkunç durumdan böyle kolayca kurtulduğuna... Müthiş bir ferahlama hisseder. İşte ben bunun tersini yaşıyorum. Buraya geldiğimde, her seferinde yaşıyorum."

Gözleri sulanmıştı. İster istemez arkasında asılı duran ağbisinin fotoğrafına çevirdim bakışlarımı. Birden toparlandı, bakışlarımı kaçırdığım için aramızdaki duygusal bağ kopuvermişti. Su bardağından iri bir yudum aldı.

"Her seferinde... Çünkü burası onun eviydi. İlk zamanlar o kadar zordu ki... Kapının önüne geldiğimde, yok canım, ağbimin öldüğünü de nereden çıkarıyorum, içeridedir, kanlı canlı karşıma çıkacaktır, işte arabası da kapının önünde diyorum ama biliyorum içeride onun bıraktığı korkunç boşluğun beni beklediğini. Kapıyı açıyorum, içeri giriyorum. Acıdan boğulacak gibi oluyorum. Bu bir kâbus olmalı diye umutlanıyorum boş yere. Başım dönüyor, kulaklarım zonkluyor, ama o gerçek ânın dışına uyanamıyorum bir türlü. Hepsi benim yüzümden diye düşünüyorum sonra."

"Neden öyle düşünüyorsunuz? Neden sizin yüzünüzden ölmüş olsun ki?"

Omuz silkti. Plakların durduğu raftan bir plağı çekip çıkardı. Kabın kenarları epeyce yıpranmıştı. Bana doğru çevirdi önyüzünü. Siyah zemin üzerinde bir üçgen vardı, sol yanından çizgi halinde bir ışık bu üçgene ulaşıyor öteki tarafından da gökkuşağı renkleri çıkıyordu.

"Her şeyin başlangıcı!"

Boş bakıyor olmalıyım ki açıklama gereği duydu.

"Ağbimin iki bin küsur plaklık koleksiyonunun ilk parçası. İşte bu plak. Babamızın müzikle pek arası yoktu. Hele böyle plaklarla falan... Ağbim önce harçlıklarını, sonra da kazandığı paraları bu plaklara yatırdı. Yıllarca. Daha ilk plağı aldığı gün bu radyoyu kurmayı planlamış-

tı. Öyle bir insandı. Hani bazıları vardır her şeyi en başından bilirler, ne yapacaklarına çoktan karar vermişlerdir. İşte ağbim o insanlardandı. Onun yanında kendinizi güvende hissederdiniz. Her şey anlamlı gelirdi. Hikâyemizin esas oğlanı oydu. Başarılı, akıllı, becerikli, lider. Tam bir erkek evlat. Bense hiçbir okulu kazanamamış, bir baltaya sap olamamış... Böyle biraz tuhaf."

Gözümün içine baktı, anlatmadıklarını ne derece sezdiğimi kestirmeye çalışıyordu. Renk vermedim, devam etti.

"Her şey onun üzerine kuruluydu. Bana da o göz kulak olacaktı. Makine mühendisiydi. İşi de çok iyiydi. İşte bu evi yapmıştı. Ailenin temel direğiydi. Onun ölümünün yarattığı hayal kırıklığı öyle büyüktü ki... Babamın da annemin de neden o öldü keşke öteki ölseydi diye düşündüklerini biliyorum."

"Hiçbir anne baba böyle bir şey düşünmez."

"Biliyorum. Tabii ki düşünmüyorlardı. Yani bilinçlerine çıkmıyordu bu düşünce belki ama içlerinde bir yeri zehirliyor olmalıydı. Belki de o yüzden o kadar hızlı gittiler. Sanki ağbime yetişmek istiyorlardı. Geride bir tek ben kaldım."

Ellerini başının arasına aldı.

"Onu kıskanırdım küçükken. Çok kıskanırdım. Kim bilir belki de ölmesini dilemişimdir geceleyin yatağıma yattığımda. Çocukluk işte. Ve bu korkunç dilek kabul olmuştu işte. Çok saçma biliyorum ama elimde değil. Kendimi suçlu hissediyorum. Ben ben olduğum için. Ağbimin kardeşi olduğum için. O ağbinin. Ağbim, yaşamaya daha fazla hakkı olan ağbim öldü ben yaşıyorum. Bu duygu beni bitiriyor. Bu radyoyu onun için yaşatmaya karar vermiştim. Belki de vicdan azabından... Şimdi anlıyorum ne kadar yanlış bir karar vermiş olduğumu. Artık geri de dönemiyorum. Tüm hayatım bu radyo oldu. Onun hayatını

yaşıyorum ama bu çok yanlış. Burası benim hapishanem oldu. Onun yazmış olduğu bir hikâyenin içinde sıkışıp kaldım. Nefret ediyorum buradan!"

Bu sırada parçanın sonuna yaklaşmıştık. Tekrar kulaklığını taktı, bir yudum su içti. Yayına girdi.

"Sevgili dinleyiciler, Radyo Gecenin İnsanları yayınına devam ediyor. Bu gece diğerlerinden çok farklı sevgili dinleyicilerim. Stüdyo konuğumuzla birlikte kaybolmuş bir adamı arıyoruz. Yaşlı bir adam. Emekli ağır ceza hâkimi. Kendi hikâyesinin içinden çıkıp gitmiş bir adamı arıyoruz. Görenleriniz varsa lütfen bizi arayın. Ve şimdi biz programımıza unutulmayan rüyalarla devam ediyoruz... Gün ışıyana kadar buradayız."

Mabet Ağacı

Yokuştan aşağı yürürken güneyden esen ılık bir rüzgârla hava yeniden ısınmaya başladı. Bir gecede dört mevsim yaşanabiliyordu artık bu şehirde. Az sonra montumu çıkarıp omzuma atmak zorunda kalsam sürpriz olmazdı benim için. Yaşlı komşum bu yoldan geçerken ne düşünmüştü acaba? Birden kimliğini radyoda düşürdüğümü sandım. Panikle elimi cebime attım. Oradaydı. Emin olmak için çıkarıp baktım, bu bende alışkanlık olmuştu, vesikalık fotoğraftaki genç adam da karanlığın içinden bana baktı. Hâlâ aynı kişiydi.

İlerledikçe evler azaldı, sonra ağaçlar başladı, ardından da duvar. Bundan sonra sağımda hep bu duvar olacaktı, ana kapıya kadar. Arkasında sarayın bahçesi vardı. Eskiden bu duvarın üzerinde antik bir dilde yazılmış cümleler var sanırdım. Bu anlaşılmaz yazılarla heybetli duvar daha da etkileyici görünürdü. Onların hiçbir anlamı olmayan çatlak sıva çizgileri olduğunu kavradığım yaşlara geldiğimde zaten dünya hepten büyüsünü yitirmişti.

Elimle duvara dokunarak yürümeye devam ettim. Halk arasında saray deniliyordu ama aslında burası bir kasırdı. Geçmiş zaman hükümdarlarının ava çıktıklarında konaklamaları için yapılmış doğa içindeki büyük köşklerden biriydi. O zamanlar şehir buralardan çok

uzaklarda olmalıydı. Hatta muhtemelen, şehir denilen yer şimdinin semtlerinden biri kadardı ve çevresi bakir doğayla çevriliydi. Kim bilir o uzak geçmişte bu saatte burada yürümek nasıl bir his verirdi? Muhtemelen bu yokuş vahşi bir patikaydı ya da üzerinde yükselen ağaçların karanlık gölgelerinin altında, bir cadının ağzındaki dişleri hatırlatan eğri büğrü taşların parıldadığı kurumuş bir dere yatağı.

Ana kapısına geldiğimde içeri girmek için hınzır bir istek duydum. Kasır yıllar boyunca harap durumda kalmıştı, sonradan restore edilerek bir otele dönüştürüldüğünü biliyordum ama içine hiç girmemiştim. Sanırım ek binalar da yapılmıştı. Bu gece sezgilerime ve arzularıma teslim olmaya karar vermiştim nasıl olsa. Dışarı adımımı attığım andan itibaren hissettiğim ferahlama ve kıpırtılı heyecan sürsün istiyordum. Yaşlı komşumun ayak izlerine basarak ilerlemek harika bir özgürlük duygusu veriyordu. Kesinlikle o da burada durmuş içeriye bakmış ve sonra da otele girmeye karar vermişti. Onun gibi yavaş ama güvenli adımlarla bahçeyi adımlamaya başladım. Aralık ayı bu bahçeye henüz gelmemiş gibiydi.

Koyu renk takım elbisesinin içinde zıpkın gibi duran güvenlik görevlisi saygılı bir baş selamıyla geçmeme onay verdi. İşinin ehli olduğu belliydi. Bir bakışta benim sorun yaratmayacak biri olduğuma hükmetmişti.

Yüksek duvarların arkasında geçmiş zamanların sessizliği hüküm sürüyordu. Parlak lacivert gökyüzü iyice yükselmiş, hava incelmişti. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında yapıldığı için Avrupai bir mimarisi olan sarayın bahçesinin büyük bölümünü kaplayan mermer havuzun yumuşak yeşil ışıkları çevresindeki her şeye masalsı bir hava veriyordu. İçinde mercan rengi balıkların yüzdüğü suyun üzerinde yazın nilüferlerin salındığını hayal etmek zor değildi.

Havuzun kenarına oturdum. İçindeki zümrüt yeşili sudan yansıyan görüntüme baktım. Ürkütücü bir siluetti gördüğüm. Bu ben değildim. Farklı bir zamanın içinden bakan biriydi. Bu dünyada aradığını bulamamış, yosunlu karanlık bir yalnızlığın içine hapsolmuş biri. Elimi suya daldırdım, görüntü dalgalanarak yok oldu. Beklediğimden çok daha ılıktı su. Zaten nasıl bir kış gecesiyse... Mercan rengi büyük balıklar merakla elime doğru yüzdüler, keşke onlara verecek bir ekmek parçası olsaydı yanımda. Birden vahşi bir çığlık sessizliği bozdu, yüksek duvarların arasında yankılandı. Korkuyla çıkardım elimi havuzdan. Sesin nasıl bir hayvandan geldiğini anlamak için sağıma soluma bakınırken onu gördüm, bana doğru yürüyordu. Kokinalı kadın! O da buradaydı. Geldi, yanımda durdu.

"Yine mi siz?"

Sesinde hep bu alaycı hava var mıydı?

"Kusura bakmayın bu sefer önce ben geldim."

"Demek ki bu gece yollarımız birbirine bağlanmış."

Koyu renk güneş gözlükleri halen yüzünün büyük bölümünü kaplıyordu. Kocaman gülümsedi. Işıltılı bir gülüş. Birden dirildiğimi, gençleştiğimi hissettim. Yıllar öncesinin heyecanıydı bu boğazımdaki kuruluk. Ayağa kalktım. Karşısında durdum. Koruda yaşadıklarımızı düşündüm. Ona dokunmak için zapt edilmesi güç bir arzu duyuyordum. Bedenim ona doğru acı bir hazla çekiliyordu. Bakışlarımı dudaklarından alamıyordum. İşte tüm bedeniyle yanımdaydı, elimi uzatsam dokunabileceğim bir uzaklıkta. Tekrar o garip çığlık sarayın duvarlarında yankılandı. İrkildiğimi görünce açıklama ihtiyacı duydu.

"Tavus kuşları..."

"Burada mı?"

"Evet..."

Çığlıkların geldiği yöne, bahçenin kuytu köşesine doğru yürüdük. Beklenmedik bir anda karşımıza Uzakdo-

ğu manzaralarını hatırlatan bir ağaç çıktı. Sapsarı yapraklarının büyük bölümünü dökmüş olan koca ağacın önündeki metal plakette "Mabet Ağacı" yazıyordu. Altında da Latince ismi. Zemini kaplamış olan altın sarısı yapraklar dev ark lambasının ışığıyla büyülü bir şekilde parlıyorlardı. Ağaç bulunduğu mekânı gerçekten de kutsal bir yere çevirmişti. Mevsimlerin birbirinin içine dolandığının en büyük kanıtı bu ağaç olmalıydı. Aralığın sonunda güzü yaşıyordu. Hatta yaşatıyordu. Derin bir nefes aldım. Çok değişik bir kokuyla zihnimin içi parıldadı. Bu açık hava mabedinde hangi tanrılara ibadet ediliyordu acaba?

"İşte orada."

İşaret ettiği yöne çevirdim bakışlarımı. Gölgelerin arasından çıktı, kocaman mavi yeşil renkli kuyruğu altın sarısı yaprakları süpürüyordu. Onlarca gözden oluşan muhteşem bir kuyruk. Büyülü varlık parlak çivit mavisi boynunu yukarı doğru uzatarak yine o çirkin çığlığıyla bahçeyi inletti. Duvarlar sanki onun bu garip çığlıklarının yankılarından oluşmuşlardı.

"Ne kadar güzel renkleri... Ama sesi de bir o kadar korkunç."

"Dişisini çağırıyor olmalı." Ona baktım, alaycı bir ifade aradım yüzünde. Kıpırtısızdı. Üsteledim.

"Arzunun çığlığı bu kadar çirkin olmak zorunda mı?"

Omuz silkti.

"Bir başkasına ihtiyaç duymak her zaman acı verir."

Özel kostümüyle podyumu adımlayan bir manken gibi sarayın bahçesinde insan dışı zamanları çağırarak yürüyen tavus kuşu havalandı ve mabet ağacının alçak dallarından birine kondu. Elbette yine o çığlık! Hayranlıkla bu büyülü varlığı izlerken birden yüksek dalların tepesine tünemiş devasa gölgeleri gördüm.

"Şuraya bak."

Ağacın dallarına tünemiş diğer tavus kuşları karan-

lıkta çok ürkütücü görünüyorlardı. Bir ağacın dalına tünemiş bu kadar büyük bir hayvan ilk kez görüyordum. Üstelik birden fazlaydılar. Hayat ağacına tünemiş kayıp ruhlar... Gizemli sevgilim şaşırmamıştı.

"Neyse ki yalnız değil bu bahçede."

"Bu kadar yükseğe uçabildiklerini bilmiyordum."

"Bir masalın içinden çıkıp gelmiş gibiler."

Hak verdim.

"İnsan böyle bir varlık karşısında kendini çok çirkin hissediyor."

Elimi tutan gizemli sevgilim gülümsedi.

"İçeri girelim mi? Ben biraz üşüdüm."

Mutluydum. Tavus kuşlarını mabet ağacının dalları arasında bırakıp saraya doğru yürüdük.

İçerisi beklediğimden çok daha büyüktü. Lobi olarak kullanılan alana yayılmış oturma gruplarında boş yer yok gibiydi. Havada Uzakdoğu restoranlarındaki gibi bir koku vardı, biraz okaliptüs ağacını çağrıştırıyordu belki biraz da yasemin... İnsana tazelik veren bir koku. Gizemli sevgilim de ben de gevşemiştik, yumuşak halının üzerinde el ele yürüyorduk. Bu sefer onu kaybetmeyecektim, zaten onun da kaybolmaya niyeti yok gibiydi. Duvarlarda şehrin eski zamanlarını anlatan gravürler, uzun kılıçlar, av tüfekleri asılıydı. Her köşe başında o zamanlar kullanılan cezve, fincan, şerbetlik gibi nesnelerin sergilendiği vitrinler vardı. Ortadaki büyük vitrindeyse çok özel bir parça sergileniyordu. Bu bir duvar mozaiğiydi. İki tavus kuşu bir çeşmenin önünde birbirlerine doğru durmuşlardı, üstlerinde de Yunanca bir cümle yazılmıştı. Harfler soldan sağa ve sağdan sola aynı dizilimi gösteriyorlardı. Altında sözün çeşitli dillerdeki çevirisi vardı: "Sadece yüzümüzü değil asıl günahlarımızı yıka." Bir çeşmenin üzerine daha iyi ne

yazılabilirdi ki? Tavus kuşlarının da kim bilir nasıl bir simgesel anlamı vardı... Mozaikteki tavus kuşlarıyla dışarıdakiler arasında bir bağ var mı diye düşünürken lobiden gelen gürültüyle dikkatim dağıldı. Gecenin bu saatinde bu kadar kalabalık olmasına akıl erdiremedim. Çevredeki hareketliliği açıklayacak çeşitli flamalar artık bir otel olarak hizmet veren sarayda bu akşam ayrı ayrı toplantıların yapıldığını gösteriyordu. Üzerinde YY yazan okları izleyerek salonlardan birine girdik.

"Hoş geldiniz."

Bizi daha önceden tanıyormuş gibi gülümseyen bir adam elindeki iki şarap kadehini bize doğru uzattı. Garson değildi, bizi bekliyor gibiydi. Üzerinde açık mavi bir ceket, koyu renk pantolon vardı ve boynunda kocaman YY harflerinin göründüğü yaka kartı asılıydı.

"Kış üzümlerinden üretilmiş çok özel bir rezerv."

Gizemli sevgilimle birbirimize baktık, karar vermiş gibi kadehlere uzandık, aynı anda aldık, birer yudum içtik, gerçekten de çok güzel bir şaraptı. Meyvenin mayhoş tadı ile alkolün baştan çıkarıcılığı dilimle damağım arasında yer değiştiriyordu.

"Böyle güzel bir şarabı kendi bağınızdan elde etmek ister miydiniz?"

"Nasıl olacak o?"

"Yılda kaç şişe şarap tüketirsiniz?"

Omuz silktim, aslında şarapla başım hoş değildi. Gizemli sevgilimse elli şişe diye cevap verdi. Az mı, çok mu, kestiremedim.

"Güzel o zaman size elliye altmış metrelik bir bağ yeterli olur. Bakın tam size göre bir yer var elimde."

Genç adam ağzımızı açmamıza fırsat vermeden bizi büyük bir ekranın önüne götürdü. İçinde bulunduğumuz salonda bu tür ekranlardan ve başlarında bizim gibi çiftlere tanıtım yapan yakışıklı gençlerden onlarcası var-

dı. Bir düğmeye basmasıyla ekranda iki katlı bahçe içinde şirin bir ev belirdi. Biz evin içinden ve bahçesinden ayrıntılarla ilerleyen görüntüleri izlerken pazarlamacı da açıklamaları sürdürüyordu.

"Evin arka kısmında tam da bu büyüklükte bir alan var. Biliyorsunuz artık organik tarım devrini tamamladı, yerini kişisel tarıma bıraktı. İnsan yediğini, içtiğini bilmek istiyor. Bu bahçeler insanlar yediklerini ekip biçsinler diye ayrılmış durumda. Tabii bu koskoca alana sadece sebze ekmek zorunda değilsiniz. Bir üzüm bağına dönüştürürseniz yılda rahatlıkla yüz-yüz elli kilo üzüm alırsınız. O da size bütün yıl yetecek kadar şarap yapar. Bakın burası da veranda kısmı. Şarabınızı yaptınız, şimdi de günbatımını izleyerek yudumlamak istiyorsunuz. Çok şanslısınız çünkü veranda batıya bakıyor. Verandanın önünü dilediğiniz gibi düzenleyebilirsiniz tabii ama şu anda, anahtar teslim halinde Japon bahçesi tarzında düzenlenmiş. Köşeye bir gingko biloba ağacı yerleştirilmiş. Biliyorsunuz sonbaharda çok harika renklere bürünüyor. Hatta bu içinde bulunduğumuz otelin bahçesinde de bir tane var."

"Mabet ağacı!"

"Bravo. Mabet ağacı. O kadar güzel bir ağaçtır ki... Altında oturup meditasyon yapabilirsiniz. Hanımefendi yogayla ilgili sanırım."

"Nereden anladınız?"

"Duruşunuzdan."

Gizemli sevgilimin yüzüne baktım doğru olup olmadığını anlamak için. Hiçbir şey belli etmeyen gülümsemesini bozmamıştı. Doktor muayenehanesinde kapı aralığından gördüğüm çıplak sırtını düşündüm. Dokunma arzusu uyandıran bir kavis. Belki de gerçekten yoga yapıyordu.

"Böyle bir hayatınız olsun ister miydiniz?"

Cevap vermemize fırsat tanımadan devam etti pazarlamacı.

"Ne saçma değil mi? Böyle bir soruya insan nasıl cevap verebilir ki? İnsan henüz yaşamadığı bir hayatı nasıl satın alabilir? Kesinlikle haklısınız. O yüzden size Yeni Yaşam Organizasyonu olarak çok çok özel bir hizmetimizi göstermek istiyorum. Bu bilişim teknolojisi devriminin geldiği son nokta... Kim derdi ki matematik dünyamızı bu kadar radikal bir biçimde değiştirecek? Laf aramızda lisede matematikten hep kalırdım. Ama şimdi ekmeğimi onun sayesinde kazanıyorum. Eğer dilerseniz, ilginizi çekmeyi başardıysam... Bugünlerde en zor şey insanların dikkatini çekmek. Sizce de öyle değil mi? Neden? Her şey ilginç çünkü. Her şey ilginçse aynı zamanda her şey sıkıcı demektir. Benim gibi. Hayır size drama yapmak için söylemiyorum. İşin kötüsü bu benim işim. Daha önceden prova edilmiş bir metni canlandırıyorum sizler için. Evet tamam itiraf ediyorum, şu âna kadar söylediğim her cümleyi daha önce binlerce kez söyledim başkalarına. Bu cümleyi de. Ve evet bu cümleyi de. Evet sizi başkalarıyla çok defa aldattım. Ama bunun zerre kadar önemi yok. Önemli olan beni dinlemeye devam etmeniz. Az sonra şu kapıdan girip o eşsiz deneyimi yaşamayı kabul etmeniz. Orada çok özel bir demo bekliyor sizi... Benim gibi hazır bir sunum değil. Tamamen size özel bir deneyim olacak. İçinde yaşayabileceğiniz bir tanıtım. Prova edilebilecek bir hayat."

Genç pazarlamacı bizi tavladığından emindi artık. Ben itiraz etmiyordum, gizemli sevgilimle beraber olduktan sonra her türlü hikâyeye inanmaya hazırdım. Paravanın arkasına geçtik. Loş bir ortamda ergonomik kıvrımlarıyla son derece rahat görünen iki koltuktan başka bir şey yoktu. Oturduk. Biraz gerildim, az sonra dişimi çektirecekmişim gibi uğursuz bir his. Kafalarımıza birer

kask geçirmesine de izin verdik. Kaskın ön yüzündeki koyu renkli cam muhafazanın ardından dışarısı belli belirsiz seçiliyordu. Başımı çevirip yanımdaki koltukta benim gibi uzanmış olan gizemli sevgilime baktım. Kafasındaki kocaman kaskın altında göğsü sakin bir şekilde inip kalkıyordu. Onun bu huzurlu hali hemen bana da geçti, gerilimim azaldı. İçtiğimiz bir kadeh şarap mı bizi bu kadar uysal yapmıştı acaba?

Pazarlamacının sesi kaskın içinden yankılı bir şekilde gelmeye başladı.

"Yeni Yaşam simülasyonuna hoş geldiniz. Öncelikle cesaretinizden dolayı kutluyorum. Başka nasıl bir yaşantım olabilir sorusunun yanıtını aramaya pek çok insan cesaret edemiyor. Ama siz işte buradasınız. Umarım çok zevkli bir zaman geçirirsiniz. Az sonra çevrenizi saran bu karanlık dağılacak ve yeni bir yaşam ihtimaliniz gözlerinizin önünde canlanacak. Bizim sloganımız, önce yaşa sonra sahip ol! Geleceğiniz sizi bekliyor. Buyurun..."

Yeni Yaşam pazarlamacısının sözleri biter bitmez kör edici parlaklıkta bir ışık çaktı. Hemen gözlerimi kapatıp başımı çevirdim. Zihnim kamaştı.

Güneş gözüme girmesin diye başımı yastığın altına soktum. Ama boşuna... Uyanmıştım işte. Bir kere uyanınca da tekrar dalmak o kadar zordur ki benim için. Bir süre etrafı dinledim. Dışarıdan kuş sesleri geliyordu. Bir de geçen yıl Yunan adalarından gelirken aldığımız sedefli deniz kabuklarından yapılmış rüzgâr çanlarının şakırdaması... Artık kabullenmeliydim, uyku bitmişti, gün başlıyordu. Kafamı yastığın altından çıkardım ve gözlerimi açtım. Derin bir nefes aldım. Çarşaflardan gelen lavanta kokusuna karışan sabah serinliğinin yeşil buğusunu içimde hissettim.

"Sevgilim... Uyandın mı?"

Sol tarafıma dönüp sevgilimin sıcak bedenine sarıldım. Burnumu saçlarının arasına gömdüm. Ensesine öpücükler kondurdum. Başımı okşayan ellerinin boynumda, omuzlarımda dolaşması hoşuma gidiyordu. Bir süre daha böyle uyumak istedim. Ama sonra yeniden o karışık rüyalara geri dönmekten korktum, kalkmaya karar verdim.

"Saat kaç?"

Sevgilim kollarımın arasından sıyrılıp başucundaki saatine baktı.

"Daha çok erken."

Gerçekten de erkendi. Sırtüstü yattım. Uzun beyaz tül perdenin odanın içine doğru uçuşmasını izledim bir süre. Ardından yatağımızın karşısındaki fotoğraflara dalıp gittim. Birinde sevgilim beni çekmişti, yakın zamanda gittiğimiz bir tekne gezisinde, yüzümde dinlenmiş mutlu bir ifade vardı. Ne güzel bir yazdı. Diğer fotoğrafı ise ben çekmiştim. Bu sefer teknenin öbür ucunda oturan sevgilimdi. Güneş ve deniz yüzündeki çilleri azdırmıştı. Ona ne kadar âşık olduğumu düşündüm. Başını göğsüme yasladı. Kalbimin atışlarını, içimi dinliyordu sanki. İnsanın en iyi doktoru başını işte böyle aşkla göğsüne yaslayan sevgilidir diye düşündüm.

"Derinlere daldın..."

Gözlerinin içine baktım. O sırada zihnimin içindeki bulutlar aralanır gibi oldu.

"Çok acayip rüyalar gördüm."

"Dün akşam çok içtin. Ondandır."

"Dün akşam evet... Çok güzel oldu ama. Herkes çok eğlendi. Daha sık yapmalıyız."

Gözümün önüne barbekü başında arkadaşlarla şakalaştığımız sahneler geldi. Sonra bahçede yastıklara yayılıp sessiz sinema oynadığımız anlar. Çocuklar gibi gülmeler... Gözünden yaş gelircesine...

"Aşağısı seni bekliyor, biliyorsun."

Biliyordum. Verandanın her yanına dağılmış içki şişelerini, dolu küllükleri, etrafa dağılmış yiyeceklerin artıklarını toplamak benim işimdi.

"İki dakikalık iş."

"Tabii, tabii... Valla ben mutfağı pırıl pırıl yapıp yattım. Sen çoktan sızmıştın."

Burnunun ucundan öptüm.

"Özür dilerim."

"Rüya diyordun. Kâbus mu gördün?"

"Yok, pek değil. Yani korkunç kısımları da vardı sanki. Ama tam hatırlamıyorum. Sen de vardın."

"Ben de mi?"

"Evet ama sen tam sen değildin. Gözünde hep kara gözlükler vardı."

"Kör mü olmuşum?"

"Yok canım... Tam tersine. Acayip gizemli bir halin vardı. Daha birbirimizi tanımıyormuşuz. Yani evli falan değiliz. Hatta sevgili bile değiliz."

"Haydi ya? Pişmansın galiba."

"Deli. Öyle bir şey değil."

"Ee? Ne oluyor peki sonra?"

"Tam hatırlamıyorum, çok karışık. Ben aslında birini arıyorum rüya boyunca. Yaşlı bir adam... Kaybolmuş. Ama onu aradıkça seni buluyorum. Sonra kaybediyorum. Senin de çiçek gibi bir şey var elinde."

"Çiçek mi? Nasıl bir şey?"

"Bilmiyorum böyle koyu yeşil diken gibi yaprakları olan, yılbaşı zamanlarında satılan... Küçük kırmızı meyveleri vardır hani..."

"Kokina mı?"

"Galiba. Bu arada hep gecede geçiyor rüya. Bak şimdi hatırladım. Bir ara, sokakta dans ettik. Herkesin içinde."

"Sokakta? Tam sana göre."

"Böyle egzotik bir müzik çalıyordu birileri. Ama hem caddedeyiz hem de çöl gibi bir yer. İşte orada dans ediyoruz seninle."

Ne düşündüğünü görmek için yüzüne baktım. Dudaklarımız birleşti. İçim mutlulukla doldu. İnsanın ancak ilkgençlik yıllarında hissedebileceği bir heyecan duyuyordum. Öpüşürken bu kadar mutlu olmamda bir tuhaflık olduğunu düşündüm. Sanki farkında olmadığım bir kötülüğün tam ortasındaydım. Aslında kanserdim, ölmek üzereydim ama farkında değildim, aptal gibi mutluydum. Öyle bir şey. Bu karanlık düşünceleri zihnimden kovmaya çalıştım. Neden kendimi rahat bırakmıyordum ki? İnsanın yaşamında mutlu olduğu zamanlar olamaz mıydı? Bunu hak etmiyor muydum?

Verandayı nasıl bu hale getirmiş olabilirdik? Değil iki dakika iki saatte zor adam olurdu burası. Garajdan büyük siyah çöp torbalarını ve iş eldivenlerini aldım. Teker teker şişeleri toplamam yarım saat sürdü. Midem de kazınmaya başlamıştı. Dev elektrikli süpürgeyi bugünler için almıştım. Onu da garajdan sürükleyerek getirdim. Çok işlevsel tasarlanmış bir garajımız vardı. Her aletin yeri belliydi, tavana kadar uzanan raflar ise hayat kurtarıyordu. Her şeyi başarılı bir şekilde saklayabiliyor ve istediğim an istediğim şeye ulaşabiliyordum. Beklediğimden çok daha kısa sürede ortada çerçöp kalmamıştı. Bambu sandalyelerin yastıklarını taşıdım içeriden. Ne kadar sarhoş olursam olayım gece nemlenmesin diye son anda bunları garaja taşımayı ihmal etmediğim için kendimi kutladım. Fakat sonra dün gece bunları taşıdığım ânı hatırlamaya çalıştım ama beceremedim. Filmi koparacak kadar içmiş olamazdım. Olmamalıydım. Midemde herhangi bir rahatsızlık hissetmiyordum üstelik. Acaba alkolik mi oluyordum farkında olmadan? Hayır, daha önce

böyle bir şey başıma gelmemişti, bundan emindim. Ama her şeyin bir ilki vardır. Belki bu da öyle bir şeydi.

Masanın üzerini silip temiz bir örtü serdim. Verandamız batıya baktığı için yaz sabahları tatlı bir serinlikte kahvaltı edebiliyorduk. Bu evde yaşamak çok büyük şanstı bizim için.

Mutfakla veranda arasında mekik dokumaya başladım. Bu sabah omlet yapmak yerine yumurtaları kayısı kıvamında pişirmeye karar verdim. Yukarı köyden getirttiğimiz peynirlerden güzel bir tabak yaptım. Üzerlerine ceviz ve kuru kayısı taneleri serptim. Kendi ağacımızdan elde ettiğimiz zeytinlerin de üzerine hafif bir yağ gezdirdikten sonra biraz limon rendeledim tat versin diye. Küçük bir fesleğen saksısını masanın bir kenarına iliştirdim, sevgilimin saçlarını karıştırır gibi parmaklarımı yapraklarının arasına daldırdım. Mis gibi bir koku yayıldı havaya, içime çektim. Hemen hemen her şey hazırdı ve şimdi en zevkli kısma gelmiştim. Mutfağın arka kapısının açıldığı küçük sebze bahçemizden salatalık, domates ve biberleri toplamak. Ama önce sevgilimin durumuna bir bakmak için yoga odasına göz atmaya karar verdim, artık hangi hareketten sonra kaç dakikası kaldığını ezberlemiştim, kahveyi ona göre demleyecektim.

Loş odanın kapısını araladım. İçeriden gelen sandal ağacı tütsüsü ve Uzakdoğu melodileri yatıştırıcı bir his verdi. Bambu matın üzerinde çırılçıplak yüzüstü yatıyordu, kollarını dirseklerinden yere bastırarak başını ve omuzlarını kaldırdı. Kobra duruşuna geçti. Sırtındaki kıvrımı izledim bir süre. Mükemmel bir kavis. İncecik bir ter damlası mükemmel omurgası boyunca telaşsızca, tadını çıkara çıkara yuvarlandı. Dilimi incecik tüylerinin üzerinde dolaştırdığımı hayal ettim. Derin bir nefes alıp sessizce geri çekildim. Sabırlı olmalıydım. Kahvaltıdan sonra uzun bir pazar sabahı olacaktı önümüzde

ve ben onun güzel bedeninin her köşesini saatlerce okşayacaktım.

Ne kadar şanslı bir adam olduğumu düşünerek arka bahçeye çıktım. Kızarmış domateslerden, ele gelecek kadar büyümüş salatalıklardan koparıp toprak kabın içine koydum. Bir yandan da atıştırıyordum topladıklarımdan. Gerçekten de inanılmaz bir tadı vardı dalından kopartılan küçük kırmızı domateslerin. Güneşi ısırmak gibiydi, ılık, yaşam dolu. İnsan ne yediğini bilmeli diye düşünüyordum çıtır çıtır sivri biberleri dişlerken. Yıkamadan, sadece tozunu toprağını silip atıyordum ağzıma. Kişisel tarım devrimi!

Mini bostanımızın bittiği yerde başlayan asıl servetimize de ilgi göstermenin zamanıydı. Tüm dostlarımızın gıpta ettiği üzüm bağımızın tam kontrollü sulama sistemini çalıştırdım. İnce sulama kanalları kılcal damarlar gibi tüm bağı sarıyor, her bir asma kütüğünün dibine damla damla su taşıyordu. Üzüm salkımları kararmaya başlamıştı. On beş güne kalmadan hasat mevsimine girecektik. Geçen yıl ürettiğimiz yetmiş iki şişe şarabı bu yıl aşabilecek miydik acaba? Asma kütükleri arasında gezinirken tak tak diye bir ses duydum, irkildim. Bahçemizin duvarına yakın bir noktadan geliyordu. Tok bir ses. Düzenli olarak birbirine çarpan iki tahta parçasından geliyor gibiydi.

Onları görünce kendi kendime güldüm. Eski dünya savaşlarında kullanılan miğferlere benzeyen iki acayip yaratık, benim bahçemde, üzüm bağımda çiftleşiyordu. Kaplumbağalar! Suratlarındaki, boyunlarındaki kırışıklıklarla yaşlılığın ete kemiğe bürünmüş haliydi bu hayvanlar. Yüzlerce yıl yaşamaları yetmiyormuş gibi bir de bu ileri yaşlarında sevişiyorlardı. Onları daha fazla rahatsız etmemeye karar verdim.

Karımın yogası bitmiş olmalıydı. Odasına çıktım,

müzik susmuş, sandal ağacı tütsüsü çoktan ince uzun bir küle dönüşmüştü. Tahmin ettiğim gibi sevgilim işini bitirmişti. Yere serili matta halen bedeninin sıcaklığı vardı. Aniden onu duş alırken izlemek arzusu duydum. Kahvaltıyı falan boş verip ben de duşun altına girerdim belki. Ama banyoda yoktu. Üstelik duş teknesi kupkuruydu. Belki de alt kattaki, daha çok misafirlerin kullanımına sunduğumuz banyoda duş almıştı.

Oraya da baktım. Ama orada da yoktu. Evin tüm odalarını tek tek gezdim. Hiçbir yerde yoktu. Sevgilim diye bağırıyordum bir yandan da, ama evin içinde kendi sesimin yankısından başka bir ses işitilmiyordu. Sanki yer yarılmış içine girmişti. Verandada da yoktu. Kahvaltı sofrasına dokunulmamıştı. Mutfağa geçtim. Yumurtaları ateşten indirdim, sıcak suyu döktüm, üzerine biraz soğuk su ekledim. Soğumaya bıraktım. Bunları yapıyordum ama içimdeki kötü his büyüyordu, bunları yiyemeyecektik, öyle kötü bir şey yaklaşıyordu ki...

Arka bahçeye çıktım. Görünürde yoktu. Mini bostanı geçip asma kütüklerinin arasında dolanmaya başladım. İçimden yükselen endişe dalgasını bastırmaya çalışarak kaplumbağaları gördüğüm yere kadar gittim. Onlar da sırra kadem basmışlardı, deneyimli bir dedektif gibi elimle kuru toprağı yokladım, arkalarında hiç iz bırakmamışlardı. Güneş bulutların arkasına gizlendi, havanın tadı kaçtı, renkler ânında soldu.

Çok değil bir saat önce birlikte uyandığımız eve baktım uzaktan. Nereye kaybolmuş olabilirdi? Bakmadığım neresi kalmıştı ki? Mahzen? Tabii ya...

Aramızda mahzen dediğimiz yer evin bodrumuydu. Şarapları saklamak için yaptırdığımız, nemi sıcaklığı otomatik denetlenen kav burada olduğu için mahzen diyorduk. Bodrumun merdiveninden inerken sevgilimin orada da olamayacağını biliyordum aslında. Karanlıktan

korkardı. Burasını sevmezdi, şarapları alma işi hep bendeydi. Tavandaki cılız lambayı yaktım. Mekân boş, hava kıpırtısızdı. Benden başka kimse girmemiş olmasına karşın duvara dayalı tezgâhın üzerinde uğursuz bir şey duruyordu. Buraya ait olmayan, başka bir dünyadan gelmiş bir şey. Kim koymuştu onu? Nasıl girmişti buraya? Hem neydi ki o? Neden korkudan nefesim kesiliyordu? Boğazım kuruluktan yırtılacak gibiydi.

Nesnenin yanına gittiğimde bunun bir demet kurumuş kokina olduğunu anladım. Ölüler ırmağının çamuruna bulanmış gibi simsiyahtı. Elimi uzattım. Dokunur dokunmaz acı içinde diz çöktüm. Dün gece gördüğüm rüyaların korkunç sahneleri birer birer canlanıyordu gözümün önünde. Yollarda yürüyordum. İnsanlar vardı her yanda, farklı farklı insanlar. Mahşerî bir kalabalığın, büyük bir karmaşanın içindeydim. Garip yerlerden geçiyordum, tekinsiz insanlarla karşılaşıyordum. Aralık ayında olmamıza rağmen hava gitgide ısınıyordu. Yaşlı bir adamı arıyordum. Kızının acısını çeken bir adam. Bir radyodan anons yapılıyordu. Karanlığın içinde oturuyordum. Bir ölüyle birlikte ateşi izliyordum. Hayır izlemiyordum, karanlık mahzen ölülerle, ölmek üzere olanlarla, sıçanların canlı canlı kemirdiği insanlarla doluydu. Oradaydım. Cehennemin kapıları sadist bir sevgili gibi beni kucaklamak için açılıyordu. Bir kadın, bir hilal, bir hemşire üzerime eğiliyor, ıslak bezle alnımı siliyordu. Mayhoş meyveler, eski plaklar ve sevişmeyle geçen uzun yaz günleri bir huzurevinin ucuz masasına dayanmış yaşlı bir kadın koluna dönüşüyordu. Dokunduğum nesnelerin matematiksel formülleri beliriyordu dev televizyon ekranlarında. Filtresi koparılmış bir sigarayı iştahla içen bir ölü, bir katil yolumu kesiyordu sonra. Hava gitgide ısınıyordu. Taksitlerini ödemeye devam ettiğim evimin mahzeninde delirmekte olduğumu fark ettiğimde her şey için çok geçti

artık. Çok geç. Çok gerçek. Gerçek gerçek gerçek gerçek gerçek gerçek olamazdı **tüm bunlar**. Kalbim parçalanıyordu, (**tüm bunlar**) az sonra ölecektim. Sabahtan beri (**tüm bunlar**) zihnimin içinde yoğun bir bulut olarak gezinen şey ile (**tüm bunlar**) aynı maddeden yapılmış kapkara kokina demetini avucumda sıktım, (**tüm bunlar**) dikenleri elime battı. Acı içinde haykırdım.

"Derin bir nefes alın..."

Koluma bir iğnenin battığını, acı bir ilacın deri altında yayıldığını ve hemen ardından gevşediğimi hissettim. Gözlerimi araladım. Üzerimden kamyon geçmiş gibi yorgundum.

"Daha iyisiniz, değil mi?"

"Ben... neredeyim?"

Kocaman yaka kartında YY harfleri olan pazarlamacı adamın yüzünde müşfik bir ifade vardı.

"Merak etmeyin, her şey kontrol altında. Birkaç dakika içinde kendinize geleceksiniz. Sadece bekleyin. Sakin olun."

Biraz da mahcup olmuş gibiydi.

"Su... su alabilir miyim?"

"Tabii."

Suyu içerken hatırlamaya başladım. Bize bir ev satmaya çalışıyordu bu adam, bir yaşam tarzı, yeni bir yaşantı satıyorum demişti. Bir simülatöre girmiştik ve belli ki bir şeyler ters gitmişti. Gizemli sevgilimin olması gerektiği yere baktım. Koltuğu boştu.

"Şey, sunum sırasında eşiniz biraz rahatsızlandı."

"Ne oldu? Nereye gitti?"

"Endişe edilecek bir durum yok. Bakın bu hipnoz gibi bir olay. Bazıları çok rahatsız olabiliyor. Siz gayet iyiydiniz örneğin... Yüzünüzde hep bir gülümseme vardı..."

Sinirlenmiştim, artık tamamen ayılmıştım. Kalkıp yakasına yapıştım adamın. İyice korkmuş gibiydi. Belli ki pek sık karşılaşmadığı bir durumdu.

"Nereye gitti o? Söyle!"

"Bilmiyorum. Dışarı çıkıp biraz hava alacağım, dedi. Bilmiyorum. Gerçekten. Ama endişe edilecek bir şey yok. Yemin ederim..."

Adamın yakasını bıraktım. Öfkeyle kalktım yerimden. Adam halen mızıldanıyordu kulağımın dibinde.

"Beyefendi gerçekten çok üzgünüm. Telafi etmemiz için bize bir şans verin. Hiçbir zararı olmayan bir nörotanıtım uygulaması bu. Daha önce böyle bir şey hiç başımıza gelmedi. Lütfen şikâyet etmeyin bizi. Çok rica ediyorum. Eğer satın almak isterseniz çok özel bir indirim ve ödeme paketi vermek isterim. Kendimizi affettirmemize izin verin. Lütfen."

Lobiye çıktım. Yoktu. Hiçbir yerde yoktu. Bahçeye çıkmaya karar verdim ama dış kapıya doğru yaklaştığımda bir olağanüstülük olduğunu anladım. İnsanlar kapının önünde birikmiş dışarıyı izliyorlardı. Yanlarına gittiğimde ben de gördüğüm manzara karşısında onlar gibi donakaldım. Muazzam bir sağanak vardı. Şiddetli yağmur sert bir rüzgârla, hırsla yağıyordu. Göz gözü görmüyordu. Kapı görevlisinin yanına gittim.

"Affedersiniz, bir şemsiyeniz var mı?"

"Var ama işe yarayacağını sanmıyorum."

"Ne yapacağız peki?"

"Biraz hafiflemesini beklemek dışında bir seçeneğimiz yok. İşiniz acil mi?"

"Aslında az önce..." Sevgilim demek yakışık almayacaktı. "Bir arkadaşım bahçede buluşacaktı benimle."

Adam çaresizce başını salladı.

"Neredeyse yarım saattir dışarısı böyle. Yağmur başladığından beri de kimse çıkmadı."

Kapının yanında bekleşen insanlara baktım. Gergin görünüyorlardı.

"Emin misiniz arkadaşınızın sizi dışarıda beklediğine? Lobide ya da restoran kısmında olmasın?"

"Olabilir."

Çaresizce geri dönecekken birden aklıma yaşlı komşum geldi. Benim asıl görevim onu bulmaktı. Cebimden eski kimliğini çıkardım.

"Peki bu adam çıktı mı dışarıya?"

Kapı görevlisi bir kimliğe bir de bana baktı çok garip bir şey söylemişim gibi başını salladı. Ne demek istediğini anlayamadım.

Restorana girdiğimde bir sürü adamın gürültüyle yemek yediklerini gördüm. Akşam yemeği için oldukça geç olmuştu, garip geldi. Hemen hepsinin boynundan sarkan yaka kartlarında isimleri yazıyordu. Bir toplantının katılımcıları olmalıydılar. Ben masaların arasından yürüyüp bar kısmına geçerken koyu renk takım elbiseli bir adam minik bir çan çalmaya başladı.

"Son oturum için Turkuvaz Salonu'na geçiyoruz."

Masalar yavaş yavaş boşalmaya başlamıştı. Birini durdurup sordum.

"Ne toplantısı bu acaba?"

"Hukuk ve Teknoloji Konferansı."

Adam benimle oyalanmadan hızlı adımlarla arkadaşlarına yetişti. Hukukla ilgili bir toplantı olması rastlantı mıydı? Belki de böyle bir toplantı olduğunu bildiği için buradaydı yaşlı komşum. Emekli bir ağır ceza reisi olduğunu bazen unutuyordum. Onu sadece bir baba olarak düşünmekten vazgeçmeliydim. Kızının hasretiyle

içi yanan bir baba... Dalgın bir şekilde Turkuvaz Salonu'nun kapısına kadar yürümüştüm. Yaka kartlarının dağıtıldığı masa boştu. Saat ilerlemiş olduğu için kimsenin izleyicileri denetlediği de yoktu. Salona girdim, arka koltuklardan birine oturdum.

Sahnede üç konuşmacı ve bir toplantı başkanı vardı. İlk konuşmacı retina taraması, parmak izi ve kulak kıvrımlarının tespitinden oluşan kimlik tanıma sistemlerinden söz etti. Aslında mevcut teknolojileri kullanarak devasa bir veri tabanının daha hızlı nasıl yönetileceği üzerine bir çalışmaydı. Pek fazla ilgimi çekmedi. Arka sıradaki koltuklardan birine gömülmüş tüm akşam boyunca ne kadar çok yorulmuş olduğumu düşünerek uyukluyordum. Yanımdaki koltuklara üç genç kadın oturdu. Bir örnek giyinmişlerdi. Mahkemeye gidecekmiş gibi koyu renk etek ve beyaz gömlek, yine koyu renklerde fularlar takmışlardı. Saçlarından yayılan taze şampuan kokusu bu otelde kaldıklarının bir işareti gibiydi, başka türlü bu saatte bu kadar taze görünmeleri biraz zordu. Stajyer avukat olmalıydılar. Gözlüklerinin arkasından mavi, yeşil gülümsediler bana. Ben de başımla selam verdim. Beni kim sanıyorlardı acaba? Tecrübeli bir avukat mı, emekli bir hâkim mi?

İkinci konuşmacı çeşitli amaçlarla kullanılabilecek beden içine yerleştirilen mikro-çiplerden söz ediyordu. Ev hapsine çarptırılmış biri bu çip sayesinde kontrol edilebiliyor, evinin koordinatı merkezde olmak üzere elli metre çaplı bir dairenin dışına çıkamıyordu. Kişi belirlenmiş bölgenin dışına çıkmaya çalışırsa doğrudan beynin acı merkezine sinyal gönderiyordu. En etkileyici olan özelliği ise coğrafi bölge üzerinden tanımlanabilmesiydi. Örneğin yurtdışı yasağı konulmuş bir kişi için elli metre çapında küçük bir daire değil de ülkenin coğrafi konumunun verileri girildiği takdirde kişi o sınırları

aşamıyordu. Ancak konuşmacının sunumu aşırı derecede teknik bir hal aldı bir süre sonra. Gözlerimi güçlükle açık tutuyordum.

Gözlerimi tekrar açtığımda üçüncü konuşmacının çoktan sunumuna başladığını fark ettim. Sağıma soluma bakındım, yanımda oturan genç hukukçu kadınlar sempatiyle gülümsediler yine. Uyuduğumu yüzüme vurmadılar. Bu konuşmacı kırmızı yanaklı, heyecanlı genç bir adamdı. Sinek kaydı tıraş olmuş, saçlarını briyantinle yapıştırmıştı. Üniversiteden yeni mezun olmuş gibi bir hali vardı. Sahnede üzeri beyaz bir örtüyle kaplı bir eşya duruyordu, sunumuyla ilgili olmalıydı.

"... idam birçok ülkede halen uygulanmakta olan tartışmalı bir cezadır. Bu çalışmamızda idam cezasının etik ve hukuki sorunları üzerinde durmayacağız. Bizce de idam cezası modern bir hukuk devletinde olmaması gereken bir uygulama. Caydırıcılığının olmadığı literatürde çok sayıda çalışmayla gösterilmiştir. Ayrıca mahkemelerin hata yapmaları durumunda bu cezanın telafisi mümkün olmayacağı için son derece sakıncalıdır. Ancak yine de dünyanın birçok yerinde halihazırda uygulanmaktadır. Bu örnekler incelendiğinde yargı mensuplarının ve infaz memurlarının idam cezalarının verilmesi ve uygulanması sürecinde büyük bir psikolojik baskı altında kaldıkları görülmektedir. Bu çalışmada özellikle idam cezasının infaz sürecindeki olumsuzlukların giderilmesi amaçlanmaktadır."

Konuşmacı arkasında duran nesnenin üzerindeki beyaz örtüyü tek hamlede sıyırdı. Ortaya ahşap bir koltuk çıktı. Kolçak yerlerindeki siyah deri kayışlar ve hemen altlarında ahşaba gömülü kızıl bakır metal şeritler dikkat çekiciydi. Ne olduğunu hemen anladım tabii. İn-

sanların yüzlerine baktım, böyle bir şeyi gördüklerinde nasıl bir ifade takındıklarını merak ediyordum. Utanç, tiksinti, dehşet?

"Bu görmüş olduğunuz elektrik akımıyla çalışan CP012009 standart bir infaz koltuğudur."

Standart bir infaz koltuğu. Standart. Bu uğursuz nesneye bakarken o acayip heykel sergisinde taht diye varsayarak oturduğum sandalyeyi hatırladım. Çıplak gözle görmemiştim ama şeklinin aynı bu infaz koltuğuna benzediğine emindim. Sanki düşük bütçeli bir filmin içindeydik ve bir sahnede sanat yapıtı niyetine kullanılan dekor başka bir sahnede tam tersi bir amaçla kullanılıyordu. Aynı oyuncunun farklı rollere çıkması gibi. Ama ben o sandalyeye oturmuştum bir kez ve cebimde emekli bir ağır ceza reisinin kimliği vardı. Tüm bunların örtük bir anlamı varmış geldi ama bu düşünce geldiği gibi hızla uçup gitti. Geride belirsiz bir "bunları daha önce yaşamıştım" duygusu kaldı.

"Bu koltuğu diğerlerinden ayıran şey ise şu arka kısmında gördüğünüz devre. Evet bu devre sayesinde elektrik akımını mahkûma veren düğme kontrol edilebilmektedir. Sistemin bir başka özelliği de internetten veri almasıdır."

Konuşmacının arkasındaki dev ekranda bir internet sayfası açıldı.

"Bakınız bu sayfa çeşitli idam mahkûmlarının dosyalarına erişim sağlamaktadır."

Gerçekten de ekranda sekiz tane idam mahkûmunun fotoğrafı vardı. Her bir fotoğrafın altında hüküm giydikleri suçları yazılıydı ve bir de geriye sayan kırmızı rakamların döndüğü sayaçlar göze çarpıyordu.

"Evet, kullanıcı sisteme giriş yaptıktan sonra önüne bu sayfa çıkmaktadır. Her mahkûmun kaç dakika sonra infaz edileceğinin bilgisi de bu sayaçlarda dinamik bir

biçimde gösterilmektedir. Siz bir vatandaş olarak bu mahkûmun davasına dair tüm bilgilere şu bağlantıyı tıklayarak erişebiliyorsunuz. Suç delilleri, savcının mütalaaları, avukatın ve mahkûmun savunmaları, yargıcın kararı gibi belgelere rahatlıkla erişebildiğiniz gibi bir başka bağlantıya tıklayarak herkesin anlayacağı dilde tüm bu verilerin bir özetine ulaşmanız da mümkün. İnfaz tarihine kadar tüm bu verileri inceleyen vatandaş dilerse bu idamın infazına katılabilme hakkına sahip olacaktır."

Konuşmacı şimdi bir başka ekran açtı. Burada mahkûmlardan birinin fotoğrafı vardı ve altındaki sayaçta rakamlar sıfırlanmıştı, hemen yanında da "infaz zamanı" yazısı kıpkırmızı yanıp sönmekteydi. Bu yazının altında da "Evet İnfaz Et" ve "Hayır İnfazı Durdur" düğmeleri vardı.

"Evet bu son ekranımız. Diyelim ki mahkûmun süresi doldu ve infaz zamanı geldi. Mahkûm daha önce gösterdiğim sandalyeye yerleştirilir ve internette bu sayfa aktif hale gelir. Kullanıcılar vatandaşlık numaralarıyla bu siteye girecek ve tek seferde infazın olup olmaması yönünde oy kullanacaklardır. "Evet İnfaz Et" sayısı belirli bir yüzdeyi bulduğunda infaz gerçekleşecektir. Eğer bu oran bulunamazsa idam cezası düşecek ve mahkûmiyet müebbet hapse dönüşecektir. Bu sayede kamu vicdanı rahatlayacak, yanlış kararların önüne geçilmiş olacaktır. Kullanıcıların –örneğin– yüzde yetmişi infaz yönünde görüş bildirdiğinde sistem otomatik çalışacağı için idam kolektif olarak infaz edilmiş olacaktır. Tabii bu yüzdeyi belirlemek devletin elinde olacaktır. Böylelikle infaz memurlarının ve yargı mensuplarının üzerindeki baskı azalacak, toplum –deyim yerindeyse– elini taşın altına koymuş olacaktır. Şalteri yüzbinlerce insan aynı anda indirmiş olacaktır. Üstelik, tüm süreç boyunca sayfa üzerinden alınan reklamların geliri suçun mağdurları-

na ve yakınlarına gidecek, maddi bir tazminat şansı doğacaktır."

Dehşet içinde dinliyordum. Demek cellatlığın kolektif bir hal alacağı korkunç bir gelecek bizi bekliyordu. Yaşadığımız ülkede idam cezası kalkalı yıllar olmuştu. Yoksa belleğim beni yanıltıyor muydu? Belki de geri gelmişti ve bir yerlerde infazını bekleyen mahkûmlar vardı; şu anda, şimdi, biz bu rahat koltuklara gömülmüş teknolojinin imkânlarını kullanarak nasıl olur da cellatların içini rahatlatabiliriz diye tartışırken onlar orada aldıkları her nefesin kendilerini ölümlerine bir adım daha yaklaştırdığını hissederek azap içinde kıvranıyorlardı. Asıl azap ölürken değil, idamı beklerken çekiliyor olmalıydı, o ânın gelmesini beklemek... Her an o günü düşünmek... Birden elimi kaldırmış ve söz almış bir durumda buldum kendimi.

"Bir sorum olacaktı. Bu mahkûmlar ne kadar zamanlarının kaldığını biliyorlar mı?"

Konuşmacı gözünü kısarak bulunduğum yere bakıyor, soruyu kimin sorduğunu anlamaya çalışıyordu.

"Bu güzel soru için teşekkür ederim. Efendim bu tamamen bu sistemi kullanan ülkenin yasalarıyla belirlenen bir husus. Sistem tüm ayarları yapabilmenize imkân tanıyan son derece kolay bir kullanıcı ara yüze sahip olup..."

Sözünü kestim.

"Ama bu çok korkunç! Yani ceza hangisi? İdam etmek mi, belirli bir günde öldürüleceğini bilerek yaşatmak mı? Bu insanlık dışı bir uygulama!"

O âna kadar sessizce koltuklarında oturan katılımcılar benden tarafa döndüler, aralarında fısıldaşmaya başladılar. Yanımda oturan genç hukukçu kadınlar not almayı bırakmış, ilgiyle bana bakıyorlardı. Tam yanımda oturan biraz rahatsız olmuş gibiydi.

"Siz... affedersiniz, bize kendinizi tanıtır mısınız?

Yaka kartınızı göremiyorum. Bu hukukçulara ait kapalı bir toplantıdır da..."

Cebimden yaşlı komşumun kimlik kartını çıkarıp salladım konuşmacıya doğru.

"Biliyorum hukukçulara ait bir toplantı olduğunu. Zaten tam da bu yüzden buradayım."

Salondaki fısıldaşmalar iyice artmıştı. Konuşmacı durumu toparlaması için toplantı başkanı olduğunu sandığım kır saçlı adama baktı. Adam sıkıntıyla mikrofona uzandı, midesi ekşimiş gibi yüzünü buruşturdu. Ne diyeceğini merak ettim doğrusu. Beni anlamış olabilir miydi?

"Bu projenin tepki çekeceğini bekliyor olmalıydınız. Takdir edersiniz ki oldukça iddialı bir yaklaşım, halkı infaza ortak etmek. Gerçekten çok ilginç ama bir o kadar da kışkırtıcı. Ben farklı bir yönden eleştiri alacağınızı düşünüyordum doğrusu. Mesela az önceki beyefendinin itirazı sizin projenize olmaktan çok idam cezasının doğasına ilişkin. Sizin projenizin ise idamların halka açık alanlarda birer gösteriye dönüştürüldüğü eski zamanları hatırlatan bir yanı olduğunu söylememe izin verin. Suçlunun cezalandırılması, bildiğiniz gibi sadece adaletin tecelli etmesine, suç fiilinden zarar görenlerin haklarının tazminine hizmet etmez. Hatta korkutarak caydırıcı olduğu bile tartışmalıdır. En azından tek başına ağır cezaların hiçbir suç için caydırıcı olmadığı bilinmektedir. Daha önemlisi, günümüz suç psikolojisi ile uğraşanların ekseriyetinin kabul ettiği gibi, bu cezaların insanlar üzerinde başka bir etkisi daha vardır. Suçluyla özdeşleşen normal insan, tıpkı içinde normal tabii, suçlu cezalandırıldığında bir rahatlama hisseder; çünkü kendi içinde de o suçu işlemek isteyen biri vardır. Yeterince cesareti olmadığı için suçu işlememiştir ama şimdi bu cezalandırılan suçluyla özdeşleşerek suçu işlemiş ve karşılığında cezalandırılmış gibi bir ruh durumuna girer. Bir nevi *catharsis*. Ki-

şinin cezalandırma sürecine dahil olması izlemesinden bir ileri adım olduğunu düşündürttü bana. Ortaçağ'ın azgın kitleleri idam sehpasının önünde kendinden geçerken bir yandan da kendi içlerindeki canavarı terbiye ediyorlardı ve şimdi sizin projeniz... Kendi kendini kırbaçlayan garip inanç sahiplerini hatırlattı bana."

Dinleyiciler toplantı başkanının duruma el koymasından dolayı rahatlamış, önlerine dönmüşler, beni unutmuşlardı. Toplantı başkanı projeyi övüyor mu yeriyor mu tam belli olmuyordu ama söyledikleri aklıma takılıyordu. İnsan her zaman suç işlemek ister demeye getiriyordu. Kendimi düşündüm. Ben ne gibi suçlar işlemek isterdim? Hangi suçlar beni çekerdi? Belki de karakter dediğimiz şey insanın işlemek istediği suça karşı geliştirdiği bir zırhtan ibaretti. Öyle ya, kendimizi suç işlemekten alıkoyan bir yanımız vardı ve biz o yanımıza bir süre sonra alışıp benimsiyor, onu kendimiz sanıyorduk. Peki, benim karakterimi şekillendiren nasıl bir suçtu? Bu düşünceler içinde konuşulanları dinlerken ön sıralardan biri kalktı, çıkışa doğru ağır adımlarla yürümeye başladı. Tüylerim diken diken oldu. Oydu galiba. Yaşlı komşum! Benziyordu. Ya da ben öyle sanıyordum, her halükârda gidip yakından bakmadan emin olamazdım. Hemen ayağa fırladım. Yanımda oturan genç hukukçu kadınlar tedirgin olup bacaklarını topladılar. Rahatsız etmemeye çalışarak yavaş yavaş çıkabildim koltuklar âleminden.

Koşarak basamakları indim, o sırada kürsüdekilerin gerildiklerini yan gözle gördüm, onlara karşı saldırıya geçtiğimi düşünmüş olacaklardı, oysa benim derdim başkaydı. Yaşlı adamın çıktığı kapıya vardım son hızla. Kalbim deli gibi çarpıyordu. Az önce dokunduğu kapı tokmağı sanki onun sıcaklığını taşıyordu.

Kapıdan çıktığımda loş bir sahanlıkta buldum kendi-

mi. Burası acil çıkışlar için kullanılıyor olmalıydı, çünkü üst kattaki debdebeden eser yoktu. Yerler çıplak taş, duvarlar sıvasız ve küflüydü. Yürüdükçe tavan alçalıyor, hava azalıyordu. Terlemeye başlamıştım. Neden geri dönmüyordum ki? Bu gece açtığım kapıların ardından hiç de hayırlı şeyler çıkmamıştı. Fakat bir şey beni bu koridorun ucuna doğru sürüklüyordu. Sanki bu taş duvarların arkasında bir yerde celladım beni bekliyordu, suçumun cezasını infaz edecekti. Er ya da geç bu gerçekleşecekti. Henüz o suçu işlememiş olduğum için moralimi yüksek tutmaya çalışıyordum ama içten içe bu suçu işlememin kaçınılmaz olduğunu da biliyordum. Bugün değilse de bir gün gelecektim, boynumu celladın önüne uzatacak, kılıcının keskin olmasını ve tek seferde başımı gövdemden ayırmasını umacaktım. Kapkara yoğun bir kan gibi yükseliyordu bu duygu midemden, önce göğsümü dolduruyor, nefesimi kesiyor, ardından kafatasımın içine hücum ediyor, beynimi zehirliyordu. Güçlükle adım atıyordum. Sahanlığın bitiminde bir kapı olduğunu görüyor ama ona bir türlü ulaşamıyordum. Bir başka kapı... Çıkış olabilir miydi? Ayaklarım külçeleşmişti. İnsanüstü bir çabayla ilerliyordum çıkışa doğru. Hiç bitmeyecek bir yolculuk. Karanlığın içinden uzanan yapış yapış tozlu pis bir ağ ayaklarımdan başlayarak tüm bedenimi sarıyordu. Derin nefesler alarak rahatlamaya çalıştım ama hava o kadar eski, o kadar ölüydü ki, içime her çekişimde biraz daha ölüme yaklaşıyordum.

İyiden iyiye dengemi kaybetmeye başlamıştım, artık umurumda değildi, şuraya şu köşeye yığılıp kalabilirdim. Son bir hamleyle adım atarken ayağım kaydı, öne doğru düşerken elimle çıkış kapısının kulpuna tutunmaya çalıştım. Karanlığın içine yuvarlanırken kapı ağırlığıma dayanamayarak açıldı ve kendimi bahçede buldum.

Serin havayı içime çektim. Yaşıyordum. Her şeyden

önemlisi buydu. Hepsi bir kâbustu. Evet, vehimlerle beslenen bir korku tünelinden geçmiştim ama dışarıdaydım işte. Yağmurdan geriye kalan serseri damlacıklar yüzümü serinletiyordu. Yine de içeride bir yerde, boş bir taş hücrede sabırla bekleyen bir cellat görüntüsü belleğimden silinmemişti. Ama artık ondan korkmuyordum. Gerçek olmadığını biliyordum. Açık havaya çıktığım anda o korkunç cellat zihnimin içindeki soyut bir düşünceye dönüşmüştü.

Yağmur dinmişti ama bahçenin her yanında kocaman gölcükler oluşmuştu. Islak toprak kokusunu içime çekmek için derin bir nefes aldım ama titredim. Hava soğumuştu. Ellerimi ovuşturdum. Pis su birikintilerine basmamaya çalışarak bahçenin ortasına kadar yürüdüm. Havuzun altı üstüne gelmişti. Mercan renkli balıklar ters dönmüştü. Cansız karınları çamurlu suyun içinde bembeyaz parlıyordu. Nasıl bir fırtınaydı ki bu havuzun içindeki balıkları bile öldürmüştü? Hâlâ uzaklarda bir yerlerde şimşekler çakıyordu. Şehrin üzerine asılı olan bulut buraya da ulaşmıştı işte, içindeki o turuncu uğursuz ışık kalp gibi yanıp sönüyordu. Hani bu gece çok güzel olacaktı, yakuttan bir kalbe doğru yürüyecektim? Neden her şey tersine dönmüştü? Gecenin bir yerlerinde izlediğim filmin son sahnesini hatırladım. İyi ki üzerimde mayo yerine bu kalın montum vardı.

Mabet ağacının olduğu köşeye doğru baktım. O heybetli ağaç karanlıkta simsiyah bir cesedin iskeletine dönüşmüştü, altın sarısı yaprakları sele kapılıp yok olmuş, bulunduğu köşeyi aydınlatan lamba yağmurda kırılmış, etraf kirli bir karanlığa gömülmüştü. Aniden onları fark ettim, su birikintilerinin içinden yükselen yumuşak tümsekleri. Bunlar tavus kuşlarının ölü gövdeleriydi, çamurların içine gömülmüşlerdi. O inanılmaz kuyruklarındaki onlarca göz ıslak kahverengi çamurun için-

den acıyla bakıyordu. Elimi bu pis suyun içine daldırdım. Çok değil birkaç saat önce geceye doğru uzattığı lacivert boynunu tuttum, suyun içinden çıkardım, içinde hiçbir canlılık kalmamıştı, kötü malzemeden yapılmış ucuz bir oyuncak gibi başı yana düştü. Ölmüştü. Ölüm. Gözümden yaş geldi. Çok narin bir varlığın ölümüne tanık olmanın getirdiği bir kalp kırıklığıydı bu, ama daha fazlası da vardı, kalbimin içinde acı yeşili bir pıhtı köpürüyor beni boğuyordu. Bu ölümü ben daha önce yaşamıştım. Başka bir yerde ve zamanda. Bu öyle büyük bir acıydı ki beni başka birine dönüştürmüştü. Acı, bir sanatçı gibi benden başka birini yontmuştu, içimden çok daha küçük ve zayıf birini çıkarmıştı.

Nasıl korkunç bir fırtınaydı bu? Koskoca tavus kuşları ölmüş, bahçe tarumar olmuş, her şey bitmişti. Ardımda duran saray eskisi otele dönüp baktım. Tüm ışıkları sönmüş, eski harap haline geri dönmüş gibiydi. Bahçenin çıkış kapısına doğru ilerlerken tüm bu yaşananların normal olmadığını düşünüyordum. Bu gece her şey güzel başlıyordu ama en sonunda kötülük galip geliyordu ve benim bunu durduracak gücüm yoktu.

Ölüm Kuyuları

Yokuşun en tehlikeli kıvrımında fosforlu işçi tulumları giymiş biri elindeki işaret ışığını sallayarak yoldan geçen araçları yavaşlamaları için uyarıyordu. Az önce meydana gelen elektrik arızasını gidermeye çalışan ekip rahatça çalışabilsin diye yolu önceden kesmişlerdi. Kaldırımla yolun birleştiği yerde bir delik vardı, kapağını kaldırmış içeriye bir merdiven sarkıtmışlardı.

"Kolay gelsin."

"Sağ olun."

"Bu gece durmadan gitti geldi elektrik."

"Aşağıda büyük bir arıza var, gidermeye çalışıyoruz. Ama bir tarafını yapıyoruz diğer tarafı bozuluyor."

"Yağmurlar yüzünden mi?"

İşçi kuşkuyla baktı yüzüme.

"Keşke sadece yağmur olsa."

"Daha mı kötü bir durum var?"

Bana söyleyip söylememekte tereddüt ettiği her neyse deliğin başındaki ustabaşı onu bu dertten kurtardı; çağrıya boyun eğip sözünü bitirmeden onlara yardıma koştu. Kalın bir kabloyu delikten aşağı ağır ağır indiriyorlardı.

"Yol ver, yol ver!"

"Hooop! Gevşet biraz! Tamam! Tamam topla!"

Deliğin içinden birtakım sesler geliyordu, durum iyi gitmiyor gibiydi. Ustabaşı olduğunu sandığım, yüzü sinirden kıpkırmızı olmuş adam az önce konuştuğum işçiye bağırmaya başladı.

"Ne demek inmem! Nasıl arıza ekibi bu be!"

"İnemem usta, elimde değil. Ne olur, elini ayağını öpeyim."

"Ulan ben mi ineyim bu halimle? Belim sakat, bilmiyor musun? Yarı yaşımdasın, utan, utan!"

"Usta istersen at işten beni, yapamam."

"Nereye atayım be? Daha yeni doğurdu karın. Of, of! Sayıyla mı verdiler sizi bana ya?"

Müdahale etme gereği duydum, ne de olsa bu gecenin iyilik meleği bendim. Yaşlı komşum biraz bekleyebilirdi.

"Affedersiniz, benim yapabileceğim bir şey varsa seve seve yardım etmek isterim."

Usta hemen kestirip attı.

"Yok kardeşim sağ ol."

İşçi umutla bir bana baktı bir de ustasına. Ben ısrar etme gereği duydum, işçinin haline acımıştım.

"Bakın gerçekten yapabilirim. Askerde kilometrelerce kablo döşemiştik, bilirim bu işleri."

Usta kafasını kaşıdı. İşçi ustanın kulağına eğilip fısır fısır bir şeyler söyledi. Usta canı sıkkın, başını kaldırıp bana baktı, deliğin içinden boğuk sesler, bağrışlar geliyordu, yenilgiyi kabul etmiş bir ifadeyle yüzünü ekşitti.

"Tamam o zaman. Şu eldivenleri alın."

Kalın iş eldivenlerini taktım.

"Bareti de..."

Bareti de kafama geçirdim. İşçi uzanıp lambasını açtı. Artık bir madenci gibi olmuştum.

"Şimdi dikkatli bir şekilde aşağı inin. Basamaklara dikkat edin, kaygandır. Zemine vardığınızda oradaki arkadaşlar ne yapacağınızı söylerler."

"Tamam, hemen hallederiz."

Tam deliğe inmek için hamle etmiştim ki usta yine durdurdu.

"O ayakkabılarla olmaz."

İşçilerden biri ötedeki kamyonetten kocaman bir çift çizme alıp getirdi.

"Bunlar izolasyonlu."

Çizmeleri ayakkabıların üzerine giydim. O kadar büyüklerdi ki...

"Aşağıda elektrik kaçağı olursa ilk anda bir koruma sağlar."

Yutkundum. İlk anda sağlar demek, sonrasında olacaklar meçhul anlamına geliyordu. Nasıl bir işe kalkışmıştım? İçimde pişmanlıkla heyecan birbirine dolanıyordu. Tehlikenin büyüklüğü damarlarımın adrenalinle dolmasına neden oluyordu. Yavaş yavaş, adım adım yerin altına doğru inerken deliğin içinden beni izleyen ustanın endişeli, işçinin minnettar yüzleri yavaş yavaş küçülüyordu. Sanki bir daha dışarı çıkamayacaktım.

Duvara çakılı demirler basamak işlevi görüyordu ama bir süre sonra yorulmaya başladım. Üstelik sık sık bozuk, eğri basamaklara rast geliyordum. Bu kadar derin olacağını hiç tahmin etmemiştim. Olsa olsa beş-altı metredir diye tahmin ettiğim çukur şimdiden elli metreyi geçmişti. Üstelik kocaman elektrik kablosuyla paylaştığım bu tünel hiç geniş değildi. Dar bir kuyunun içine iniyor gibiydim. Kaç basamak inmiştim? Saymadım. Keşke saymaya başlasaydım. İşçinin neden korktuğunu şimdi anlıyordum. Yukarı baktım. Ustabaşının yüzü mercimek büyüklüğünde görünüyordu. O kadar aşağıdan bakınca yukarıda olup bitenlerin bir anlamı kalmıyordu.

"Kabloya dikkat et!"

Aşağıdan gelen ses beni uyarıyordu, şaşkınlıkla kabloya baktım. Simsiyah bir boa yılanı gibi yukarıdan aşa-

ğıya iniyordu. Ne olduğunu anlamak için baretimdeki ışığı kablonun yüzeyine çevirdim. Birkaç basamak daha indikten sonra kablonun kalın plastik koruyucusunun kırık basamaklardan birinin demirine takılmış olduğunu fark ettim. Tek elimle kurtarmaya çalıştım.

"Önce yukarı it!"

Kılavuzumun dediği gibi yapmayı denedim ama kablo çok ağırdı.

"Gücünü idareli kullan. Derin nefes al, bir hamlede yukarı sağa ittir!"

Derin bir nefes aldım. Ne kadar az oksijen geldiğini kaygıyla fark ettim. İnsan yerin altında havasızlıktan ölebilirdi. Bir daha nefes aldım, bir daha... En sonunda gücümü topladım ve kabloyu yukarı doğru sıkıca itmemle kurtuluverdi takıldığı yerden. Büyük bir gürültüyle makarasından boşanmış bir halat gibi yanımdan akıp gitmeye başladı. İşimin bitip bitmediğini bilmiyordum. Ama bu kadar inmişken en dibinde ne olduğunu görmek istedim. Basamaklardan inmeye devam ettim.

Birkaç dakika sonra ayağım yere bastı. Daha doğrusu en az bir karış yüksekliğinde bir su birikintisinin içine adım attım. Dizlerim titriyordu. O koca çizmelerle basamakları inerken kendimi kasmıştım şimdi ayakta duracak gücü bulamıyordum.

"Al, iki şekerli."

"Sağ ol."

Uzatılan bir bardak çayı aldım.

"Kaç saattir neredesiniz? Beklemekten iflahımız kesildi."

Başımı ondan yana çevirince baretimdeki küçük lamba beyaz pos bıyıklı adamın yüzünü aydınlattı. Gözleri kamaşan adam ellerini siper etti, hemen bakışlarımı dolayısıyla ışığımı başka bir yöne çevirdim.

"Yukarıda yeterince adam yok."

"Olsa şaşardım zaten."

Arkasını dönüp yürümeye başlayınca ben de onu izlemek zorunda hissettim kendimi. Daracık koridor gitgide genişledi ve her tarafında işçilerin çalıştığı büyük bir galeriye açıldı. Beklediğimden çok daha kalabalıktı burası. Siperlikli yeraltı lambaları galeriyi olduğundan daha büyük ve gizemli gösterecek şekilde aydınlatıyordu. Lambaları birbirine bağlayan elektrik kabloları düzenli aralıklarla galerinin tavanına, duvarlarına monte edilmişti. Kalın sinir liflerine benziyorlardı. Bu yüzden ortam dev bir hayvanın, bir balinanın karnındaymışız hissini veriyordu

Birden güçlü bir makinenin yarattığı darbelerle sarsılmaya başladık. Titreşimleri iç organlarımda hissediyordum. Pos bıyıklı rehberim bas bas bağırarak bir şeyler açıklamaya çalışıyordu ama söylediklerinden hiçbir şey anlaşılmıyordu. Koridorun bitiminde onu gördüm. Çelikten bir cehennem yaratığı! Devasa bir vidaya benzer aletin ucu kayaları deliyor, şişkin orta kısmı titriyor, üzerinde durduğu çelik ayaklar esniyor, her an korkunç bir şey olacakmış gibi ses gitgide artıyordu. Ortaya çıkan gürültüyü duymamak için işçiler büyük kulaklıklarını sıkı sıkıya kulaklarına bastırıyorlardı. Ben de aynını yaptım ama o korkunç ses yine de kulaklarımın içini acıtıyordu. Bu çelikten canavar dünyanın bağrını deşiyordu. Nedense bunun bir bedeli olacağı hissine kapıldım. Oysa taşın, toprağın, dünyanın bir ruhu olduğuna dair inançlarım yoktur. Belki de yoktu demeliyim. Çünkü metrelerce toprağın altında insanın duyguları şaşırtıcı bir şekilde mantığının önüne geçebiliyordu; ben de burada, yukarıdaki halimden çok farklı bir insan olarak, evet, korkuyordum. Yerin altındaydık, toprağın içine girmiştik. Karıncalardan, köstebeklerden, solucan ve yılanlardan bile çok daha fazlasını yapmış,

çok daha derinlere inmiştik. İşte bu muazzam makineyle, şimdi onun bir makine olduğundan da kuşkuluydum, zincire vurulmuş bir kıyamet yaratığına benziyordu daha çok, evet bu canavarın yularlarını elimize almış, beraberce toprak ananın rahmine saldırıyorduk. Toprak ana? Belki de çocukluğumdan beri ilk kez bu terimlerle düşünüyordum. Bir şeyin bütünlüğünü bu denli büyük çapta bozmak ürkütücüydü. Bir sınırı geçiyorduk. İnsan olmanın ötesindeydik. Bunun sonuçları da korkunç olacaktı. Belki toprak birden bizi cezalandırmaya karar verecek, derinlerden gelen bir deprem dalgası hepimizi yutuverecekti. Ya da o cehennem yaratığı kendini köleleştiren zincirlerinden kurtulup yerin bağrını delmeyi bırakacak, bize yönelecek ve hepimizi kıyma olana dek biçecekti. Zaten makinenin burnundaki dev helezon kıyma makinelerinin öğütücü kısmına benziyordu.

Sonunda durdu!

Kulaklarım çınlıyor, iç organlarım titremeye devam ediyordu. Pos bıyıklı elektrikçi dakikalardır iş makinesinin korkunç işkencesine maruz kalmamışız gibi rahatça çayını yudumlamaya devam ediyordu. Dehşet içinde bağırdım.

"Bu nasıl bir arıza çalışması böyle?"

"Onlar arıza ekibi değil."

"Nasıl yani? Kim bu insanlar?"

"Bir kısmı metro inşaatı için çalışıyor."

"Bir kısmı mı?"

"Başkaları da var... Çok kalabalık burası, çok."

"Çok acayip."

"Yerin altı yerin üstünden her zaman kalabalık olmuştur."

"Ama..."

Ne demek istediğini tam olarak anlamıyordum. Neye itiraz edeceğimi de bilmiyordum.

"Demek arıza ekibinde çalışmıyorsun delikanlı?"

"Delikanlı mı? Uzun zamandır kimse bana böyle hitap etmemişti."

Gözlerini kısıp gülümsedi. Belki de yüzü kırışınca bana öyle geldi.

"Toprağın altındayız, burası için henüz delikanlı sayılırız hepimiz."

Kıyamet yaratığı canhıraş sesler çıkararak yeniden çalışmaya başladı. Dayanılır gibi değildi sarsıntı. Buradan bir an önce çıkmaya karar verdim. Birileri cehenneme giden tünelleri kazıyordu ve benim burada durmaya hiç niyetim yoktu. Geldiğim yoldan çıkıp gidecektim. Yerin altı hiç eğlenceli değildi. Parmaklarımla kulaklarımı delercesine kapamaya çalışarak arkamı döndüm. Ortamın havasızlığından başım ağrımak üzereydi. Ciğerlerimin toz toprakla dolduğunu hissedebiliyordum.

Birkaç dakika yürüdükten sonra her yer farklı görünmeye başladı gözüme. Belki de farklı bir çıkışa yönelmiştim. Zemindeki pis su birikintisi kaybolmuş, tavan kısmı biraz daha yükselmiş, hava daha solunabilir hale gelmişti. Bu galeriye açılan birden fazla koridor olduğunu fark ettiğimde çok geç olmuştu. Kaybolmuştum. Ne tuhaf, yaşlı komşum yeryüzünde, ben ise yeraltında kaybolmuştuk. Ama neyse ki etrafta insanlar vardı. O halde tam olarak kaybolmuş sayılmazdım. Biraz daha ilerleyince kıyamet canavarının gürültüsü de sarsıntısı da etkisini iyice kaybetti. Ben de adımlarımı hızlandırdım. Her köşeyi dönüşümde biraz daha uzaklaşıyordum o felaketten. Sanki hava da düzelmiş gibiydi, belki de başka bir çıkışa doğru yaklaşıyordum. Duvarlardaki elektrik kablolarını ve düzenli aralıklarla sabitlenmiş lambaları izleyerek bir yerlere doğru yaklaştığımı hissediyordum. Baretimin ışığını kapatmıştım, artık gözüm karanlığa alışmıştı. Sağda solda

gördüğüm insanların tipleri de değişmiş gibiydi. Ağır iş eldivenleri ve kaba çizmeler giyen, bıyıkları yüzlerini kaplayan kara kaşlı kara gözlü adamlar azalmış, onların yerini ince yapılı, kirli sakallı, tel çerçeve gözlüklü yaşı belli olmayan adamlar ve üniversite öğrencisine benzeyen genç kadınlar almıştı. Sayıları fazla değildi ama yabancı bir gezgin grubu gibiydiler. Bir süre sonra onlar da görünmez oldular. Koridorda ilerledikçe el ayak çekildi, ortam iyice ıssızlaştı. Artık ne metro inşaatı ne de arıza ekiplerinin sesi ulaşıyordu bulunduğum yere. Hayal etmesi çok zor bir hayvanın iç boşluğunda, mesela soluk borusunda ya da bağırsaklarında yürümek gibi bir şeydi bu. Yürüyüşüm... Duvarlara mıhlanmış lambalar olmasa insana dair herhangi bir işaretin bulunmadığı bu yarı karanlık yol korkutucu olabilirdi, ama ben bu gece her nedense hiçbir şeyden korkmuyordum. İnsanın ancak çocukken saf bir şekilde deneyimlediği bana-asla-bir-şey-olmaz hissiydi bu. Neden? Çünkü bu bir hayvanın içi değildi, başından beri öyle bir izlenim veriyordu ortam bana ama aslında değildi, şimdi, böyle sessizliğin karanlığa doğru derinleştiği koridorlar boyunca yürürken daha ulvi bir varlığın içinde olduğumu anladım. Her şeyin varlık nedeniydi o, hepimizin hem anası hem babası, yaratıcısı... Onun içinde yürüyordum. Bir tanrının cesedinin içindeydim. Ürperdim. Yerin altında olmak insanda olmadık düşünceleri harekete geçiriyordu.

Koridorun sonunda özel olarak aydınlatılmış bir açıklığa geldim. Yukarıya doğru daralarak yükselen baca gibi bir boşluk vardı. Tabii buradan baktığımda bana baca gibi görünen şey yukarıdan aşağıya bakıldığında bir kuyudan başka bir şey değildi. Tam bu bacanın ya da kuyunun dibinde bir kümbet vardı, üst üste yığılmış şeylerin oluşturduğu bir tümsek, şeyler... Nedense dizlerim titremeye başladı. Bunlar... Bedenim, aklımdan hızlı kavrıyordu

yaklaşmakta olduğum kötülüğü. İlk önce bir kafatası gördüm. Aslında bir tane değildi, birkaç tanesi bir aradaydı. Gördüklerimi aklımın bütünleştirip anlamlı bir hikâye üretmesi çok zaman alıyordu. Burada birçok insanın cesedi vardı, evet bu hemen anlaşılıyordu. Üst üste yığılmışlardı. Kafalardan birinin sağ tarafında kocaman bir parçanın eksik olduğunu fark ettim. Bazılarının ağzı sonuna dek açılmıştı, bağıra bağıra mı ölmüşlerdi? Yüzlerine uzun bakamıyordum, baretimin ışığı korkak bir takip spotu gibi cesetlerin üzerinde telaşla dolanıyordu. Birçoğunun üzerindeki giysiler henüz yok olmamıştı. Demek onların buraya düşüşünün üzerinden çok uzun zaman geçmemişti. Diri diri gömülmüş olmalıydılar ya da kuyunun içine atılmışlardı sadece ve burada can çekişerek ölmüşlerdi. O halde burası bir cinayet mahalliydi. Yutkunmaya çalıştım, boğazımda zımpara kâğıdı varmış gibi canım yandı. Toprağın tozun etkisiyle rengi değişmiş giysi parçaları etlerine kaynamıştı. Parçalanmamış bazı kısımlar bu giysinin bir zamanlar bir palto, bir ceket ya da pantolon olduğunu işaret ediyordu. Et, kemik ve kumaş parçalarından oluşan bu yığın gerçek olamayacak kadar korkunçtu. Tüm bunlar bir heykel sergisinde, bir modern sanat çalışması olarak karşıma çıkmış olabilirdi. Komik derecede iyimser bir düşünceydi bu. Gerçeklikle bağımı koparmamak için bu birbirine kaynaşmış kütleye dokunmak zorundaydım. İş eldivenini çıkarıp yarısı halen saçlı olan bir başın şakaklarına doğru elimi uzattım. Temas ettiğim yüzey zayıf bir deriydi, zar gibi incelmiş ama halen bir arada durmaya çabalayan bir yüzey. Birbirine yapışmış saçlar zarif bir hayvanın incecik kürküne benziyordu. Üzerlerinde parmaklarımı dolaştırırken insanın ne olduğunu anladım gibi geldi. Tüm bu madde yığınının içinde bir yerde bir nefes vardı bir zamanlar. Ağzı simsiyah bir kuyu gibi açık kalmış cesedin çok eskiden bir kadın olduğunu fark ettim.

Gözlerinin olduğu yerler çoktan boşalmıştı. Ama yerlerinde olsalardı camlaşmış bir dehşete bakıyor olacaktım. Cinayetin ne olduğunu hissettim, hayır düşünceyle kavranabilen bir şey değildi öldürmek. O son soluk, insanın iç boşluklarından, kıkırdak, kas ve kemiklerin arasından geçerken nasıl da solup yok oluyordu? Nefesim kesilir gibi oldu. İnsan kalıntıları boş salyangoz kabukları gibiydi. Nasıl bir yere gelmiştim ben böyle?

"Kim var orada?"

Otoriter bir kadın sesiyle irkildim. Arkamı döndüğümde ufak tefek ve oldukça yaşlı bir kadın çıktı karşıma. Üzerinde çok cepli bir safari yeleği, çeşitli küçük çekiç, fırça ve keski gibi çeşitli küçük aletlerin asılı durduğu deri bir kemeri vardı. Ayaklarında benimkilere benzer büyük çizmeler. Burada çalışıyor olmalıydı. Işığı güçlü el fenerini yüzüme doğrultmuştu, gözlerim kamaştı. Elimi cebime attım ama o an yaşlı komşumun kimliğini çıkarıp göstermemin saçma olacağını hissettim. Komşumu, yerin altında arıyor olamazdım. Zaten burada olmamın mantıklı bir açıklaması da yoktu. Nasıl geldiğimi anlatmaya çabalamadım boşuna.

"Şu ışığı gözümden çeker misiniz lütfen?"

"Sen onlardan değilsin..."

"Kimlerden?"

"Pek hapishane kaçkınına benzemiyorsun. Hoş belli de olmaz ya."

"Yok değilim." Neden söz ettiğimi ben de bilmiyordum. "Ben elektrik arızasına yardım etmek için indim buraya." Başımla cesetleri işaret ettim. "Sonra da bunları görünce merak edip..."

"Merak edecek bir şey yok."

"Peki ama siz kimsiniz?"

"Ben bu kazının sorumlusuyum. Burası arkeolojik bir alan. Lütfen hemen kazı alanını terk eder misiniz?"

"Kusura bakmayın ama pek inandırıcı gelmedi söylediklerinizi kulağıma. Az ileride kocaman bir metro inşaatı yapılıyor. Sizse burada..."

"Evet. Tam da o nedenle buradayız. Metro için kazdıklarında bunlar ortaya çıktı. Biz de olaya el koyduk. Güzergâhı değiştirdiler tabii. O kadar kampanya yaptık, çok eski bir uygarlığa dair kalıntılar bulduk diye... Son bir yıldır herkes bu olaydan bahsediyordu. Haberiniz olmadı mı?"

Bana sen demekten vazgeçmiş olduğuna sevindim. Anlattığı hikâyeyi hayal meyal hatırlıyordum.

"Demek nedeni buymuş. Ama bu nedir? Yani o çok eski uygarlığın kalıntıları bu cesetler mi? Daha çok bir toplu mezara benziyor. Çok daha yakın bir zamandan kalma..."

"Ben olsam bu gördüklerimi unuturdum genç adam."

"Burayı sevmeye başladım."

"Az oksijen muhakeme kabiliyetinizi mi bozdu?"

"Hayır hayır... Buraya indiğimden beri herkes bana genç muamelesi yapıyor da..."

Kadın biraz daha yaklaştı, elindeki feneri yüzüme tuttu.

"Evet, o kadar da genç değilmişsiniz."

"Burada ne olduğunu anlatmayacak mısınız bana?"

"Hayır, lütfen gider misiniz?"

"O zaman yukarı çıkınca bu gördüklerimi herkese anlatırım. Ne saklıyorsunuz burada?"

Kadın içini çekti.

"Bunu yapmak en önce sizin başınızı derde sokar."

"Burası bir toplu mezar, anladım. Ama duyulmasını istemiyorsunuz. O yüzden de uydurma bir hikâyeyle kamuoyunu yanılttınız. Bunu da anlıyorum. Çünkü duyulursa, delilleri yok etmek için her şeyi yapacaklardır... bu kadar kafam çalışıyor."

"Aferin size."

Kadın konuşmamızın gittiği yönden sıkılmışa benziyordu.

"Haydi artık gidin buradan. Hem sizin işiniz gücünüz yok mu?"

"Tamam gidiyorum. Ama burası ne olacak?"

Birden kadının omuzları çöktü.

"Ne olacak, üzeri kapatılacak."

"Eee? O zaman? Siz ne yapıyorsunuz burada?"

"Tek yapabildiğimiz... şu korkunç kazı sürerken her şeyi kayıt altına almaya çalışmak. Sonra da bir şekilde bu geçidi muhafaza etmenin yolunu bulacağız. Yıllarca sürecek bir kazı çalışması... Tarihöncesinden önemli bir yerleşim falan dedik. Yoksa bir günde yok olurdu. Şimdilik zaman kazanıyoruz."

"Anladım. Peki kimlerin cesetleri bunlar?"

Kadın yüzüme uzun uzun baktı.

"İnsanların... Bir zamanlar buralarda yaşamış insanların."

Kadının kaçamak cevabı bana henüz güvenmediğinin bir göstergesiydi. Tabii güvenmesi için de geçerli bir neden yoktu. Birden ortaya çıkmış, rahatsız edici sorular soran bir yabancıydım.

"Çok garip."

"Niye şaşırıyorsunuz. İnsan her yerde insan işte. Birbirini yemek üzere programlanmış. *Homo homini lupus*. Yüzlerce yıl koyun koyuna yaşasa da menfaatini gördü mü kurda dönüşür. Fırsatını bulan koyun gibi boğazlar komşusunu."

Komşusunu mu? Canım sıkıldı bu konuşmadan. Yaşlı komşumu düşündüm. Apartmanımızdaki diğer dairelerin kapılarını. Eczacı kalfasının sözleri yankılandı zihnimde. *Herkes birbirinden nefret ediyor.* Böyle demişti. Doğru muydu bu? Hayır değildi. En azından benim dünyamda

insanlar bu kadar kötü değillerdi. Tam tersine tek başlarınayken son derece yalnız ve çaresizdiler... Zayıf ve kırılgan. Kadına itiraz etmek istiyordum ama bir yandan da gözümü üst üste yığılmış cesetlerden alamıyordum.

"Hayır onu biliyorum da... Bu kadar derinde nasıl oluyor toplu bir mezar? Ona aklım ermedi."

"Ölüm kuyuları."

Bu iki sözcüğü duyduğumda her şeyi bir anda anlamalıymışım gibi mavi gözlerini gözlerime dikip baktı. Gözlerinin derinliklerinde parıldayan yapay mercekler kadının sandığımdan çok daha yaşlı olduğunun deliliydi. Yaşıtları huzurevinde boyama kitaplarıyla oyalanırken o burada, yerin kırk metre altında yüzlerce iskeletin arasında dolanarak geçmişin hesap defterini tutuyordu. İçimden tekrar ettim, ölüm kuyuları, ölüm kuyuları... Tabii ya, başka ne olabilirdi ki... Üzerlerine kaynamış giysi, ayakkabı parçalarıyla korkunç görünen cesetlere çevirdim bakışımı. Düşer düşmez ölmemişlerdi, birbirlerine sarılmış, acı çekerek yavaş yavaş ölmüşlerdi. Baretimin ışığı üzerlerinde gezinirken müthiş bir korkunun karanlığın içinden bana doğru ilerlediğini hissettim. Onların korkusuydu. Az sonra katledilecek olmanın saf korkusu. Yaşamlarının son anlarında salgıladıkları o güçlü dehşet duygusu kaybolmamıştı, işte şimdi bana doğru geliyordu sinsi bir yılan gibi. O sırada kadın gelip kolumdan tutup çekiştirmeye başladı.

"Yürüyün, bu tarafa doğru geliyorlar."

Kadınla birlikte ölüm kuyusunun bulunduğu koridorun ağzına doğru hızlı adımlarla ilerledik. Gerçekten de bize doğru yaklaşan birileri vardı. Sesleri yankılanıyordu.

"Tutun şunu."

Üç ayak üzerine hızla rabıtaları oturttuk. Önüne de "Girilmez", "Çalışma Sahası", "Tehlike" işaretlerini yer-

leştirdik. Işıklarımızı kapatıp beklemeye başladık. Kadınla yıllardır burada beraber çalışıyormuşum gibi rahat hareket ediyordum. Çok geçmeden üç gölge belirdi önümüzde. Varlığımızı fark edince yerlerinden sıçradılar, o anda yaşlı arkeolog güçlü fenerini adamların gözlerinin içine tuttu.

"Ne arıyorsunuz burada?"

Sesinde mutlak bir otorite vardı. Bana ilk seslendiği andaki gibi.

"Biz..."

"Yolumuzu kaybettik."

"İşçiyiz biz. Metroda çalışıyoruz."

"Geldiğiniz gibi dönün gidin. Burada arkeolojik kazı var. Görmüyor musunuz? Girmek yasak."

Adamlardan biri, merakla boynunu uzatıp arkamızdaki karanlığa bakıyordu. Kafasındaki kepin siperliğini yüzünü gizlemek istercesine eğdiği için yaşını anlayamadım. Kalın camlı gözlüklerinin ardından gözleri mahzun bakıyordu. Arkeolog hemen önüne geçerek durdurdu.

"Buradan ötesi tehlikeli. Kuyular var, göçükler var."

Adamlar korkuyla geri çekildiler.

"Başka yol yok yani?"

"Yok! Şanslısınız ki karşılaştık. Yoksa bu ölüm kuyularından birine düşüp kalırdınız."

Ölüm kuyuları lafını bu kadar rahat kullanabilmesine şaşırdım. Bir an kadının aklının başında olmadığı kuşkusuna kapıldım. Adamlar homurdanarak geldikleri gibi gittiler. Arkeolog arkalarından başını sallayarak söyleniyordu.

"İşçilermiş... Kimi kandırıyorsunuz siz... Şunlara bak."

Toplu mezarın başına doğru yürüyordu. Peşinden gittim.

"Kimdi peki bunlar?"

Kadın bu sefer sabrı taşmış bir edayla bana döndü.

"Ne kadar da meraklısınız!"

"Takdir edersiniz ki yerin altında böyle bir kalabalıkla karşılaşmak insanın merakını kışkırtıyor."

"Kibarlıktan kazanıyorsunuz."

"Teşekkür ederim."

"Onlar..." Sesini alçalttı. "Hapishane kaçkınları."

Kadının yüzüne dikkatle baktım.

"Şaka yapıyorsunuz."

"Hayır. Çok ciddiyim. Bu metro inşaatı birçok şeyi açığa çıkardı. Bizim kazı yeri gibi başka şeyler de ortaya çıktı. Mahkûmların kazdıkları tünel! Şanslarına bakar mısınız? İlahi adalet bu değilse ne? Zaten hep böyle olmaz mı? Bir amaçla kazmaya başlarsınız, ama karşınıza hiç beklenmedik şeyler çıkar. Kazmayı eline almaya gör..."

Eğilip toplu mezardaki cesetlerden birinin dişini kerpetenle tuttu, hafif hafif sallamaya başladı. Diş yerinden çıkmaya direniyordu. Gözümü ondan alamıyordum. Bu yaptığı rutin bir inceleme şekli miydi, emin değildim.

"Ama hapishane buraya çok uzak bir semtte. Yani öyle hatırlıyorum."

"Gündemi pek takip etmediğiniz belli oluyor. Son yıllarda bir sürü yeni hapishane yapıldı."

Son bir hamleyle dişe asıldı, yerinden çıkardı. Kuyumcularda gördüğüm küçük bir objektifi gözüne kıstırıp dişin kökünü inceledi. Ardından da cebinden çıkardığı naylon torbalardan birine atıp ağzını kilitledi. Üzerine küçük bir etiket yapıştırıp okuyamadığım bir şeyler yazdı. Belki de kurbanların kimliklerini tespit etmek için gerekliydi bu yaptığı, ama izlemek rahatsız ediciydi, evet, kesinlikle. Ben olsam yapamazdım.

"Ben gerçekten anlayamıyorum. Madem tünel ortaya çıkarıldı, herkes biliyorsa... Neden çıkışı kapatmıyorlar, mahkûmları yakalamıyorlar? Hepsi kaçmış olmalı."

"İşte orası biraz karışık. Herkes görmezden geliyor."

"Peki siz neden ihbar etmiyorsunuz onları? Ellerini kollarını sallayarak dışarı mı çıkacaklar?"

"İhbar etmiyorum çünkü buradaki işime devam etmek istiyorum, tüm dünyanın medyasının buraya doluşmasını istemiyorum."

"Çok saçma. Nasıl olabilir böyle bir şey?"

"Kimse ihbar etmiyor, çünkü onların suçlu olduğuna kimse inanmıyor. Kimsenin hukuka güveni kalmadı. Siz gerçekten başka bir ülkeden mi geldiniz? Asıl suçlular yukarıda, dışarıda. Onları mahkûm eden hâkimlerin kimisi tutuklandı, kimisi yurtdışına kaçtı, bundan da mı haberdar değilsiniz?"

"Ne zaman oldu bu olaylar?"

Kadın elini salladı.

"Oluyor epey... Siz ne kadar zamandır buradasınız?"

Kafam karışmıştı. Bu cevap bekleyen bir soru değildi. Zaten kadın da söylenmeye devam ediyordu.

"Her şey hızla bozuldu, çürüdü. Sanki insan kendini bildikçe daha da saldırganlaşıyor. Nerde o eski hâkimler..."

Burada demek istedim, cebimden yaşlı komşumun kimliğini çıkarıp, işte burada diye göstermek... Ama sonra içime bir kurt düştü. Yaşlı komşuma kefil olabilir miydim? Garip şey, onu çok uzun zamandan beri tanıyormuşum gibi geliyordu şimdi bana. Elbette kefil olabilirdim. Adım gibi emindim onun dürüstlüğünden.

"Nasıl olabilir ki böyle bir şey? Haydi siz ihbar etmiyorsunuz, o kadar çalışan var, inşaat görevlileri var, arıza ekipleri var..."

"Bilmiyorum, doğrusu çok da merak etmiyorum. Sanırım henüz hiçbiri dışarı çıkamadı, o yüzden sorun olmuyor. Şimdi anlatırken saçma geliyor tabii ama garip zamanlardan geçiyoruz."

"Bence siz benimle eğleniyorsunuz. İşin gerçeği ilk kez bir arkeologla karşılaşıyorum, bu kadar şakacı olduk-

larını bilmezdim. Bence başka bir şeyleri gizliyorsunuz. Söyleyin siz ne kadar zamandır buradasınız?"

"Bu sizi ilgilendirmez. Hem siz kimsiniz? Neden buralarda dolanıp sorular soruyorsunuz? İşim gücüm var benim. Haydi yolunuza gidin, bu barikatı da geçmeye kalkmayın. Kuyulardan söz ederken ciddiydim. Etrafta bu tür bir sürü yarık var. Düşüp kalırsınız, ondan sonra bir de sizinle uğraşmayalım."

Kadın beni barikatın diğer tarafına geçirip kendi karanlığına geri döndü. Baretimdeki fener cızırdayıp söndü, kısa bir süre sonra tekrar yandı. Belli ki burada daha fazla kalmam iyi olmayacaktı. Geldiğim yönün tersine yürümeye başladım. Kendimi nasıl burada bulduğumu düşünüyordum. Ne işim vardı yerin altında? Üstelik yerin altı nasıl bu kadar kalabalık olabiliyordu? Bilmediğim ne çok şey vardı. İnsan kendi baktığı yerden gördüğünü tüm dünya sanıyordu belki de. Oysa hayat çok geniş imkânlarla doluydu. Yerin yedi kat dibinde çıkış yolunu ararken bu kadar olumlu düşüncelere nasıl kapıldığıma şaşırdım. Halen hayatta olmanın verdiği çok temel bir dürtü yüzündendi sanırım. Oksijen azlığından bilincim bulanmış olabilirdi; ya da tüm bedenimin, organlarımın, kaslarımın, kemiklerimin, hücrelerimin var olma sevinciydi bu. Tabii o ölüm kuyularının dibinde yatan zavallı bedenlerden geriye kalanlara bu derece yaklaşmanın yarattığı o panik duygusu şimdi yaşıyor olmanın sevincine bırakmıştı yerini. Garip bir hayal canlandı gözümün önünde. Ben yerin altında yürürken, yaşlı komşum da dışarıda, tam üzerimde yürüyordu. Ben onun yeraltındaki gölgesiydim.

Ne olduğunu anlayamadığım bir sesle yerimden sıçradım. Bu bir öksürük kriziydi, birisi ölürcesine öksürü-

yordu. Ses bir an kesilir gibi oldu. Ardından derin bir iç çekiş ve inleme. Ensemdeki tüyler diken diken olmuştu. Bunun bir tehlike olmadığını anlamış olmama rağmen kalbim gümbürdemeye devam ediyordu. Koridorun girintilerinden birine doğru ilerledikçe inleme daha duyulur hale geliyordu. Baretimdeki zayıf ışığı doğrulttuğumda onun az önce karşımıza çıkan üç adamdan biri olduğunu anladım. Gözlüklü olanıydı. Şişe dibi gözlüklerinin ardından bakan gözleri bu sefer panik içindeydi. Fakat ağzının kenarından kan sızıyordu. Üstündeki ceket de yırtılmıştı. Titreyen elleriyle gözlüğünü tutuyordu. Sapının kırılmış olduğunu fark ettim, tutmasa gözünde durmayacaktı.

"İyi misin?"

İnleyerek elini bana doğru uzattı. Tuttum, yerden kaldırmaya çalıştım. Göründüğünden çok daha ağırdı. Mecburen ben de yanına çöktüm.

"Buradan çıkış yolunu biliyor musun?"

Aslında ben de hafiften kaybolmuş gibiydim ama kendime güveniyordum. Çünkü uzaktan gelen metro tünelini kazan cehennem yaratığının sesine doğru yürümem yeterli olacaktı. Hem çıkış yolunu bulsak bile bu halde nasıl çıkarabilirdim adamı? Gerçekten de hapisten kaçmış gibi gergin görünüyordu. Arkeolog kadın tünel konusunda haklıydı galiba.

"Sen burada çalışmıyor musun? Az önce arkadaşlarınla öyle dediniz. Hem nerede onlar?"

Adam bıkkın bir edayla kepini çıkardı. Başında hemen hemen hiç saç kalmamıştı. Kalın gözlük camlarının ardındaki hüzünlü gözleri iri balıklar gibi bir sağa bir sola dolanıyorlardı. Etli dudakları, yuvarlak burnu, titreyen elleri iyi bir insan izlenimi bırakmıştı üzerimde. Ağzının kenarındaki kanı ceketinin koluyla sildi.

"Geri döndüler."

"Nereye?"

Omuz silkti. "Geldiğimiz yere. Kafesimize. Bıktım artık. Bıktım." Ellerini şakaklarına bastırdı. "Delirmek işten değil. Aklımı kaybedeceğim sonunda."

"Orada koşullar kötü mü?"

Hapishane demek istemedim nedense. Adam acı acı güldü.

"Mesele hapiste olmak değil arkadaşım. Mesele bu korkunç tünel!"

"Korkunç mu?"

"Anlatsam da inanmazsın ki... Dışarısı ile içerisinin gerçekleri birbirinden o kadar farklı ki... Gerçi ben artık pek hatırlayamıyorum dışarısını. Çok eskiden görülmüş bir rüya gibi her geçen gün ayrıntıları biraz daha soluyor."

"Kaç yıldır içeridesin?"

"Sekiz."

"Daha ne kadar var?"

Elini çok anlamında salladı.

"Oraya dönmek istemiyorum. Korkunç bir yer oldu içerisi, korkunç."

"Oldu derken ne demek istiyorsun? Eskiden daha mı iyiydi?"

"Kesinlikle. Tünelden önce her şey çok daha normaldi. Standart hapishaneydi işte. Ama bu tünel işi çok kötü oldu, çok..."

"Anlayamıyorum, işte çıkmışsın tünelden geçip, neden şikâyet ediyorsun?"

"Sigaran var mı?"

"Hayır."

"Bende şans olsa zaten..."

Yeniden kesik kesik balgamlı öksürükler.

"Tünel için para isteyip duruyorlar. Kimseyi de bırakmıyorlar dışarı. Hâlâ hazır değiliz diye diye yıllarımızı yediler."

"Kim bırakmıyor? Ne parası?"

"Onlar işte... Bu tünel işini planlayanlar. Hepimiz işin içindeydik tabii. Bütün mahkûmlar. Yani bazı siyasi suçlular hariç. Onlar her şeye muhalefet ettikleri için... Neyse. Biz canla başla çalıştık. Biraz oyun gibiydi başta. Ceplerimize doldurduğumuz toprakları avluya taşıdık, parmaklarımızla ufalayıp rüzgâra attık. Neler, ne badireler atlattık. Sonunda tünel bitti dediler..."

Durdu, yutkundu.

"Ee?"

"Sigaran var mı?"

"Yok, içmiyorum ben dedim ya."

"Doğru. Ama bir sigara olsaydı şimdi, ne iyi olurdu."

Ne yapacağını bilemez bir halde ellerine bakıyordu. Tek sapı kırık gözlüğü burnunun üzerinde düştü düşecek gibi duruyordu.

"Aslında en çok ne istiyorum biliyor musun? Dışarı çıkıp deniz kenarına gidip bir sigara yakıp uzaklara bakmak istiyorum. Sadece bakmak. Ufuklara, bulutlara, denize doya doya bakmak. Hapishanenin en kötü yanı ne biliyor musun? Mekânın darlığı falan değil. Tabii o da önemli ama asıl önemlisi o göz alabildiğine geniş manzaranın sana kilitli oluşu. Önceleri insan kendisinin hapsolduğunu sanıyor. Sonra gitgide anlıyorsun, kapatılan sen değilsin, senin bakışın."

Adamın lafları etkilemişti beni. Demek hapiste yatmak insanın kavrayışını derinleştirebiliyordu. Bir süre sustuk. Yerin altındayken açıklıktan, ufuktan, uzaklardan söz etmek garip bir tezat oluşturuyordu. Bunun kendi başına bir anlamı varmış gibi geldi bir an. Suskunluğu yine o bozdu.

"Meğer tünel bizim ikinci cezamızmış. Nereden bilelim? Başta çok sevindik tabii. Herkes birbiriyle vedalaşıyor, dışarıda görüşme planları yapıyor..."

"Ben bu tünel işini çok anlayamadım. Şimdi dışarı çıksanız bile polis sizi hemen yakalamayacak mı? Nereye kaçacaksınız dışarıda?"

"Dışarı çıktıktan sonrası kolay. Yurtdışına kapağı attık mı tamam."

"Zor değil mi?"

"Böylesi çok daha zor. Bak arkadaşım ben sekiz senedir içerideyim. Sekiz sene. Kaç gün yapar biliyor musun? Kaç saat? Ömrümün kaçta kaçı? Ben girdiğimde otuz ikiydim. Şimdi kırk oldum. Kırk. Matematikçi yaptı burası hepimizi. Ömrümün beşte birini bu delikte geçirdim. Hem de ne için? Bir hiç için. Dışarıda bin kat suçlu adamlar sırıtarak geziyorlar. Ama dedikleri doğru! Çalacaksan çok büyük çalacaksın. Suç çok büyük olunca seni içine koyabilecekleri bir hapishane bulamıyorlar sanki."

"Sorması ayıp ama suçun neydi?"

"Boş ver arkadaşım."

"Düşünce suçu mu? Efendiden bir adama benziyorsun."

Adam acı bir gülümsemeyle başını salladı.

"Düşünce suçlusu olsam kaçmaya kalkmazdım ki..."

"Niye?"

"Ne bileyim, hiçbiri yanaşmıyor bu tünel işine. Sorsan, biz suçlu değiliz, kaçmamızı gerektirecek bir durum yok diyorlar. Asıl suçluların kendilerini içeri atanlar olduğunu söylüyorlar."

"Orası öyle de, sonuçta yine de içerideler. Özgür değiller."

"Ben bilmem, onların söyledikleri bu... Onlar en başından beri karşı çıkıyorlardı bu tünel işine. Aslında bir şekilde haklı da çıktılar. Tünel kurtuluş değil. Böyle diyorlardı. Güzel cümleler kurmaya bayılırlar. Kurtuluş ancak hep birlikte mümkün. Bak bu da onların lafı. Bu gibi laflar edip duruyorlar ama ne işe yarıyor dersen...

Bilemem. Bir faydasını görene de rastlamadım daha. Onları bırak habire atölye yapsınlar, seminer versinler. Atölye deyince sanma ki böyle alet edevat var, sadece laf, konuş babam konuş. Ama hep haklı çıkıyorlar. Peki bir işe yarıyor mu? Ha? Sorsana."

"Bir işe yarıyor mu?"

"Hayır! Kesinlikle hayır. Ama haklı olmanın bir işe yaramadığını bir türlü kabullenemiyor insan."

Az önce beni şaşırtan derin lafların kaynağını anlamıştım. Karanlık gölgeler doldu gözlük camlarının içine. İlk kez görüyormuş gibi etrafa bakıyordu.

"Cehennemdeyiz sanki. Yana yana ateş karartmış her yeri."

Bir mağaranın içinde yanan ateşten geriye ne kalır ki? Kül ve is. Karanlık dehlizlerin duvarlarına baktım ben de. Aklımın içinde bir karışıklık vardı. Bazı düşünceler kendilerini yineliyorlardı. Ama bu hatırlamaktan daha farklı bir şeydi. Âni yeniden yaşıyor olmak gibi de değil. Başka, daha tuhaf bir şey: Düşünce önce geliyordu, ardından o düşüncenin somut halini yaşıyordum. Adam yine ağır balgamlı bir öksürük krizine girdi. Ne yapacağımı bilemeden kıpırdandım. Biraz suyumuz olsaydı... Benim de dilim damağım kurumuştu. Nihayet toparlandı.

"Tünel bitti bitmesine ama tam kaçılacağı gün bir şey oldu, mahkûmların ancak on tanesi tünele inmişti ki sayım yapılacağı tuttu. Bir panik, görecektin halimizi. Hemen geri çağırdık inenleri. Sayım tam çıktı, herkes rahatladı, ama ardından şu meseleyi fark ettik: O güne dek sadece tünelin kazılmasına odaklanmıştık, başka hiçbir şey düşünmüyorduk. Oysa bu hapishanede tünelin kazılmasına yardım eden yüzlerce mahkûm vardı, onların dışarıya çıkışı nasıl organize edilecekti? Bu tüneli kullanarak bir grup kaçabilirdi, evet, ama geri kalan mahkûmlar olay duyulduktan sonra sonsuza kadar içeri-

de kalacaklardı. Kimse geride kalmak istemiyordu haklı olarak. Herkes katkı vermişti, yani tabiri caizse hepimiz taşın altına elimizi koymuştuk. O zaman tüm mahkûmlar anlaştık, hepimizi aynı anda tahliye edebilecek bir plan yapılana kadar kimse kaçmayacaktı. Uzun uzun tartışmalar yaşandı tabii."

"İyi de birbirinizin sözüne nasıl güvenebilirsiniz ki?"

"Arkadaşım bunların kimisi azılı katil, kimi mafya, kalanı psikopat. Herkes herkesin her şeyini biliyor. Dışarıda yakınları var, aileleri var... Anlıyor musun? Tehdidin şantajın bini bir para."

Arkeolog kadının bu lafları duymasını istedim.

"Tünel işi huzurunuzu bozmuş içeride."

"Hem de nasıl. Neredeyse kapatıp tüneli vazgeçeceğiz bu işten. Ama özgürlük de tatlı şey be arkadaşım, insan kolay kolay pes etmiyor. Umutla yaşanıyor. Bir de o sırada bu metro inşaatı bizim tünelle kesişmesin mi? Tabii her şey ortaya çıktı. Biz mahvolduk, deşifre olduk diye titrerken bu tünel kazıcıları çok kurnaz herifler, gidip inşaatta çalışanlarla konuştular, onları bir şekilde ikna ettiler."

"Rüşvet?"

"Tabii ki... Para her kapıyı açar kardeşim, daha bir tane istisnasını görmedim. Neyse, ondan sonra her şey hızla kirlendi. Aşağıdaki insanlara rüşvet vermek için her geçen gün daha fazla para toplanmaya başladı. Belirli bir düzeni de kalmadı. Birdenbire aşağıya yeni bir şantiye şefi geldi, çabuk arkadaşlar, hemen para toplamamız lazım... Hoop hemen cebimizde ne var ne yok boşaltmaya başladık. Dışarıdaki eş dost akraba borç vere vere tükendi. Onlara da anlatamıyoruz tabii başımızdaki belayı. Anlayacağın bu tünel kazıcılar tam teşekküllü bir tezgâh kurmuşlar."

"Peki hapishane yönetimi ne yapıyor, farkına varmıyor mu olup bitenlerin?"

"Varmaz olur mu? Ama işte bir şekilde herkesi ikna ediyorlar, susturuyorlar, bazen tehditle, bazen vaatle. Önceleri gardiyanlar vardı başımızın belası, şimdi bunlar çıktı tepemize. Sözde 'Toplu kaçış stratejik planı' üzerinde halen çalışılıyor. Ama ben inanmıyorum. Bunlar çoktan paranın tadını aldılar. Aşağıdakilere, yukarıdakilere rüşvet veriyoruz diye topladıkları paranın çoğunu cebe indiriyorlar. Hepsi ortak oldu."

"Çok tuhaf. İnsanın inanası gelmiyor. Ucu açık bir tünel var ve kimse kaçamıyor."

"İşte gördün, o iki arkadaşımla neredeyse başarıyorduk. Şu anda fiili olarak ben hapishanenin dışındayım mesela. Bu ikisi... Son anda caymasaydılar... Dışarıda bizi kaçıracak tekneyi bile ayarlamışlardı. Her şey hazırdı."

"Ne oldu peki?"

"Döndüler. Tek başıma çıkar bunları yüzüstü bırakırım diye de teknenin yerini söylemediler bana adiler. Epeyce bir didiştik. Ama onlar iki kişiydi, ben tek. Yine de ikisinin de yüzünü gözünü dağıttım. Şu gözlüğün sapı kırılmasaydı, ucuz atlatmış olacaktım. Neyse..."

"E, ne yapacaksın şimdi?"

"Bilmiyorum. Düşünüyorum. Öyle elimi kolumu sallayarak çıkarsam iki günde keklik gibi avlanırım. Yakalanmak bir şey değil, ondan sonrası fena. Ödetirler bana bunun cezasını. Pis mafya bozuntuları."

"Peki onlar kaçmaktan neden vazgeçtiler son anda?"

"Bunlar aslında benim gibi dışarıda takıntısı olmayan tiplerdi. Çöpsüz üzüm misali. Ama bir tanesi son anda hatırladı, bu şerefsiz kazıcılardan birine eski nişanlısını anlatmış fi tarihinde."

"Ona bir şey yaparlar diye mi çekindi?"

"Evet. Çekindi, korktu, gözü yemedi. Sonuçta tıpış tıpış kafesine döndü. Döndüler. Gördün kardeşim, biz de

denedik, olmadı. Belki ilk heyecanla çıkışı bulsaydık, yeryüzüne çıksaydık, geri dönmeyebilirdik. Ama işte olmadı. Ben de döneceğim hapishaneme. Ne kadar saçma değil mi? O tünel kazıcıları sırtımızdan zengin oldular. Bizi soyduklarını bildiğimizi de biliyorlar. Hiçbir zaman o büyük kaçış planının gerçekleşmeyeceğini de hepimiz biliyoruz. Ama yine de bu oyunu sürdürüyoruz. O kadar saçma ki anlatsan kimse inanmaz. Şu işe bak. Altında ucu açık bir tünel olan bir hapishanedeyiz, herkes biliyor durumu, biz yine de o şerefsizlere para bayılarak içeride kalmaya devam ediyoruz. Pes ki pes... Belki de cezamız bu. Yukarıdaki siz mi doğru yoldan ayrılırsınız, ben de sizi maymun etmez miyim demiş mesela. Artık böyle şeyler geliyor aklıma, gülüyorum. Hepten oynattık. Neyse... gitsem iyi olacak. En azından dışarıdan biriyle konuşmuş oldum. Zaten bu yüzden bu ufak kaçış denemelerimize göz yumuyorlar bence. Tünellerin işe yaradığını bizzat görmemizi istiyorlar. İşte hapishaneden çıktım, seninle karşılaştım, özgür biri gibi oturup konuştum, şimdi de kendi irademle geri dönmeye karar veriyorum... Bunları sağlıyor tünel bize. Anlıyorum, her şeyi anlıyorum ama bir milim bile değiştiremiyorum hayatımı. Her dem muhalif arkadaşların dediği gibi, mesele dünyayı anlamak değil, değiştirebilmek. Al işte, ben anlıyorum da ne oluyor? Hiç. Kocaman bir hiç. Değiştirebiliyor muyum? Hayır! Yerin dibinde debeleniyorum. O ölüm kuyuları gerçek mi ha? Ne dersin?"

"Gerçek galiba."

"Ne kadar derindir?"

"Niye?"

"İçine bıraksam kendimi... Bu işkence de bitmiş olur böylece."

"Bence bu iyi bir fikir değil."

Omuz silkti.

"Yaşamak umurumda değil."

"Mesele ölmek değil. Ölememek. Düşer düşmez ölmezsen fena. Günlerce acı çekerek, her yerin kırılmış... Orada sıçanların seni canlı canlı kemirmelerini istemezsin bence."

Bunları söyleyen kendi sesimi tanıyamıyordum. Cehennemin kapısında nöbet tutan bir bekçi ancak böyle konuşurdu. Yüzüme kuşkuyla bakıyordu, söylediklerimin buz gibi gerçek olduğunu hissetmiş gibiydi. Aniden bir öksürük krizine daha kapılıp iki büklüm oldu. İçim acıdı. Biraz sakinleşince yüzüme çevirdi bakışlarını, aklına bir şey takılmış gibiydi.

"Kusura bakma arkadaşım başını şişirdim. Senin burada derdin ne diye sormadım. İnsan yerin altına boşuna inmez değil mi? İşçiye de benzemiyorsun ama takım taklavat tamam."

"Benim bir derdim yok. Sadece bu adamı arıyorum ben."

Cebimden yaşlı komşumun yıpranmış kimlik kartını çıkardım. İyice görebilsin diye kafamdaki bareti kimliğe doğrulttum, solgun ışığın altında yaşlı komşumun yüzü her zamankinden daha soluk, daha masum görünüyordu.

"Kim bu? Meşhur biri mi?"

"Neden öyle dedin?"

"Bilmem, yüzü tanıdık geldi."

"Belki tanırsın, emekli şimdi, eskiden ağır ceza reisiymiş."

Bu sefer daha bir dikkatli baktı.

"Tevekkeli değil benzettim birine. Beni mahkûm eden hâkime benziyor hakikaten."

Heyecanlandım.

"O mu yoksa?"

Başını salladı. Gerilmişti.

"Benziyor ama değil. Dur bakayım. O mu yoksa?"

Kimliği gözüne iyice yaklaştırdı. Gözleri akvaryumun derinliklerine çekilmişti şimdi.

"Yok, kesin değil. Adı bu değildi bir kere. Ama benziyor."

Elleri titriyordu. Burnunu çekti hırsla. Nedense adamın benden bir şeyler sakladığını sandım, üsteledim.

"İşte ben bu adamı arıyorum. Kaybolmuş."

Adam duvara tutunarak doğruldu, çömeldiğimiz yerden kalktı. Gözlüğünü düşürdü. Şimdi köşeye sıkışmış bir hayvan gibiydi. Burnundan soluyordu. Gözlüğünü alıp verdim, hışımla yerleştirdi yüzüne. Gözleri şişko balıklar gibi hırsla dolanıyorlardı akvaryumlarında.

"Nerden hatırlattın be, o mendeburu? İçine ettin muhabbetin."

Zincirleme küfürler etti. Her an karanlık koridorların içinden bir şeytan gelip onu yerin derinliklerine sürükleyecekmiş gibi dehşet içindeydi. Küfür eden insanın ne kadar zayıf olduğunu bir kez daha gözümle görmüş oldum.

"Ne kadar kuvvetli adamlar koyduk araya, ulan ne olacak, ölen ölmüş, zaten yetmişine merdiven dayamıştı, ailesinin zararını tazmin ederiz diyoruz, hâlâ ne uzatıyorsun."

Omuz omuza oturup sohbet ettiğim adamın bir katil olduğunun ayrımına vardığım için olsa gerek ürperdim.

"Rüşvet mi verdiniz?"

"Kabul etmediği gibi en ağırından kesti hesabımızı. Halbuki avukat başta az bir ceza alır kurtulursun, en fazla iki yıl yatarsın diyordu. Bir sürü hafifletici sebep bulmuştu... Ama bende akıl yok ki. Aman efendim ben niye iki yıl yatayım, hemen tahliye olmam lazım diye tutturdum. Tabii para-mara teklif edilince delirdi adam. Bende-

ki şansa bak, memleketin en namuslu hâkimi bana çattı. İnşallah yerin yedi kat dibinde nefessiz kalır."

Karanlık koridorda uzaklaşırken küfür etmeye devam ediyordu. Kimliği cebime yerleştirirken gülümsedim. Yaşlı komşum da aynısını yapardı diye düşündüm.

Bu Gece Ölüm Yok

Derin nefesler alarak yeraltında ciğerlerime birikmiş olan ölü havadan kurtulmaya çalışıyordum. Sahile inen yokuşun eğimi iyiden iyiye azalmış, uzaktan dönme dolabın ucu görünür olmuştu. Bu noktada yol genişliyor, sağlı sollu ağaçlar insana kalabalık bir şehirde yaşadığını unutturuyordu. Gece kuşlarının aniden başlayıp yükselen ötüşlerini dinleyerek yürürken yaşlı komşumun da böyle benim gibi gece yürüyüşlerine çıkıp çıkmadığını merak ettim. İnsan kim olursa olsun, gecenin bu saatinde sokakta yürürken kimliksiz bir gölgeye dönüşüyordu. Kafasının içinden ne geçerse geçsin, fark etmez, o bir karaltı, elleri cebinde dolaşan kayıp bir ruh haline geliyordu. O ne düşünürdü peki? Gün boyunca girdiği duruşmaları mı? Geçmişte bir yerde bıraktığı ama gölgeli bir yaz günü sevişirken hatırlamaktan mutlu olduğu yasak aşkını mı? Belki de kızını düşünürdü. Öyle ya, insanın kızı uzak bir ülkedeyse başka neyin önemi olabilirdi ki böyle bir saatte? Hele bir de mecburi bir gidiş söz konusuysa...

Tam bu noktada durmuş olmalıydı. Durdum. Bir zamanlar küçük bir kızken onu elinden tutup getirdiği lunaparka bakarken içi yanmıştı. Kederin asidiyle kavrulmuştu. Benim de içimde bir yer acıdı. Baktım: İşte ka-

ranlığın ortasında devasa dinozor iskeletleri gibi yatıyordu lunapark oyuncakları...

Burası o kadar uzun zamandır kapalıydı ki... Tüm aletlerin boyaları dökülmüş, demirleri paslanmıştı. Yıllar boyunca kimsenin uğramadığı bir yerdi. Ama yakın zamanda yaşanan bazı çevreci eylemler tüm şehre yayılınca, parklar yeşil alanlar insanların doğal toplanma yerleri olmuştu. Geceleri mahalle sakinleri kendilerine en yakın yeşil alana gidip orada komşularıyla konuşup dertleşiyor, çevreleri hakkında bilgileniyor, kararlar alıyor, yerel yönetimlere etki etmek için planlar yapıyorlardı. O tarihlerde bu eski lunapark da bu tür bir forum alanına dönüşmüştü. Aradan zaman geçince tüm bu etkinlikler sönümlenip yok oldu. Bizim lunapark hariç. İnsanların bir kısmı bu alışkanlıktan vazgeçemediler, hemen her gece burada aklı başında birilerini bulmak mümkün hale geldi. İşte yine atlıkarınca, balerin, dönme dolap ve korku tünelinin çevrelediği küçük meydanın ortasında kocaman bir varilin içinde ateş yanıyor, çevresinde küçük bir topluluk ellerini ateşte ısıtarak konuşuyorlardı.

Ben yanlarına sokulunca sustular. Bir şey demediler ama rahatsız olduklarını düşündüm. Üşümediğim halde onlardan birine dönüşebilmek için ellerimi ateşe doğru uzattım. İşe yaramadı, belki bir parola, özel bir selamlaşma şekli vardı bilmediğim. Gergin suskunluğu bozmak için aklıma ilk geleni söyledim.

"Müthiş bir gece, değil mi?"

Kır sakallı kısa boylu adam kendinden beklenmeyecek kart bir sesle, "Hah," dedi.

"Nesi müthiş be! Az önce gök yarıldı başımıza geçti."

Başka biri, ince yapılı, öğrenci kılıklı bir genç lafa karıştı.

"Çarpışan arabaların çatısı çöktü. Mecburen korku tüneline girdik."

Orta yaşlı bir kadın titredi.

"Kedi kadar sıçanlar var orada. Kedi kadar! Kedi!"

Korku tüneline baktım, simsiyah bir ağız gibi bekleyen girişin üzerini kaplayan panodaki vampirlerin, kurt adamların ve çılgınca gülen iskeletlerin resimleri kararmış, yer yer boyaları dökülmüş, acınası bir hal almıştı. Bu tünel ancak içindeki sıçanlarla korkutabilirdi ziyaretçilerini. Ürperdim. Kadın ağlamaklı bir sesle tekrar edip duruyordu, sıçanlar var, kedi kadar büyük sıçanlar... Diğerleri de homurdanarak birbirlerine yaklaştılar. Sağanağın sorumlusu benmişim gibi bana kötü kötü bakıyorlardı. Suçu üzerimden atmak istedim.

"İklim değişikliği işte... Küresel yani..."

Kart sesli adam dediğimi pes perdeden tekrar etti. Onayladı mı yoksa başka bir şey mi ima etti anlayamadım. Gözümü varilin içindeki alevlere diktim. Havada hoş bir reçine kokusu vardı, çok eskilerde kalmış mutlu zamanların duygusunu veriyordu. Çatırtılarla yanan kütükleri nereden bulduklarını merak ettim. Yoksa lunaparkın ahşap aksamlarını peyderpey söküp yakıyorlar mıydı? Yok, hayır, bunu yapacak kişilere benzemiyorlardı. Ama neden olmasın, alevler baştan çıkarıcıydı. Yalazların içinde çöl kumlarında dans eden gizemli sevgilimin ayak bileklerinin parıltısını görür gibi oluyordum. Zarif parmakları... Zevkle aralanmış dudakları, sıcak nefesi... Bir görünüp bir kayboluşu... Ancak bu hayallerin tadını çıkaramadan değişiyordu her şey... Garip bir yoğunlaşma ve dağılma hali yaşıyordum... Bu gece ikinci kez ateşi izliyordum. Belki de üçüncü... Bir koltukta oturuyordum en son. İki kuşun kızıl bir boşlukta birbirleriyle giriştikleri mücadeleyi izliyordum. Gözlerim cam gibiydi. Ölüydüm. Hayır ölmüş olan ben değildim. Ben canlıydım. Yaşam doluydum! Fakat neden bu gece yaşadıklarımı sanki çok uzak bir geçmişte bir başkasının yaşadıkları

gibi algılıyordum? Bu rahatsız edici düşünceler dağılsın diye ağzıma geleni söylemeye başladım.

"Ne kadar güzel. Canlı gibi ateş. İnsan gözünü alamıyor. Her an bir diğerinden farklı. Dans ediyor sanki. Alev müziğe ihtiyaç duymayan bir dansçı."

"Oo, bir filozof katılmış aramıza."

Kızardım. İnsan her aklına geleni söylememeli. Bu gece nedense bu temel bilgiyi tamamen unutmuştum. Ya da boş vermiştim. En iyisi bu insanları yalnız bırakmaktı. Benden hoşlanmadıkları belliydi.

"Size iyi geceler o halde."

Ellerimi yeniden cebime sokup arkamı dönmeye hazırlanıyordum ki kart sesli adam kolumu tuttu.

"Birader şaka ediyoruz. Hemen küsme."

"Ben sizi rahatsız etmeyeyim."

"Hayır hayır, tam tersi. Bize de tam senin gibi biri lazımdı. Şair ruhlu..."

Şaşırdım, ama içten içe de sevindim. Kabul edilmek ne kadar zavallıca da olsa iyi bir duygu. Artık o topluluğun bir parçası olacaktım. Daha büyük bir bütünün içinde kaybolup gidecektim, kocaman bir battaniyeye sarılıp uyur gibi.

"Biz bu akşam her zamanki mevzularımızı konuşmaktan sıkıldık. Zaten gök başımıza geçti. Hiç değilse memleket meselelerine bir ara verelim dedik. Çok farklı bir konuyu tartışmaya açtık. Aslında bu bir konu bile sayılmaz ya neyse. Bir nevi düşünce alıştırması."

"Nasıl bir alıştırma?"

"Çok kolay. Herkes aklındaki tanrıyı anlatıyor."

"Aklındaki mi?"

"Evet. Hayalindeki, aklındaki, düşündeki, düşüncesindeki... Ne dersen de. Herkesin kafasının içinde bir tanrı tasavvuru vardır, değil mi?"

Yoktur diyemedim, belli ki bu konuda epeyce kafa yormuşlar, benden daha fazla düşünmüşlerdi.

"Bilmiyorum, hiç düşünmedim."

"Düşün o zaman! Koskoca bir gece var önümüzde."

O sırada çok eski bir araba gelip lunaparkın kapısına arkasını vererek park etti. Patlak egzozundan çıkan gürültü yeri göğü inletiyordu. Arabadan inen sürücü yorgun bir şekilde bagaj kapağını açtı.

"Bir el atsanıza..."

Kart sesli adam ve üniversite öğrencisi kılıklı genç bu çağrıya uydular. Ağır adımlarla kapıya doğru ilerlediler. Bagajdan büyük şeffaf saklama kutuları çıkarıyorlardı. Ben de mecburen onlara yardıma gittim. İçlerinde ekmek ve çeşitli yiyecekler olduğunu görebiliyordum. Kutuları yüklendik. Ben bunları nereye götüreceğimizi bilmediğim için kart sesli adamı takip ediyordum. Acaba yakında bir savaş ya da felaket mi olacaktı? O yüzden yiyecek stoku mu yapılıyordu? Yüzünde delice bir gülümsemeyle donup kalmış dev balerine doğru yürüyorduk. O esnada bu kutuları getiren arabanın çoktan gazlayıp gittiğini duydum. Egzozu gerçekten feci şekilde patlaktı.

Balerinin arka tarafına döndüğümüzde, eteğin altında kalan alanın kalın naylonlarla, branda bezleriyle kapatılarak ilkel bir barınak haline getirilmiş olduğunu gördüm. Hatta bir soba borusu bile çıkıyordu naylon duvarından. Yiyecek kutularını ağır naylon perdeyi aralayıp uzanan esmer ellere teslim ettik. Hızlı hızlı aldılar. İki genç kadın ve üç tane çocuk gördüm çok kısa bir an. Bir de acılı bir şekilde bakan esmer bir adam. Fiziksel bir acı çektiği yüzünden, duruşundan belli oluyordu. Hastaydı muhtemelen. Eli midesinin üzerindeydi. Genç kadınlar yiyecek kutularını hızla içeri taşıdılar, kendi dillerinde teşekkür ettiler. Kart sesli adam sessizce başını salladı. Kadınlar ağır naylon kapılarını iple bağlayarak kapattı. İnsan her zaman bir kapıya ihtiyaç duyuyor diye düşündüm. Bir kapı, dört duvar kadar önemli, insanın açıp ka-

payabileceği kendine ait bir kapısının olması... Bir de başının üzerinde bir çatı.

Hiçbir şey konuşmadan, düşünceli bir şekilde ağır ağır ateşin başına döndük. Önemli bir iş halletmiş yüce gönüllü insanların mütevazı olgunluğu içindeydik. Fakat, az önce tanığı olduğum sahne hakkında kimsenin tek kelime etmemesinden tedirgin olmuştum. Terk edilmiş bu lunaparkta balerinin eteklerinin altında bir aile yaşıyordu ve biz az önce onlara yiyecek vermiştik. Şimdi de hiçbir şey olmamış gibi varilin içinde yanan ateşe ellerimizi uzatmış sohbet ediyorduk. Onlardan söz etmediğimiz her an gerçekliklerini kaybediyorlardı; önce silik bir anıya, sonra da unutulmak üzere bir hayale dönüşüyorlardı. O yöne baktım, eteğin altında birilerinin yaşadığına dair en ufak bir iz yoktu şimdi. Yaşanıp yaşanmadığı belirsiz bir görüntü kalmıştı zihnimde, uzattığım saklama kaplarını alan ince uzun esmer parmaklar... Yine de onlar hakkında bir şey sormak istemedim. Ayıp olacakmış gibi, gizlenmesi gereken bir sırrı durduk yere ifşa etmiş durumuna düşecekmişim gibi karışık duygulara kapıldım.

Kart sesli adam sanki oradan hiç ayrılmamışız gibi dönüp bana sorusunu tekrar etti.

"Evet, nasıl bir tanrı seninkisi?"

Sıkıntıyla yüzlerine baktım, benden gelecek cevabı merakla bekliyorlardı. Dinî konulardan oldum olası hoşlanmamışımdır ama bunu onlara söyleyip tekrar dışlanmak da istemiyordum. Bu arada bir süredir ortalıkta görünmeyen üniversite öğrencisi elinde iki kocaman kalas parçasıyla geri döndü, birbiri ardına varilin içine attı. Kıvılcımlar saçılırken kart sesli adam konuşmaya kaldığı yerden devam etti.

"Örneğin benim hayalimdeki tanrı uyuyan bir çocuktur. Bizler, tüm dünya onun rüyasından başka bir şey değiliz. Nasıl ama?"

Kimse tepki göstermeyince devam etti. Herkesin hemen akıl etmesi gereken çok basit bir şeyi anlamamışız gibi gözlerini açа açа, tane tane anlatıyordu:

"Böylece tanrı inancının yol açtığı tüm o tutarsızlıklar sorun olmaktan çıkacak. Hani hep denir ya, madem tanrı var neden kötü şeyler oluyor diye... Neden engel olmuyor diye. Kötü şeyler oluyor çünkü çocuk o sırada kâbus görüyor."

"Peki ya uyanınca ne oluyor?"

"Bir gün uyanacak tabii. Ve işte o zaman... Bizim varlığımız da sona erecek."

"İlginç bir düşünce. Peki bizim rüyalarımız? Onlar da rüya içinde rüya mı oluyor o halde?"

Kart sesli adam hayalini ciddiye aldığım için sevinmişti.

"Tam değil. Biz aslında rüya görmüyoruz. O çocuk-tanrının rüyasına dahil oluyoruz böyle zamanlarda. Bizim rüyalarımızı da o görüyor."

Kart sesli adam sevincini saklayamadığının farkına vardı bir an, iç dünyasını daha fazla açmak istemediğinden olsa gerek dikkati üzerinden atmak istedi.

"Herkesin hayali farklı. Az önce bir arkadaş, neydi, bir bilgisayar programcısına benzetti."

Bunu söylerken ince yapılı öğrenci kılıklı gence bakmıştı. Sevindim. Demek onlar da birbirlerini pek fazla tanımıyorlardı. Birden, hiç konuşacağına ihtimal vermediğim orta yaşlı kadın alçak bir sesle anlatmaya başladı.

"Bence o bencil. Çünkü unutulduğunda öleceğini biliyor. Evet, artık kimse hatırlamadığında ölmüş olacak. Dualarla yaşıyor. O yüzden de hep kendini felaketlerle hatırlatıyor. İnsan tanrıyı hep başı sıkıştığında hatırlar ne

de olsa. Başımıza o felaketleri bilhassa gönderiyor, ona sığınalım, dua edelim diye."

O âna kadar varlığını fark etmediğim siyah beresini gözlerinin üzerine kadar indirmiş bir adam kadına itiraz etti.

"Çok kötümser. Olmaz öyle tanrı. Zaten tanrı diye de bir şey yok. Yani sizin aklınızdaki gibi biri yok. Tanrı doğanın, evrenin tamamı. Her şey. Maddenin her zerresinde o var. Bizde de var. Cansızlarda bile var."

Kart sesli adam siyah bereli adamın sözlerini tamamladı:

"Madde onun gövdesi. Zaman onun ruhu. Peki o halde biz neyiz?"

Adam omuz silkti.

"Biz de onun bir parçasıyız. Bu kadar basit. Bu kadar basit."

Durmadan ellerini nefesiyle ısıtmaya çalışan yaşsız bir kadın boğazını temizledi. Hiç konuşmaya niyeti yokmuş gibiydi.

"Tanrıları öldürdüler."

Kart sesli adam müdahale edecek oldu, kadın devam etti.

"Tabii, tanrılar vardı bir zamanlar. Üstelik sandığınızdan çok daha fazla sayıdaydılar. Onları teker teker avladılar. Soykırım yaptılar. Sonra da marifetmiş gibi aslında bir tane var demeye başladılar. Bir tane büyük bir tanrı var diyerek onu tanrıların yerine geçirdiler. Aslında o tanrı kimdi biliyor musunuz? İnsanın kendisi! Tabii, bu tüysüz maymunun tek derdi tanrılardan biri olmaktı, sonra iyice çoğalınca dünya üzerinde, hepsini yok edip yerine geçmeye gözünü dikti. Başardı da..."

"Tek tanrılı dinlere karşısınız yani?"

"Ben ne anlatıyorum, sizler ne anlıyorsunuz? Boş verin, unutun gitsin bu anlattıklarımı. Siz tek tanrı babanızla mutlu olun. Hayatta başarılar dilerim."

Kadın yakasını kaldırıp arkasını dönüp gitti. Huzursuz olmuştuk.

"Her akşam böyle. İlla bir arıza çıkarıp gider. Bir daha hiç gelmeyecekmiş gibi."

"Eskiden üniversitede hocaymış."

"Atılmış mı?"

"Ne bileyim, anlatmıyor ki hiçbir şey. Hep arıza."

"Boş verin." Bir süre daha susup ateşte ellerimizi ısıttık. Kart sesli adam boğazını temizledi. "Eee, muhabbetimizi bitirmesine izin mi vereceğiz?" İnsanlar cevap vermek yerine, oldukları yerde kıpırdandılar. "Siz? Siz henüz düşüncenizi söylemediniz?" Adam ısrarla beni konuşturmaya çalışıyordu. Aklıma gelen ilk klişeyi söyleyip kurtulmak istedim.

"Bence bir yazara benzer en çok."

Bunları söylerken bir gözü çoktan silinmiş balerinin yüzüne bakıyordum. Delice gülümsemesi karanlığın içinde iyice korkutucu bir hal almıştı. Kart sesli adam gürledi.

"Yazar ha? Senarist gibi... Güzel. Olabilir. Zaten öyle değil midir, kaderimizi yazan tanrıdır, öyle değil mi? Senin bilgisayar programcısı gibi delikanlı."

Konuşurken özellikle sesini yükseltiyordu. Metruk lunaparkın cansız oyuncaklarının yüzeylerinde çın çın ötüyordu söyledikleri. Bu adam gündüzleri ne yapıyordu acaba? Buradan daha fazla yakışabileceği bir yer olamazdı. Daha önce hiç söz almamış bir genç kız itiraz etti.

"Kaderimizi o yazıyorsa bizi niye cezalandırıyor? Haksızlık bu. Saçmalık. Tanrı falan yok."

O âna kadar hiç lafa karışmadan ateşi izleyen sakallı yaşlı bir adam bastonuna dayanarak ilk kez söz aldı.

"Evet buna ne diyeceksin bakalım?"

Gözler bana dönmüştü. Boğazımı temizledim. Konu kapanmayacaktı. Üstelik haklılardı. İnsan tanrı karşısında her zaman haklıdır zaten. Ben de onlar gibi düşü-

nüyordum aslında. O sırada gözümün önüne bu tanrı-yazar ya da yazar-tanrı geldi. Sırtında eprimiş kalın bir hırka, vişneçürüğü kadife perdeleri çekilmiş yüksek tavanlı eski bir apartman dairesinin en üst katında sigara dumanları içinde bunalan birisi. Laf olsun diye ortaya attığım düşünce ete kemiğe bürünmüştü birden.

"Evet haklısınız, o mesele benim tanrının da canını sıkıyor. Öyle karakterler yaratayım ki kendi başlarına hareket etsinler diye düşünüyor. Kendi seçimlerini kendileri yapsınlar. Hatta beni tanımasınlar, inkâr etsinler. Çünkü beni tanırlarsa her şey, tüm büyü bozulur."

Yüzüme kuşkuyla bakıyorlardı. Az önce isyan eden genç kızın bile ilgisini çekmiştim. Suskunluklarından cesaret bulup devam ettim. Bastonlu adamın dinleyip dinlemediğinden emin olamıyordum, yine ateşe dalıp gitmişti.

"Ben tanrı olsaydım... Düşünüyorum da... Yarattığım insanın her şeyi benim yaratmış olduğuma inanmasını mı isterdim acaba? Sanmıyorum. Hayır. Düşünsenize, yarattığınız karakter, çevresini saran her şeyin kurmaca olduğuna inanıyor. Saçma. Sıkıcı. Yarattığım karakteri bile inandıramamışım kurduğum dünyanın gerçekliğine. Doğrusu bu hiç hoşuma gitmezdi. Ben bir tanrı olsaydım..."

Lafın burasında derin bir nefes aldım. Varilin içindeki kalas parçalarından biri yana devrildi, alevler ve kıvılcımlar yükseldi. Közün içinde iki kuş alevlendi, biri diğerinin boğazına hamle etti. Sustuğum için söyleyeceklerimin önemi arttı gibi geldi, daha cümlemi kurmadan etkisine girdim.

"Yarattığım karakterlerin kendilerinin özgürce davranabildiklerine inanmalarını isterdim. Benim yazdığım senaryoyu canlandırmıyorlar da kendi özgür iradelerine göre hareket ediyorlarmış gibi yaşamalarını isterdim."

"Özgür irade! Hah, işte kilit kelime bu."

"Evet, yarattığım insanın özgür iradesi olduğuna inanmasını isterdim."

İsyankâr genç kız yüzünü buruşturdu.

"Onları kandırırdınız yani! Ah işte bir tanrıdan da bu beklenir!"

"Hayır hayır, yanlış anladınız. Ben tanrı olsaydım özgür iradesi olan varlıklar yaratabilmeyi isterdim. Evet tam olarak bunu demek istiyorum aslında... Benim de önceden ne yapacağını bilemeyeceğim birilerini yaratmaktan bahsediyorum. Doğrusu benim varlığımı fark etmelerini ve bana tapmalarını istemezdim, bu bir zayıflık olurdu. Tabii o, her şeye rağmen, tüm özgür iradesini ve aklını kullanarak benim varlığımı keşfederse bu çok hoşuma giderdi ama yine de bana tapınmasını istemezdim. Bence bir tanrının gücü, iradesi olan bir varlığı yaratabilmesiyle ölçülmeli. Tanrı eğer kendisi gibi özgür irade sahibi birini yaratabiliyorsa gerçek bir tanrıdır."

Kart sesli adam heyecanla sözümü kesti.

"Nasıl olacak o? Özgür iradesi olan bir varlığın ne yapacağını önceden bilemez ki. Bazı şeyleri bilemeyen tanrı olur mu? Tanrı dediğin her şeyi bilir. Tanrı kendisinin bilgisi dışında bir şeyler yapan birini yaratır mı? Hatta şöyle sormak lazım, İS-TE-SE DE yaratabilir mi?"

"Evet haklısınız. Yaratamaz. Tıpkı bir yazarın kâğıt üzerinde tasarladığı karakterlerin bağımsız olamaması gibi... Benim tanrım böyle ama. Bunalıma girmiş bir tanrı. Yapamıyorum, ne yaparsam yapayım, iradi bir varlık yaratamıyorum diye bunalan bir tanrı."

Söylediklerimin tutarsızlığı yüzüme vurulunca moralim bozulmuştu.

"Hayalimi sordunuz söyledim. Kendimden başka bir gerçekliği meydana getiremiyorum diye hayıflanan bir tanrı. Çünkü bunu yapması mümkün değil. Kendisini aşacak bir şey yaratması mümkün değil."

Kart sesli adam bu sefer dalgın bir şekilde mırıldandı.

"Ya da yaratabilmek için tanrı olmaktan vazgeçmesi gerekir."

Hep birlikte sustuk.

Uzunca bir süre varilin içinde yanan kütüklerin çatırtısından başka ses olmadı. Bazen çok uzaklardan geçen bir araba ya da bir çöp kamyonu bu mutlak sessizliği bozuyordu ama yine de, bir şehirde ne kadar olabilirse artık, sessizliği deneyimliyorduk. Ardından gizli bir yerden işaret almış gibi orta yaşlı kadın Almanca bir şarkı söylemeye başladı. Kimse şaşırmadı. İnsanların yüzlerine baktığımda bu gecenin daha önce de yaşandığını anladım. Kadının acıklı, insanın ruhuna dokunan bir sesi vardı. Varilin içinde yanan ateş gözbebeklerinde parıldıyordu.

Kart sesli adama eğilip sözlerin anlamını bilip bilmediğini sordum.

"Tanrım affet beni, diyor. Gözyaşlarımın hatırına... Bak geldim karşına, kalbim ve gözlerim acıyla ağlıyor, tanrım affet beni."

Gözümün önünde canlanan bir tavus kuşu karanlığın içinde kuyruğunu açıyor, tanrı ona ilahî güzelliğin aynasında kendisini görmesine izin veriyordu. Gördüğü güzellik karşısında kendinden geçen tavus kuşunun gözyaşları yeryüzüne damlıyor, tüm insanlar, hayvanlar, ağaçlar onun gözyaşlarından doğuyordu. Belki de tanrı böyle yaratmıştı bizi ve her şeyi. Keşke az önce bunları söyleseydim diye hayıflandım. Ama o zaman kadının sesini henüz duymamıştım, kalbim henüz parçalanmamıştı, aklım hâkimiyeti elden bırakmamıştı.

Kadının sesini dinlerken bu terk edilmiş lunapark gözüme olduğundan çok daha hüzünlü ve anlamlı bir yer gibi görünmeye başladı. Balerinin dönerken aniden donup kalmış eteği, zamanımızın acımasız rüzgârıyla sallandıkça gıcırdayan dönme dolabın oturma yerleri,

gücünü denemek için en son yumruklandığı yerde takılı kalmış boks hedefi, ölü hayvan iskeletleri gibi bir köşede ters düz olmuş çarpışan arabalar, arsız bir sarmaşığın dallarıyla kaplanmış ahtapotun kolları... Tüm bu talihsiz nesneler şarkının ruhuyla bütünleşerek bulundukları yerde acı üretiyorlardı. Burada bulunmamız tesadüf değildi. Bir zamanlar yaşanmış bir hayatın yasını tutmak için toplanmıştık. Bir eskici dükkânındaki eşyalar gibi...

Kadın başladığı gibi gizemli bir havayla sustu. Şarkısı halen zihnimin içinde yankılanıyordu. Ateşi izliyorduk ama artık alevler eskisi kadar güçlü değildi. Bir an içimden delice bir his geçti, gecenin başından beri cebimde dolaştırdığım yaşlı komşumun kimliğini çıkarıp ateşe atmak için kuvvetli bir istekle sarsıldım. Belki de özgürlük böyle bir şeydi. İnsanın sahip olduklarını ateşe atabildiği an başlıyordu. Ama cebimdeki kimlik bana ait değildi ki. Varilin içinden yansıyan kızıllıkların bulaştığı yüzlere baktım. Kendi tanrısını arayan insanlar. Bir tek ben onlardan farklıydım, nedenini sorsalar açıklayamazdım ama bunu çok derinden hissediyordum. Öncelikle bu insanlar kendileri için buradaydılar. Ben? Ben ne için buradaydım? Bilinmez bir kuvvetin etkisine kapılmış garip bir gecenin içinde sürükleniyordum. Aslında gece her zaman gariptir, ama bizim içine girmeye cesaretimiz olmaz. Çoğunlukla. O yaşlı kadının kemikli soğuk parmaklarını hissettim kolumda. Bulun onu diyordu, ne olur bulun, kayboldu, kocamın aklı yerinde değil, kayboldu. Gece böyle başlamıştı. Tam çay poşetini sıcak su dolu bardağıma daldırmış, çayın siyam balığı gibi dalgalanarak yayılışını izliyordum ki kapı çalınmıştı. Peki bu ânın öncesinde ne olmuştu? Kapkara bir boşluk. Belki de bembeyaz bir boşluk. Hiçliği hayal etmek ne kadar zor.

Sanki bu ânın öncesinde yoktum. Bu sahnede ortaya çıkmış bir hikâye kahramanı gibiydim. Akla ziyan bir hikâye. Gitgide azalan ateşin sıcaklığından daha fazla yararlanmak için neredeyse varile yapışmak üzere olan tuhaf lunapark cemaatimize baktım. Kapı çalınmadan önce onlardan hiçbir farkım yoktu. Hatırlamak istemiyordum çünkü hatırlanmaya değer bir hayat değildi yaşadığım. Peki ya emekli ağır ceza reisi yaşlı komşumun hayatı? Benimkinden daha mı değerliydi? Neydi onu ilginç kılan? Uzak bir taşra kentinde yaşadığı yasak aşk mı? Mafyadan kurtarmaya çalıştığı dostu yüzünden başının belaya girmesi mi? Verdiği yanlış kararların vicdan azabı mı? Hasret mi? Ölüm acısı mı?

Ölüm mü?

Nereden çıktı ölüm?

Ölüm yok.

Bu gece ölüm yok.

Kendini Ustaca Yok Gösteren Bir Tanrı

Sahile indiğimde içimi ansızın yoğun bir mutluluk duygusu sardı. Vakit ilerlemiş olduğu için sanırım, caddeden az sayıda araba geçiyordu. Ağır adımlarla karşıya geçip denizin kenarına vardım. Bu saatlerde şehrin uğultusu azaldığından denizin sesi duyulur hale geliyordu. Kıyıya bağlanmış teknelerin küpeştelerine, iskelenin dubalarına, üzerinde deniz feneri yükselen kayalıkların girintilerine çarpan küçük dalgaların sesi başka bir zamanı hatırlatıyordu. Hatırlatmak değil aslında yaşatıyordu, yaşıyordu... Nesnenin zamanı ile insanın zamanı farklı hızda akıyor. Zaman... Aklımın içinde zaman. Başka bir yerde aramak ne boşuna bir çaba. Başı boş bir hareket denizi... Başka hiçbir şey yok. Gittikçe yaklaşan bir araba dikkatimi dağıttı, dışarı ilk çıktığımda konuştuğum gençlerin arabasına benziyordu. 78 model Nova. Yoksa 76 mıydı? Geçip gittiler, beni görmediler. Ben de onlar olduğundan emin olamadım.

Hiç gelmeyecek bir otobüsü bekleyen sarhoş bir adamın uyukladığı durağı geçip balıkçı barınağına vardım. Kayıklar, tekneler ve hatta eski bir mavnanın bağlı olduğu barınağın öteki tarafında, mendireğin üzerinde müthiş bir hareketlilik vardı. Gecenin bu saatinde şehrin neredeyse tamamı uyurken balıkçılar küçük tüp gazların

üzerine monte ettikleri lambaların ışığında neşe içinde balık tutuyorlardı. Uzun kamışları sayesinde oltalarını çok uzaklara fırlatabiliyorlardı. Bu incecik kamışlar dev bir böceğin duyargaları gibi karanlık denizin üzerinde kımıldayıp duruyordu. Kayıp komşumun zaman zaman uzun gece yürüyüşleri sırasında buraya gelip balıkçıları izlediğine neredeyse emindim. Peki ama onlara bakarken ne düşünüyordu? Bunu hayal edemiyordum işte.

Yanlarına varır varmaz şarap içmekten burnu kıpkırmızı olmuş balıkçılardan biri gümüş parıltıları içinde kıvranan onlarca balığı birden çekiverdi.

"Topla topla!"

Neredeyse yüzüme çarpacakmış gibi yakınımda çırpınan balıkların hemen oltadan çıkarılıp kovaya atılması gerekiyordu, yoksa kendilerini kurtarıp denize uçuyorlardı. Yere düşenleri kapmak için bekleyen kediler de cabasıydı. Mecburen kollarımı sıvadım. Çarçabuk balıkların ağızlarına, çenelerine, yanaklarına saplanmış olan çapari iğnelerini çıkarıp ganimeti kovaya atıyordum. Adam inanılmaz bir hızla oltayı yeniden fırlatıyor daha diğerleri tuttukları balıkları kovaya koyarken biz ikinci turu hallediyorduk.

"Hey yavrum hey! Bereketiyle geliyor! Bereketiyle..."

"Sürü geçiyor olmalı."

"Arkalarından lüfer kovalıyor bunları."

"O zaman sıra lüferlere gelecek birazdan?"

"Ne sandın! Çek çek çek..."

Yine çekiyoruz, tekrar çekiyoruz. Bu sırada yan tarafta ısınmak için yakmış olduklarını sandığım mangalın ateşi korlanınca üzerine bir dizi balığı serdiler. Cızır cızır pişen balıkların kokusu midemdeki boşluğu acıttı. Balıkların öteki tarafı da pişsin diye çevirirlerken on iki-on üç yaşlarında bir oğlan koşarak geldi, iki elinde iki naylon torba vardı, içleri ekmek doluydu.

"Nerede kaldın be? Ekmeksiz mi yiyeceğiz balığı?"

"Sıcak sıcak, şimdi çıktı fırından."

Ekmekler bölünüyor, içine balıklar doldurulup elden ele veriliyordu. Payıma düşeni alıp bir iskele babasının üzerine oturdum, iştahla yemeye koyuldum. Bir yandan da balıkların kafalarını, kılçıklarını kedilere veriyordum. Onlar da ben de kıtlıktan çıkmış gibi yiyorduk. Deniz havasını içime çektim. İyi ki buradayım, iyi ki yaşıyorum diye düşündüm ve hemen ardından sebepsiz bir keder duydum. Büyük acılar görmüş insanlara özgü bir kederdi bu, bir anlığına o acılarını unutup mutlu olduktan sonra hissettikleri vicdan azabına benzer bir duyguydu. Balık ekmeği kısa sürede mideye indirmiştim. Balıkçıların atçekleri de yavaşlamış gibiydi. Benim kırmızı burunlu adam etiketsiz bir şişeden iki küçük plastik bardağa şarap doldurdu, birini bana uzattı. Baktım başkaları şişelerini elden ele gezdiriyordu, bu balıkçının bana yaptığı büyük bir ikramdı. Şerefe diye tokuşturduktan sonra kafaya diktik. Biraz asitliydi ama güzeldi doğrusu.

"Fırtına yaklaşıyor."

Havaya baktım. Karanlığın içinde bulutların yer değiştirdiğini görebiliyordum ama hava tahmini konusunda bir tecrübem yoktu.

"Artık çok değişti iklimler... Aralık ayında olduğumuza kim inanır?"

"Evet. Saatle değişiyor."

"Hava patlar mı bu gece?"

"Öyle gibi... Bu denizin sağı solu belli olmaz. En düzgün havası bile iki saat içinde dönebilir. Cehennem akıntıları var kuzeyimizde. Öyle derler denizciler. Ben denize açılmam, hep böyle karadan oltayla. O yüzden bizi ciddiye almıyor hakiki balıkçılar."

Başıyla işaret ettiği yerde büyük bir teknenin kıç tarafında koca göbekli, uzun çizmeli, keçe yelekli, kırmızı yanaklı balıkçılar ağları ayıklıyorlardı.

"Aslında yedi göbekten denizciyiz ya... Uzun hikâye."

Kocaman parmaklarının arasında zarif bir hareketle incecik bir sigara sardı, sihirbaz gibi dudaklarının arasına yerleştirdi, yaktı, uzun bir nefes çekti, dumanı havaya bıraktı.

"Babam, amcalarım... hep denizde..."

Eliyle açık denizi işaret etti, anlatmasa da her şeyi anlamamı bekler gibi bir hali vardı.

"Denizci miydiler?"

"Ne demek! Hasıydılar... Ama işte... Hiçbiri dönmedi. Bu öyle kalleş bir denizdir ki... Öyle haindir ki... Ömrünü verirsin. Hayat boyu mavisine ayrı lacivertine ayrı âşık olursun, beyaz köpükleri içini titretir, hiçbir sevgili onun kadar sevilmez. Ama yine de... O ihanet eder. Kudurur. Azar. Sonunda seni de sevdiklerini de boğar."

Denize baktım. Karanlıkta gece ve deniz birbirinin içinde erimişti. Aynı maddeden yapılmış gibiydiler.

"Neyse boş ver bunları! Elimiz ayağımız tutuyorken oltamızı sallayalım, kısmetimize ne çıkarsa!"

Sadece konuştuğum adamı değil ötekileri de izliyordum. Neden onlar gibi olamıyordum? Kendilerine ait nesneleri, araçları vardı. Kendilerine ait amaçları, hedefleri, hayalleri vardı. Kendilerine ait yöntemleri, tarzları, üslupları vardı. Sonuç olarak herkesin ne yapacağı üç aşağı beş yukarı belliydi. Peki ya yaşlı komşumun? O aklının bir kısmını yitirmiş olduğu için ne yapacağı kestirilemez bir "şey" olarak aramızdaki varoluşunu gizemli bir şekilde sürdürüyordu, bense onun soluk bir gölgesi gibi adımlarına basarak gecenin içinde dolaşıyordum. Balıkçı sigarasından geriye kalan küçük parçayı iki parmağının arasından fırlatıp attı. Kalkıp oltasının ucundaki çapariyi fırdöndüden çıkardı, yerine büyük bir olta taktı. Aynalı bir parçası vardı, ince uzun bir kaşık gibi. Bu büyük balıklar için küçük bir balık hayali olmalıydı. Elinde şöyle

bir tarttı oltayı. Sonra da tüm gücüyle fırlattı. Keskin bir ıslık çalarak karanlık denizin üzerinden ok gibi geçti gitti, çok uzaklara varmış olmalıydı.

"Aslında o da biliyor bunun balık olmadığını."

"Niye atlıyor peki üstüne?"

"Parlaklığına dayanamıyor."

"Tuzağa bilerek düşüyor yani?"

"Öyle de denebilir."

"Peki nasıl olup da..."

"...balığın ne düşündüğünü biliyorum? Bunu merak ediyorsun değil mi?"

"Evet. Yani..."

"Aslında bunu ben de bilmiyorum. Yani bazı şeyleri nereden bildiğimi ben de bilemiyorum. Aileden geliyor tabii, orası malum. Denizin dilini, balıkların huyunu suyunu onlardan öğrendim. Ama şimdi bu silsile benimle birlikte yok olup gidecek."

"Çoluk çocuk yok mu?"

Adam yüzüme üzüntüyle baktı. Çenemi tutsam daha iyi olacaktı.

"Var... var da buralarda değil."

"Yurtdışında mı?"

Adam iyice başını omuzlarının arasına gömdü.

"İçeride."

Tuhaf bir suçluluk duygusu hissettim.

"Şunu biraz tutsana birader, bir su döküp geleyim."

Oltayı aldım, ağır ağır çekip bırakmaya başladım. Diğerleri ne yaparsa onu yapıyordum. Hayatta kalmanın sırrı bu olsa gerekti. Bir yandan da balıkçının içeride olan çocuğunu düşünüyordum. Suçu neydi acaba? Efendiden bir adama benziyordu, böyle bir babanın çocuğu ne yapmış olabilirdi ki? Acaba tünel kazıcılarının olduğu cezaevinde miydi? Bu zavallı adam kazancının büyük bölümünü ona, yani tünel kazıcılarına mı gönderiyordu? Tuhaf

bir düşünceye kapıldım: Bu gece karşıma çıkan her şeyin birbiriyle bir bağı vardı sanki. Ama ne? Elimdeki tek somut delil yaşlı komşumun kimlik kartıydı. Cebimde dolaştırdığım, insanlara gösterdiğim. Diğerleri karşıma çıktıkları hızla yok oluyorlardı. Sahaftaki kapağında gece kelebeği olan kitap, nereden bulduğumu hatırlamadığım çakmak, televizyon ekranlarında aynı anda gösterilen film, kör öğrenci, kokinalı kadın, karanlık temas... Tüm bunların ortak noktası neydi? Belki de yanlış düşünüyordum. Şeylerin birbirleriyle ilgili olmaları ille de kavrayabileceğimiz bir hikâye sunacakları anlamına gelmiyordu. Tabii ya! Neden daha önce düşünmemiştim ki bunu? Şeylerin gerçekteki ilişkisi çok daha farklıydı benim ilkel kavrayışımdan. Şeyler, gerçekte bizim düşündüğümüzden çok daha fazla bağlantı içindeydiler. Yeterince uzun gözlersek her şeyi anlayabilirdik belki. Bu gece, bu uzun, bu müthiş gece aydınlanmamı sağlamıştı. Henüz her şey tam anlamıyla berrak değildi belki, anlat deseler anlatamazdım ama bendeki duygusu çok netti. Birden oltaya bir şeyin takıldığını anladım. Makara deli gibi dönmeye başlamıştı. Takılan her ne ise zokayı yutmuş, şimdi de açığa doğru yüzmeye çalışıyordu. Makaranın ucunu güçbela yakaladım, kilidine geçirdim. Bu sefer de kamışın ucu eğilmeye başlamıştı. O sırada neyse ki oltanın sahibi geldi.

"O ne ya?"

"Bir şey yakalandı galiba."

"Koparacak! Nasıl bir şey bu! Balina mübarek!"

Oltayı ona uzattım.

"Yok yok bırakma! O senin kısmetin, sen çekeceksin."

İkimiz birlikte oltaya asıldık, ama karşımızdaki hayvan da güçlüydü doğrusu. Balıkçı arkadaşım bir yandan asılıyor, bir yandan da bağırarak dikkatleri üzerimize çekiyordu. Oltanın ucundaki yaratığın gücünü bizi izleyenler de fark etmişlerdi. Gerçekten de büyük bir şey

yakalamıştık. İkimiz beraber asılmamıza rağmen ne misina kopuyor ne de balık bize teslim oluyordu. Kırmızı burunlu arkadaşım ağları temizleyen balıkçılara bağırarak yardım istedi: "Bu çok büyük bir şey, çok büyük!" Ben balıkçıların bize yardıma geleceklerini umarken ikisi hemen bir tekneye atladılar, kuvvetli projektörlerini açıp karanlık suları aydınlatarak yola düştüler. Doğru iz üzerindeydiler çünkü fenerlerinin aydınlattığı yerde sular kaynıyordu. Tekne hedefe yaklaştığında koca göbekli balıkçı ayağa kalktı, tüfek gibi tuttuğu zıpkınla nişan aldı ve zap diye vurdu yaratığı. Yara alan hayvan can havliyle denizin üzerine çıkarak müthiş gövdesini bize gösterdi. Neredeyse küçük bir balina büyüklüğündeki hayvanı görenler hayretle ıslık çaldılar, iç çektiler. Zıpkıncı, hiç duraksamadan ikinciyi sürdü alete ve üçüncüyü, sonra dördüncüyü... Sonuncu yarayı da aldıktan sonra zavallı hayvan durulmuştu. Artık kaçamayacağını anlamış olmalıydı. Her zıpkının ardında kalın bir ip vardı, seri hareketlerle bunları çekip sıkıca teknelerine bağladılar. Artık kaçması mümkün değildi.

Kırmızı burunlu arkadaşım kısık sesle küfretti.

"Gördün mü başımıza geleni? Bu yamyamlar ortak olacak şimdi balığa. Üf büyüklüğüne bak şunun. Bizdeki de şans. Ne olur biraz küçük olaydı, bizim olaydı. En güzel kısımlarını bunlar alır şimdi."

"Ne balığı bu?"

"Orkinos galiba. Aslında pek çıkmaz buralarda. Demek lüfer sürüsünü de bu kovalıyormuş. Bir dakika yahu, bu çok ama çok büyük. Nedir bu böyle? Orkinosun ağababası ya da başka bir şey!"

Balık karaya çekildi, onu zıpkınla vuran iki balıkçı tüm av kendilerine aitmiş gibi kasılıyorlardı, herkes çevrelerini sarmıştı. Kırmızı burunlu balıkçı arkadaşım yüksek perdeden atıp tutuyor, koca balığın benim oltama

nasıl takıldığını, yurtdışından özel olarak getirttiği misinanın nasıl dayandığını, ne kadar uğraştığımızı ballandıra ballandıra anlatıyordu. Aslında anlattıkları doğruydu ama kendimizi övdüğümüz için bana yalan söylüyormuşuz gibi geliyordu. Zıpkınların açtığı deliklerden akan kanla bastığımız yerler kızıllaşmaya başlamıştı. Dev balığı zıpkınla vuran büyük göbekli balıkçı en sonunda gürledi.

"Tamam arkadaşım, herkese pay edeceğiz! Âdet böyle! Hep beraber tuttuk, herkesin göz hakkı var."

Yeni arkadaşım bir-iki söylenecek gibi oldu ama eşit pay lafını duyan diğerlerinin gözünün nasıl parladığını görünce sustu. Şimdi herkes daha bir hevesle izlemeye başladı. Balıkçılar denizden kova kova su çekip hayvandan akan kanı temizlediler. Hayvan son bir kez dev solungaçlarını hareket ettirdi deniz suyunu hissedince, ardından durdu. Mücadelesi bitmişti. Balıkçılar binlerce yılın alışkanlığıyla kocaman bıçaklarla karnını yarmaya başladılar. Önce karanlık bir su boşaldı hayvanın midesinden. İrili ufaklı deniz kabukları yayıldı etrafa. İki adım geri çekildim paçalarım ıslanmasın diye ama bir yandan da merak ediyordum. Karnındaki yarığı genişlettikçe midesinden çıkanlar da büyümeye başladı. Bir ahtapotu iki parça halinde gövdeye indirmişti örneğin. Demek bu denizlerde ahtapot vardı hâlâ. Yüzü gözü dağılmış bir martı, çoğu hazmedilmiş irili ufaklı lüferler, kılçıklar ve küçük bir ayıcık! Pelüş bir oyuncak ayıyı da yiyecek bir şey sanmış olmalıydı. Nereden bulmuşsa? Balıkçılardan biri bir yerlerden bir kürek kaptı geldi, hayvanın karnına daldırıp ne var ne yok dışarı süpürmeye başladı. İşte asıl vahim tablo o zaman ortaya çıktı. Bir sürü naylon torba, plastik çöp ve acayip nesne dışarıya döküldü. Hiçbiri yiyecek değildi bunların.

"Şu hale bak be! Naylon yemiş hayvan, naylon!"

"Ulan bizi bulsa bizi de yutarmış bu!"

"Deniz canavarı mübarek."

"Dur dayı dur, işe yarar bir şey buldum."

"Ne o?"

"Kalem. Hem de bir dolmakalem. Bak yazıyor. Hem de yeşil yeşil yazıyor. Süper ya... Yeğenime götürürüm, bayılır. Hem de yeşil, iyi mi..."

"Hakikaten... Şu ne şu?"

"Gözlük bu be. Yuh! Onu da yutmuş."

"Ver bakayım. Yakın gözlüğü bu. Çok da iyi durumda. Bunu ben kaptım arkadaş, babama lazım."

"İnanmıyorum! Bu ne be! Bir plak, yivleri biraz bozulmuş ama çalar herhalde."

"Karıştır, karıştır, pikabı da bulursun belki."

"Ne dalga geçiyorsun, herkes gönlüne göre bir şeyler buldu işte. Denizin mucizesi."

Denizlerin kirliliğini, dünyanın geleceğini ve buna benzer meseleleri ağırbaşlı bir kederle düşünürken birden dehşete kapıldım. Dev balığın midesinden çıkan nesnelerin içinde bir tanesi vardı ki... Bu gecenin bir yerlerinde birine verdiğim ve burada olmaması gereken bir nesneydi. Beton zemine yayılan köpüklü garip sıvının içinde yüzen çakmağı hemen tanıdım. Çoktan ölmüş olduğunu sandığımız dev balık birden çırpınmaya başladı, büyük bir kuyruk darbesiyle suları üzerimize sıçrattı ve çakmak bu karmaşa içinde ayaklarımın dibine kadar kayarak gelip durdu. Artık onu görmezden gelemezdim. Bu nesnenin benim üzerimde bir gücü vardı, bunu anlayabiliyordum. Eğildim. Her şeyin uyduruk bir rastlantı olduğuna kendimi inandırmaya çalışıyordum. Ona dokunmadan önce etrafa baktım. Balıkçılar bir yerlerden buldukları büyük poşetleri, leğenleri, kovaları almış dev balıktan paylarına düşeni almak için sıraya girmişlerdi. Balığın başını gövdesinden ayıran darbeden sonrası hızla gelişti. Parça parça paylaşılıyordu. Çakmak önümde du-

ruyordu. Elimi uzatıp bu uğursuz nesneye, çakmaktan başka her şey olan o şeye dokundum. Tanıdık metal soğukluğunu hissettim önce, sonra elime aldım, kareye yakın büyüklüğü ne de güzel oturdu avucumun içine. Hiç ıslanmamış gibiydi. Kapağını başparmağımla kaldırdım, çınlayarak açıldı. Çaktım. İlk seferde yandı.

Alevin parlaklığı çevremdeki her şeyi yok etti. Artık ne mendireğin üzerindeki balıkçıların şakalaşmaları ne koca balığı parçalarına ayıran adamların ağız dalaşları duyuluyordu. Gözlerimi alevden alamıyordum. İstesem hemen bakışlarımı kaçırıp, kendimi bu yanılsamadan kurtarabilirdim ama istemiyordum, hoşuma gidiyordu alevin kalbine bakmak. Gecenin içinde dolanıp duruyoruz ve ateş bizi tüketiyor. Nerede görmüştüm bu lafı? Birdenbire aklımın içinde ışıklı harfler olarak yandı sanki. Bir kapının ya da bir geçidin üzerinde yazılı olmalıydı. Gizli kumarhanenin girişinde mi yazıyordu? Ateşe baktıkça daha neler gelecekti aklıma? Alevin içinde zaman da yanıyordu mekân da. Ruh da akıl da... Yalnız Deliler İçin. Böyle bir yazı olduğunu söylemişti kumarbazlar. Uzaklardan bir ses duydum, bir kurt uluması gibi acılı, kafamın içinden geliyordu ses. Bu gece hiç durmadan ateşe bakmış gibiydim. Hayır o mimarın oğluydu. Ben dolanıp durmuştum gecenin içinde. Yalnız deliler gibi. Bazı şeyler birbirine karışıyordu ve ben bundan zevk alıyordum. Kafamın içinde bir çocuk şarkısı dönüyordu. Şu anda bütün çocuk parklarındaki salıncakların hafifçe sallandıklarını, tahterevallilerin kıpırdamaya başladıklarını hissedebiliyordum. Rüzgâr değildi bu. Hatırlamanın gücüyle canlanıyordu nesneler. Görünürde kimsenin olmadığı parklarda kaydıraklardan neşe içinde kayan çocukların sesleri duyuluyordu. Ağaçlar çoktan yapraklarını dökmüş olmalarına karşın havada keskin bir ıhlamur kokusu vardı.

Çocuklarını kaybetmiş anneler şimdi, şu anda, uy-

kularında bu parklarda dolaşıyorlardı. Sisli gecenin içinde anneler ve kayıp çocuklar birbirlerini arıyorlardı. Farklı zamanların içinde oldukları için birbirlerini bulamıyorlardı. Omuzları sivrilmiş, şallarına, hırkalarına sarılmış kadınlar, elleri titreyerek yürüyorlardı, yavaş yavaş. Gecikmişti onlara ölüm. Ya da çok erken gelmişti çocuklarına.

İşte kokinalı kadın da oradaydı. Hırkasına sarınmış, gözleri yarı kapalı salıncağın soğuk demir zincirini okşuyordu usul usul. Dokunduğu yer canlanıyordu. Kızının hayaliyle oyalanan ruhu hiç değilse rüyalarında biraz olsun mutlu oluyordu.

Az sonra artık kızının var olmadığı dünyaya gözlerini açacak ve tanrının olması gereken yerdeki boşluğa lanet edecekti. Çok uzun bir an boyunca oradaydı, bir rüyanın içinde... Belki de uyuduğunun bile farkında olmayan bir çocuk-tanrının rüyasının içinde... Rüya içinde rüya içinde rüya içinde rüya...

Kendini ustaca yok gösteren bir tanrı çakmağın alevini söndürdü.

Ah Bir Sabah Olsa

Deniz kenarındaki yoldan kuzeye doğru yürüyordum. Genellikle insanların mesire yeri gibi gelip gezdikleri bu güzergâhta kimseler yoktu şimdi. Ne niyetçi ne baloncu ne de kâğıt helva satıcısı... Çok geç bir saat olduğu için tek tük insanlar seçiliyordu banklarda. Yaşlı komşum bunlardan birinde oturuyor gibi geldi bir an. Baktım ama göremedim. Hava da iyice ayaza çekmişti. Sokak lambalarının ışığı altından sisli bir hava akıp gidiyordu. Yakamı kaldırdım, başımı omuzlarımın arasına gömdüm, çoktan devrildiği halde dekoratif bir eşya gibi durmasına izin verilmiş olan devasa bir ağaç gövdesinin yanına gidip yaslandım.

Deniz büyük siyah bir kütle... Başka bir gezegen adeta... Simsiyah suyun üzerinden dalga dalga yaklaşan yoğun sis dumanları tekneleri, kayıkları, motorları kolayca yutuyor, hiçliğin galip gelmesi benim de içimde kötücül bir sevincin yeşermesine neden oluyordu. Silinsin her şey, yok olsun, böylece tüm kötülükler de unutulur diyordum kendi kendime.

Yürümeye devam edecektim. Çünkü adımlarımın beni nereye götürdüğünü biliyordum. Yolun sonunda şairler mezarlığı vardı. Büyük şairlerin birbirlerine yaslanarak yattıkları bu güzel mezarlığa bu adı ben koymuştum.

Şehirde garip bir şekilde çok mutlu olduğum yerlerden biriydi burası. Deniz havasını içime çekerken yaşadığım için ne kadar şanslı olduğumu düşündüm. Yine içimi bir mutluluk duygusu sardı. Mezarlığa yaklaştıkça içimdeki huzur büyüyordu. Yorgun bir günün sonunda tertemiz bir yatağın içine girip yorganı başıma çekip saatlerce deliksiz uyuyacakmışım hissiyle yürüyordum. Fakat bir yandan da ürkütücü bir ruh hali içine girmiştim, kendimi dışarıdan izliyor gibiydim. Bir filmin ya da bir resmin içinde olmak gibi...

Girişteki düşen uçak şeklinde tasarlanmış mezar taşının başında durdum, kaza sırasında ölen hostes için üzüldüm. Hemen yandaki bekçi kulübesinin ışıkları otomatik olarak yandı. İçeriden bir görevli çıktı. Uyukluyordu sanırım, gözlerini karanlığa alıştırarak bana doğru seslendi.

"Kim var orada?"

Bu soruyu ilk kez duymuyordum. Bu gece hiçbir şey ilk kez yaşanmıyordu. Kim vardı gerçekten burada? İşte tam bu anda, ruh halimdeki tuhaflık elle tutulur bir hale geldi: İkiye bölündüm.

Bir halim mezarlık görevlisine doğru yürüyordu,

diğer halim de tam aksi bir yöne, yerini çok iyi bildiği bir mezara doğru gidiyordu.

Görevliye cebimden yaşlı komşumun kimliğini çıkardım.
"Birini arıyorum, kaybolmuş."

Karanlık servilerle çevrili o mezarın başına vardım. Boğazım kupkuruydu. Kalbim kurşun gibi ağırlaşmıştı. Ezbere bildiğim yazıyı karanlıkta okuyabilmek için parmaklarımı taşın üzerinde gezdirdim.

Görevli kimliği alıp bakınca yüzü değişti.
"Evet, biliyorum bu adamı. Emekli hâkim. Evet. Zavallı adam."

Mezar taşının üzerine kazınmış olan kelimeler kendiliğinden bende ses buldular:
AH BİR SABAH OLSA
BU UĞURSUZ GECE
HAYAL HAKİKAT
KENDİNDEN GELEN
HER ŞEYİ
BERABERİNDE ALIP
GÖTÜRSE
BEN YİNE İKİ İLE İKİNİN DÖRT ETTİĞİ
DÜNYADA KENDİMİ
BULSAM

Mezarlık görevlisi düşünceli görünüyordu.

"Kızı için gelirdi buraya. Çoktandır görmedim."

Mezar taşı sıcacıktı. Sarıldım.

Bir yandan görevliyi dinliyor bir yandan da gözümün ucuyla mezar taşına sarılan halimi izliyordum.
"Yurtdışından küllerini getirdiler. Kızı yâd ellerde ölmüş. Çok fenaydı adamcağızın hali. Bir kavanozun içindeydi küller. Toprağa gömmek istediler. Mevzuata baktık, bir engel bulamadık, gömdüler."

Ah bir sabah olsa... Ne kadar hızla yaşlandım. Sonun başlangıca bu kadar yakın olduğunu bilmezdim. Ama sabah hâlâ çok uzak. Her yer halen karanlık, her yer sonsuz ceza.

"İlk zamanlar çok fena oluyordu. Taşa sarılıp saatlerce kalıyordu mezarın başında. Son son gel-

mez oldu. Günahı boynuna, çok masumun ahını almış, öyle duydum." İçimden itiraz etmek geçti. Hayır kimsenin günahını bilerek almaz o demek istedim ama mezarlık bekçisinin doğru söylediğini çok derinimden bir yerden biliyordum.

Ben ben miydim? Başka birinin içinde kaybolmuştum. Bir yolculuğa çıkmıştım ama şimdi dönüş yolunu bulamıyordum. Taşa daha sıkı sarıldım. İçinde bir ateş yanıyordu. Ilık yüzeyine yanağımı yasladım. Onu çok özlemiştim. Kelimelerin, cümlelerin olmadığı bir yerde o şimdi. Yaptığım yanlışların, yaktığım hayatların bedelini böyle mi ödemiştim? Cevabı bilmek istemiyordum. Soruyu da bilmek istemiyordum. Artık hiçbir şey duymak istemiyordum. Tek istediğim bu sıcak taşa sarılıp uyumaktı.

Mezarlık görevlisi bir sigara yaktı. Bana da uzattı, istemedim.
"En iyisi içmemek tabii. Ama sonunda hepimizin gideceği yer belli. Herkes geldi, yaşadı sonra da gitti. Toprak alıyor onları. Sonra ağaca, ota, kuşa çeviriyor. Dünya kurulduğundan beri, milyarlarca insan toprağın altına girdi... Toprak herkesi kabul ediyor neyse ki... Ya etmeseydi? Ölülerle nasıl yaşardık?"

Aradığınızı Bulabildiniz mi?

İskeleye geldiğimde bekleme salonunun kapısının açık olduğunu fark ettim. İçeri girip biraz dinlensem iyi olacaktı, sabaha karşı başlayan ayaz iliklerime kadar işlemişti. Sokak lambasının aydınlattığı girişte, gemi tarifesinin yanında asılı olan semt haritası dikkatimi çekti. Kırmızı bir noktanın yanında "Buradasınız" yazılıydı. Ağır ceza reisinin titreyen parmaklarıyla bu kırmızı noktaya dokunduğunu, "Buradayım ama burası neresi?" diye mırıldandığını duyar gibi oldum.

Haritaya bakarken buraya kadar nasıl geldiğimi düşündüm. Bu gece yolculuğumun güzergâhını parmağımla takip etmeye başladım. Şairler mezarlığının ne kadar büyük olduğunu şimdi fark ediyordum. Semtimizin sınırlarının dışına doğru uzayıp gidiyordu. Mezarlığın yukarı kısmı üniversiteyle komşuydu. Parmağımı üniversiteden doğuya doğru bir hat üzerinde ilerlettim, huzurevini geçtim, şık caddeyi geride bıraktım... Başladığım noktayı arıyordum, evimi. Olması gereken yer ne yazık ki okunmuyordu, haritanın o kısmı yıpranmıştı. Sonuçta yaşlı komşumla aynı noktadan yola çıkmıştık. Muhtemelen aynı yollardan geçmiştik, aramızda sadece bir zaman farkı vardı. Aynı kişinin yaşamının farklı dönemlerinde aynı yollarda yürümesi gibi... Doğduğundan beri

aynı mahallede yaşayan ve sonra orada ölen insanlara gıpta ederdim. Sanırım ben de onlardan birine dönüştüm zaman içinde. Gerçi önümde yaşanacak yıllar olduğuna inanıyordum. Halen seçme şansım var gibiydi. Her an bu hayatın içinden çıkıp gidebilirmişim gibi geliyordu. Ama yine de bunu yapmak istemiyordum. Tam tersine, her yeni gün eskilerine sıkı sıkıya eklenerek beni yaşadığım yere daha da güçlü bir şekilde bağlıyordu. Civarın yabancısı olanlara yön göstermek için yapılmış olan bu harita benim yaşamımın özeti gibiydi.

Şafağın sökmesine az kalmıştı. Karanlık denizin üzerinde asılı kalmış olan sis büyülü bir ışıkla parlıyordu. Arada sırada uzaklardan geçen gemilerin projektörleri kayıp yıldızlar gibi yanıp sönüyordu. Karanlık denizi en iyi şekilde görebileceğim bir yere oturdum. Bekleme salonu en az dışarısı kadar soğuktu. Ellerimi ahşabın nemli yüzeyinde gezdirdim. Parmaklarım uyuştu. Uyku, denizin üzerinden iskeleye doğru ilerleyen sis gibi zihnimi kaplamaya başlamıştı. Parça parça görüntüler beliriyordu gözümün önünde. Yeni bir plağı pikaba yerleştiren ellerimi görüyordum, işte iğneyi büyük bir özenle plağın karanlık yollarından birinin üzerine bırakıyordum, hışırtılı bir ses söylüyordu, tanıdık bir melodi... Masanın üzerinde büyük bir kâsede şeftaliler, çilekler, üzümler. Sevgilimle sarılmış, gölgeler içinde yatıyorduk. Hayatımın en mutlu günleriydi. Benim hayatımın mı? Ardından başka görüntüler sökün etti. Bedenimin sınırları erimeye başladı, kime ait olduğu kuşkulu anıların içinde dağılıyordum. Bir kız çocuğunun küçük parmakları, resim çiziyor, yazı yazıyor, hesap yapıyordu... İki artı iki eşittir dört yazıyordu, çalışma masasına eğilmiş düşünceli başını okşuyordum... Havalimanları, uçak tarifeleri, uzaklardan gelen kartpos-

tallar, soğuk mavi dağ gölleri, karlı Kuzey şehirleri... Bir kavanoz dolusu kül. Toprağın içine karışmasını izlerken yüreğim eski bir eşya gibi liflerine ayrılıyordu. Zihnim yangın yerine dönmüştü. Yangında ilk kurtarılacak dosyaların bulunduğu çelik dolabı boşuna arıyordum, artık adliyede işim yoktu, tüm kapılar kapanmıştı, durmadan gele atıyordum... Rüyalarımda her gece karanlık adamlar kovalıyordu. Hiç beklenmedik dehlizlerden mahkûm ettiklerim çıkıp hesap soruyorlardı. Ölüler yavaş yavaş çürüyordu. Siyah cüppemin eteklerinden sızan karanlık tüm yaşantımı ele geçiriyor, dokunduğum her şeyi zehirliyordu. Benim miydi o cüppe? Benim sesim miydi bu, zihnimin içinde dolanan. Bu kimin yangınıydı?

"Aradığınızı buldunuz mu?"

Beni ağır kâbuslar âlemine sürükleyen uyku yırtıldı inceldiği yerden. Bir örümcek ağını siler gibi elimi yüzümden geçirdim. Dönüp baktım, eczacı kalfası genç adam.

"Aradığınızı bulabildiniz mi, dedim."

"Hayır, henüz değil. Siz? Siz bu saatte ne arıyorsunuz burada?"

Omuz silkti, yanıma oturdu.

"Bu gece nöbetçiydik, benim mesai şimdi bitti."

"Neredeyse sabah olacak."

"Evet. Ne kadar karanlıktı bu gece."

Bu gecenin diğerlerinden bir farkı olup olmadığını düşündüm. Bazı gecelerin daha karanlık olması mümkün müydü? Belki de hiçbir gece aslında tam olarak karanlık değildi. Her zaman o siyahlığın içinde birtakım ışıklar yaşamaya devam ediyordu. Hiç değilse zihnimi yakan ateşin yalazları...

"Belki sis yüzünden..."

Eczacı kalfası yüzüme baktı, gülümsedi. Çok gençti. Daha önce bu kadar genç olduğunu fark etmemiştim. Zaten son zamanlarda karşılaştığım herkes çok genç görünüyordu gözüme. İnsanların yüzlerindeki çizgiler eksilmiş gibi geliyordu. Henüz tamamlanmamış yüzler.

"Olabilir."

Aklına gelenleri bana söyleme konusunda kararsız gibiydi.

"Sis aslında çirkinlikleri örtüyor. Kar gibi... En çirkin sokaklar bile sisli günlerde hoş görünür insanın gözüne."

"Doğru."

Oturduğumuz sokağı gözümde canlandırmaya çalıştım. Elimde çay bardağım, pencerenin önündeki sandalyede oturup dışarıyı seyrettiğim bir an. Soğuk kemikli bir el uzanıp alnıma dokunuyor. Acı çekiyorum galiba bu ânın içinde. Silkindim. Eczacı kalfası konuşmaya devam ediyordu kulağımın dibinde vızıldayan bir arı gibi. Komşularını davet etmeye karar vermişler, artık başka biri olacakmış, insansızlıktan bunalmış, karısı haklı çıkmış sonunda... Bense artık dinleyemiyordum onu. Çıldırtıcı bir acı kalbimin içindeki siyah bir noktadan üürüyor, tüm bedenime yayılıyordu; hiç durmadan, hiç durmadan, her nefes alışımda, her nefes verişimde. Mezarlık. Mezar taşı. Gözyaşlarıyla yıkanan bir ev içi. Yapış yapış siyah bir çamurun içine doğru batıyordum. Aklımın içi bir bataklığa dönüşüyordu, bu simsiyah acıya bulanan anılar şekil değiştiriyor, tanınmaz bir hale gelerek bataklığı büyütüyordu. İyi de bunlar bir başkasının hayatından sayfalar değil miydi? Nasıl olup da bu kadar canımı acıtıyordu. Aklım karışmıştı. Yardım istercesine eczacı kalfasına döndüm, gitmişti, yerinde pastanede tanıştığım şişman adamla bol memeli kadın oturuyordu. Bana hafifçe gülümseyerek selam verdiler. Kadın elini elimin üzerine koydu.

"Ne demiştik? Bu gece üzücü şeyler düşünmeyecektik, değil mi? Anlaştık mı? Haydi söz verin bana."

Eline bakarak gülümsemeye çalıştım. Zaman düşüncemden hızlı akıyordu sanki. Bakışlarımı kaldırdığımda, elimin üzerindeki elin sahibinin bir hemşire olduğunu fark ettim. Dudakları soğuktan çatlamıştı.

"Üzücü şeyleri unutun artık. Bakın gece bitiyor."

O sırada kalabalık bir grup bekleme salonuna girdi. Bu saatte bu neyin kalabalığı diye düşünürken uzaktan büyük bir teknenin iskeleye doğru geldiğini fark ettim. Burnundaki dev projektörden gelen ışık iskeleyi aydınlatıyordu. Yolcu salonu artık tıklım tıklımdı. Adım atacak yer kalmamıştı. Sanki herkesi tanıyordum. Teknenin parlak ışığı bir takip spotu gibi dolaşıyordu yüzlerimizde. Az önce benimle konuşan eczacı kalfası şimdi bir köşede doktorla laflıyordu. Hemen yanlarında egzotik çalgılarıyla müzik grubu. Huzurevindeki yaşlılar, dizi oyuncuları, mahallelerini açık hava sinemasına çevirmiş aileler, üniversite öğrencileri, sahaf kadınla oğlu, genç avukat kadınlar, metro inşaatında çalışan işçiler, arkeolog kadın, kumarbazlar... Bu gece karşıma çıkmış olan herkes kalabalığın içindeydi. Yoksa bana mı öyle geliyordu? O kadar yorgundum ki... Büyük bir tiyatro oyununun son sahnesindeymişim gibi hissediyordum kendimi, tüm oyuncular selam vermek için yavaş yavaş toplanıyorlardı. O halde yaşlı komşum da kesinlikle burada bir yerde olmalıydı. Nihayet tekne iskeleye yanaştı. Adı okunmuyordu. Kalabalık büyük bir coşkuyla o tarafa doğru hareketlendi.

Hepsi kısa sürede teknede yerlerini almışlardı. Bekleme salonu boşalmıştı. Benden başka kimse kalmamıştı. Teknenin üst katında, elinde viski kadehiyle doktoru gördüm. Hulahop çeviren kızların önünde oturmuş bana ba-

kıyordu. Onu fark ettiğimi anlayınca hafifçe kadehini bana doğru kaldırdı. Teknenin kıç tarafından indirilmiş platforma doğru ilerleyen 78 model Nova'yı görünce tüm bunların tesadüf olamayacağına emin olmuştum. Koskoca araba da tekneye yükleniyordu işte. Bu gece karşıma çıkan herkes ve her şey tekneye biniyordu. Tekne de herkesi alıyordu. Teknenin burnuna oturmuş, ayaklarını boşluğa sallandırmış beyaz saçlı genç akordeoncu çok tanıdık bir şarkının melodisini çalmaya başlamıştı. *Artık ağlamayacağım... Suya baktıkça zaman duruverir, beni sakinleştirir, bana dokunur... Artık ağlamayacağım...*

"Bazı şarkılar insanın içine nasıl da yer ediyor."

Dönüp baktım. Kokinalı kadındı konuşan.

"Evet. Çok güzel bir şarkı."

"Tüm güzel şarkılar geçmişte kaldı artık."

"Böyle düşünmek için daha çok gençsiniz."

"Ama söylediğimin doğru olduğunu siz de biliyorsunuz."

Cevap vermedim, kulağım halen akordeondan yükselen melodideydi.

"Ne yaptınız? Aradığınızı bulabildiniz mi?"

Sorusunda ince bir alay gizliydi. Aldırmadım.

"Hayır henüz değil. Ama buralarda bir yerde olduğundan eminim."

"Bakın herkes gidiyor."

Evet, hepsi gidiyordu. İşlerini bitirmiş insanların gönül rahatlığı içindeydiler.

"Siz de mi?"

Omuz silkti.

"Artık burada yapacak bir şey yok."

Yanağımı okşadı, elini tuttum, avucunun içini öptüm.

"Keşke gelebilseydin."

"Keşke..."

Kokinalı kadın da bindikten sonra iskelede benden başka kimse kalmamıştı. Sanki benim de binmemi bekliyor gibiydiler. O sırada Einstein'a benzeyen terzinin ayağını sürüyerek hızlı hızlı bekleme salonuna girdiğini gördüm.

"Az kalsın kaçırıyorduk."

Koltuğunun altında bir tavla vardı.

"Bunu unutmuşum, onca yolu geri döndüm. Tavlasız ne yaparız... Haydi gidelim."

Benim de geleceğimden emin gibiydi.

"Size iyi yolculuklar."

"Ne o? Siz gelmiyor musunuz?"

"Yok. Benim kalmam lazım."

"Ama neden?"

"Bir söz verdim, yaşlı komşumu bulmam gerekiyor."

"O mesele..."

"Evet."

Koluma girdi.

"Baksanıza, bir şey söyleyeceğim. Madem tekne gelmiş bizim için, atlayıp gidelim işte. Neden her şeyi oluruna bırakmıyorsunuz?"

"Bilmiyorum. Burada kalmak dışında içimden bir şey gelmiyor."

"Bakın güneş doğmak üzere. Birazdan çok geç olabilir."

"Olabilir."

Yüzüme şefkatle baktı, gülümsedi, omzuma iki kez vurdu.

"Peki o zaman. Hoşça kalın."

Terzi de tekneye bindikten sonra, kaptan işaret verdi, kalkış sireni çalmaya başladı. Onlara sevgiyle bakıyordum. Yüzümdeki gülümseme tüm acılarımı hafifletiyordu. Birden merak ettim. Arkasından bağırdım.

"Bir şey sorabilir miyim?"

Döndü, bana baktı.

"Geliyor musunuz yoksa?"

"Hayır bir şey soracağım. Bu tekne nereye gidiyor?"

"Efendim? Duyamadım?"

Laflarım siren sesinin içinde kayboluyordu.

"Bu tekne diyorum, nereye gidiyor?"

Tekne epeyce ayrılmıştı iskeleden, verdiği cevabı duyamadım. Bu sırada doktorun kadehini kaldırıp beni selamladığını görebiliyordum.

Kimliğinizi Görebilir miyim?

Güneşin doğuşunu görebilmek için bekleme salonundan çıkmış sahildeki banklardan birine oturmuştum. Önce ufuklar sarardı. Sis dağılmaya başladı. Sonra balıkçılar birer ikişer oltalarını toplayıp uzaklaştılar. İlk otobüsler göründü. Asitli bir düşünce zihnimin içini kavurmaya başladı: Onun olmadığı bir dünyada halen yaşıyor olmak, bu en ağır ceza. Gerisini düşünmemek için bir şeyler yapmalıydım. Denizin suyu hâlâ karanlıktı. Bir kurtuluş yolu mu? Bu karanlık sular tüm o uğursuz yeraltı nehirleriyle bağlantılı olabilir miydi? Bir polis arabası beni görünce yavaşladı, birkaç metre geçtikten sonra durdu. İçinden genç bir polis çıktı. Bana doğru geldi.

"Merhaba amca."

Amca mı?

"Merhaba."

"Kimliğinizi görebilir miyim?"

"Tabii."

Elimi cebime attığımda sadece yaşlı komşumun kimliğini bulabildim. Kendi kimliğimi almayı unutmuştum. Polis uzattığım kimliği aldı. Bir fotoğrafa bir de benim yüzüme baktı.

"Kaybolmuş," dedim. Çok yorgundum. Genç polisin

ben anlatmadan her şeyi anlayacağını umdum. Polis başını salladı.

"Haydi gel, seni evine götürelim."

Tartışacak gücüm kalmamıştı. Aramaya yarın devam edebilirdim.

Sokak lambasının aydınlattığı girişte, gemi tarifesinin yanında asılı olan semt haritası dikkatimi çekti. Kırmızı bir noktanın yanında "Buradasınız" yazılıydı. Ağır ceza reisinin titreyen parmaklarıyla bu kırmızı noktaya dokunduğunu, "Buradayım ama burası neresi?" diye mırıldandığını duyar gibi oldum.

Mevsimlerin hızla değiştiği, hayatın akıp geçtiği bir kış gecesi kaybolan yaşlı komşusunu aramaya çıkan bir adam, yaşadığı mahallenin bildik sokaklarında tekinsiz bir yolculuğa sürüklenir. "78 Nova"nın kadife koltuklarından üniversitenin gizli dehlizlerine, zifirî karanlıktaki bir heykel sergisinden kendi filmini çekenlerin açık hava sinemasına, eski bir sarayın bahçesinden bağlar arasındaki hayal evine ve nihayet yeraltındaki metro inşaatından ölüm kuyularına uzanan bu yolculukta kahramanımız hem yol boyunca karşılaştığı insanların hikâyelerinin bir parçası olacak hem de yaşlı komşusunun kim olduğunu öğrenecektir.

Murat Gülsoy, sıradan hayatların ardına gizlenen karanlığı, on yıllarca saklanan derin korkuları, yaşlı kalplere gömülmüş hüzünlü aşkları, başkalarının aynasında kendi benliğiyle yüzleşmeyi fantastik, yer yer grotesk bir arayış hikâyesine sığdırırken sırlarla dolu geçmişin kapısını cesaretle aralıyor.

Ve Ateş Bizi Tüketiyor... Gecenin içinde dolananların, gecede kaybolanların romanı...

THG
0459129
NPA
0459129 NPA

#varoluş #yaşlılık #gece #yolculuk #rüya #hakikatarayışı #geçmiş #anılar

25.93

can roman

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN 978-975-07-3998-9

9 789750 739989